



Beslutsunderlag 15

Styrelsen 2022-06-02

Diarienummer 92/22

Handläggare: Björn Sandmark, VD

Telefon: 031-708 70 10

E-post: bjorn.sandmark@stadsteatern.goteborg.se

Teaterutredningen VGR:s Kulturnämnd

Förslag till beslut

I styrelsen för Göteborgs Stadsteater AB:

Styrelsen antecknar informationen.

Sammanfattning

Teaterutredningen är beställd av Västra Götalandsregionen. Utredningen har gjorts genom samtal, intervjuer och enkätsvar med 100 medverkande från kommuner, arrangörer och teatrar.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Bolaget har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bedömning ur ekologisk dimension

Bolaget har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bedömning ur social dimension

Bolaget har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bilagor

1. Teaterutredningen

2022-05-25

Björn Sandmark

VD, Göteborgs Stadsteater AB



Teater utredningen

*- Situationen för teater i Västra Götalandsregionen
och förslag på utvecklingsinsatser*

En utredning av *Eric Sjöström* på uppdrag av VGR:s kulturnämnd



Folkteatern, "Stortorget" med Danilo Bejarano. Foto: José Figueroa. **Angereds Teater**, "Hemma Hos" med Dilan Amin, Isra Elsalihie, Caisa-Stina Forssberg. Foto: David Walegren. **ADAS Teater**, "Jag är ett barnhemsbarn" med Fia Adler Sandberg, Jonas Franke-Blom. Foto: Ola Kjelbye.

Teaterutredningen

– Situationen för teater i Västra Götalandsregionen
och förslag på utvecklingsinsatser



En utredning av *Eric Sjöström* på uppdrag av VGR:s kulturnämnd

Innehåll

Inledning och bakgrund	6
VGR och kulturen	8
VGR:s kulturuppdrag	8
Politisk organisation	8
Tjänstepersonsorganisation	9
Kulturverksamheter med uppdrag från kulturnämnden	9
VGR:s arbete och organisering kring teater	11
Teater i VGR:s kulturstrategi 2020 – 2023	11
Teaterverksamheter med uppdrag från kulturnämnden	11
Stöd till arrangörer	13
Arrangörs- och publikutveckling	15
Lokaler och föreningar för teater i regionen	16
Göteborgs Stad – kultur och teater	18
Enkät svar om teater i regionen	20
Sammanfattning av enkät	20
Kommunerna	22
Arrangörsföreningarna	32
Teatergrupperna	37
28 röster om teater i regionen	44
Sammanfattning av intervjuerna	44
<i>Johan Ahlsell – Riksteatern Väst, Catharina Bergil – Högskolan för scen och musik, Samuel Ek – Masthuggsteatern, Tomas Ekström – Mariestads kommun, Ann-Charlotte Eldh – Förvaltningen för kulturutveckling, Johanna Gustafsson – Tranemo kommun, Martin Hansson – Stora Teatern, Matilda Klamas – Teater Nu, Anna Klingstedt – Tjörns kultur- och teaterförening, Lotta Lekvall – Folkteatern, Birgitta Westergren Lenken – Alingsås Teaterförening, Marcus Lilliecrona – Teatercentrum Västra, Anders Lindauer – Västra regionen Folkets Hus och Parker, Ann Lundberg – Regionteater Väst, Mikael Löfgren – teaterkritiker, författare, Lars Melin – Backa Teater, Tove Meyer – Strömstads kommun, Lisa Nowotny – Backa Teater, Marie Nyman – Borås Stadsteater, Juan Ochoa-Echevarria – Tranemo kommun, Lovisa Pihl – Angereds Teater, Kristina Ros – Barnteaterakademien, Sven Rånlund – Göteborgs Stad, Fia Adler Sandblad – ADAS teater, Björn Sandmark – Göteborgs Stadsteater, Sara Törn – Vara Konserthus, Sara Vogel-Rödin – Åmåls kommun, Birgitta Berntsson Ärje – Trollhättans kommun</i>	

Analys – konstateranden och slutsatser	78
1 VGR:s viktiga roll för kulturen i kommunerna	78
2 Det kommunala stödet är olika stort – och ser olika ut	78
3 Utarbetat – men skört – system för att nå barn och unga i skolan	79
4 Professionell teater för vuxna överallt är inte givet	80
5 Kommunernas ansvar för att stödja föreningslivet	82
6 Lokaler och teknik är allas huvudbry	84
7 Möjligheter och utmaningar med teater på turné	84
8 De offentliga anslagen ger teatrarna en grund – men en skör och bräcklig grund	85
9 Teaterinstitutionernas viktiga roll	85
10 Behov av mer, förändrade och nya typer av stöd och samverkan	86
11 Bekantskap önskas med politiken	87
Sammanfattande analys	88
Slutsatser och utgångspunkter för förslagen	89
Förslag	91
• Ett gemensamt regionalt turnéuppdrag för institutionsteatrarna	91
• Nya och ändrade stöd till teatrar och arrangörer	92
• Stärka teaterns roll i kommunerna	93
Bilagor	97
Medverkande	97
Lokaler i regionen	98

Eric Sjöström är verksam som konsult, utredare, rådgivare och styrelseledamot i kultursektorn. Bland uppdragsgivarna märks kulturinstitutioner, kommuner och regioner över hela landet.
www.erdakonsult.se

Maj 2022
Produktion: Eric Sjöström, Erda konsult AB
Research: Michael Johansson
Faktaunderlag: Koncernavdelning kultur och Enheten Samhällsanalys, VGR
Grafisk formgivning: Margaretha Ekstrand-Almér, Margaretha Ekstrand Produktion

Inledning och bakgrund

Västra Götalandsregionen, VGR, har gett mig i uppdrag att kartlägga teaterlivet i Västra Götaland, framför allt gällande producent- och arrangörsleden, och föreslå insatser och åtgärder som bidrar till att uppnå prioriteringarna inom scenkonst- respektive teaterområdet som finns i ”Kulturstrategi Västra Götaland och regional kulturplan 2020 – 2023” (nedan kallad kulturstrategin). Målet på längre sikt är att ge underlag för arbetet med den kommande kulturstrategin.

Utgångspunkt för utredningen

Övergripande uppdrag för VGR:s kulturnämnd är att genom ekonomiskt stöd och främjande insatser vidga deltagandet i kulturlivet och gynna nyskapandet. Kulturnämnden ansvarar för strategiskt utvecklingsarbete inom kulturområdet och beslutar om uppdrag och ekonomiska bidrag till bland annat teatrar, musik- verksamheter och museer i Västra Götaland.

Kulturstrategin anger fokusområden som bland annat handlar om att öka deltagandet i kulturlivet och stärka barns rättigheter, stärka konstnärers villkor och ideella föreningar och att samverka över politikområden.

Följande identifierade utvecklingsområde återfinns i Kulturstrategin: ”Det finns (...) utmaningar bland annat hur ekonomisk långsiktighet ska tryggas och hur nya publikgrupper ska nås och angås. Att bygga fler kontaktytor nära invånarna och att uppmuntra till genreöverskridande samarbeten kan förbättra förutsättningarna att sprida teater i regionen. Även kartläggningar av teaterlivet i regionen, nya modeller för turnéläggning och en översyn av scener och lokaler samt deras tillgänglighet är väsentliga för att fortsatt säkra tillgången till teater.”

Relevanta prioriteringar i kulturstrategin för utredningen är att:

- Vidga möjligheterna för alla invånare att uppleva en mångfald av scenkonst via turnéer och fast scenkonst- verksamhet genom att utveckla stödfunktioner samt genom att förstärka infrastrukturen av spelplatser och arrangörer

- Tillgängliggöra och sprida teater i hela Västra Götaland genom att utveckla turnéverksamheten med fokus på professionell teater för barn och unga, i samverkan med institutionerna, de fria grupperna och arrangörsföreningar.

Omfattning och frågeområden

I uppdraget ingår att göra en översiktlig beskrivning av det professionella teaterlivet som riktar sig till barn,

unga och vuxna i Västra Götaland. Utredningen har haft i uppgift att analysera och redogöra för genren ”Teater” i bemärkelsen ”dramatisk talteater”. Andra scenkonstformer såsom dans, cirkus, opera, musikteater, performance och liknande omfattas inte av utredningen, inte heller amatörteater eller pedagogisk verksamhet.

Aktuella frågeområden:

- Hur ser tillgången ut till teater och vilka ekonomiska förutsättningar finns det?

- Vilka styrkor och utmaningar finns det i de olika leden arrangör – producent – kommun – skola – publik?

- Hur kompletterar och samverkar de olika aktörerna? Saknas någon aktör för att helheten ska kunna utvecklas optimalt?

- Vilken efterfrågan finns i kommuner och hos arrangörsföreningar idag? Hur ser produktionsvillkoren ut?

- Vilken infrastruktur krävs för att det ska gynna ett tillgängligt och jämlikt teaterliv och bidra till kulturstrategins prioriteringar?

- Vilka möjligheter finns för mer regionalt turnerande teaterverksamhet?

- Hur kan regionala aktörer bidra till att stärka och utjämna tillgången till teater?

Metod och innehåll

Utredningen har gjorts genom samtal, intervjuer, enkäter och analys av skriftligt underlag. Enkätsvaren baseras på tre olika enkäter, som har skickats till ansvariga tjänstepersoner i kommuner, kontaktpersoner hos arrangörsföreningar och representanter för teatergrupper. I rapporten återges en sammanställning av inkomna enkätsvar. I rapporten publiceras också intervjuer som har gjorts med ett antal företrädare för institutionsteatrar, fria grupper, arrangörsföreningar och kommunala tjänstepersoner. Totalt har 100 personer bidragit genom dialog, samtal, enkätsvar och intervjuer, se sid 97.

Frageställningar i enkäterna och intervjuerna utgår från villkor, förutsättningar och behov hos kommuner, arrangörer respektive teatergrupper för att producera eller arrangera teater.

Vid sidan av sammanställning av enkäter och intervjuer innehåller rapporten också en övergripande beskrivning av hur VGR:s arbete med kultur i allmänhet och teater

i synnerhet ser ut. Eftersom merparten av teater produceras med Göteborg som utgångspunkt finns också en sammanfattning av Göteborgs Stads kulturpolitik.

Rapporten avslutas med en analysdel som består av ett antal konstateranden och slutsatser och därefter förslag på insatser och åtgärder. Som bilaga återfinns en lista på lokaler, redovisade kommun för kommun, speciellt uppdaterad och sammanställd för denna utredning.

Till utredningen har en referensgrupp varit knuten bestående av:

- Niklas Hjulström, teaterchef för Västmanlands Teater
- Staffan Rydén, tidigare kulturchef i Västra Götalands regionen

- Linda Zachrisson, tidigare ordförande för regeringens Återstartutredning, SOU 2021:77 Från kris till kraft. Återstart för kulturen, nu särskild samordnare på kulturdepartementet för återstarten
- Lina Ehn Öberg, ordförande för Riksteatern Skåne och verksamhetsledare för scenkonsthuset Bastionen i Malmö

Siffrorna i rapporten utgår i huvudsak från 2019 – om inte annat anges – som ett ”normalår”, utan pandemieffekt som påverkar ekonomi, verksamhet eller publiksiffror.

Eric Sjöström
Maj 2022

I Västra Götalandsregionen finns det varje år:

- 220 miljoner kronor direkt till teater i form av verksamhets- och projektstöd i VGR:s budget

- 4 teaterinstitutioner: Göteborgs Stadsteater med Backa Teater, Stora Teatern och Dans- och teaterfestivalen samt Folkteatern, Borås Stadsteater och Regionteater Väst som gör 1.200 föreställningar för 140.000 besökare

- 3 teaterfrämjande organisationer: Förvaltningen för kulturutveckling, Riksteatern Väst, Teatercentrum Väst

- Ett trettioital fria teatergrupper, som får stöd av VGR, Göteborgs stad och/eller Statens kulturråd varav Teatercentrum Västras 15 medlemsteatrar spelar 1.200 föreställningar

- 32 Riksteaterföreningar som arrangerar 240 föreställningar för 15.000 besökare

- 1.100 lokaler som drivs av arrangörsföreningar och/eller lokaluthyrande organisationer eller kommuner

- 49 kommuner

VGR och kulturen

VGR:s kulturuppdrag

Utgångspunkterna för det regionala kulturuppdraget

Det regionala kulturuppdraget i VGR är väldigt omfattande. Man anser kultur vara en grundförutsättning för aktiva och engagerade medborgare och att det bidrar till demokratisk utveckling. Man ser även kulturen som en viktig del av den regionala utvecklingen och betydelsen av att människor både får uppleva och utöva kultur. Regionens kulturnämnd har uppdraget att genom ekonomiskt stöd och främjande arbete se till att kulturen både upplevs och utvecklas. Kultur är en av fyra huvudprocesser i VGR, vid sidan om hälso- och sjukvårds-uppdraget, kollektivtrafik och regional utveckling. Kulturstrategin som styrdokument samspelar framför allt med den regionala utvecklingsstrategin.

UR KULTURSTRATEGI VÄSTRA GÖTALAND OCH REGIONAL KULTURPLAN 2020 – 2023:

”Kultur är en grundförutsättning för aktiva och engagerade medborgare, och delaktighet bidrar till demokratisk utveckling. Kultur kan få människor att växa och har stor betydelse för sysselsättning, regional utveckling och tillväxt i Västra Götaland. Att ge alla invånare i Västra Götaland möjlighet att ta del av och själva utöva kultur är en av fem punkter i visionen Det goda livet. Västra Götalandsregionens kulturnämnd har uppdraget att genom ekonomiskt stöd och främjande insatser vidga deltagandet i kulturlivet och gynna nyskapandet.

Kulturnämnden ansvarar för strategiskt utvecklingsarbete inom kulturområdet och beslutar om uppdrag och ekonomiska bidrag till bland annat teatrar, musikverksamheter och museer i Västra Götaland. Kulturnämnden får tjänstemannastöd från Koncernkontorets kulturavdelning. Förvaltningen för kulturutveckling har i uppdrag att arbeta med kulturen, naturarvet och kulturarvet. Förvaltningen har också ett tydligt uppdrag att arbeta utifrån de behov som andra aktörer i regionen har och på så sätt i förlängningen att skapa möjligheter för invånarna i hela Västra Götaland att ta del av ett rikt kulturliv. Västra Götalandsregionen äger och/eller finansierar flera kulturinstitutioner, helt eller delvis.

Västra Götalandsregionens arbete inom kultur sker i nära samarbete med akademi, näringsliv, offentliga aktörer och civilsamhälle. Lokalt, regionalt, nationellt och internationellt. Västra Götalandsregionen bidrar till ett långsiktigt hållbart samhälle där hänsyn tas till ekonomi, miljö och social utveckling.”

Kulturstrategin styr, tillsammans med regionfullmäktiges årliga budget, VGR:s satsningar inom kulturområdet 2020 –2023. Kulturstrategin fungerar som vägledning för de organisationer som möjliggör och utvecklar kulturen i Västra Götaland. Kulturstrategin samspelar med VGR:s övergripande styrdokument för visionen om ett gott liv i Västra Götaland.

Det finns även fem vägledande perspektiv i den regionala kulturstrategin. Dessa är specifika områden som man beslutat om ska vägleda arbetet inom kulturområdet. De fem perspektiven är: demokratisk öppenhet, konstnärlig kvalitet, social relevans, ekonomisk potential samt

regional profilering. För att kunna förverkliga dessa vägledande perspektiv så har man även tagit fram fem strategiska områden, och till varje område hör konkreta insatser för hur regionen ska nå dit. Dessa strategi-områden genomsyrar all utveckling i kulturstrategin.

Dessa strategier och de konkreta insatser som de kopplas till är följande:

- Vidgat deltagande
 - Fokus 2020 –2023: Öka deltagandet i kulturlivet och stärka barns rättigheter
- Gynna nyskapande
 - Fokus 2020 –2023: Stärka konstnärers villkor och erkänna ideella krafter
- Utveckla kapaciteter
 - Fokus 2020 –2023: Samverka över politikområden
- Nyttja tekniken
 - Fokus 2020 –2023: Stärka den digitala kompetensen
- Öka internationaliseringen
 - Fokus 2020 –2023: Ta tillvara befintliga kontakter och kunskaper

Kulturstrategin innehåller en regional kulturplan som visar VGR:s prioriteringar för att uppnå de nationella kulturpolitiska målen under de närmsta åren. Denna uppdateras och förnyas med jämna mellanrum. Den är ett verktyg för dialog och samverkan med myndigheter, kommuner och kommunalförbund samt aktörer inom de konst- och kulturområden som ska utvecklas. Den fungerar också som grunden för VGR:s förhandlingar med Statens kulturråd om medel via kultursamverkans-modellen.

Politisk organisation

I Västra Götalandsregionen tillämpas beställar- och utförarmodellen. Det innebär att de politiska uppdragen som ägare, beställare och utförare av kulturfrågor har separerats och renodlats. Politikerna i kulturnämnden ansvarar för kultur och kulturutveckling med intresse för hela Västra Götaland. Kulturnämnden ansvarar för strategiskt utvecklingsarbete inom kulturområdet och beslutar om uppdrag och ekonomiska bidrag till bland annat teatrar, musikverksamheter och museer i Västra Götaland och ger uppdrag enligt beställar-utförarmodellen till Förvaltningen för kulturutveckling. VGR äger och/eller finansierar flera kulturinstitutioner, helt eller delvis.

Inför beslut i regionstyrelsen och regionfullmäktige diskuterar, initierar och utreder Beredningen för hållbar utveckling bland annat kulturfrågorna. I beredningen diskuterar politikerna i VGR:s och kommunalförbundens företrädare övergripande, strategiska frågor för kulturen i Västra Götaland.

Tjänstepersons-organisation

Koncernavdelning kultur

I den regionala tjänstepersonsorganisationen finns koncernkontoret, vars uppgift är att arbeta med region-övergripande frågor såsom sjukvård och lokaltrafik, men även kulturfrågor och bereder samt utför uppdrag åt regionens politiska organ. Koncernkontoret är indelat i flera olika avdelningar, bland annat avdelningen för kultur där den regionala kulturchefen finns organiserad.

Förvaltningen för kulturutveckling

I Förvaltningen för kulturutveckling arbetar cirka 260 anställda som finns placerade på åtta olika orter i regionen. Verksamheten, som styrs av en styrelse som tillsätts av VGR:s regionfullmäktige, bedrivs enligt de mål och anvisningar som anges av regionfullmäktige och utifrån uppdrag som ges av regionens kulturnämnd. Uppdraget regleras i förvaltningens reglemente. Styrelsen gör också en överenskommelse med kulturnämnden kring prioriteringar och inriktning för kommande år. Den regionala utvecklingsstrategin är också ett viktigt styrdokument för förvaltningen.

Förvaltningen har i uppdrag att bidra till ett rikare kulturliv i regionen. Man lyfter att kulturen, naturarvet och kulturarvet har oersättliga värden i sig själva men också som del i utveckling, hållbarhet och för hälsa. Förvaltningen ska vidare bidra till ett rikt kulturliv som når och angår invånarna i hela regionen.

Detta gör man genom att erbjuda kunskap till kommuner och civilsamhället i regionen, genom att erbjuda kunskap kring samordning och genomförande av projekt, att själva genomföra projekt tillsammans med kommuner och civilsamhället samt ansvara för och bedriva vissa särskilda verksamheter. Förvaltningen har också ett tydligt uppdrag att arbeta utifrån de behov som andra aktörer i regionen har och på så sätt i förlängningen att skapa möjligheter för invånarna i hela Västra Götaland att ta del av ett rikt kulturliv.

Förvaltningen för kulturutvecklings arbete med teater

Inom teaterområdet arbetar Förvaltningen för kultur-utveckling för att barn och unga i hela Västra Götalandsregionen ska få ta del av scenkonst av högsta kvalitet. Det görs till exempel genom att förmedla kvalitetssäkrade teaterproduktioner via Kulturkatalogen Väst och att erbjuda kommuner, utövande konstnärer samt kulturlivets institutioner fortbildningar och nätverk. Man driver också utvecklingsprojekt inom scenkonst och har ett tydligt uppdrag att verka för mångfald och kvalitet

inom teatern, för en kultur som når och angår alla invånare i Västra Götaland. Se också sid 11 för utförligare information.

Kulturverksamheter med uppdrag från kulturnämnden

I Västra Götaland finns det ett antal kulturverksamheter som får finansiering och uppdrag från kulturnämnden.

Uppdragsbaserat verksamhetsstöd

Fyra bolag (se ruta) har VGR som huvudman och innehar uppdragsbaserade verksamhetsstöd. Uppdragen beslutas av kulturnämnden genom överenskommelser och i dialog med verksamheternas styrelser och huvudmän. Uppdragen följs upp årligen och omformuleras vart fjärde år med utgångspunkt från aktuella regional- och kultur-politiska mål, utmaningar och prioriteringar.

VÄSTRA GÖTALANDSREGIONENS BOLAG MED UPPDRAGSBASERADE VERKSAMHETSSTÖD:

- Film i Väst AB
- GöteborgsOperan AB
- Göteborgs Symfoniker AB
- Regionteater Väst AB (VGR äger 91% och Uddevalla kommun 9%)

Verksamhetsstöd

Ett antal kulturverksamheter har verksamhetsstöd från kulturnämnden. Verksamhetsstöd ges till verksamheter som bedöms vara viktiga för regionens kulturpolitiska infrastruktur och som har en kontinuerlig och långsiktig verksamhet. Tidigare har verksamhetsstödet gått till organisationer som kulturnämnden har pekat ut som värdefulla för att genomföra den regionala kulturpolitiken. Från och med 2021 är verksamhetsstödet sökbart, vilket öppnar upp för fler kulturorganisationer att beskriva sin regionala roll, och för fler att ta del av stödet.

Organisationer som beviljas verksamhetsstöd ska tillsammans bidra till ett kulturliv med bredd och spets, vara regionalt relevanta och representera olika konst- och kulturuttryck. Verksamhetsstöd avser bidrag för drift och löpande verksamhet, exempelvis lokalhyra, personal och aktiviteter.

Verksamhetsstöd beslutas årligen i kulturnämndens detaljbudget men med avsikt att vara ett stöd tills vidare förutsatt att verksamheten fortsatt existerar och utvecklas i enlighet med kulturnämndens fastställda kriterier och mål för stödet.

VGR:s arbete och organisering kring teater

Teater i VGR:s kulturstrategi 2020 – 2023

VGR har antagit en regional kulturstrategi och kulturplan för åren 2020–2023 som omfattar hela kulturområdet. Det finns dels en övergripande strategi för hela scenkonstområdet, dels ett avsnitt om teater (se ruta nedan). Avseende teater så strävar man i strategin efter att skapa långsiktiga förutsättningar för teater i hela regionen, inte minst för barn och unga. Strategin inkluderar även bland annat tillvaratagandet av digitala mediers möjligheter för utveckling av teater i regionen.

UR KULTURSTRATEGI VÄSTRA GÖTALAND OCH REGIONAL KULTURPLAN 2020 – 2023:

”Teatern har genom historien återberättat och tillgängliggjort myter och sagor. Den har underhållit makteliten och ifrågasatt densamma. Allt sker genom ett tyst kontrakt mellan skådespelare och publik där fantasin vinner över misstron, där det är möjligt att förflyttas genom tid och rum.

Idag når de fria professionella teatergrupperna regionens alla kommuner med sina föreställningar. De är av stor betydelse för tillgången till teater, framför allt för barn och unga. Regionala teaterkonsulenter, riksteaterföreningar och arrangörsstöd spelar också en roll i att barn och vuxna kan uppleva teater av hög kvalitet. Det ideella engagemanget som upprätthåller teaterföreningar på mindre orter är ovärderligt för att nå ut med föreställningar. En förutsättning för teaterns utveckling är att det finns möjligheter till nyskapande och utforskande för utövare i alla åldrar.

Det finns dock utmaningar – bland annat hur ekonomisk långsiktighet ska tryggas och hur nya publikgrupper ska nås och angås. Att bygga fler kontaktytor nära invånarna och att uppmuntra till genreöverskridande samarbeten kan förbättra förutsättningarna att sprida teater i regionen. Även kartläggningar av teaterlivet i regionen, nya modeller för turnéläggning och en översyn av scener och lokaler samt deras tillgänglighet är väsentliga för att fortsatt säkra tillgången till teater.

Västra Götalandsregionen huserar Sveriges enda turnerande scenkonstinstitution riktad till barn och unga, Regionteater Väst. Den spelar en fortsatt stor roll i att öka delaktigheten för unga i kulturlivet, inte minst efter att barnkonventionen blivit lag. Västra Götalandsregionen äger också GöteborgsOperan som, genom sin omfattande konstnärliga verksamhet, internationella räckvidd och Skapa-avdelning, ska bidra till scenkonstens utveckling och tillgänglighet.

Teaterns värde består delvis i att den är i realtid och förgänglig. Detta står i kontrast till en digitaliserad värld, där upplevelser går att ta del av var och när som helst, och dessutom dokumenteras för eftervärlden. De digitala medierna blir dock bättre på att förmedla livekänslan. Scenkonstaktörer hittar verktyg för att kommunicera och navigera i en digital värld. En utmaning är att utveckla det konstnärliga utforskandet inom digital teknik och att göra teater tillgänglig genom exempelvis streaming på nya spelplatser och överenskommer med aktörer inom digitaliseringsområdet.”

PRIORITERINGAR INOM HELA SCENKONSTOMRÅDET ÄR ATT:

- Vidga möjligheterna för alla invånare att uppleva en mångfald av scenkonst via turnéer och fast scenkonstverksamhet genom att utveckla stödfunktioner samt genom att förstärka infrastrukturen av spelplatser och arrangörer
- Fördjupa och skapa nya samarbeten mellan scenkonstinstitutioner och det fria kulturlivet i hela Västra Götaland genom att utforma arbetsmodeller för resursdelning, samproduktion och kunskapsöverföring

PRIORITERINGAR INOM TEATER ÄR ATT:

- Tillgängliggöra och sprida teater i hela Västra Götaland genom att utveckla turnéverksamheten med fokus på professionell teater för barn och unga, i samverkan med institutionerna, de fria grupperna och arrangörsföreningar
- Medverka till den digitala utvecklingen och öka tillgängligheten till teaterföreställningar genom samarbeten med organisationer med kompetens inom tillgänglighet och teknik

Teaterverksamheter med uppdrag från kulturnämnden

Det finns ett antal organisationer med uppdrag från kulturnämnden som alla spelar en viktig roll i utvecklingen av teater- och scenkonstlivet i Västra Götaland. Den totala utgiften för teater i regionens budget uppgick år 2019 till cirka 210 miljoner kronor. Antalet teaterproduktioner som sattes upp var knappt 1.200 stycken, där 450 var riktade till barn och unga. Det totala publikantalet uppgick till knappt 140.000 personer varav 25.000 var barn och unga.

Regionteater Väst är Sveriges största turnerande dans- och teaterinstitution med målgrupp barn och unga mellan 6 och 15 år i grundskolan. Regionteater Väst har scener och produktionshus i Uddevalla och Borås och ägs till 91% av Västra Götalandsregionen och till 9% av Uddevalla kommun. Regionteater Väst upprättar årligen avtal med ett antal kommuner och spelar för kommunens skolor, men gör även en del offentliga föreställningar. Ett av målen i det regionala uppdraget är att göra scenkonst tillgänglig för barn och unga i hela Västra Götaland. Under 2019 tilldelades Regionteater Väst drygt 41 miljoner kronor i verksamhetsbidrag från regionen. Publik för 2019 uppgick till 11.000 personer varav 10.000 var barn och unga i publiken. Man spelade 293 egenproducerade teaterföreställningar i 18 kommuner i

VERKSAMHETER MED VERKSAMHETSSTÖD FRÅN VÄSTRA GÖTALANDSREGIONEN FÖR 2022 – 2024:

- | | | |
|---|--|--|
| <ul style="list-style-type: none">• 3:e våningen• Angereds teater• Atalante• Big Wind• Bohusläns Cirkussällskap (Reinos vänner)• Dalslands Konstgrafiska verkstad• Dalslands Litteraturförening• Dance Culture - Twisted feet• Danscentrum Väst• Danskompaniet Spinn• Danspoolen Vänersborg• Embla dans & teater• Flygupplevelsecentret Aeroseum• Folkets Bio Filmpedagogerna• Folkmusik i Väst• Författarcentrum Väst• Gerlesborgsskolan• Gothenburg English Studio Theatre• Gothenburg Studios Development• Grafik i Väst• Göteborg Artist Center | <ul style="list-style-type: none">• Göteborg Baroque• Göteborgs Bildverkstad• Göteborgs internationella orgelakademi - Orgelvision Väst• Göteborgs och Bohusläns hemslöjdsförbund• Halmens Hus• Hembygd Väst• Illustratörcentrum• Internationellt Väcenter• Karlsson Barock• KKV Bohuslän• KKV Göteborg• Konsthantverkscentrum• Konstnärscentrum Väst• Kultur 1740 (Glasets hus)• Kulturbuket på Dal• Litografiska Akademin• Lokstallet• Maritimt i Väst• Marks konstgrafiska verkstad | <ul style="list-style-type: none">• Meeting Plays• Musikcentrum Väst• Nationellt centrum för musiktalanger• NAV• Not Quite• Nääs Konsthantverk• Nääs Slott• Rörstrand Museum• Skaraborgs Hemslöjdsförening• Språng• Svensk Form Väst• Sverigefinska riksförbundet• Sveriges Konstföreningar• Teatercentrum Västra• Trädgårdsresan• Vitlycke Centre for Performing Arts• Westside Music Sweden• Ålgården• Älvsborgs läns hemslöjdsförbund |
|---|--|--|

VERKSAMHETER MED LÅNGSIKTIGA UPPDRAG FRÅN VÄSTRA GÖTALANDSREGIONEN FÖR ÅREN 2021 – 2024:

- | | | |
|---|---|--|
| <ul style="list-style-type: none">• Blåsmusik i väst (2022-2024)• Bohusläns Museum• Borås Stadsteater (2021-2022)• Borås Konstmuseum• Dalslands konstmuseum• Folkteatern• Föreningsarkiven i Västra Götaland (2021– 2022) | <ul style="list-style-type: none">• Göteborg Film Festival• Hantverkslaboratoriet• Innovatum Science Center• Kulturakademin• KulturUngdom• Läckö slott• Nordiska Akvarellmuseet• Nätverkstan | <ul style="list-style-type: none">• Riksteatern Väst• RF SISU VG (2021– 2022)• Röda Sten Konsthall• ShareMusic & Performing Arts• Textilmuseet• Vara Konserthus• Västergötlands museum |
|---|---|--|

Långsiktiga uppdrag

Långsiktiga uppdrag kan ges till institutioner och kulturverksamheter som har omfattande betydelse för regionens kulturella infrastruktur men med andra huvudmän än VGR.

Uppdragen beslutas av kulturnämnden genom överenskommer och i dialog med verksamheternas styrelser och huvudmän. Uppdragen följs upp årligen och omformuleras vart fjärde år med utgångspunkt från aktuella regional- och kulturpolitiska mål, utmaningar och prioriteringar.

Kultursamverkansmodellen

Ett antal kulturverksamheter ägda av Göteborgs stad har regionbidrag och statliga medel som fördelas från VGR inom kultursamverkansmodellen. En av dessa organisationer är Göteborgs stadsteater (med Backa Teater och Stora Teatern).

I skrivande stund finns inget beslutat långsiktigt uppdrag till Stadsteatern. Via en teknisk justering överfördes regionbidraget från kulturnämndens till regionstyrelsen, enligt beslut i mars 2022. Kulturnämnden fortsätter även framöver att ansvara för förslag om fördelning av

KULTURNÄMNDENS BUDGET 2019 – 2021: (miljoner kronor)

	2019	2020	2021
<i>Kostnader</i>			
Kulturstrategiska områden	23	20,9	30,9
Riktade insatser	21,6	18,8	3,0
Scenkonst	777,2	798,7	846,7
Naturarv/kulturarv	205,6	112,2	117,1
Samtida konst	33	33,6	25,4
Film och media	66,7	68	70
Folkbildning/utbildning	190,5	184,4	68,7*
Föreningsstöd	57,5	58,6	59,8
Konsulentverksamhet	75,8	170,4	176,8
Stöd/stipendier	60,1	57	55,1
Övrigt	3,4	2,5	0,8
Administration/nämnd	16,1	16,6	18,2
<i>Intäkter</i>			
Regionbidrag	1.194,0	1.200,1	1.118,4
Statsbidrag via kultursamverkansmodellen	336,6	341,6	351,1
<i>Summa</i>	1.530,6	1.541,7	1.469,5

*Från och med 2021 har stödet på 122 miljoner kronor till folkhögskoleverksamheten flyttats från kulturnämnden till regionutvecklingsnämnden

statliga bidrag inom kultursamverkansmodellen till verksamheterna inom Göteborgs stad.

regionen. Observera att siffrorna avser hela verksamheten – både teater och dans.

Riksteatern Väst ska främja att det finns scenkonst för alla överallt och hade 2019 drygt 30 stycken anslutna riksteaterföreningar i Västra Götalandsregionen. Ett av målen i det regionala uppdraget är att vara en efterfrågad resurs och stärka förutsättningarna för arrangörsföreningar inom scenkonst. Riksteatern Väst blev 2019 tilldelad knappt 2,5 miljoner kronor av regionens medel för teater. Totalt hade föreningarna 2019 sammanlagt 25.000 personer på 250 föreställningar.

Folkteatern är en regionalt finansierad teater belägen i Göteborg som spelar främst för en vuxen publik. Folkteatern har inget turnerande uppdrag. Ett av målen i det regionala uppdraget är att nå och angå invånare i Västra Götaland och vidga möjligheterna att uppleva en mångfald av scenkonst. Folkteatern fick 2019 både medel för sitt långsiktiga uppdrag samt subvention för hyreskostnader, dessa uppgick till 51 respektive 6,5 miljoner kronor. Under 2019 gav man 200 föreställningar i fyra kommuner i regionen, men främsta på hemmascenen i Göteborg, för 17.000 personer, varav knappt 900 var barn och unga.

Göteborgs Stadsteater är helägt av Göteborgs Stad och ingår i Göteborgs Stadshus AB, men får också ekonomiskt bidrag från Västra Götalandsregionens kulturnämnd och statliga medel via kultursamverkansmodellen. I huset vid Götaplatsen finns fyra scener där man spelar ungefär 450 föreställningar ett normalår för cirka 80.000 besökare. I bolaget ingår också **Backa Teater**, som spelar för en ung publik och från 2022 också gästspelsscenen **Stora Teatern**. Stora Teatern driver också Kulturpunkten, som förmedlar biljetter till fria grupperns föreställningar, i dagsläget endast i Göteborg. Från regionen tilldelades Göteborgs Stadsteater 90 miljoner kronor för sin verksamhet för 2019. Stora Teatern driver också **Dans- och teaterfestivalen**, som fick 2 miljoner i regionalt stöd. Både Stora Teatern och festivalen får därutöver statliga stöd via kultursamverkansmodellen.

Borås Stadsteater är den enda institutionsteatern utanför Göteborg och drivs inom Borås kulturförvaltning. Ett av målen i det regionala uppdraget är att visa och bidra till nyskapande av angelägen scenkonst på egna scener och andra platser. Borås Stadsteater fick knappt 10 miljoner kronor av regionen 2019 till sin verksamhet. Under 2019 spelade man 120 föreställningar för ett publikantal om 10.000 personer. Under 2021–2022 har man haft ett tydligt regionalt uppdrag att ”stärka sin regionala relevans genom fler samarbeten utanför Kulturhuset och Borås stad”.

Vara Konserthus är en gästspelsscen, arrangör och plats för residens för alla former av scenkonst. Ett av målen i det regionala uppdraget är att nå och angå invånare i Västra Götaland och vidga möjligheterna att uppleva en

mångfald av scenkonst. Vara konserthus har under 2019 inte producerat några egna teaterföreställningar, däremot har man tagit emot 15 teatergästspel under året. Till teaterföreställningarna hade man 2.000 besökare, varav mer än hälften var barn och unga.

Angereds Teater har knappt en miljon kronor i verksamhetsstöd från kulturnämnden från och med 2022 och spelar företrädesvis för en ung publik på sin scen i Göteborg.

Förvaltningen för kulturutveckling är den regionala kulturförvaltningen och har idag en teaterkonsulent som jobbar enbart med teater för barn & unga. Nytt uppdrag från 2022.

Teatercentrum Västra har ett verksamhetsstöd från kulturnämnden och representerar ett tjugotal medlemsföreningar, främst från Västra Götaland. Det regionala verksamhetsstödet uppgick 2019 till knappt 400.00 kronor

Kommunalförbunden i Fyrbodal, Skaraborg och Boråsregionen Sjuhärad har varsin processledare samt projektmedel finansierade av kulturnämnden. De, samt kultur- och fritidschefsnätverket i Göteborgsregionen samordnar också varsitt nätverk av kulturchefer och motsvarande i respektive delregion. Kultur- och fritidschefsnätverket har en processledare på halvtid och projektmedel som finansieras med regionala medel.

EXEMPEL PÅ PROJEKTIDRAG FÖR TEATER 2021: (summor mellan 50.000 och 450.000 kronor)	
Projekt	Organisation
FIGUR - internationell figurteaterfestival 2021	Dockteaterföreningen UNIMA-Sverige
GEST sprider internationell kompetens och utbyten i VGR	Gothenburg English Studio Theatre
GBG Mime Fest 2021	Gothenburg Mime Festival
Ljuset genom sprickan i muren	Teater Kattma
Ett eget rum // Apartment	Teater Nu
Dödsdansen	Teater Tofta
Dramatiker 2022	Barnteaterakademin
Jag, mamma och Förintelsen fas 2	Teater Martin Mutter/Martin Mutter produktion ek. förening
Reglerna	Abnorm Scenkonst
RÖR MIG- en utomhusföreställning med konstkollektivet snö	konstkollektivet snö
Rörelsen cykel 2	Masthuggsteatern
Trist tropik	Stora Skugga scenkonst
Your Body Isn't Just You - Extended	ADAS teater
Art Residence STATUS Theater	Konstepidemin
Bäckadräkten	Folk Youth Västra Götaland
Se dig om i vrede	Teater Tofta
Svek – teater för unga, skriven med unga	Teater Spira
Teckenspråksteater av Alice i Underlandet	Västra Götalands Dövas Länsförbund

Projektmedlen växlas upp av medverkande kommuner. I Fyrbodal, Skaraborg och Boråsregionen Sjuhärad växlar kommunerna upp processledartjänsten till en heltid.

Fria grupper, varav flertalet återfinns i Göteborg, har ibland projektmedel eller verksamhetsstöd från Västra Götalandsregionen. Belopp mellan 50.000 och 450.000 kronor har fördelats ut i projektstöd för 2021 för en totalsumma om 3,5 miljoner kronor (se ruta sid 12). Dessa Utvecklingsprojekt för teater i regionen är särskilda medel som kan sökas av olika teateraktörer. 2019 beviljades 1,2 miljoner kronor till sådana utvecklingsprojekt för teater i regionen.

VÄSTRA GÖTALANDSREGIONENS ANSLAG FÖR TEATER 2019 – 2021: (miljoner kronor)			
	2019	2020	2021
Göteborgs Stadsteater	89,6	91,2	92,8
Folkteatern AB	51,2	52,2	53,4
Hyreskostnader Folkteatern AB tom 2023	6,5	6,5	6,5
Regionteater Väst AB	41,3	42	45
Borås Stadsteater	9,9	10	10
Riksteatern Väst	2,4	2,5	2,7
Dans- och teaterfestivalen	2	2,1	2,1
Teater Kattma		0,3	0,3
Teatercentrum Väst	0,4	0,4	0,4
Utvecklingsprojekt - Teater ca 25 %	5	4,7	7,8
<i>Totalt:</i>	208	211	221

STATISTIK REGIONALA TEATERINSTITUTIONER 2019, ENLIGT KULTURDATABASEN: Avser Borås Stadsteater, Folkteatern, Göteborgs Stadsteater och Regionteater Väst					
	Institutioner totalt	Borås Stadsteater	Folkteatern	Göteborgs Stadsteater	Regionteater Väst
Antal teaterföreställningar, totalt	1.190	120	199	589	282
varav barn och unga	454	18	-	154	282
Antal publik, totalt	136.157	10.510	17.183	97.341	11.123
varav barn och unga	25.665	-	888	14.919	9.858
Antal egna produktioner	35	6	6	18	5
varav barn och unga	10	1	-	4	5
Antal samproduktioner			1		
varav barn och unga					
Antal produktioner, totalt	40	6	7	18	5
varav barn och unga	11				
Antal uruppföranden	23	2	9	9	3
STATISTIK TEATERCENTRUM VÄSTS MEDLEMSTEATRAR 2019					
Antal föreställningar, totalt					
Antal föreställningar i regionen, totalt	930*				
Fyrbodal	32				
Göteborg	835				
Varav Göteborgs stad	726				
Sjuhärad	17				
Skaraborg	46				
* Avser föreställningar av medlemsteatrarna med hemvist i regionen. Jämförelser: 2016 respektive 2017 gavs 1.228 respektive 1.354 föreställningar i regionen.					

Stöd till arrangörer

VGR:s regionala arrangörsstöd till kultur för barn och unga innebär att det finns en summa pengar att söka för varje kommun i regionen för att subventionera professionella kulturupplevelser för barn och unga. Alla kommuner har en reserverad summa av stödet som beräknas på antalet invånare mellan 3 och 19 år i kommunen. Arrangörsstödet ska komplettera kommunens egna satsningar på barn och unga. Kommunerna redovisar de arrangemang för barn och unga som de genomfört under året till Förvaltningen för kulturutveckling – tidigare Kultur i Väst- som administrerar stödet.

Arrangörsstödet kan användas till allt som presenteras i den digitala utbudskatalogen Kulturkatalogen Väst. Stödet består av två delar: subventionsstödet samt omkostnadsstöd. Subventionsstödet täcker 50% av kostnaden för arvode och gage vid genomförda, föreställningar, workshops och kulturpedagogiska projekt, författarbesök, skolbio eller resor till natur- och kulturverksamheter i Västra Götaland. Kommunen ska stå för de övriga 50%. Omkostnadsstödet täcker hela kostnaden för kulturutövarnas resor, boende och traktamente.

Utöver scenkonstföreställningar omfattas utbudet av filmvisningar, resmålsbesök, författarbesök och ”kulturpedagogiska” aktiviteter. Totalt fick fler än 166.000 barn uppleva närmare 4.000 kulturaktiviteter 2019. Av det totala utbudet utgjordes antalet köpta föreställningar 2019 av drygt 1.300 scenkonstföreställningar för drygt 80.000 barn.

REGIONENS ARRANGÖRSSTÖD TILL BARN OCH UNGA 2019:		
	Aktiviteter	Antal barn
Föreställningar	1.327	81.312
Filmvisningar	260	34.556
Resmålsbesök	483	17.484
Författarbesök i timmar	849	22.138
Kulturpedagogiska timmar	924	10.575
<i>Totalt</i>	<i>3.843</i>	<i>166.065</i>

Subventionerat utbud av teater för arrangörer

I den regionala Förvaltningen för kulturutveckling arbetar man aktivt med att möjliggöra professionell teater för barn och unga i hela regionen. Detta görs bland annat genom att förmedla kvalitetssäkrade teaterproduktioner via den så kallade Kulturkatalogen Väst och genom att erbjuda kommuner, utövande konstnärer samt kulturlivets institutioner utbildningar och nätverk. Man driver även utvecklingsprojekt inom scenkonst och har ett tydligt uppdrag att verka för mångfald och kvalitet inom teatern, för en kultur som når och angår alla invånare i Västra Götaland.

I Kulturkatalogen Väst ges ett brett utbud av professionell scenkonst. Allt är riktat till barn och unga, är kvalitets-säkrat och omfattas av det regionala arrangörsstödet. Med det regionala arrangörsstödet innebär oftast 50% i subvention på gager och att full ersättning ges till omkostnader för utövare och kulturpedagoger. Vad gäller besöksmålen innebär stödet att bara en mindre del av busshyra behöver bekostas av arrangören.

Alla kommuner har en reserverad summa av stödet. Summan baseras på antalet barn mellan 3 och 19 år som bor i kommunen. Arrangörsstödet är tänkt att komplettera kommunens egna satsningar på kultur för barn och unga. De senaste åren har stödet uppgått till runt 11 miljoner kronor. Förvaltningen för kulturutveckling har uppdraget att administrera och utveckla arrangörsstödet.

Oftast innebär arrangörsstödet att den kommunala arrangören endast betalar 50% av den angivna kostnaden för föreställningen eller projektet. Detta gäller frilansande konstnärer, grupper och kulturpedagoger. När det gäller regionalt finansierade kulturinstitutioner är priset för föreställningen redan subventionerad, vilket innebär att arrangören själv betalar hela kostnaden.

Utbudet står främst fria kulturaktörer bakom men även Regionteater Väst, GöteborgsOperan och Backa Teater finns med.

Scenkonstdagar

Varje år arrangerar regionens Förvaltning för kulturutveckling scenkonstdagar för barn och unga. Detta är utbudsdagar för scenkonst från Kulturkatalogen Väst, för arrangörer i hela regionen. Arrangörerna får möjlighet att knyta kontakt med producenter och konsulenter av teater samt se smakprov av bokningsbara föreställningar som erbjuds.

Scenkonstdagarna äger rum under två sammanhängande dagar. Deltagarna får åka buss mellan olika platser för att se föreställningar. Programmet för dagarna är inte uppdelat i åldersgrupp och deltagarna behöver inte välja mellan de olika produktionerna utan alla besökare får se allt som presenteras. Totalt visas cirka 30 akter som ett 10 minuter långt utdrag ur en föreställning eller konsert.

Nätverket för pedagoger

2022 startades ett nytt nätverk för teater- och dramapedagoger i regionen. Det är Förvaltningen för kulturutveckling som står som initiativtagare. Vid dessa nätverksträffar diskuteras gemensamma utvecklingsfrågor, samarbeten och utbildningsbehov för pedagogerna. Nätverket ska initialt träffas vid fyra tillfällen per år.

Techformance

Techformance är ett projekt som gjorts möjligt genom medel från Allmänna Arvsfonden och drivs av Förvaltningen för kulturutveckling. Projektet pågår mellan 2019 – 2022.

Techformance är en arbetsmetod som framför allt scenkonstbranschen kan använda sig av för att skapa föreställningar med interaktiva element. Techformance levererar ett flertal olika digitala verktyg som kan användas för att skapa en föreställning. Bland annat genom en hemsida där publiken blir introducerade till skådespelare, regissörer, miljö och berättelse men även problem och utmaningar som tas med i upplevelsen. Det är ett sätt att informera och skapa trygghet och förväntningar hos publiken.

Med utgångspunkt i publikens tekniska och sociala förutsättningar ger en techformance mötet med teater en ny form och betydelse, ökar den interaktiva graden och agensen, det vill säga känslan hos publiken att den kan påverka innehållet i sin teaterupplevelse. Inte helt olikt upplevelsen i ett digitalt rollspel. Det bidrar till att öka intresset hos en generation som lärt sig att underhållning går att påverka.

Arrangörs- och publikutveckling

Förvaltningen för kulturutveckling har uppdrag att stödja och stimulera, att underlätta och utveckla förutsättningarna för kulturarrangörer i regionen. Detta görs bland annat genom rådgivning, kurser, handledning, utvecklingsprojekt och nätverksbyggande.

Arrangörsutveckling

Regionen konstaterar att arrangörerna är de viktigaste för att nå publiken. För att man regionalt ska kunna skapa relevanta insatser har man som metod att göra omvärldsanalyser och ta ett samlat grepp kring det arbete som behövs utefter de lokala förutsättningarna. Kommunerna utgår en viktig samarbetspart för regionen, eftersom det är kommunerna som skapar förutsättningar avseende spelplatser, ekonomiskt stöd, tillståndsgivning, marknadsföring och liknande för invånare att arrangera lokala arrangemang.

Med arrangörer avses personer och/eller organisationer som arrangerar publika kulturhändelser. Det kan vara ideella arrangörsföreningar, kommuner, studieförbund, kulturella institutioner, samfund eller bygdegårdar. Det kan även handla om näringsverksamheter, som caféer och gallerier, eller kulturutövare som arrangerar sina egna evenemang.

Det finns även en särskild verksamhetsgren kallad ”Festivalplattformen” som har fokus på stöd till festivalarrangörer i regionen.

Publikutveckling

Publikutvecklingsarbetet sker främst genom ”RePublik” som är ett centrum inom förvaltningen för kulturutveckling. Här genomförs omvärldsbevakning, kunskapsspridning och fortbildning med syfte att utveckla kulturorganisationer utifrån ett publikperspektiv. Utgångspunkten vad det gäller publikutveckling handlar om att allt som fördjupar publikens engagemang och allt som breddar och diversifierar publiken.



Regionteater Väst, "Cash-Money-Flow" med Nawar Hermez, Rebecca Hayman, Ellen Lion Siöö. Foto: Chrisander Brun.

Lokaler och föreningar för teater i regionen

En stor del av kulturevenemangen för vuxna runt om i regionen arrangeras av ideella kultur- och teaterföreningar. Riksteater Väst samlar 32 riksteaterföreningar och ett antal anslutna organisationer som står för arrangörskapet, se ruta bredvid. Läs mer om Riksteatern Väst på sid 45.

Andra arrangörsorganisationer – tillika lokalhållande organisationer – är Folkets Hus och Parker, Bygdegårdarnas Riksförbund och Våra Gårdar. De tre utgör SamSam, som står för Samlingslokalorganisationernas samarbetskommitté. VGR stödjer lokalhållande organisationer genom SamSam.

Fram till 2021 har de lokalhållande organisationerna erhållit verksamhetsstöd, som till en del utgjordes av ett arrangemangsstöd, se ruta nedan. Under 2022 pågår en översyn av VGR:s stödformer, därför har organisationerna i år erhållit tillfälliga medel för att dela ut till sina medlemmar, motsvarande arrangörsstödet.

I Västra Götaland finns det en rad olika lokaltyper med stor skillnad i hur ändamålsenliga de är för teater. I bilagan på sid 98 finns en förteckning över sammanlagt närmare 1.100 lokaler i regionens 49 kommuner. Det är teatrar, men också biografer, ”sal med scen”, Folkets Hus, kyrkor, skolaular, gymnastiksalar, bygdegårdar, restauranger – alla mer eller mindre lämpade för alla typer av scenkonst.

Grunden för listan över lokaler är Riksteaterns förteckning scenrum.se. Komplettering har också gjorts med de lokalhållande dikstriksorganisationerna inom SamSam. Ett sextiototal av lokalerna i regionen är anslutna till Folkets Hus och Parker, medan Bygdegårdarnas Riksförbund organiserar drygt åttio stycken och Våra Gårdar cirka sjuttio lokaler.

ARRANGÖRSSTÖD TILL LOKALHÅLLANDE ORGANISATIONER INOM SAMSAM 2019: Avser Bygdegårdarna, Våra Gårdar, Folkets Hus och Parker				
GENRE, ANTAL ARRANGEMANG	BYGDEGÅRDARNA	VÅRA GÅRDAR	FHP	TOTALT
Teater	11	5	17	33
Musik	31	13	15	59
Dans	1	5	8	14
Annat	4	5	-	9
Bild/film	-	8	4	12
Föreläsningar *		-	5	5
Utställningar	1	0	4	5
Summa arrangemang	48	36	53	137
ANTAL ARRANGEMANG PER DELREGION				
Fyrbodal	0	2	31	33
Västra	16	1	13	30
Skaraborg	20	18	9	47
Sjuhärad	12	15	-	27
Summa kommuner	23	10	13	
Antal besökare	2.193	2.213	5.331	9.737
Utbettalt belopp	26.3939	20.9413	30.1139	77.4491
* Våra Gårdar samredovisar med bild/film Våra Gårdar och FHP är ett distrikt i Västsverige men för att kunna göra jämförelser med Bygdegårdarna har vi skapat fiktiva distrikt.				

STATISTIK RIKSTEATERFÖRENINGARNA 2019:		
FÖRENING	FÖRESTÄLLNINGAR	PUBLIK
Ale Riksteaterförening	9	542
Alingsås Teaterförening	14	1.374
Bollebygds Riksteaterförening	5	80
Eldfestkommittén i Göteborg	1	Ca 6-10.00 besökare
Essunga musik- och teaterförening	6	80
Falköpings Riksteaterförening	11	1.132
Färgelanda Riksteaterförening	1	Publiksiffra saknas
Gullspångs Riksteaterförening	14	691
Hjo Kultur- och Teaterförening	1	14
Kungälv's Teaterförening	13	575
Lidköpings Teaterarrangörer	16	234
Riksteaterföreningen i Karlsborg	7	51
Riksteaterföreningen i Skara	9	40
Riksteaterföreningen Teaterns Vänner i Mariestad	5	Publiksiffra saknas
Riksteatern Lysekil	6	270 (Har upphört)
Riksteatern Skövde	14	1.045
Sotenäs Riksteaterförening	6	190
Tidaholms Riksteaterförening	2	870
Tjörns Kultur- och Teaterförening	15	1.786
Trollhättans Riksteaterförening	19	1.786
Töreboda Teaterförening	1	Publiksiffra saknas
Uddevalla Riksteaterförening	17	646
Ulricehamns Riksteaterförening	6	582
Vara Riksteaterförening	22	1.916
Värgårda Teaterförening	10	572
Vänersborgs Riksteaterförening	2	Publiksiffra saknas
Åmåls Riksteaterförening	7	80
Totalt	239*	14.556**

FÖRENINGAR SOM HAR TILLKOMMIT:

Bygdegården Grästorps Riksteaterförening

Creative Communications Initiativ

Fröskogs Kulturförening

Produktionsdiket

Riksteatern Vilja Produktion

Spektrum Konst- och Teaterförening

TOTALT: 32 AKTIVA RIKSTEATERFÖRENINGAR 2022

Därutöver arrangerades ett antal föreställningar 2019 i samverkan med Riksteatern Väst och de anslutna organisationerna/verksamheterna Bio Roy, Borås Stadsteater, Folkteatern, Frölunda kulturhus, Göteborgs Symfoniker, Kannebäcksskolan, Kultur Härryda, Kulturbruket på Dal, N3 Kulturhus, Payam Förening, Regionteater Väst, Stora Teatern, Sverigefinska Distriktet i Göteborg och Bohus Län, Folkets Hus i Trollhättan, Vänerskolan, Västra Götalands Dövas Länsförbund samt kulturförvaltningarna i Kungälv, Lerum, Lidköping, Partille, Skara och Vänersborg

* GENRE Teater: 49% Musik 23% Dans: 14% Nycirkus: 3% Därutöver: Livestream, musikal och teaterresa m.m.

** PUBLIK Vuxna: 92% vuxna Barn och unga: 8%

Göteborgs Stad – kultur och teater

Rent ekonomiskt motsvarande Göteborgs andel till kulturverksamhet totalt 2,2% av kommunens budget 2019. Vara, Trollhättan och Borås satsar än mer procentuellt sett, uppemot 3 %. Närmare 60% av regionens kommuner avsätter dock mindre än 2% av sin budget till kultur. Huvuddelen av de kommunala kulturanslagen går i regel till biblioteks- och kultur-skoleverksamhet.

Som den enskilt största kommunen i regionen är Göteborgs stad avgörande för teaterlivet. Där finns flera kulturinstitutioner och i princip samtliga professionella teatergrupper.

Göteborgs stads kulturprogram

Göteborgs stads nuvarande kulturprogram har en vision som lyder enligt följande:

”Göteborg år 2021 – en gränslös stad som byggs och skapas av människor från hela världen. Kulturen och konstens styrka och tyngd formar en stad som lockar och förför, där alla vill verka och bo. Kraften frigörs genom en mångfald av kulturer, segregationen smulas sönder. Nyfikenhet och öppenhet skapar tillit, respekt och förståelse.”

Detta kulturprogram har som syfte att ange den färdriktning för hur kommunfullmäktiges ambition om Göteborg som kultur- och evenemangsstad ska uppnås. Man lyfter att kulturen är viktig för medborgarnas välbefinnande men även för näringsliv, arbetsmarknad, turism och stadens profil och attraktionskraft. I kulturprogrammet finns det ett antal strategiska framtidsfrågor som anges, dessa är tänkta att kunna brytas ned till konkreta förslag och kunna användas i handlingsplaner kopplade till kulturen.

Kulturprogrammet är framtaget med fem övergripande perspektiv: Hållbar utveckling i ett hela-staden-perspektiv, ekonomiskt perspektiv, interkulturellt perspektiv, barnperspektiv och omvärldsperspektiv. Dessa perspektiv ger styrriktning för hur kulturen i Göteborgs stad ska formas. Därtill utgår man från ett antal övergripande mål, dessa är tagna från de nationella kulturpolitiska målen, kulturstrategin för VGR och Göteborgs stads kulturstrategiska mål.

Göteborgs stads kulturstrategiska mål:

- Skapa goda och hållbara villkor för konsten och konstnärerna
- Främja delaktighet, interkulturell dialog och människors lust och motivation att ta del av och utöva konst och kultur
- Skapa en attraktiv livsmiljö i staden

Vidare har man arbetat fram hur man förhåller sig till stadens konstpolitik och kulturpolitik. Dessa två politikområden förklaras med respektive syfte och vilka strategiska framtidsfrågor.

Konstpolitik:
”Konstpolitikens ansvar är att värna konstens och konstnärernas möjlighet att verka fritt, självständigt och obundet. Inom konstpolitiken betonas den estetiska dimensionen, konstens autonomi och egenvärde. Konstpolitikens ansvarsområde är den professionella, kvalitativa konsten. Med konst avses här gestaltande av upplevelser, erfarenheter, idéer och kunskap i konstnärlig form inom litteratur, scenkonst, film, design liksom hybridformer och gränsöverskridande konst.”

Stadens konstpolitik syftar till att:

- Hävda konstens integritet, oberoende och egenvärde
- Främja konstnärlig yttrandefrihet och kvalitet
- Skapa goda och hållbara villkor för konsten och konstnärerna

Strategiska framtidsfrågor:

- Stärka infrastrukturen
- Utveckla internationellt, nationellt och regionalt konst- och kulturutbyte
- Utöka lokalt samarbete
- Stärka finansieringen

Kulturpolitik:
”Kulturpolitikens huvuduppdrag är att bredda kulturens bas och erbjuda kulturella mötesplatser för att skapa utrymme för mångfald och social sammanhållning. Kulturpolitiken ska underlätta för göteborgarna att ta del av konst och kultur och även uppmuntra till eget skapande. Kulturpolitiken står för både bredd och spets och omfattar såväl amatörverksamhet som professionell verksamhet.”

Stadens kulturpolitik syftar till att:

- Öka sociala sammanhållningen
- Stimulera människors lust och motivation att ta del av konst och kultur
- Främja delaktighetskultur och stimulera till eget skapande
- Värna, vårda och tillgängliggöra och utveckla kulturarvet
- Kraftfullt förstärka arbetet för demokrati och jämlikhet

Strategiska framtidsfrågor:

- Utveckla och förnya kulturella mötesplatser
- Öka och vidga delaktighet och deltagande
- Utveckla barns och ungas inflytande och delaktighet
- Öka samverkan med andra politikområden
- Utveckla kulturella nätverk
- Öka tillgängligheten
- Stödja kulturella och kreativa näringar
- Förstärka kommunikation och marknadsföring

Handlingsplaner

Utifrån kulturprogrammet togs handlingsplaner fram där några av de strategiska framtidsfrågorna för perspektiven konstpolitik, kulturpolitik och kulturplanering resulterade i konkreta åtgärder.

Några resultat från tidigare handlingsplaner:

- Riktlinjer och gemensamma arbetssätt för hållbara ersättningar till konstnärer och kulturutövare, arvoderade av Göteborgs Stad kulturnämnd, har tagits fram
- Två översyner av konstområden har gjorts för att ge vägledning för framtida satsningar
- En kartläggning av barn och ungas tillgång till kultur har genomförts. Den ligger till grund för Göteborgs Stads plan för barn- och ungakultur 2020–2023
- Pilotstudier har lett fram till att fem kulturvärden har identifierats och fastställts. De används för att värna konstens- och kulturens roll i stadsutvecklingsprocesser. Uppdraget att stärka kulturens roll i stadsutvecklingen fortsätter in i nästa handlingsplan

Vidare har Kulturförvaltningen tillsammans med andra förvaltningar och bolag i staden tagit fram ett förslag till en ny handlingsplan för perioden 2023–2026. Den ska förtydliga hur stadens förvaltningar och bolag ska samverka för att bidra till kulturprogrammets mål, utifrån de förutsättningar som konst- och kulturlivet har idag. Tillgången till kultur behöver öka för de som står långt ifrån kulturlivet idag, och kulturens roll behöver stärkas i stadsbyggnadsprocessen. Förslaget till plan sänds ut på remiss till berörda nämnder och styrelser under våren 2022.

Stöd till teaterverksamhet 2019

I Göteborgs stad kan kulturskapare och konstnärer söka kulturstipendium i form av olika stödtyper. Dessa

ansökningar görs till staden och bedöms av referensgrupper och sakkunniga på respektive konstområde.

De bedömningsgrunder som besluten grundas på är: konstnärliga kvaliteter, målgruppsarbete och publika aspekter, delaktighet, geografisk spridning och ekonomi och andra resurser. Därtill finns det tre prioriterade perspektiv som särskilt tas i beaktning i bedömningarna: nationella minoriteter, jämlikhetskvaliteter (jämsliddhet och mångfald) och barn och unga.

GÖTEBORGS STADS VERKSAMHETSSTÖD 2019:

• ADAS teater	• Kurage
• Aftonstjärnans Kulturförening	• Masthuggsteatern
• Angereds Teater	• Skogen
• Barnteaterakademin	• Teater Jaguar
• Big Wind	• Teater Tamauer
• Dockteatern Sesam	• Teater Trixter
• GEST	• Teater Uno
• Göteborgs Dramatiska Teater	

År 2019 beviljades 15 teatrar eller teaterorganisationer verksamhetsstöd om totalt knappt 16 miljoner kronor, se ruta bredvid. (I summan ingår Angereds Teaters 8 miljoner kronor i stöd. Nuförtiden är det ett så kallat ”riktat stöd” och ligger utanför de övriga verksamhetsstöden.) Därtill beviljades 15 stycken teaterprojekt sammanlagt 1,3 miljoner kronor till projektstöd samt 12 projekt i en mindre stödform kallad Pronto för drygt 300.000 kronor.

Totalt budget för verksamhetsstöd för kulturförvaltningen uppgick 2019 till 55 miljoner kronor och projektstöd till 6 miljoner kronor.

Fria aktörer, konstnärer och kulturutövare kan också söka utjämningsbidrag för konstnärliga verk, produktioner och föreställningar som riktar sig till barn och unga. Bidraget subventionerar barn och ungas kostnad för konst- och kulturupplevelser. Utjämningsbidraget 2019 utgick med 4,5 miljoner kronor.



Göteborgs Stadsteater. Foto: Ola Kjelbye.



Enkät svar om teater i regionen

Som en del av underlaget för Teaterutredningen har enkät svar samlats in. Tre olika enkäter har skickats till kulturchefer i kommuner, kontaktpersoner hos arrangörsföreningar och representanter för teatergrupper. Totalt har cirka 80 svar inkommit. Lista på alla respondenter återfinns på sid 97.

Här följer en sammanställning över inkomna svar fördelat på kommuner (med början på sid 22), arrangörer (sid 32) och teatergrupper (sid 37).

Enkätfrågorna har kretsat kring tre olika frågeområden för kommuner, arrangörer respektive teatergrupper och deras olika perspektiv:

- *Förutsättningar och villkor*
Hur ser det ut gällande styrkor och svagheter avseende ekonomi, personal/ideella krafter och lokaler?
- *Uppdrag och utbud*
Hur ser man på arbetet gällande målgrupper, skolföreställningar och offentliga föreställningar?
- *Utvecklingsinsatser*
Hur ser man utvecklingsinsatser framöver gällande offentliga anslag och utökad samverkan?

Sammanfattning av enkät till kommuner, arrangörer och teatergrupper

Förutsättningarna för att arrangera och producera teater ser väldigt olika ut runt om i regionen. Man kan konstatera att samtliga tillfrågade kommuner, fria teatergrupper och arrangörsföreningar anser att tillgången på teater är relativt god, men att det finns vilja och ambitioner att göra mer.

Villkor och förutsättningar

Övergripande kan man se att de som har bättre förutsättningar, i alla tre grupper, säger sig ha framför allt tre faktorer som spelar stor roll. Det handlar om goda ekonomiska förutsättningar, god infrastruktur vad det gäller lokaler, kommunikation och samarbete, samt tydliga riktlinjer och strategier för kultur i kommunerna.

Det verkar även finnas ett samband mellan både ett högt publikantal och goda förutsättningar att arrangera teater i kommuner som har eller ligger nära större städer samt städer med teaterinstitutioner.

För de som har svårare att nå ut med teater talar inte förvånande om motsatsen. Där har man svaga ekonomiska förutsättningar, stora upptagningsområden och lågt publikunderlag, och svårt att samverka med andra arrangörer och producenter av teater. Generellt finns det även en svårighet i att nå ut till ytterligare målgrupper, inte minst till vuxen publik.

Av svaren från arrangörsföreningarna framgår att man har ekonomiska utmaningar. Ofta räcker de bidrag man erhåller främst till att hålla verksamheten rullande – men det finns inget utrymme till att utvecklas. Man ser även utmaningar i att föreningarnas arbete grundas på ideella krafter och att det är svårt med återväxt då medlemmarna ofta är årsrika.

Även för de fria teatergrupperna är ekonomin utmanande, men uppger att ofta ser man till att hitta lösningar. Genom att ha få eller inga tillsvidareanställda i grupperna så kan man göra sig flexibla, även om det får konsekvenser och gör strukturen osäker. Utmanande är dock att få bokningar av skolor, där det även handlar om att kunna förhålla sig till de förutsättningar som ges i form av lokaler, men även tid som schemabrytande aktivitet.

Från kommunernas sida så har man ofta viljan att arrangera och boka teaterföreställningar, inte minst för skolelever, men även för den allmänna publiken.

Dock är det ofta resurser i form av pengar och personal som hindrar då de kommunala budgetarna för kultur inte räcker till. Detta innebär att man behöver hushålla med pengar vilket får till konsekvens att man inte alltid kan underhålla lokaler, tvingas boka färre föreställningar, ge mindre och färre stöd till föreningar, eller kunna anställa hur många som kan arbeta med kultur och teater i kommunen.

Önskemål

Från kommunalt håll vill man gärna se ökade insatser för att förbättra och stärka kommunernas roll som arrangör av teater. För detta tror man sig behöva kunskapshöjning för de kommunanställda på området, detta kan röra sig om kurser, men även starkare nätverk för erfarenhetsutbyten. Därtill vill man se en höjning av de kommunala budgetarna för eget och andras arrangörskap men även ökade personal- och lokalresurser. Man vill även se en höjd regional kulturbudget för bidragsgivning, och även stärkta institutioner, inte minst för turnerande verksamhet. Vidare vill man få hjälp med att bli bättre på marknadsföring och efterfrågar insatser för ett breddad publikdeltagande och målgruppsutveckling, inte minst vad det gäller publik på landsbygden. Därtill är man i behov av en regional funktion som kan samordna turnéer och utbyten mellan kommunerna.

De önskemål som ges av arrangörsföreningar handlar främst om starkare och närmre samarbete med kommunerna och med andra inom scenkonstområdet. Eftersom man är beroende av relativt små ekonomiska bidrag och ideellt engagemang så krävs det att man får hjälp från annat håll. Företrädarna för föreningarna skulle även vilja se möjligheter till att kunna genomföra utvecklingsprojekt, kopplat till att öka medlemsantalet och att förbättra förutsättningarna att arrangera teater och marknadsföring. Man ser även att VGR:s arrangörstöd behöver höjas för att kunna arrangera fler och mer kostsamma föreställningar, något som ingår i strävan att öka intresset för teater.

För de fria teatergruppernas del önskar man främst att det enklare att söka bidrag från VGR. Idag anses det vara alltför byråkratiskt och tar mycket tid från det konstnärliga arbetet. De stöd som kan sökas vill man även ska bli mer diversifierade, att det skulle kunna gå att söka bidrag för kortare och längre projekt. Det finns också en efterfrågan på större långsiktighet.

Utöver ekonomiska stöd ser man gärna en ökad samordning mellan de fria grupperna samt andra aktörer inom teaterlivet i regionen, det kan handla om förteckning över spelplatser, nätverksträffar för producenter och arrangörer och bättre system för turnéverksamhet.



Stora Teatern. Foto: Simon Dybeck.



Kommunerna

Förutsättningar och villkor: ekonomi, personal och lokaler

Ekonomi

Många kommunrepresentanter uppger att de har goda ekonomiska villkor för att kunna arrangera teater, dock är ofta detta beroende av det arrangörsstöd som ges från VGR för att budgeten ska gå ihop. Det påpekas att arrangörsstödet inte har höjts på flera år även om priset på föreställningar har höjts.

Generellt sett upplever man att den egna kommunala budgeten är realistisk i relation till uppdrag och målgrupper, även om det i mycket större utsträckning arrangeras mer teater för barn- och ungdomar i skola än för allmän publik.

Dock uppger ett antal kommunala företrädare att det ekonomiska utrymmet är begränsat och skulle behöva mer stöd från både kommun och region. Man menar att det är svårt att få budgeten att gå ihop för att kunna arrangera teater. Även om man ofta prioriterar teater för barn och unga så händer det ibland att man är tvungen att skära ned på antal föreställningar.

Därtill finns det relativt stora skillnader mellan de olika kommunerna. Några har separerade budgetar för allmänkultur (dit arrangerande av teater ingår i den kommunala organisationen) och kultur i skola, ett exempel på hur detta ser ut är:

”För grund- och förskola avsätts medel för fem årskurser per år (om ca 450 barn vardera) att se scenkonst. Hälften av medlen går vanligtvis till teater. Till offentlig barnkultur avsätts medel för scenkonst och musik ca 8 offentliga arrangemang per år varav cirka 1/3 är till teater.”

Andra kommuner har en gemensam kulturbudget där exempelvis en kultursamordnare väljer ut vad som ska bokas, där det alltså inte är helt fastslaget var de budgeterade medlen ska gå.

Det är utmärkande att kommunerna inte enbart gör satsningar på teaterkonsten utan scenkonsten i bredare bemärkelse. Så här säger några respondenter:

”Riksteaterföreningen tilldelas medel för att ge professionella teaterföreställningar. Kommunen köper sällan in teaterföreställningar. Däremot har dans stark ställning med egen budget samt extra regionalt bidrag.”

”Eftersom jag är den som handhar programbokning kan jag till viss del styra innehållet i programmen också. Däremot är det inte lämpligt att helt utesluta kulturuttryck till förmån för andra, exempelvis kan vi inte bara boka teaterföreställningar. Dessutom är den allmänskulturella budgeten liten och ingen styrka i sig, den räcker inte till många föreställningar och ska spridas till flera uttryck. Här arbetar vi parallellt med VG-stödet som är en stor tillgång och styrka (för barn och unga). På vuxensidan har vi inga teaterföreställningar. För barn och unga inom förskola och skola använder vi oss av kombinationer av kommunala medel och Skapande skola-medel till föreställningar. Här kan även kombinationer av kommunala och VG-stöd förekomma vad gäller föreställningar riktade till förskola.”

”Vi har en kulturbudget som vi önskar spendera under ett år. Därmed behöver vi inte räkna med att ta ut entréavgifter eller få in ett visst antal personer för att det ska gå plus vid varje arrangemang. Vi går minus varje arrangemang, men för oss är det ok.”

En ytterligare viktig komponent som uppges bland några kommuner är att man har upprättat särskilda scenkonst-avtal med Regionteater Väst, där skolorna i kommunen får till sig professionell scenkonst inom ramen för avtalet under ett år.

”Vi har avsatta medel för teater för barn i förskola samt för vuxna. Dessutom används det regionala arrangörsstödet flitigt. Stor rådighet över avsatta medel till kultur i allmänhet och där vi göra våra egna prioriteringar bland konstområdena.”

Kommunerna kan även inom ramen för sina budgetar stötta arrangörer av teater och/eller teatergrupper genom finansiella bidrag av olika slag. Exempel på detta kan vara bidrag till föreningar som arrangerar teater, amatörteaterföreningar som själva spelar teater och bidrag till Riksteaterföreningar. Vissa kommuner stöttar även på andra sätt, exempelvis genom att hjälpa till med marknadsföring, biljettförsäljning, reducerad hyra till kommunens lokaler, samarbeten och dialoger.

De kommuner som uppger att de har en alltför begränsad budget för teater nämner att det uppstår svårigheter i att inte alltid kunna beställa föreställningar från fria grupper. Anledningen är att grupper gärna vill spela för en publik med färre antal i salongen. Detta innebär i sin tur att kommunen måste köpa in fler föreställningar, vilket man inte alltid har råd med. Därför behöver man ibland prioritera bort dessa teatergrupper.

Man lyfter även upp svårigheter med att man inte har tillräckligt bra strukturer uppbyggda internt inom kommunen för att kunna nå ut till alla barn- och unga i kommunen, trots att man har det som uppsatta mål:

”Inom kultur i förskola/skola står valen mellan olika kulturuttryck även vad gäller ekonomi. Vi ger också helst föreställningar för hela årskullar, i vårt fall runt 400 elever och då blir kostnaden ganska stor. Tyvärr kan man inte enbart visa teaterföreställningar finansierade med Skapande skola-medel, vilket gör att vi ibland måste välja bort teater till förmån för insatser som uppfyller kulturrådets krav på delaktighet.”

En annan kommun uppger att man nyligen tagit fram bidrag som ska gå till offentlig scenkonst för barn och unga, men som inte enbart är dedikerat till teater och därmed blir osäkert på det området. Dock lyfter man upp att det finns andra kommunala bidrag som skulle kunna sökas för denna typ av ändamål.

Generellt är positivt inställda till de regionala bidrag som ges. Dock pekar några på att de medel som ges som också baseras på antal barn i grundskolan blir problematiskt för kommuner med få invånare då det innebär relativt små budgeterade belopp i förhållande till behovet.

När det gäller teater för allmänheten, inte minst den för vuxenpublik, medger många representanter för kommunerna att det är bristfälligt. I stället hänvisar man till att det är de lokala teaterföreningarna, där det finns, som tar står för det arrangörskapet och utbudet.

Genomgående uppger man att det finns en vilja att kunna erbjuda kommuninvånarna mer kultur och särskilt teater eller annan scenkonst men att ekonomin inte räcker till. Därför behöver man göra olika typer av prioriteringar vilket kan innebära att färre får ta del av teater, att antal föreställningar blir färre, eller man inte kan erbjuda en mångfald av föreställningar utan enbart kan beställa ”billiga” föreställningar.

Personal/kompetens

Bland kommunerna finns det stor variation över vilken kompetens som finns bland de som inom kommunerna ansvarar för att arrangera teater. Några uppger att man har lång erfarenhet med upparbetade rutiner, exempelvis med flera ansvariga samt programgrupper. Andra uppger dock att de i stället har ett relativt skört system, med en eller få anställda som har hela ansvaret för arrangörskapet i kommunen för all kultur och inte enbart teater.

Vidare anser man att samarbetet mellan kommun och andra aktörer, exempelvis det ideella kulturlivet, är väletablerat och fungera väl. Även samarbetet med skolorna gör att det blir enklare att arrangera teater för barn och unga i och för skolorna:

”Det finns en barnkulturgrupp med barnkultur-samordnare, skolbibliotekarie samt lärarrepresentanter från kommunens samtliga skolor som hjälper till och samråder kring val av utbud och med mer praktiska frågor såsom schemaläggning och lokaler. Det är

personer som träffar barn och unga i sitt arbete dagligen och har lite koll på vad som kan tänkas gå hem.”

”God kunskap om barn- och ungdomsteater. Stort kontaktnät med barn- och ungdomsteatergrupper i landet. Nära samarbete med den regionala teaterkonsulenten. Inom kulturskolan finns dramapedagog och inom för- och grundskola finns kulturombudsgrupper.”

Det som kommunerna bland annat uppger som utmanande när det gäller kompetensen kring att arrangera teater är att kunna marknadsföra teaterföreställningarna så att det når ut till medborgarna. Man upplever att man missar vissa målgrupper på grund av detta.

Något som även uppges vara utmanande för vissa kommuner är att man saknar en tillräckligt stor personalstyrka, vilket gör att det behövs lånas in personal från andra enheter, exempelvis bibliotekspersonal, till att sköta biljettkassa och värdskap på teatern. Det uppges även vara skört i vissa fall där det enbart finns en anställd tekniker och att det därmed blir svårt när den personen exempelvis skulle bli sjuk.

En av de tillfrågade uppger även att i dennes kommun finns det en viss svårighet för vissa skolor att ta tillvara på teater som arrangeras för skolelever:

”Det finns ett högt intresse för kulturaktiviteter för barn i kommunen men ofta begränsad kompetens bland skolpersonal att ta tillvara på detta - exempelvis via läromaterial som teatrar bistår med eller i de ofta tillhörande workshoparna.”

Spelplatser

När det gäller tillgång till spelplatser och lokaler för teater bland kommunerna så är variationen stor. Bland de kommuner som är tillfredsställda med tillgången till lokaler så uppger man att man antingen har kulturhus, enskilda teaterlokaler eller samlingslokaler med rätt utrustning, exempelvis ett Folkets Hus, att tillgå. Några få har även gjort satsningar på just scener i sin kommun:

”2021 fick vi en nybyggd scen och salong att nyttja, eller sam använda med en högstadieskola rättare sagt. Det är en black box, enligt Riksteaterns mått medelstor, bra med bra ljus/ljud och 231 publikplatser. Denna spelarena har vi inte hunnit undersöka riktigt ännu, men den kommer att bli en styrka vad gäller att underlätta vid inlastning av scenografi m.m.”

En av respondenterna uppger att även om det inte finns en särskild scenlokal att utnyttja så behöver det inte nödvändigtvis innebära problem, utan snarare möjlighet i att inte behöva känna sig begränsade i vilken typ av föreställningar man kan boka. Även om den metoden kräver mycket planering och logistikarbete så upplevs det även som friare än en bestämd plats.

Några av de svarande uppger även att de har goda samarbeten mellan olika föreningar, och i vissa fall även studieförbund, som finns i kommunen som har tillgång till lokaler avsedda för teater. Lokaler där det finns tillgång till rätt teknik och bra scener. På så sätt kan kommunen stå för bokningar av arrangemang, men behöver inte själva stå för genomförandet utan tar då hjälp av kompetens utanför kommunens verksamheter.

De kommuner som har tillgång till egna resurser uppger att arbetet med teaterföreställningar fungerar väl genom att man då kan arbeta mer systematiskt:

”Kommunen äger en lokal med teaterscen och plats för 280 sittande gäster. Eftersom kommunen äger lokalen själv kan vi själva styra över utbudet och boka när det passar vår planering. Lokalen har en grundutrustning, men vid större teatersällskap används oftast endast medhavd utrustning.”

Bland de svarande uppges det att det är svårt med lokaler för teater. Antingen att det saknas helt eller att det råder konkurrens mellan flera aktörer. Detta blir ett problem för de kommuner som uppger att de har goda ekonomiska förutsättningar, men som inte kan tillhandahålla lokaler och teknik med mera. Ibland innebär det att de som har brist på lämpliga lokaler använder andra platser för teaterföreställningar, exempelvis bibliotek.

Man uppger även att det är problematiskt att arrangera teater i områden som inte ligger i centralorten i kommunen då det inte finns teknik i alla lokaler och inte heller tillgång till teknik som kan flyttas. Detta gör att det kan bli problematiskt ifall man vill arrangera en föreställning i exempelvis en gymnastiksal men där tekniken inte håller tillräckligt hög kvalitet.

”Det skulle behöva göra en inventering och kartläggning av kommunens lokaler där mått finns angivna. Det finns ingen teknik eller teknisk personal på andra ställen än i våra kulturhus. Det gör det därför svårare att arrangera teater i en gymnasal i ett ytterområde eftersom vi inte vet mått och det saknas alla tekniska förutsättningar.”

Det uppges även att där det finns teaterlokaler så är det inte säkert att själva lokalerna upprätthåller den standard som krävs för att ta in utomstående grupper och aktörer. Det kan även handla om att lokalerna inte är tillgänglighetsanpassade, både för publik och för utövare. Flertalet respondenter lyfter att de har bristfälliga lokaler med bristfällig utrustning.

”Teatern är sliten och inlastningsmöjligheterna dåliga. Teknisk utrustning är gammal, och drar en massa energi. Vi väntar på en hiss sedan ett antal år. Brist på andra funktionella lokaler för scenkonst. Vi hyr en gammal biograf utan modern teknik som black box. En stor skolaula (utan skola) står och förfaller centralt i staden.”

Många uppger att det finns tillgång till black box på olika platser, men ofta är dessa små vilket gör att man inte kan spela för så stor publik som man skulle vilja. Det kan även vara så att kommunen sålt ut lokaler som tidigare varit ämnade för teater men som nu ägs av någon annan, därför har det blivit svårare att få tillgång till dessa.

Uppdrag och utbud: målgrupp, skolföreställningar, offentliga föreställningar

Kommunernas uppdrag

När det kommer till hur de olika kommunerna arbetar i förhållande till sina uppdrag och kulturplaner så har man ofta stora krav på sig med att nå ut med kultur och teater till kommunens medborgare. Dock uppger man att det är budgeten som styr vad som är genomförbart och legitimt.

Nästan samtliga av de svarande uppger att satsningar görs för att barn- och unga ska få ta del av kultur i någon form, dock inte enbart teater. Det är varierande i vilken omfattning detta sker och vem som har ansvaret för att uppdraget genomförs.

I vissa fall är det kommunernas kulturförvaltningar som har uppdraget, i andra är det skolförvaltningen och även skolorna själva. En av respondenterna uppger att en av de framgångar som man har i kommunen är att man arbetar med en så kallad ”kulturgaranti” för barn och unga. På så sätt blir det obligatoriskt för skolelever att uppleva teater och på så sätt behöver man inte kämpa med att låta skolorna släppa eleverna från undervisningstimmar.

”Vi arbetar på att se till att skolan har ett uppdrag att köpa in teater och att vi har ett uppdrag att förmedla och arrangera. Just nu finns inga uppbyggda strukturer och det finns inte heller det uppdraget. Vi har uppdrag att arrangera offentliga föreställningar för målgruppen.”

”För skola har vi riktlinje att alla barn 3–15 år ska få se minst en scenkonstföreställning per läsår. För offentliga föreställningar har vi budget och planerar och genomför scenkonst under året.”

”Uppdraget är främst riktat till barn och unga. Skolföreställningar sker via Skapande skola-bidrag som kan skilja sig från år till år. Vi har precis fått en kulturgaranti i kommunen när teater är ett av områdena som en elev skall ha stött på under sin grundskoletid. Offentliga föreställningar är riktade till barn och unga. Ibland får vi de som själva hyr in sig för att göra teaterföreställningar för allmänheten. Estetiska gymnasiet har en musikallinje som också gör vissa uppsättningar.”

Avseende teater för den allmänna publiken så är det desto svårare uppger många av de svarande. Några svarar att de har ett tydligt uttalat uppdrag när det gäller alla typer av målgrupper, andra uppger att de saknar uppdrag att nå exempelvis vuxna. Man menar att detta beror på den politiska ledningens prioriteringar samt vilken budget som finns att tillgå.

”Uppdraget är att täcka alla målgrupper förstås med ett brett och varierat utbud. För barn och unga inom förskola/skola får 5-åringar, åk 3, 6, 9 teaterföreställningar. Offentliga föreställningar (alla kategorier av scenkonst) för ålderskategorin 16–40 år saknas helt, liksom teaterföreställningar för vuxna över 40 år.”

Bland de svarande så uppger en majoritet att man upplever sig lyckas uppnå de uppdrag som getts för att arrangera teater för kommunens medborgare. De flesta anser att det finns utvecklingsmöjligheter, men att det i det stora hela att man uppnår det som förväntas. Inte minst då de flesta har uppdrag som fokuserar på barn- och ungdomspublik.

Några uppger att det går smidigt med att arbeta med teater för medborgarna då man internt i kommunen har korta beslutsvägar och väl utarbetade rutiner.

”Ja, det tycker jag vi lyckas med. Vi har en bredd på utbudet, vi har tydlig uppdelning vem som bokar offentlig och vem som bokar skolföreställningar. Utöver det gör vår lokala teaterförening ett jättebra jobb och bokar jättefina arrangemang som vänder sig till kommunens invånare.”

De som inte anser att uppdraget uppnås svarar bland annat såhär:

”Nej, det är omöjligt att lyckas med, dels för att budgeten är för liten på offentligsidan, dels för att det inte finns fler personer som arbetar med genomföranden. Skulle vi ge föreställningar i större omfattning än nu, i synnerhet på fritiden, har vi i nuläget inte organisation som stöder insatsen som krävs. I framtiden hoppas jag på en teaterförening som kan hjälpa till med praktiska delar och även programval förstås, likaså på barn- och ungdomssidan på fritiden.”

”Den offentliga scenkonsten liksom kulturen i skolan kan genomföras, men ekonomin urholkas ständigt. Bidraget till riksteaterföreningen urholkas likaså och medlen har inte räknats upp eller utökats på många år. Resultatet blir att bredden av urvalet teater blir smalare. Offentlig teater för ungdom är t ex en verksamhet vi prioriterat bort och varit dåliga på de senaste åren.”

”Det är ofta svårt att samordna föreställningar sett till de många skolorna vi har och den begränsade budgeten – väldigt små klasser i små skolor vilket kräver att vi slår ihop dessa för att se föreställningar tillsammans. Då krävs en hel del bussadministration mellan spelplatserna i kommunen vilket ger en merkostnad på ett annat sätt.”

Några uppger även att det är svårt att argumentera för att öka utbudet av teater för vuxenpublik i den kommunala budgeten. För detta uppger man att det skulle kunna lösas med att bilda en Riksteaterförening som skulle kunna arrangera föreställningar:

”Det finns ett politiskt uppdrag där barn och unga är prioriterade. Den budget som finns ska avse all kultur – inte enbart teaterföreställningar. Kommunen arrangerar för barn och unga eller familjeföreställningar, och Riksteaterföreningen för vuxna och barn.”

Utbud av teaterproduktioner att boka

När det handlar om tillgång på utbud av teaterproduktioner så tydliggörs vissa skillnader. Bland annat upplevs det som lättare för kommuner där det finns större städer eller som angränsar till kommuner med större städer att få till sig produktioner. En ytterligare viktig aspekt är att även om man upplever att utbudet är stort så saknas möjligheter till att boka vissa föreställningar då man saknar lämpliga lokaler och spelplatser.

”Jag upplever att utbudet kring vad som finns att boka är stort, men att vi blir begränsade i vad vi kan välja utifrån vilka lokaler vi kan använda. Ofta kräver de turnerande teatrarna större yta och mer avancerad teknik än vad som finns att tillgå för oss som en liten kommun. Tidigare vet jag att vi ibland kunnat lösa skolföreställningar genom att bussa elever till teatrarnas egna lokaler i Göteborg. Fördelen med små produktioner är ju annars att de är flyttbara och kan komma ut närmare till där publiken finns, dvs även på landsbygden. Urvalet sker alltså utifrån lokalbegränsningar, pris och möjlighet till arrangörsstöd och då blir det färre akter att välja bland. Finns det olika alternativ kvar att boka görs en bedömning utifrån kvalitet, aktualitet och referenser från tidigare arrangörer.”

Många upplever även att det är svårt att få till sig teaterproduktioner utanför den egna regionen. Om utbudet i närområdet inte når upp till de förväntningar som finns och om man önskar boka en aktör som behöver ta sig långväga ifrån så medför det stora merkostnader.

Generellt sett uppger de flesta att de har ett tillfredsställande utbud av teater. Man vill gärna ha produktioner som kan knyta an till det lokala för att locka medborgarnas intresse, men även som utmanar och överraskar.



Gällande urvalsmetod så utgår de flesta från den regionala scenkonstportalen, kulturkatalogen, utbuds- och inspirationsdagar, Riksteaterns utbudskatalog samt genom avtal med Regionteater Väst. Därtill utbyter man gärna tips mellan ansvariga för bokning i de olika kommunerna.

Några uttrycker att det kan vara svårt med urval för vissa målgrupper, när det finns olika viljor om vilken typ av teater som man vill se:

”När det gäller teater för barn är det bra, däremot är det svårare när man skall boka för barn från 11 år och uppåt. Elever och lärare vill se inspirerande och gärna lite roliga föreställningar som komplement till vardagens verklighet men kommer man lite högre upp i åldrarna så är utbudet väldigt inriktad på att ta upp problemområden. Det är naturligtvis bra att visa sådan teater också men det behövs lite annan typ av scenkonst också, som kan förmedla livets roliga sidor och ge en boost till trötta elever.”

Bland respondenterna uppges att det saknas teaterutbud kopplade till olika åldrar. Några anger åldrarna 13–15, och andra 25–40 eller 20–55. Ofta gör man kopplingen att det har att göra med att teatern måste vara relevant för att väcka intresse hos de olika målgrupperna.

För teater i skolan så får man barn och unga att ta del av teater, men för de offentliga föreställningarna är det allt svårare. Här vill man bli duktigare på att locka publik och marknadsföra sig.

Därtill lyfter man några särskilda målgrupper som eftersätta:

”Tror det är svårt att nå andra målgrupper då vi bor i en avfolkningsbygd. Utbudet bör nog vara anpassat till vår målgrupp som utgörs av äldre”

”Saknar större utbud för barn/elever med olika funktionsnedsättningar och även större utbud av mindre/enklare produktioner.”

Offentliga föreställningar

Avseende offentliga föreställningar så uppges de svarande att teaterföreställningar ofta spelas i kommunernas egna kulturhus eller teaterhus i de större städerna. Men i stor utsträckning uppges man även att andra typer av lokaler används såsom Folkets Hus, museer, bibliotek, skolaulor, biografier och idrottshallar. Vissa har även särskilda spelplatser för sommartheater. Även bygdegårdar är välanvända lokaler när det kommer till offentliga föreställningar. Dock är man noggranna med att berätta att detta förutsätter att rätt teknik och rätta förutsättningar finns för lokalerna, eller att teatergrupperna tar med sin egen teknik till platsen.

När det kommer till arrangemang av offentliga föreställningar är de främsta styrkorna som nämns att man har flera olika typer av spelplatser med olika ändamål:

”Vi har två spelplatser. Bibliotekets kulturscen/läsesal eller vår teaterlokal Kulturen. Jättebra att ha två spelplatser med olika förutsättningar. Bibliotekets lokal passar perfekt till intimare barnteater och Kulturen passar perfekt till större uppsättningar.”

Man lyfter även upp ambitioner med att nå ut till alla delar av kommunen med offentliga föreställningar som en styrka samt att man på så sätt kan engagera föreningar att samarbeta med:

”Vi försöker att engagera våra lokala föreningar, tex Gammelgården eller Folkparken att ta emot föreställningar. På det sättet får de lite reklam och extra tillskott i kassan och vi får hjälp med personella resurser.”

Skolföreställningar

En utmaning som ofta nämns gällande skolföreställningar är att det är problematiskt då dessa blir schemabrytande aktivitet. Detta trots att skolorna kan vara positivt inställda till kulturarrangemang för eleverna. Andra uppges att skolteaterverksamheten är välfungerande och att det finns en stor förståelse och vilja hos skolpersonalen att få scheman att gå ihop.

Föreställningarna visas i stor utsträckning i skolans egna lokaler så som gymnastiksal, matsalar, skolbibliotek och i klassrum. Detta kräver ofta att teatergrupperna själva tar med sin egen teknik, scenografi etc. I vissa fall ges även skolföreställningar på kommunens kulturhus eller teaterhus. I vissa fall bussas även eleverna till hyrda scener i kommunen, eller till grannkommuner.

För vissa är det även möjligt att ta sig till några av institutionerna i Göteborg eller till Regionteater Västs lokaler i Borås och Uddevalla. Många pekar på att det har stor betydelse för barn och unga att ta sig till en riktig teater eller scenrum för att få en helhetsupplevelse, men att det finns en rädsla hos skolor att det kostar för mycket. Det blir ofta billigare om man låter teatern komma till skolorna än tvärtom.

En av respondenterna beskriver att man skaffat en mobil dansscen och gradäng men konstaterar att föreställningarna trots det genomförs lättare i staden i avsedda lokaler.

Kommuner med större kulturhus eller teaterlokaler som rymmer många publikplatser kan låta flera klasser se en föreställning samtidigt, vilket gör att de kan bli mer kostnadseffektiva.



Gästspel i Strömstad på Kulturhuset Skagerack med Musikteater89, ”Vem är rädd för Kontodonten?” med Lena Lindell, Hans Qviström, Bo Lindell. Foto: Tove Meyer. **Masthuggsteatern.** ”Vad vi ljuger om när vi ljuger om Italien” med Åsa BodinKarlsson. Foto: Lina Ikse. **Vara Konserthus,** MolièreEnsemblens ”Nya skor!” med Johannes Lönnå. Foto: Anneli Johansson. **Gästspel i Tranemo** ”Ljudstrålar och jazzglassar”, ”Fria Fartyget” och ”Brutna löften, brutna revben”. Foto: Johanna Gustafsson.

De generella utmaningar som nämns kopplade till skolföreställningar är kopplade till lokaler och ekonomi samt samordning mellan skola och arrangörer. Ofta är det de mindre kommunerna som har svårast med detta, inte minst de som har liten budget, men stor upptagningsyta.

Däremot pekar man på styrkor kring ett stort intresse för kultur för barn och unga och att man ser det som betydelsefullt.

Efterfrågan hos publiken

När det gäller hur efterfrågan på fler teaterföreställningar i kommunen så ges verkar det skilja sig bland svaren från respondenterna. Många upplever att man lyckats tillfredsställa efterfrågan, men andra att man skulle vilja arrangera mer men att man inte kan göra det av ekonomiska skäl. Detta gäller inte minst för offentliga vuxenföreställningar, där det också finns tankar om annan repertoar:

”Jag upplever att vi erbjuder totalt sett tillräckligt med föreställningar. Dock önskar jag att teaterföreningen kan bli lite mer nytänkande i sina bokningar och boka lite mer sådant som de tror kan locka publik som är 25–60 år. Arrangemangen lockar oftast pensionärer. Men det finns säkert massor med förklaringar till det.”

”Fler föreställningar av traditionell art för vuxna eftersökes. Då åsyftas föreställningar med fler än en skådespelare, gärna med två akter och paus. Traditionell kvalitativ teater är fortfarande av intresse för ständigt nya generationer.”

Några anger att det finns en stor efterfrågan, inte minst utanför centralorterna, men att föreställningarna då kommer behöva uppfylla vissa krav, eller att arrangörerna själva får bättre förutsättningar.

”... En inventering av kommunens lokaler där mått finns angivna behövs. Och att de produktioner man köper in är av hög kvalité men samtidigt lättarrangerade.”

”Det finns så klart ett behov men ekonomin sätter stopp. Kontinuitet är viktig. En årlig återkommande föreställning vore toppen! Vart tredje år erbjuds vi av Regionteatern ett ekonomiskt fördelaktigt utbud (både teater och dans) om vi köper. Detta skulle vi mer än gärna kunna erbjuda varje läsår!”

”Finns absolut sug efter fler föreställningar. Saknar offentliga föreställningar för fler målgrupper. Mer resurser, personal och pengar.”

”Ja absolut, men i avsaknad av scenkonstlokal finns görs framträdandena på olika skolor, kulturhuset m.m. Bristen på en riktig scenkonstlokal är tydlig.”

De flesta av respondenterna uppger att de har en oro för att det saknas intresse för teater i sina kommuner, inte minst bland den vuxna publiken. Man menar att det har betydelse att barn och unga får ta del av teater i skolan, det ger en grund för ett framtida teaterintresse men även något som kan bidra till att barnens föräldrar att bli intresserade.

Vidare anser man att det är viktigt att fler föreställningar arrangeras på landsbygden för att synliggöra arrangemang och att arrangörerna generellt behöver bli duktigare på att marknadsföra föreställningar. Marknadsföring är de facto en utmaning för många:

”...Det som däremot behövs är att göra spelplatserna vi har mer kända bland allmänheten. Vi måste göra mer reklam och synas mer i media. Så fler personer förstår att det ordnas saker och förhoppningsvis vill komma. Vi syns för redan frälsta personer, men svårigheten är att hitta/locka ny publik.”

Ett förslag är även att teaterföreningar ska kunna söka bidrag hos VGR, eller att det ska gå att söka stimulansstöd för att starta upp lokala teaterföreningar.

”För att få människor att besöka scenkonst i en kommun krävs en större insats av arrangörskapet bakom i form av regelbundenhet, trevnad och lokal förankring. En annons om en föreställning kan aldrig lokalt förankra ett arrangemang. Det är människorna i arrangörskapet som på sikt skapar en lokal förankring och socialt sammanhang i teaterbesöken som sedan kan fyllas med scenkonst av olika slag. Detta är vitsen med lokala arrangörsföreningar.”

”Det kräver initierat förankringsarbete och målgruppsarbete. Det kräver fokuserat projekt och personella resurser. Utbilda, utmana och förkovra målgruppen (och arrangörer) i konstarten.”

Samverkan

Bland de svarande uppger en majoritet att de inte samarbetat med andra kommuner utanför regionen när det kommer till arrangerande av teater. Någon menar att detta beror på att det är svårt eftersom man har olika behov och förutsättningar. Däremot lyfter man upp nätverk mellan kommuner inom regionen. Dessa nätverk handlar om kompetensutbyte, men inte så mycket om arrangörskapet i sig. De nätverk som finns inom regionen tycks inte minst vara viktiga för mindre kommuner då man ser stor nytta av utbyten sinsemellan.

Bland de idéer som finns rörande ökad samverkan mellan regionens kommuner lyfts många konkreta och praktiska förslag. Högt upp på listan står en gemensam regional samordnare. Önskvärt tycks vara att en sådan tjänst skulle kunna ha många olika uppdrag, såsom turnésamordning, kommunikation eller projektledning

av gemensamma projekt. Det skulle även vara behjälpligt med en person som har i uppdrag att fungera som en överbryggande kontakt med rätt person i varje kommun.

I övrigt svarar många att det redan finns goda samarbeten mellan kommunerna i regionen, ofta pekar man på att samarbetet sker med de närmsta grannkommunerna. Bland annat lyfter man upp samverkan i så kallade ”skollovsprogram” där grannkommuner samverkar kring att boka teater/teatergrupper. Man uppger även att relationerna med olika teaterföreningar och institutioner är avgörande för tillgången på teater för medborgarna.

”Skapa ett större intresse för teater på landsbygden. Centumbildningarna har ingen kontakt med mig som är kultursamordnare. Saknar ett regionalt driv för att nå ut till oss mindre kommuner. Stöttning behövs både gällande arrangörskompetens och utbudsurval både till oss kommuner och till bygdegårdarna. Centrumbildningen för teater behöver ta mer kontakt med kommunens kultursamordnare. Hjälp med regionala turnéer. Förvaltningen för kulturutveckling på VGR borde jobba mer med teater. Nu är det andra konstformer som prioriteras. Är det kanske kommunalförbundens roll?”

Även önskemål om att få mer besök av de regionala teatrarna framkommer bland några av de svarande. Där ser man gärna att institutionerna skulle kunna turnera mer utanför de större städerna, och då företrädesvis från Göteborg. På så sätt skulle kommunerna kunna satsa på lokaler, men att det är institutionerna med större muskler som kan fylla dem med teater.

Spelplatser

Bland förslag på vilka insatser som kan göras för att utveckla tillgången till spelplatser i kommunerna och i regionen så nämner flera av de svarande att det behöver göras grundliga inventeringar av de spelplatser som finns och om det i så fall behöver kompletteras. Det rör sig om att dels få kännedom om hur skicket är på de befintliga spelplatserna och om det finns rätt förutsättningar för att arrangera teater där. Många uppger att man har kännedom om de brister som finns, men att man inte har möjlighet att kunna åtgärda dem.

Man tänker sig även att om spelplatserna är bra så kan man även erbjuda andra kommuner att nyttja dem där det går, för att på så sätt kunna dela med sig av lokalresurserna och att alla inte behöver skapa nya spelplatser.

Även det motsatta perspektivet ges, att man saknar ett eget scenkonsthus för att kunna ha en tydlig plats för just teater i kommunen:

”...I vår kommun så pratar vi ofta med politikerna om att vi vill ha en större teaterlokal. Våra konserthus finns i närheten, men att tidsmässigt bussa elever dit är inte ett bra alternativ då skolan redan som det är nu har tidsbrist för att få in allt i schemat. Vi arbetar dessutom med trygghet i staden och att utveckla och behålla vår stadskärna och då vill vi att det sker evenemang inne i vår stad.”

Det finns även förslag på vad regionen skulle kunna göra för insatser:

”Genom avsättande av regionala medel för delfinansiering av nybyggnation/utbyggnad av befintliga lokaler skulle incitamentet för att utveckla regionens scenkonst öka. Ett exempel som redan genomförts är stödet till biografer vid skiftet till digital utrustning.”

Även ökade bidrag från VGR och kommunalförbunden samt högre kommunal kulturbudget efterfrågas av många som en insats som skulle kunna bidra till utveckling av spelplatser.

Några av de kommuner som ligger nära Göteborgs stad önskar att även institutioner som finns i Göteborg skulle kunna turnera även i deras kommuner. Man menar att det inte alltid är självklart att publiken tar sig till Göteborg även om avståndet förhållandevis är kort, istället vill man att teatern ska komma till dem.

Stärkta arrangörer

För att kunna utveckla starkare arrangörer runt om bland kommunerna menar nästan samtliga av de svarande att de behövs ökad kulturbudget och stöd från VGR när det kommer till arrangörsutveckling. Man anser även att VGR skulle kunna bidra med stöd och medel för att stötta nya initiativ samt infrastruktur för arrangörer.

Man menar även att det behövs bättre samarbeten bland teatergrupper i de olika kommunerna. Även kompetenshöjning av olika slag bland personalen i kommunerna efterfrågas.

Digitaliseringens möjligheter

När det gäller digitalisering av teater till följd av coronapandemin uppger många av de svarande att det finns en viss tveksamhet till att tillhandahålla detta. Dels har det göra med kostnader kopplade till bland annat upphovsrätt, dels tekniska krav som inte alla kan möta upp.

”Det är kostsamt och svårt att få till stånd, om det ens går. Många upphovsrättsliga, visningsrättsliga och andra lagregler är svåra att greppa och svårt att få klarhet i vad som gäller egentligen. olika kommuner är också olika tillåtande i att publicera filmat, inspelat material på sina hemsidor. Hos oss får det inte alls förekomma.”

Många ser digital teater som ett sätt att nå ut till fler, att väcka intresse och göra teaterupplevelsen mer tillgänglig för grupper som annars har svårt att ta sig till spelplatserna. Därför ser många en hybridvariant som en bra lösning framöver och något man överväger fortsätta med även efter pandemin.

Många påpekar dock att det allra viktigaste är de fysiska mötena och de fysiska föreställningarna. Det är viktigt för kommuninvånarna att ha mötesplatser och kunna dela upplevelser med varandra.

En annan aspekt av digitaliseringen är kopplad till de som arbetar på kommunerna med teaterarrangemang:

”En lärdom är att många jobbresor varit onödiga och att många möten kring barnkultur likaväl går att genomföra digitalt, vilket vi kommer ta fasta på framöver. Dock är att ta del av barnkultur, till exempel ett youtube-klipp med en filmad föreställning inte alls lika bra som att titta på föreställningar fysiskt på plats.”

Utvecklingsinsatser: ekonomi och samverkan

Ekonomiska stöd

Bland de tankar och förslag som ges kring hur framtida ekonomiska stöd kan utformas från kommunerna och VGR så föreslår de flesta att anslagen till bidrag ska öka. Utöver det pekar man på stärkta och riktade stöd till särskilda områden som man tror kan främja utbudet av teater, exempelvis stöd till turnerande verksamhet.

Avseende önskemål om vad den regionala nivån skulle kunna göra för att utveckla teaterlivet i regionen så föreslås konkreta förslag i form av ekonomiska stimulansstöd till att stötta och skapa nya spelplatser. Man efterfrågar även stöd för att kunna anordna teaterfestivaler runt om bland kommunerna.

Här följer ett antal ytterligare förslag från respondenterna:

”Skolan bör ha en pott avsatt samt ett uppdrag att gå på teater, det skulle öka utbudet av teater i kommunen. Vi har ett väldigt bra arrangörsstöd från VGR med ett stort utbud av professionella teaterföreställningar, så det finns goda förutsättningar att erbjuda invånarna mycket teater för barn.”

”Vi får stöd till skolkultur och offentlig barnkultur genom det regionala arrangörsstödet. Det fungerar bra, men naturligtvis önskar vi oss mer medel. Bidraget har inte räknats upp på ett antal år. Att utöka möjligheten till medel för bussning var kanske inte en så bra idé. Det blev därmed risk att bidraget äts upp av busskostnader och inte kommer scenkonsten till gagn.”

”Stödet från VGR gynnar på sätt och vis inte mindre lokala aktörer som kanske hade kunnat bidra till ökat intresse för teater lokalt då VGR måste välja ut och godkänna alla akter som ges subvention. Kanske borde det finnas någon ”fri” pott att söka för just detta ändamål?”

”En arrangörsförening behöver ha ett fast anslag för att själva kunna moderera med detta mellan publikdragande kassasuccéer och smalare föreställningar som går minus. Förlustbidrag tar ifrån föreningar den egna förmågan att sköta sin verksamhet och lägger ansvar på den kommunala anslagsgivaren att bedöma om en föreställning ska beviljas förlustbidrag eller inte, vilket innebär att där ligger mandatet att forma utbudet ut till invånarna. Föreningar ska själva kunna ha makten över sin verksamhet. Kommunen kan kombinera anslaget med ett verksamhetsuppdrag som anger ramarna för vad man vill ha uppfyllt men en förening måste ha mandat att driva sin egen verksamhet, annars vill ingen engagera sig ideellt.”

”Ja, jag tror att det skulle behövas anpassas mer efter plats och avstånd inom kommunen. Vi som landsortskommun har stora busskostnader p.g.a. våra få spelplatser och hur eleverna är utplacerade på små skolor. Det innebär också att vi ofta får boka flera föreställningar med få deltagare. Summan som vi får i stöd från VGR nu är endast baserat på elevantal.”

”Mer pengar från VGR till SamSam, och som fler föreningar kan söka, inte bara de som är medlemmar! Kanske är det VGR som ska fördela i stället. SamSam verkar ha svårt att nå ut med information. När personer i föreningslivet byts ut så känner de nya inte till hur systemet fungerar och har inte koll på att det finns pengar att söka. “

Dialog

När det gäller samverkan mellan arrangörer i kommunen och de kommunala politikerna samt tjänstepersonerna så upplevs det generellt som tillfredsställande men att det skulle kunna utvecklas.

Många har dialogträffar med de olika aktörerna för att kunna informera om exempelvis bidragsgivning, men även få till sig information från verksamheterna. Man upplever även att det finns en bra distans till det konstnärliga arbetet och att verksamheterna själva har full bestämmanderätt av vad som sätts upp.

Man ser gärna även att VGR tillhandahåller nätverksträffar för att arrangera teater inom kommunerna, därtill önskar man även samordning av turnerande teater i regionen för att få en bredd av föreställningar. Detta gäller inte minst för de regionala teaterinstitutionerna.

”Vi har oftast en god kontakt och arrangerar på olika sätt. Dels köper vi ju in och då görs ett urval antingen av programråd eller av kulturombud skola/förskola, dels är vi öppna för att andra arrangerar i samarbete med oss. När andra arrangerar gör vi inget urval eller värdering av innehåll. Kommunens politiker är inte inblandade i urvalet. Vår inställning är att underlätta för att så många som möjligt ska kunna ta del av så mycket som möjligt.”

”Våra politiker försöker att tänka på armlängds avstånd och har därför nyligen ändrat att vi skall rikta oss mot barn och unga eftersom det faktiskt styr och begränsar. Dialogen fungerar bra när vi får till samtalen. Våra teatergrupper och föreningar är bra på att följa upp deras arbeten.”



Riksteatern Väst. Säsongsupptakt. Foto: Privat.



Arrangörsföreningar

Förutsättningar och villkor: ekonomi, ideellt arbete och lokaler

Ekonomi

Bland arrangörsföreningar så talar man om att de ekonomiska förutsättningarna att arrangera teater är relativt begränsade. Några få föreningar uppger att de har god och stabil ekonomi, men många säger att de hela tiden behöver söka bidrag från sina kommuner och VGR. Vissa arrangörsföreningar behöver söka bidrag för varje föreställning.

Några uppger att man har goda samarbeten med de kommuner som man verkar inom. Man samarbetar bland annat med att producera föreställningar, men har även avtal gällande bidrag som går igenom varje år. Ett fåtal uppger även att man inte har ett behov av att gå med positivt resultat efter varje produktion.

Många uppger att det är svårt att få föreningens ekonomi att gå ihop. Man känner sig pressad av ökade kostnader för gager, lokaler och att bidragen inte räcker till. Därtill känner man en utmaning i att publikantalet minskar och därmed även biljettintäkterna. Även om grunden är kommunalt ekonomiskt stöd uppges att biljettintäkter är en viktig intäktskälla.

Några uppger att det är svårt att planera och att varje föreställning innebär en risk och en osäkerhet.

”Under förutsättning vi får ekonomistöd, annars klarar vi inte budget eftersom gage och hyra av lokala är den största utgifter. Vår organisation får organisationsstöd från VGR, men den räcker precis bara till styrelsearbetet. Så för att arrangera teater hänger det mycket på om vi kan få bidrag för att genomföra.”

Ideellt arbete

Föreningarna uppger att det finns ett stort engagemang bland de som är medlemmar. Det är nästan uteslutande ideellt arbetande personer i styrelserna. I övrigt uppger man stora olikheter i tillgång till personal, några har tillgång till att kunna anlita personal från andra verksamheter såsom Folkets Hus eller privata aktörer. Andra använder sig av volontärer.

Det några uppmärksammar är att det finns ett relativt starkt intresse från publiken, man efterfrågar föreställningar vilket man upplever som positivt från föreningarnas sida. Man upplever även en stor solidaritet från andra föreningar och en vilja att hjälpas åt.

Bland de utmaningar som nämns gällande kompetens och personal så är det främst bristen på tillväxt i föreningarna som är oroande. Man ser det som en skör konstruktion – ifall många personer slutar samtidigt upphör arrangörskapet helt. Detta gäller både engagemang till styrelse och andra uppgifter inom föreningen.

”Tyvärr är arrangemangen baserad på helt ideellt arbete, så det är mycket sårbart om folk slutar. Då finns det stor risk att ingen tar över som arrangör.”

Man upplever det som ytterligare en svårighet att locka till sig yngre personer.

Lokaler

Föreningarna upplever över lag att det finns många goda spelplatser i de kommuner de verkar i. De flesta hyr in sig hos kommunens kulturhus alternativt andra spelplatser exempelvis Folkets Hus eller bygdegårdar. Behoven varierar beroende på hur mycket yta som behövs för respektive produktion.

”Vi arrangerar alla våra föreställningar på Folkets Hus Kulturhuset, då vi har ett väldigt bra samarbete med dem. Styrkorna är att där finns olika storlekar på lokaler, väldigt bra teknik och väldigt duktiga tekniker. Samt att det finns restaurang, så finns alltid möjlighet till pausfika.”

Det som man anser är svårt gällande spelplatser är att många av lokalerna och scenerna inte har renoverats på länge och att de skulle behöva rustas upp vad det gäller teknik och tillgänglighet. Många nämner även att de upplever att hyreskostnaderna på lokaler har höjts, men att de bidrag man får inte har höjts i förhållande.

”Vi saknar scen som kan ta emot större produktioner. Detta begränsar utbudet.”

”Vi har inte fasta punkter, vilken det innebär att det tar mycket tid för oss att leta upp lokala som passar för de olika arrangemangen.”

”I Göteborg är det svårt att hitta lokaler som är för 150–200 personer och att dem ligger centralt. De som finns idag är svårt att få tillgång till och kostar alldeles för mycket.”

Utbud och publik: urval av repertoar, lokaler, samarbete

Bokningsbart utbud

Bland arrangörsföreningarna anser man att det borde tas fram fler produktioner som lämpar sig att spelas på mindre scener och som till viss del därmed blir mindre kostsamma. Man skulle även önska att vissa produktioner görs så att de inte kräver allt för mycket avancerad teknik, utan är mer enkla till sin utformning.

I övrigt anser man att tillgången är bra – man har goda relationer med fria grupper, med Riksteatern samt med de regionala institutionerna. Man både arrangerar och deltar vid så kallade Utbudsdagarna där man gör urval för kommande termin. Några använder sig även av forum som Anbud Live och Expo: Scenkonst.

”Det har blivit bättre, men många produktioner har vi inte plats för. Vi försöker ge 10 föreställningar/år, varav två på bygdegårdar. Inte lätt att variera heller när urvalet är snävt. Vi har ganska god uppfattning om vad som går att sälja bland våra invånare och vi måste försöka tänka på det också. Men ibland blir det flopp och väldigt få sålda biljetter.”

Några tar även upp andra aspekter vid urval. Vissa föreningar strävar efter större mångfald och variation i repertoaren. De flesta vill även att föreställningarna ska ”passa in lokalt” och vara intressant för den lokala publiken.

Det finns även de som påtalar att utbudet av exempelvis föreställningar för teckenspråkiga och andra grupper kan vara svåra att få tag på.

Några av respondenterna som företräder arrangörsföreningar i mer glesbygdsområden uppger att det kan vara svårt att få till sig produktioner. Man menar att det kan ha att göra med att man ligger långt ifrån större städer.

Spelplatser

Vad det gäller offentliga föreställningar så arrangeras dessa ofta i kommunernas kulturhus eller på de teatrar som finns i städerna. Vissa försöker spela på olika platser inom kommunen, men det är inte alltid ekonomin tillåter det, då får man i stället ta de lokaler som passar produktionen – under förutsättning att ekonomin tillåter det. Dessa lokaler kan vara biografier, bygdegårdar, men även restauranger och skolor.

Vad som kan vara utmanande vid arrangemang av offentliga föreställningar är att det för vissa kan vara svårt att locka till sig ny publik eller tillräckligt med publik för att det ska vara ekonomiskt hållbart. För många upplevs marknadsföringen som en svår utmaning.



”Vi spelar alla föreställningar på Folkets Hus Kulturhuset. Styrka är att vi tack vare bidrag och gott samarbete med kommunen kan våga ta hem lite speciella arrangemang. Svaghet är få publiken att våga komma när de inte riktigt vet vad det handlar om.”

Publikunderlag

När de tillfrågade arrangörsföreningarna själva får uppskatta hur publikunderlaget ser ut för dem när det kommer till geografisk räckvidd så varierar det förhållandevis mycket. Upptagningsområdet varierar mellan 2 och 10 mil.

De föreningar som finns belägna på landsbygden upplever att man har en trogen publik som tar sig den sträcka det krävs för att se på föreställningarna. För de som finns närmre de större städerna upplever att det kan vara svårt med konkurrens, där publiken i stället kanske söker sig till städerna som har ett större utbud av kultur.

”Vi har svårigheter att locka publik från ett större geografiskt område, men på bygdegårdarna brukar det gå bra då landsorten oftast ställer upp för sin bygdegård. Så de flesta som kommer bor i vår kommun.”

Efterfrågan hos publiken

De flesta av respondenterna uppger att det finns en efterfrågan på fler teaterföreställningar, men att det i så fall måste ske en förbättring av lokaler, men även resurser i form av pengar och personer.

Det som talar emot fler föreställningar är att det finns en uppfattning om att efterfrågan inte är tillräckligt stor från publiken. Därför har man själva gjort uppskattningen att ett par föreställningar per termin är tillräckligt.

”Förhoppningsvis finns det viss efterfrågan på fler föreställningar, även om vår publik har vant sig vid frekvensen 6–7 föreställningar per år. För flera föreställningar skulle större ekonomisk budget krävas.”

Man har även svårt med att marknadsföra sina föreställningar och andra arrangemang på bra sätt. Det är kostsamt att annonsera både i lokala medier som på sociala medier, vilket gör det svårt att nå ut, inte minst i konkurrens med andra scenkonstarrangörer.



Samarbete

Det verkar finnas en stark tradition bland många av arrangörsföreningarna att samarbeta med andra. I vissa fall kan det röra sig om regionen genom det så kallade SamSam, eller andra teaterföreningar i regionen. Därtill samarbetar man gärna med andra kulturföreningar, Folkets Hus, Våra Gårdar, studieförbund och andra föreningar inom civilsamhället. Några arrangörsföreningar har samarbeten med äldreboenden där de arrangerar olika föreställningar för de boende.

Samarbeten sker på olika sätt, i vissa fall handlar det om att arrangera teaterföreställningar tillsammans, men det kan också handla om att samordna så att inte närliggande föreningar beställer samma produktioner till samma ort.

Många uppger att samverkan redan sker i hög grad mellan arrangörer och andra typer av föreningar eller kommuner. Men man skulle gärna se att det kunde göras gemensamma insatser vad det gäller exempelvis marknadsföring. Därtill tycker många att det vore smidigt om det fanns ett sätt att samordna turnéer bland bygdegårdarna i regionen.

Några uppger att skälet till att man önskar mer samarbeten med andra är att skapa bättre ekonomiska förutsättningar för sig själva.

”VGR borde kunna ge en sorts garanti till speciellt grupp då det alltid är oroligt för oss varje gång vi söka utvecklingsprojekt då det är hård konkurrens och det har hänt att vi fått avslag och då var vi tvungen att söka pengar på olika håll, t.ex. stiftelser, ABF etc, för att kunna täcker vår kostnad och dessa ställe får man ofta mindre belopp också.”

Utvecklingsinsatser: spelplatser, arrangörer, stöd och samverkan

Spelplatser

För att kunna utveckla tillgången på spelplatser i kommunen och regionen föreslår flera arrangörsföreningar att det krävs investeringar och stöd för att kunna rusta upp redan befintliga – alternativt bygga nya spelplatser.

Därtill föreslår man att man skulle kunna bli bättre på att samordning och att förutsättningar ges för att kunna arrangera föreställningar på flera typer av lokaler, exempelvis på bygdegårdar. Man eftersöker även utökade stöd så att fler vågar satsa och utveckla sin föreningsverksamhet.

”Skapa förutsättningar för att lägga föreställningar i t.ex. bygdegårdar utanför centrum.”

”Ge vissa gruppen typ av garanti eller ett minimibelopp som man kan ansöka för.”

”Investeringsbidrag till utveckling av scener.”

Stärkta arrangörer

För att kunna utveckla starkare arrangörer i kommunerna och i regionen anser föreningarna att det framför allt behövs två saker: mer samverkan med kommunerna och ökade ekonomiska anslag. Man efterfrågar större engagemang och satsningar från kommunerna, där man vill se ett gensvar som visar att föreningarna har betydelse för det lokala. Vissa säger även att det ibland är svårt att “bli tagen på allvar” av kommunen.

Ökade bidrag skulle underlätta för föreningarna kan våga satsa på att anställa personal och köpa in nödvändig utrustning för att kunna arrangera teater på bättre sätt. Detta menar man kommer ge högre kvalitet på arrangemangen och genom det öka intresse både hos publik samt framtida föreningsmedlemmar.

Någon menar även att det lika mycket handlar om de enskilda individernas vilja och intresse av föreningslivet:

”Många är med i en förening, men vill bara vara ett passivt stöd. Man ska kanske ställa en direkt fråga om personen vill jobba med arrangemang så att man hittar folk som från början vet att detta handlar om att genomföra olika arrangemang. På så vis söka upp rätt personer.”

Digitaliseringens möjligheter

För arrangörsföreningarna så har några av dem börjat använda digitala möten som en praktisk lösning i det vardagliga arbetet, inte minst för föreningarnas styrelser. Men utöver det har man svårt att se att de digitala ska kunna användas i verksamheten. Några uppger att de tycker det är svårt med den digitala tekniken och att de varken känner sig bekväma eller tillräckligt kunniga för att använda den.

Över lag anser man att digitala föreställningar aldrig kommer kunna ersätta den fysiska upplevelsen. Några få uppger att de tycker att det digitala kan vara ett bra komplement, men att det är svårt att ha tillräckligt bra teknik i lokalerna för att det ska fungera på ett bra sätt. Man pekar på att det till exempel inte finns fiber i bygdegårdarnas lokaler vilket är en utmaning i sammanhanget.

”Digitalisering ge oss möjlighet att ha möte på distans för att vara effektivare men inom teatern är det svårt, det blir ju mer som TV i stället om det ska vara digitaliserat, då blir det inte samma upplevelse som om man är på plats.”

”Svårighet att hitta engagerade personer som på sin fritid kan arbeta med det. Plats för utrustning är generellt svårt i bygdegårdar. Möjligt i större orter om engagerade personer finns.”

Stärkt publikintresse

När respondenterna får resonera kring vilka insatser som skulle krävas för att öka intresset för teater lokalt nämner flera att det krävs en starkare marknadsföring för att kunna nå ut och locka publik. Andra menar att man borde satsa mer på teaterföreställningar för barn och unga, både i och utanför skolan för att skapa intresse hos barnen och deras föräldrar.

”Vi tror att det behövs satsa mer på ungdomarna och redan i ung ålder börja forma dem till teaterpublik”. Kanske att skådespelare gör mer besök i skolor och att ungdomar få komma och besöka teatrar och även få gå bakom kulisserna.”

Ytterligare tankar är att man borde satsa mer på “öppna hus” för att göra sin förening mer känd bland de lokala. Man vill skapa en kontinuitet i relationen till publiken så de vet vad som händer hos föreningarna och att det finns en vana att gå på teaterföreställningar. Detta kan både handla om att teatern visas på samma geografiska plats, men även tydlig information. Därtill ser många det som en bra idé att arrangera föreställningar med “kända namn” bland skådespelarna som kan fungera som dragplåster.

Ekonomiska stöd

Bland önskemålen kring hur de ekonomiska stöden från kommuner och regioner ska utformas i framtiden för att kunna gynna utbudet av teater så vill många av arrangörsföreningarna se ett lättare system för själva bidragsansökan. Många är ideellt engagerade och lägger mycket tid på ansökningar utan att vara garanterade att det ger något.

Därtill ser det väldigt olika ut hur stöd ges runt om bland kommunerna.

”Önskar att ansökan ska vara mer enkelt. Nu måste man lägga ner flera timmar på bara att skriva ansökan och flera timmar på att redovisa ansökan. Just nu är det bara en person i föreningen som göra det, kunskap finns hos den personen, men om person sluta så försvinner kunskap och kan vara svårt för nästa person att ta över.”

Man skulle från föreningarnas sida se att de bidrag som finns att söka ska vara mer stabila än vad de är nu. Man vill gärna kunna söka ett bidrag för ett verksamhetsår som man får hushålla med i stället för att söka bidrag för exempelvis varje arrangemang.

Även önskemål om att bidragen generellt höjs då man anser att det inte följer med i den kostnadsutveckling som sker vad det gäller bland annat lokalhyra, gager och föreställningskostnader. Några lyfter även det så kallade “förlustbidraget” från VGR som ett viktigt bidrag, men man skulle hellre se en omvänd variant där föreningarna i stället kan få hjälp med att bära sin verksamhet själva så att de kan utvecklas.

Samverkan och dialog med kommunen

Generellt uppger arrangörsföreningarna att kontakten med kommunernas och VGR:s tjänstepersoner och politiker som god. De flesta har en nära dialog med tjänstepersoner på kommunal nivå, men skulle vilja få mer kontakt med politikerna. Många föreningar försöker bjuda in nyckelpersoner till sina verksamheter för att visa vad de gör.

Svårare har man med kontakten på regional nivå även om man uppger att det finns, så är den inte lika nära som på kommunal nivå. Det som man dock framhåller som särskilt bra i regionalt avseende är SamSam.

”Det har varit ett bra förhållande och en bra kontakt och dialog. Finns signaler idag att styra mer med flera detaljerade regler, vilket kan leda till svårare för lokalhållarna att verka.”





Vara Konserthus. "Dragshow" med Robert Fux. Foto: Daniel Strandroth.

Teatergrupper

Förutsättningar och villkor: ekonomi, personal och lokaler

Ekonomi

Finansiering bland de fria grupperna i regionen ser väldigt olika ut. De flesta får någon form av stöd från den kommun de befinner sig i, men några har även annat offentligt stöd från VGR. Därtill är biljettintäkter en viktig komponent i gruppernas finansiering, vilket generellt är svårt att förlita sig på då man är beroende på hur många bokningar som görs av exempelvis skolor. Även för de som helt och hållet finansieras av biljettintäkter känner krav att spela många föreställningar för att kunna dra in medel till verksamheten.

Andra typer av finansiering är också förekommande. Några får stöd från andra organisationer som de samarbetar med, exempelvis studieförbund. Någon enskilda grupp söker även finansiering via fonder och stipendier.

Ett par av de svarande uppger att man får stöd från Statens kulturråd och från Konstnärsnämnden genom Kulturbryggan. Man uppger bland annat att stöden från Kulturrådet och kommunala stöd används för grundfinansiering av verksamheten och att intäkterna från sålda föreställningar går till föreställningsverksamhet och marknadsföring.

"Vi har verksamhetsstöd från Kulturrådet och Göteborgs stad. Biljettintäkter från egen scen och viktiga intäkter från sålda föreställningar etc. 10–20 % av intäkterna kommer från kommissioner, uppdrag, medverkan på konferenser m.m. 2022 och 2023 har vi ett "infrastruktur-stöd" från Kulturbryggan för att bygga upp en digital och fysisk struktur för regional samverkan och resursdelning mellan självorganiserade verksamheter."

"Huvudsakligen är vi beroende av kommunernas förmåga att beställa skolföreställningar. I det gömmer sig olika former av subventioner – arrangörsstöd, biljettsubvention etc. Offentligt stöd i form av projekt- och verksamhetsbidrag är av mindre betydelse. Det direkta stödet utgör ca 10–15 % av vår omsättning."

De grupper som är helt beroende av offentliga bidrag från kommun och region uppger att det är svårt att ha höga ambitioner med verksamheten. De menar att det är svårt att söka bidrag för projekt – bland annat gör detta att man inte kan våga förlita sig på pengar från det offentliga, utan måste se sig om efter andra typer av finansieringskällor.

Flera fria grupper, som vänder sig till skolor, tar upp det nya systemet, Kubo, som Göteborgs stad har infört.

Följande redogörelse sammanfattar många fria gruppers erfarenheter och villkor:

"Grundfinansieringen i form av offentligt stöd är inte tillräckligt stor för att vi ska kunna erbjuda längre anställningar/kontrakt, vilket är en förutsättning för att fullt ut kunna samarbeta med professionella aktörer. Vi lever också i en osäkerhet från år till år eftersom vi inte vet om vi får stöd nästa verksamhetsår och inte heller hur stort det kan bli. Ofta kommer beslutet i nära anslutning till ett nytt verksamhetsår som gör att det är svårt att planera. Ett ökat finansiellt stöd i form av verksamhetsbidrag eller projektbidrag skulle behövas för att ge god grund för verksamheten. Även ett mindre stöd för t.ex. ett projekt kan göra stor skillnad för verksamheten då det utgör en bas för att söka andra finansiärer. Vi har i vissa områden av regionen, t.ex. Göteborg, upplevt att de egna intäkterna från försäljning av föreställningar minskat då avsatta kommunala medel för scenkonst och teater uppgått i en allmän distribution av olika kulturuttryck inom den kommunala ramen. Det innebär svårigheter för oss att nå ut till skolor och våra egna intäkter minskar. Inte minst har det varit problematiskt i Göteborg, där man omorganiserat och minskat antalet lokala barnkultursamordnare och centraliserat barnkulturorganisationen. Det nya systemet går ut på att Göteborgs stad centralt har köpt in ett antal föreställningar från de fria grupperna utefter ett urval från en sammansatt referensgrupp. I praktiken har det inneburit att de fria grupperna får en tilldelning av inköpta föreställningar som är långt mindre än förut då de fria grupperna själva tog kontakt med skolor och barnkultursamordnare. Det finns även en problematik kring den konstnärliga friheten och de fria utövarnas roll som en självständig kraft då det centralt bestäms vilka föreställningar som får en tilldelning. Det kan innebära att teatrarna vill spela mer av en föreställning, eller vara aktuella i samtiden och fånga upp ett aktuellt tema men det omöjliggörs av det centralstyrda urvalet. I praktiken blir då Göteborgs stad repertoarråd för den teater som ska spelas för elever i skolåldern, vilket på ett sätt strider mot de fria gruppernas roll som en självständig och obunden konstnärlig kraft. Beskeden kommer också tätt inpå ett nytt spelår med endast några veckors framförhållning vilket gör det svårt att producera föreställningar då beskeden kommer sent om den specifika produktionen väljs ut, samt hur många föreställningar som köpts in. Ofta är det få föreställningar, som inte räcker för att ge en god grund för finansiering."



Man upplever även att det finns en problematik i dialogen med bidragsgivare, det sägs vara svårt att följa när det sker förändringar i bidragssystemen vilket gör att det ibland uppstår missförstånd mellan de bidragssökande och bidragsgivande. Men menar även att bidragsformerna behöver bli mer långsiktiga så det finns möjlighet att investera i långa processer som krävs för nätverkande, samarbete, publikarbete med mera:

”...Projektstöd bör ges till korta projekt, men de som har ambition till mer långsiktig verksamhet, måste också kunna vara i långsiktig dialog, och det måste finnas en insikt i det ohållbara att driva verksamhet utan att kunna investera långsiktigt.”

Personal

När det gäller tillgång till personal och kompetens i de fria grupperna så anser man sig ha starka kontaktnät med erfarna och kompetenta personer i olika typer av yrkesgrupper. Några uppger att det är extra viktigt att just ha en hög kompetens och professionell nivå i sina verksamheter för att det är på så sätt de vinner förtroende hos de som arrangerar teater och vill boka dem.

Eftersom man har små egna resurser så är det många av de fria grupperna som är beroende av ideella krafter eller extern hjälp för att kunna genomföra sina föreställningar. Även detta kräver att man har nära kontakt med andra delar av teaterlivet i kommunerna och i regionen. Det ger samtidigt upphov till en osäkerhet men även upphov till frågor om det är menat att denna typ av verksamhet inte ska kunna betala för de resurser som krävs för att spela teater.

Det som också kan vara utmanande för dessa grupper är det administrativa arbetet runt omkring kärnverksamheten. Man behöver avsätta mycket tid och resurser exempelvis gällande bidragsansökningar, bokningar etc. som istället borde gå till det konstnärliga arbetet.

Man uppger även att det finns små möjligheter att skapa trygga förutsättningar att anställa personal på längre anställningar eller kontrakt med anledning av osäkra finansieringsformer. Man ser inte möjlighet att bygga upp stabila verksamheter eftersom man inte kan vara säker på att kompetens finns kvar från år till år.

Spelplatser och lokaler

Många av de svarande bland de fria grupperna uppger att de har en egen scen att tillgå. Övriga turnerar och vittnar om att kvaliteten på spelplatser varierar, men att de ofta är tillfredsställande efter behoven. Dock eftersöker man fler tillgänglighetsanpassade spelplatser. Man anser att det är viktigt att alla ska kunna ta del av föreställningarna, men att det i vissa fall blir begränsade beroende på spelplatsens förutsättningar.

Något som kan vara utmanande för de fria grupperna i avseende spelplatser och lokaler är att man upplever hyrorna som höga och att det ofta är svårt att ställa krav på lokalernas kvalitét efter de behov utövarna har. Man pekar även på att det är svårt att ha råd med förnyad och hållbar teknik.

”Det finns tillfällen när det är svårt som fri utövare att ställa krav på spellokaler vi blir satta i. Utrymningsvägar, städning, frånvarande arrangörer etc”

”Idag har vi en rimligt bra lokalt och teknikpool (om än med en hel del äldre och ärvda grejer), och genom samarbete med Returkultur har vi tillgång till sådant vi inte har själva. Men det har tagit ca 10 år av målmedvetna och årliga investeringar för att komma till den här punkten, och det är viktigt att förstå hur den typen av lokala resurser byggs upp över tid. Återigen: det behöver finnas mer av långsiktighet i hur vi bygger upp och tar hand om hela det lokala kulturfältets resurser. Exempelvis är det ofta otillåtet att göra långsiktiga investeringar inom ramen för projektstöd, vilket i slutänden gör att vi får ett mindre hållbart och resilient kulturfält. Angående lokalfrågan så är det projekt vi gör med kulturbryggan ett försök att förstå hur vi kan skapa samverkan och resursdelning mellan lokala kulturaktörer och platser med olika resurser. Det blir då också möjligt att processer/föreställningar turnerar och sprids regionalt inom ramen för sådana system. I Göteborg är det ju tydligt att lokalfrågan nu främst handlar om hur lokaler blir allt dyrare, och är allt svårare att driva med icke-kommersiell verksamhet, även med kulturbidrag. Ute i mindre orter skulle jag säga att fokus nu borde ligga på att hitta former för att stötta de många initiativ som uppstår när många konstnärer och kreatörer lämnar storstaden. Jag tror vi är mitt i ett skeende där konsten går från att vara urban, till att mer självklart röra sig mellan rurala och urbana miljöer.”

Skolföreställningar

När det gäller skolföreställningar så spelar de fria grupperna sina föreställningar både på skolorna, men låter även skoleleverna ta sig till teatergruppernas egna lokaler – de som har. För vissa bestäms detta redan i produktionsfasen av en föreställning, vissa föreställningar lämpar sig bättre på en fast scen snarare än i turnerande form. Därtill nämner man att det ibland kan vara svårt att turnera på grund av resurser, både tid och pengar.

”Det finns ganska många användbara scener runt om i landet. Vi spelar på allt från skolgårdar till kulturhus, Folkets Hus-scener och teatrar, mest beroende på publikmängd. Det gäller för alla åskådare att kunna se och höra bra. Oftare utanför än inne i skolan. Vi bygger våra föreställningar för turné och för att orka bygga och riva själva varje dag. Två timmars byggtid för att hinna på morgonen och inte allt för tung

scenografi. Vi har alltid med oss ljud och ljus teknik, dansmatta och en fond. Sällan tekniker.”

”Var vi spelar beror på föreställningens specifika kvalitet. Spelplatsen bestäms oftast i början av ett produktionsarbete utifrån en spelidé och ett tema. Ofta spelar vi på skolan, vilket ger speciella förutsättningar då vi blir gäster i skolans verklighet. Ibland skraddarsyr vi föreställningar direkt anpassade till klassrum. Vissa föreställningar lämpar sig bättre för att framföras på en scen eller i en lokal på en skola där vi kan bygga upp vår föreställning.”

Förutsättningar konstnärlig produktion, utbud och offentliga föreställningar

Gällande de offentliga föreställningarna så spelar man ofta på någon fast scen, antingen sin egna eller inhyrda i någon form av kulturhus eller liknande. Ofta har man en kärnpublik som är återkommande - man upplever svårigheter med att få till sig nya publikgrupper eftersom resurser för marknadsföring är begränsad.

För de som turnerar och gör gästspel på andra platser gör ofta det i närliggande kommuner men även närliggande regioner i vissa fall, exempelvis i Halland. Dock lyfter man att det är svårare att turnera och göra gästspel på platser där lokalhyrorna är höga.

”I första hand spelar vi det mesta vi gör på egen scen. Vi visar också föreställningar på andra institutioner, biografier, scener, konsthallar lokalt när det vi gör inte passar på egen scen – det brukar vara en eller ett par sådana produktioner per år, där vi alltså inte visar produktioner vi gör på egen scen. Föreställningarna vi gör visas oftast på turné i upparbetade nätverk av scener i Sverige och internationellt.”

Avseende produktionsförutsättningarna så arbetar de flesta tillfrågade med nyskrivna produktioner, ibland även i samarbeten med dramatiker. Ofta har man en ambition att producera sådan som andra inte gör, att på så sätt kunna vara konstnärligt innovativa och unika.

För att kunna producera föreställningar söker man ofta bidrag från olika håll. På så sätt kan man ta in regissörer, dramatiker och andra yrkesgrupper för enskilda projekt och föreställningar. I många fall krävs även ideella krafter som hjälper till.

”Vi bestämmer själva vilka föreställningar och projekt vi engagerar oss i. Denna konstnärliga frihet och självständighet är en stark drivkraft för vårt engagemang och för mötet med publiken. Vi kan skapa vårt eget innehåll i form av föreställningar och har bred kompetens och erfarenhet. Vi tror på teaterns egen-

värde som en självständig kraft och förmåga att vara en plats för reflektion och en startpunkt för ett samtal. Vi skapar våra egna uppsättningsidéer och har stor vana att arbeta med dramatiseringar och egna texter. Vi tycker att arbetet med teater är roligt och samtidigt svårt, utmanande och mödosamt. Vi har tillgång till en unik möjlighet att möta människor kring en berättelse eller ett tema. Vi har förmånen att möta unga människor och vuxna och kan förhoppningsvis tillföra nya perspektiv eller insikter. Vi har i vårt arbete en möjlighet och ett uppdrag att lära och undersöka vår verklighet.”

De fria grupperna anser själva att det behövs mer teater för en teaterovan publik, där bland en yngre publik. Man vill se en bredare repertoar som gör att publiken känner igen sig och känner sig inkluderad, men samtidigt utmanad. Även mer teater som är kopplad till det lokala efterfrågas. Man påtalar att viljan att skriva ny dramatik finns, men att det också kräver resurser.

Det finns även de röster som lyfter konsten för sin egen skull och att det på så sätt är svårt att tala om vilket utbud som saknas:

”Jag ser inte konsten som ett utbud på en marknad, utan som en väv av eldsjälar, kulturaktörer, platser, rum, resurser, kunskaper och kulturintresserade människor, där varje del är det som skapar ett mer komplext och hållbart lokalsamhälle. Vi är inte ett antal bilfabriker som säljer bilar på en marknad, utan det som vi gör är att skapa gemenskaper, erfarenheter, möten – komponenter som tillsammans bygger samhälle. Är det något som saknas i utbudet så är det kanske det som finns bortom de enskilda projekten; sammanhang, mötesplatser, hybridplatser för brett lokalt engagemang, system för resursdelning och hållbara lokala gemenskaper. Också så kanske det är något med att hitta former för att kommunicera allt det som sker utanför de kommersiella sociala plattformarna, men det är som sagt en komplex fråga.”

Turnéer

Vad det gäller den turnerande verksamheten talar man om bristen på lämpliga och tillgängliga lokaler att spela föreställningar i. Att turnera är även förenat med kostnader som måste täckas, exempelvis lokalhyra, transport, logi med mera. Ibland behöver man även ta in extra personal för vissa arbetsuppgifter kopplade till turnén. Det kan även handla om att få ihop datum och bokningar som passar exempelvis skolor med skådespelarnas möjligheter att spela då de ofta har flera engagemang hos olika arbetsgivare.

Det finns dock de som lyfter ett annat perspektiv, inte minst de grupper som turnerar mer sällan, att det är väldigt givande att möta ny publik på de olika platserna.



”En föreställning som har ett antal föreställningar bokade på turné skulle mycket väl kunna spelas vid fler tillfällen om fler arrangörer blev involverade. Ibland spelas en föreställning på en ort och mycket arbete är redan nerlagt på att bygga scen, sätta ljus och lära känna lokalen. I dessa fall skulle det gå att i större utsträckning få kontakt med fler föreningar, utbildningar och arbetsplatser och framföra fler föreställningar. Uppsökande teater är beroende av att det finns en arrangör som har resurser att få uppmärksamhet och publik till föreställningen. Där har teatern också ett ansvar att engagera sig och kommunicera kring olika tillvägagångssätt för att få besökare till arrangemanget.”

Efterfrågan hos arrangörer

Generellt sett upplever man att det finns en stor efterfrågan från både arrangörer och från de fria grupperna själva till fler föreställningar och bokningar. Det som ofta sätter stopp, menar de flesta, är resurser i både tid och finansiering. Det behöver finnas tillgängliga och lämpliga lokaler och det måste kunna finnas utrymmer för transportkostnader. Kostnader kopplade till tekniker och skådespelare är även det något som skulle behöva komma till för ett ökat antal produktioner.

”Vi behöver ha råd att anställa våra skådespelare och vår föreställningstekniker i längre perioder. Vi kan inte sälja in en föreställning på turné om vi inte är säkra på att vår ensemble kan, och vi kan inte anställa våra skådespelare om vi inte vet säkert att vi sålt in en längre turné. Det krävs ett ekonomiskt stöd för att bygga upp en turnéverksamhet.”

Man efterlyser även en ökad samordning mellan arrangörer, skolor och de fria grupperna:

”På mindre orter saknas helt enkelt ofta medel för att köpa in eller stötta inköp av föreställningar. I större städer, nationellt och i Europa, handlar det inte sällan om brist på spelplatser, där vi ofta måste planera minst 12 och inte sällan 24 månader i förväg för att komma in, vilket är en paradox då vi sällan har koll på bidrag med än ett år i stöten. Lokalt/regionalt skulle jag säga att det främst saknas medel och i viss mån kompetens och upparbetade strukturer för att spela i mindre orter. I Göteborg är det nog främst plats på scener som sätter stopp – och förstås också i viss mån ekonomin, då det absolut skulle gå att spela längre/tätare/mer med mer medel.”

Samarbeten

Det förekommer ofta samarbeten mellan de fria grupperna och andra verksamheter och organisationer. Inte sällan rör dig sig om andra teateraktörer och deras fasta lokaler runt om i landet, men det kan även röra sig om exempelvis gallerier, museum samt andra mötes-

lokaler där man även utför workshops med mera. Ofta i närliggande regioner: Sörmland, Skåne, Halland och Kronoberg.

Inom regionen så samarbetar man främst med andra kulturorganisationer och institutioner samt teaterkonsulenten, något som man anser är bra för erfarenhetsutbyte och stöd.

Vissa fria grupper har särskilda inriktningar på sin verksamhet och söker sig därmed naturligt till liknande organisationer, dessa kan bland annat vara kopplade till olika språk och kulturer, personer med funktionsvariationer, studieförbund eller ämnen som förintelseöverlevare.

När de fria teatergrupperna får resonera kring vilka insatser som skulle behövas för att öka samverkan mellan verksamheter och organisationer i kommunerna och regionen så föreslår man bland annat mötesplatser för de olika teateraktörerna. Vid sådana tänker man sig att samarbeten kan initieras och därefter behöver det finnas projektmedel att söka för att kunna genomföra och förverkliga samarbetsprojekt. Dessa bör även kunna sökas för korta och långa projektperioden.

Något som hänger ihop med detta är att man även behöver få stöd och hjälp i bidragsansökningar och redovisningar då detta är något som tar resurser från det konstnärliga arbetet. Inte minst om man är en ny aktör och vill etablera sig men som inte har kunskap om systemen.

Man efterlyser även mer samarbeten med de regionala och kommunala institutionerna, vilket kan handla om praktisk hjälp vid gästspel, men även sådant som residens.

”Det borde vara möjligt att söka samarbete genom att via teman som en teaterföreställning berör söka föreningar och organisationer som verkar inom, eller har kompetens inom ett bredare intresseområde. Att söka sådana samarbeten skulle kunna åstadkommas inom ramen för det publikarbete som kan ske i en produktion. Det skulle kunna finnas ett specifikt stöd att söka för en sådan samverkan inom verksamhetsbidraget eller projektbidraget. Uppdaterade register över föreningar och verksamheter på regional och kommunal nivå skulle vara en tillgång för att söka samarbeten.”

”Vi har ett stort internationellt, lokalt och nationellt nätverk av konstnärer, produktionsplattformar och scener. Det mesta vi gör i form av konstnärliga produktioner, sker i samarbete (ex samproduktion) med andra scener och sammanhang, såväl i Sverige som internationellt. Det innebär att vi under ett år kan vara i pågående samarbeten med ett 20-tal olika spel- och produktionsplatser. Under de 10 år vi varit verksamma

har våra produktioner visats i 34 länder, så nätverken löper över hela Europa och Amerika, även om vi också turnerat i Asien och Afrika. Erfarenheter från det internationella arbetet hjälper oss när vi nu med ökat fokus på hållbarhet och omställning flyttar över fokus mot mer lokal/regional verksamhet.”

”Ibland kan jag uppleva att projekt som ligger utanför de större städerna har svårare att hitta offentligt stöd. Det är synd då de lokala konstnärliga projekten också behöver professionell kompetens. Gärna i samverkan med lokala krafter som kan verka utifrån en självfinansierad plattform eller som amatörer. I perioder då vi spelar mycket teater på skolor riskerar vi att osynliggöras då uppmärksamheten och intresset kring teater i skolan har minskat. Inte minst avspeglar detta sig i medias minskade bevakning.”

Fler spelplatser

De fria teatergrupperna i regionen vill gärna se att man gör en tydlig och genomgående inventering av spelplatser. På så sätt kan man få en bättre överblick över tillgänglighet, storlek, teknisk utrustning etc.

Man ser även en trend i att många konstnärer och teaterproducenter inte söker sig till de stora städerna utan snarare rör sig utanför dem. Man menar att detta bland annat beror på höga lokalhyror i de större städerna och att man därmed behöver skapa goda förutsättningar för teaterproducenter att både finnas i urbana miljöer, men också på landsbygden. Men även detta ställer krav på resurser och kompetens på de platser där scenerna finns.

”Fasta scener och spelplatser för fria grupper, bygdegårdar, föreningslokaler m.m. skulle kunna ha ett stöd som enbart gäller kostnader för den fasta lokalen och är åtskilt från kostnader för den verksamhet som bedrivs. En sådan åtskillnad skulle kunna möjliggöra en lägre fast kostnad för de aktörer som vill hyra in sig periodvis. För turnerande grupper med kulturstöd skulle det finnas ett utrustningsbidrag att söka för att möjliggöra besök på spelplatser där inte fast teknik finns. För lite större scener som drivs i kommunal regi skulle det vara positivt om det fanns teknisk grundutrustning (ljud/ljus) samt tillgång till teknikkunnig personal för de grupper som hyr in sig. Grundhyran bör vara låg för att möjliggöra tillgänglighet för aktörer med mindre medel som t.ex. en del nystartade grupper med unga medlemmar. Uppdaterade register över tillgängliga spelplatser i regionen skulle vara en tillgång.”

Stärkta arrangörer

De insatser som man tror kan bidra till att stärka arrangörskapet i kommunerna och regionen handlar främst om att ge stöd till nya arrangörsgrupper, något

som inte enbart stannar vid medel i form av arrangörsstöd utan även fortbildning för att kunna bli mer nytänkande och inkluderande. Man vill gärna att det ska finnas fler mötesplatser för producenter och arrangörer och utveckla samverkan sinsemellan.

Man lyfter även tankar om att det inte enbart är VGR:s eller kommunernas ansvar att stärka arrangörerna eller de fria grupperna, utan att det även kan komma från konstnärerna själva:

”Kulturfältet är idag rikt på aktörer som inte bara skapar sin egen konst, utan också driver och utvecklar mötesplatser m.m., och i spåren av att städerna blivit för dyra att arbeta konstnärligt i, sker nu en utflyttning av många kreativa människor och konstnärer till landsbygden. Min övertygelse är att vi går mot en utveckling där vi ser mängder av nya självorganiserade gallerier, scener, mötesplatser och festivaler i ombyggda skolor, lador och f.d. tågstationer. Jag tror därför att nya spelplatser för teatern inte främst kommer skapas genom kommunala/regionala institutioner och initiativ, utan genom att det självorganiserade fältet kopplar ihop sig, och skapar möjligheter för konst och konstnärer att röra sig lokalt/regionalt. Kanske behöver vi också hitta former för kommunala krafter och det självorganiserade fältet att samarbeta; kanske till och med skapa nya scener, äga resurser och drifta lokaler tillsammans.”

Digitaliseringens möjligheter

Avseende coronapandemin och omställningen till mer digital kultur så anser man bland de fria teatergrupperna att de digitala uttrycken kan vara komplement, men att det aldrig kan ersätta de fysiska mötena. Många är tydliga med att de inte är intresserade av att arbeta digitalt alls, medan andra försiktigt närmar sig och experimenterar. Några har arbetat länge med digitala uttryck och ser det som en del i verksamhetens helhet. Många ser att det är resurser i form av pengar och kompetens på området som försvårar och hindrar att man försöker använda sig av digital teknik i sättet man förmedlar teater.

Dock lyfter man att digital teater kan vara bra för att nå ut till nya målgrupper, väcka intresse och göra teater mer tillgängligt.

Det kan även vara ett bra sätt att hålla möten, workshops och utbyta konstnärliga idéer med andra på ett kostnads-effektivt och hållbart sätt.

”Digitaliseringen har på många sätt ökat tillgängligheten mellan aktörer inom kulturområdet, främst vad gäller möjligheten att delta i webinarier, samtal, föreläsningar eller möten kring kultur och scenkonst. Förmodligen finns också lärdomar och landvinningar vad gäller integrering av digital teknik i scenkonst som kommer att ge möjligheter till nyskapande utveckling



framöver. Trots detta tror jag fortfarande att det kommer att vara det fysiska mötet som kommer att vara den bestående kvalitén i scenkonsten och förutsättningen för detta är att prioritera ett långsiktigt konstnärligt arbete.”

Stärkt publikintresse

Avseende förslag på vilka insatser som kan göras för att öka intresset lokalt för teater så lyfter representanterna för teatergrupperna samarbeten med lokala föreningar, arbetsplatser och skolor. Man vill finnas med mer i det vardagliga samtalet i samhället och vara en naturlig del av det. På så sätt kan man skapa mer intressant och relevant teater för de som bor i kommunerna och i regionen. Genom att få möjlighet att spela så är det ett sätt att marknadsföra sig själva på och skapa mer intresse för teatern.

”Det tar tid att bygga en gemenskap. Men jag tror att lösningen ligger i att koppla ihop scenkonst med ett bredare samhällsengagemang och göra våra mötesplatser till viktiga noder för omställningen till ett hållbart samhälle. Att hitta stödformer som kan hjälpa till att göra platser relevanta i människors liv på många sätt, där konstnärliga erfarenheter är en viktig pusselbit, men inte den enda. Jag tror vi kommer se många hybrider av scener, maker spaces, platser för middagar, odling, reparations-workshops, byteshandel m.m. Idag skulle jag säga att den utvecklingen delvis hindras av bidragssystem som definierar en plats till en enda funktion.”

”Kommunikation mot nya publikgrupper är ett allt svårare kapitel. Färre recensioner och mindre plats i lokal press, samtidigt som social media framstår som en återvändsgränd av ogenomträngligt brus. De kommunala affischplanken i Göteborg affischeras snabbt över av kommersiella verksamheter. Kanske behöver vi tänka att vi behöver lokala, bidragsstödda, kommunikationskanaler i någon form. Men detta är en stor fråga som behöver en del eftertanke, och så får vi väl följa hur det digitala kommunikationslandskapet utvecklar sig.”

Utvecklingsinsatser: stöd och samverkan

Ekonomiska stöd

Bland de fria teatergrupperna finns det många idéer och synpunkter om hur de ekonomiska stöden som finns att söka hos kommunen och VGR kan behöva utformas för att gynna utbudet av teater. Några av dessa beskrivs som följande:

”Vi behöver stärka dialogen. Stärka och lyssna till det självorganiserade, lyssna och stötta initiativ som finns och inte tro att det är kommunala/regionala institutioner som ska göra allt. Vi behöver sluta tänka i stuprör, och förstå hur (scen-)konst och omställning, samhälle, gemenskap, noder för resursdelning etc hänger samman. Bredare stöd som inte bara mäter publikantal, utan som lyssnar in hur verksamheten påverkar det lokala, skapar mötesplatser och gemenskap, hjälper platser och orter att ställa om etc. Kort sagt; våga flytta medel till självorganiserade initiativ; de gör mycket mer för mindre medel, och de verkar ofta nära medborgare och lokalsamhällen. Och hitta former för att tänka långsiktigt. Vi kan inte bygga ett modigt och rikt kulturfält om ingen tänker mer än sex månader in i framtiden, samtidigt som hela samhället på bara något decennium måste ställa om mot cirkulära ekonomier, lokal hållbarhet etc. Dessa långsiktiga frågor, och konstens plats i den här omställningen måste bli något vi börjar föra en dialog kring.”

”Verksamhets- och projektstöd från kommun och region är oerhört betydelsefulla som en grund både för verksamheten, men också för vidare finansiering och fler samarbetspartners. Dessa stöd skulle utökas och vad gäller de fria grupperna så kan även ett mindre stöd vara av stor betydelse. Jag skulle önska att VGR kunde ge stöd till lokala teaterprojekt på mindre orter i större utsträckning för att möjliggöra att det finns professionella teaterutövare även utanför de större städerna. Det viktiga är att nå en ekonomisk punkt då det är möjligt att behålla professionell kompetens och kunna erbjuda kortare eller längre anställning som är grunden för att kontinuerligt arbeta långsiktigt och behålla kompetens. Jag tycker också att det regionala arrangörsstödet (50 % av föreställningskostnaden) är en bra subvention då det gör arrangören aktiv. På samma sätt har det fungerat vad gäller skolteater, då skolan ibland med elevinflytande, själva bokat teaterbesök med en fast subvention. På sina håll har nu i stället redan betalda och inköpta föreställningar erbjudits från en central organisation. Vilket i praktiken betyder att det blir ”gratis” och kan innebära att skolan själva inte kommer att öronmärka medel i sin egen budget för kultur framledes.”

”Här behövs samverkan på flera plan. Konstnärlig utveckling i samklang med publikens önskemål, långsiktiga verksamhetsbidrag, projektbidrag och stöd kopplade till framträdande (arrangörsstöd/biljettsubvention). Också på arrangörssidan en möjlighet för fler att boka föreställningar och kunna använda sig av subventioner. I Göteborg ser vi nu en principiell förändring av skol- och förskoleföreställningsområdet. Från att vara en öppen marknad med många aktörer begränsas den och blir genom det nyligen sjösatta Kubo något som närmast liknar planhushållning. Centraliserat och begränsande för, inte minst, skolor, förskolor och stadens kulturhus. Men detta är ett eget kapitel...”

Kommunkontakt

Beträffande hur man anser att kontakten och samverkan är mellan de fria teatergrupperna å ena sidan och tjänstepersoner och politiker i kommunerna eller VGR å andra sidan så har man väldigt olika upplevelser. Generellt verkar kontakten med kommuner fungera bättre. Avseende VGR så hade man önskat ett lite större engagemang och man upplever dem som anonyma. Anledningen till att kommunerna upplevs som lättare beror på att de är mindre organisationer än regionen och att det därför är enklare att få kontakt och relation med ansvariga i kommunerna.

Avseende principen om armlängds avstånd så menar någon av de svarande att man inte kommer ifrån att det finns villkor för de ekonomiska stöden och att de på sätt och vis kan påverka innehållet i konsten. Dock upplever man inte det som en direkt styrning, möjligtvis indirekt.

”Jag upplever att det går att få kontakt med tjänstepersoner på kommunal eller regional nivå. Ibland kan jag uppleva att de som producerar och framför innehållet i form av teaterföreställningar ibland glöms bort och mycket av utåtriktade satsningar görs i området kring, som t ex i arrangörsledet, vilket naturligtvis också är viktigt. Jag skulle önska en utökad dialog med politiker och tjänstepersoner kring innehållet i de föreställningar som spelas och kring erfarenheter och svårigheter i det konstnärliga arbetet. Det skulle vara intressant att öppna upp samtalet kring konsten och mötet med publiken/samhällsmedborgarna. Ett öppet och nyfiket samtal med en

självlklar utgångspunkt i den konstnärliga friheten och armlängds avstånd i förhållande till teaterns val av tema eller repertoar. Det vore intressant att ha en dialog genom ett projekt samt en uppföljning. Svårt såklart i förhållande till armlängds avstånd, men teatern skulle säkerligen kunna få nya infallsvinklar i mötet med politiker och tjänstepersoner så länge principen hålls levande.”

”Jag har varit verksam under nästan 25 år, och jag måste säga att dialogen gradvis försämrats på alla nivåer. I stället för möten, samtal, platsbesök och reflektion, har vi idag en kommunikation som nästan uteslutande går genom webbformulär. För bara tio år sedan hade vi självklart besök på plats, under dagtid eller vid föreställningar. Sedan fem, sex år tillbaka sker detta i princip inte alls. Jag vet inte om det är tidsbrist eller rädslan för att inte hålla armlängds avstånd som gör att vi hamnar här, men vi behöver bryta den här utvecklingen om vi ska skapa ett mer modigt och hållbart konstfält. När vi slutar ha en riktig dialog gör det att jag ser att man missar att se och prata om de djupare effekterna av vad konsten gör på en plats. I stället för att se och diskutera hur en plats utvecklas, hur konstnärskap utvecklas, hur en lokal gemenskap formas kring en plats, så redovisar vi oftast bara verksamheten i webbformulär med publiksiffror som inte behöver säga speciellt mycket om bredden och kvaliteten på det som sker lokalt. Idén om armlängds avstånd innebär inte vi inte ska prata – och det innebär inte heller att det inte går att värdera hur konsten trasslar in sig i frågor som ligger utanför det strikt konstnärliga.”



Regionteater Väst. ”Drörmlek”. Foto: Håkan Larsson.



28 röster om teater i regionen

Här följer intervjuer med personer som på många sätt representerar Västra Götalandsregionens teaterliv. Det är företrädare för institutionsteatrar, fria grupper, arrangörsföreningar och kommunala tjänstepersoner som har fått ge sin syn på villkor, förutsättningar och behov för att producera eller arrangera teater.

Sammanfattning

Det framkommer en relativt likartad syn på hur utbudet av teater ser ut i regionen idag och hur den skulle kunna förbättras. I arrangörsledet handlar det främst om ekonomiska och praktiska förutsättningar såsom lokaler och personal. Medan de producerande verksamheterna talar om svårigheten att nå ut brett i regionen av liknande anledningar.

Kommuner

Bland de intervjuade kommunala kulturcheferna så finns det en stor variation i hur man ser på utbudet av teater i sin kommun och i regionen. Bland glesbygdskommunerna verkar det vara svagast då man ofta saknar närhet till en större institution och man har få lokaler som passar turnerande teaterföreställningar, vilket gör att den teater man upplever ofta anordnas av ideella arrangörsföreningar. Detta rör sig dock främst om teater för vuxenpublik, när det gäller teater för barn och unga så är täckningen betydligt bättre. Ofta har man då avtal eller utarbetade system för hur barn och unga får ta del av kultur och teater via skolan, även om detta inte heller är helt problemfritt.

Bland de utmaningar som finns i kommunerna så menar några av de intervjuade att det till stor del handlar om bristande resurser i form av budget och organisering.

Teatrar

Fria teatergrupper vittnar om en bräcklig ekonomi, som gör att verksamheten är ställd inför många utmaningar. När det gäller turnéverksamheten finns det en fungerande infrastruktur på barn- och ungdomssidan, medan väldigt få vänder sig med vuxenproduktioner mot en vuxenpublik, bland annat för att det saknas en nödvändig infrastruktur för turnéproduktioner.

Chefer för teaterinstitutionerna i regionen påtalar att man är en del av ett fungerande ekosystem, men att det finns brister i hur man når ut till publik i regionens mindre kommuner. Här pekar man på att det är bristen på bra lokaler för större teaterproduktioner som ett avgörande problem. Det gör att det är få platser runt om i regionen som kan inrymma de produktioner som skapas på institutionerna. Även publikunderlaget menar man gör att det inte alltid är lätt att motivera uppsökande och turnerande verksamhet. Det som dock görs idag är samarbeten, det är på så sätt många av institutionsteatrarna når ut till andra delar av regionen än de städer de är belägna i.

Det som efterfrågas är tydligare dialog med VGR och kommunerna för att tillsammans komma fram till lösningar som ökar utbudet av teater till publiken runt om i hela Västra Götalandsregionen. Det finns ett intresse av att få utvecklade uppdrag av VGR, men för detta måste det kopplas en utökad ekonomi.

Föreningar

Bland teaterföreningarna ser man att den största utmaningen är de ekonomiska förutsättningarna. Det finns stor skillnad på de ekonomiska förutsättningarna i föreningarna runt om i regionen vilket påverkar utbudet av teater för publiken. Främst är det de kommunala bidragen som skiljer sig mest, vissa föreningar har relativt höga och fasta bidragsnivåer medan andra helt saknar fasta anslag.

Andra delar som man gör uttryck för som svåra för är bristen på ändamålsenliga lokaler att spela teater i liksom återväxten i föreningarna, där många medlemmar är årsrika och har mycket erfarenhet – men det skulle behövas ett tillskott av flera och yngre personer i det ideella arbetet.

De styrkor som finns hos teaterföreningarna är att det finns en hög samarbetsvillighet mellan de olika föreningarna samt andra aktörer i civilsamhället, exempelvis studie-

förbunden. En annan styrka är det ideella engagemanget från människor som älskar scenkonst och att man är en del av ett nationellt nätverk där man hjälps åt och tar stöd av varandra.

Det man anser att VGR skulle kunna göra i frågan är att bland annat öppna upp så att det regionala arrangörsstödet kan sökas av flera. Därtill ser man att det skulle behövas hjälp med samordning av turnerande produktioner och att dessa blir fler till antalet.

• Riksteatern Väst •

Johan Ahlsell Verksamhetsledare



FOTO: LINA IKSE

RIKSTEATERN VÄST ÄR EN samverkans- och främjarorganisation för de 32 riksteaterföreningar och 13 andra anslutna organisationer som finns inom Västra Götalandsregionen, totalt närmare 5.000 enskilda medlemmar. Man är en av 21 regionala föreningar som finns i landet – en i varje region – som arbetar för att främja, stötta och utveckla scenkonsten och föreningarna i området.

Riksteatern Väst får ekonomiskt stöd från VGR, men också från Riksteatern centralt i form av två nationellt anställda från Riksteatern som är lokaliserade tillsammans med Riksteatern Väst, där Johan Ahlsell är verksamhetsledare. ”Vårt uppdrag är att främja scenkonstlivet där folk bor. Vi har ett 20-tal väldigt aktiva medlemsföreningar och de är mer aktiva ju längre in i regionen – utanför Göteborg – som man kommer”, berättar han och beskriver hur Riksteatern Väst försöker att vara så nära föreningarna som möjligt, att få upp engagemanget, eftersom föreningarna består av ideella krafter.

De stora arrangemangen varje år är de två utbudsdagarna: ”Expo: Scenkonst” under tidig vår i stort samarbete mellan sju distriktsorganisationer från Riksteatern och ”Utbudsdagen: Väst” i september tillsammans med Folkets Hus och parker, Våra Gårdar, Bygdegårdarna och tre studieförbund och som vänder sig till mindre scener.

På utbudsdagarna presenteras ett turnerande utbud från scenkonstinstitutioner, fria grupper och privata produktionsbolag. Målgrupp är arrangörer av olika slag, framför allt ideella föreningar och kommunala kulturchefer och kultursamordnare. Andra insatser handlar om bland annat fortbildning och coachning av föreningarna – till exempel för att få fler unga att engagera sig – och nätverksskapande aktiviteter.

Alla kommuner ger ekonomiskt stöd i någon form till Riksteaterföreningarna. Men summorna skiljer sig kraftigt åt – från 25.000 kronor i årligt stöd till den minsta föreningen upp till 250.000. Och vissa kommuner ger inte ett garanterat stöd i förväg. Där går Riksteatern Väst in och arbetar för att försöka påverka kommunens politiker och tjänstepersoner att åtminstone få ett fast anslag.

Johan ser att det är en utmaning att jobba gentemot kommunpolitiken, där man ibland får en känsla av ointresse och icke-engagemang för kultur från de folkvalda. Det finns också kommuner som dubbeldebiterar och interndebiterar, så man kan ge bidrag men tar sen till tillbaks det genom att fakturera för till exempel lokalkostnader. ”Men Vara kommun är ett undantag där man satsar stort, där har man förstått nyttan av kultur. Också i Trollhättan”, slår han fast.

”VGR har ambitionen om ett brett utbud, men det haltar när vissa kommuner drar ner”, berättar Johan, och fortsätter: ”Vissa kommuner lämnar bara förlustbidrag i efterhand och då är det svårt för en förening att planera, när man bara kan köpa in en föreställning i taget. Men så kort framförhållning fungerar ju inte med turnerande produktioner.”

Många föreningar – inte minst i mindre kommuner – samverkar ofta med andra på orten, det kan vara andra föreningar, PRO, något studieförbund. Biljettintäkterna blir viktigare och viktigare när kommuners anslag inte höjs eller till och med sänks. Samtidigt sätter man också generellt ganska låga biljettpreiser. ”Det kan ligga på 250 kronor även för en större föreställning eller en känd artist”, säger Johan och där försöker man från Riksteaterns sida får föreningarna att arbeta med differentierad prissättning.

”VGR har ambitionen om ett brett utbud, men det haltar när vissa kommuner drar ner”



Ett par större föreningar samverkar väldigt nära vissa kommuner och får personell hjälp från tjänstepersoner. Men i grunden är ju föreningsverksamheten helt ideell. Johan konstaterar att de engagerade tillhör det övre åldersskiktet och att det ibland kan vara svårt att skapa engagemang.

”Men när folk säger att föreningsliv är ett föråldrat sätt att organisera sig och att folkrörelsen är död, så konstaterar jag att det har man sagt i trettio år – men det kommer ju nya äldre hela tiden.” Dock säger att just i Dalsland är det tunnsått med teaterföreningar, så där ska man med hjälp av kommuner göra en drive och försöka se till att det bildas föreningar. Apropå ideellt engagemang så säger han också - som många andra föreningar – att en av de svåraste sakerna är att få tag i ideella krafter som är bärhjälp, något som många turnerande teatergrupper kräver.

Föreningarnas styrkor enligt Johan är det ideella engagemanget från människor som älskar scenkonst och att man är en del av ett nationellt nätverk där man hjälps åt och tar stöd av varandra. Utmaningarna är dels krav på teknisk utrustning och teknisk kompetens, dels att det är ganska mycket formalia, rapportering och administration som kan ta bort lusten från de engagerade. ”Allt ska mätas, det kan bli lite mycket”, påtalar han.

I regionen finns det många små scener, men de är inte alltid bra utrustade. Det är över huvud taget svårt med produktioner som stället höga tekniska krav på arrangören – det finns ett stort eftersatt underhåll på den tekniska sidan. Det finns ett antal Riksteaterföreningar som har tillgång till lite större lokaler, däribland Vara Konserthus, Hebbe Teater i Trollhättan, Karlbergsteatern i Åmål, Falköpings Stadsteater och Skövde Stadsteater.

På utbudssidan fungerar det enligt Johan väldigt bra på musikteatersidan med GöteborgsOperans turnéer och på barn- och ungdomsteaterområdet med Regionteater Väst. ”Skolföreställningar finns det en ordnad marknad och inkörda kanaler för också”, säger han.

”Men ingen har uppdrag att turnera med vuxenteater. Det finns inte heller någon stark fri grupp som har muskler att producera fullstora turnerande teaterproduktioner för vuxna”, konstaterar han. Någon av institutionsteatrarna eller någon fri grupp bör enligt honom få i uppdrag att producera renodlade turnéuppsättningar, som är av hög kvalitet och anpassade för turné. Eftersom det blir dyrare att producera och därmed dyrare att arrangera bör det finnas ett regionalt stöd för detta.

Han önskar också att VGR öppnar upp för arrangörsstöd för fler. Idag är det bara de organisationer som har lokaler som kan söka, men det borde gälla för fler, menar han.

• Högskolan för scen & musik •

Catharina Bergil Enhetschef



FOTO: BJÖRN LARSSON ROSVALL

CATHARINA BERGIL HAR de senaste tio åren arbetat på Högskolan för scen och musik, som ingår i Göteborgs Universitet. Hon är enhetschef för scenområdet som innebär att hon ansvarar för forskning, olika läroplaner och ansvarar för utbildning och forskning inom bland annat skådespeleri, opera, musikal och den tvärkonstnärliga utbildningen Contemporary Performative Arts. I snitt examineras cirka 30 studenter från HSM varje år, och de allra flesta söker sig till storstäderna Stockholm och Göteborg efter avslutade studier. En växande andel av skådespelarna söker sig till film och tv. Endast ett fåtal återvänder till hemorter utanför storstäderna.

HSM är en av fyra teaterhögskolor i Sverige. Förutom i Göteborg, finns utbildningar även i Stockholm, Malmö och Luleå. HSM tar in tolv nya skådespelarstudenter två år av tre. De som antogs nu senast, hösten 2021, får genomgå en specialsatsning, ”Skådespelarutbildningen c/o ung teater”, som handlar om att spela teater för barn och unga. Det är en treårig satsning HSM gör tillsammans med Angereds Teater, Backa Teater, Masthuggsteatern och Regionteater Väst på initiativ från skolan och från branschen. Syftet är att få fler intresserade av att spela teater för just den målgruppen och att höja anseendet på barn- och ungdomsteater.

Catharina är också styrelseordförande för Angereds-teatern och sedan 1990-talet är hon knuten till Göteborgs Dans & Teaterfestival, på senare år som curator för samtalsprogrammet, men har en lång bakgrund inom kulturområdet – framför allt scenkonst - både lokalt, regionalt och på nationell nivå.

”När jag tittar på utbudet av teater här i regionen så finns det många turnerande grupper via Riksteatern från olika delar av landet och från Göteborg, men inte från resten av regionen när det gäller vuxenteater”, säger hon. Barn- och ungdomssidan är ganska väl försedd med tanke på Backa Teater och inte minst Regionteater Väst,

konstaterar hon. Men vuxna i regionen är beroende av Riksteaterföreningar och andra arrangörer. Producent dramatisk vuxenteater utanför Göteborg finns ju inte”, säger hon. Undantag är i princip sommarsteater inte minst på olika ställen i Bohuslän och Teater Tofta.

”Över lag är den teaterintresserade vuxenpubliken beroende av arrangörers vilja”, menar hon och nämner att det finns fina teaterbyggnader i Skövde, Vara och Vänersborg. Catharina tror att det hos den traditionella teaterpubliken finns en efterfrågan på vuxenteater på den egna hemorten – speciellt i regionens större städer – medan de yngre åker till en större stad och har inte förväntningar på att få se det på hemmaplan.

När hon tänker på Göteborg som teaterstad ligger Backa Teatern och Folkteatern och även Angeredsteatern i framkant, och även de fria grupper som spelar för barn och unga. ”Men för vuxenpubliken skulle det kunna finnas mer spänstig och ny teater”, konstaterar hon och säger att det fanns ett surr kring Pustervik, när det var gästspelsceen, ett surr som inte hörs nånstans i stan riktigt nu. På dansidan däremot och till viss del även inom cirkus utgör Dans- och teaterfestivalen en viktig vitamininjektion, även med föreställningar och scenkonstsamtal runt om i regionen.

Men hon ser också att det skulle vara väldigt intressant om det fanns konstnärliga nav och producenter på andra orter än Göteborg, och inte bara gästspel. Det finns ju många folkhögskolor med teaterinriktning, menar hon och nämner Mölnlycke, Skara, Ljungskile, Kungälv, Grebbestad. ”Tänk om kommunerna skulle uppmuntra till att kreatörer kan rota sig på plats och att det skulle bildas konstnärliga konstellationer där”, tänker hon.

”Över lag är den teaterintresserade vuxenpubliken beroende av arrangörers vilja”

Här skulle VGR kunna göra en insats, och kroka arm med kommuner och stötta folkhögskolorna runt om. Överhuvudtaget ser hon att VGR skulle kunna stärka tillgången till vuxenteatern. Hon undrar också om regionala satsningar kan göras för att få fler teatergrupper att arbeta uppsökande i de många tuffa områden som finns i utkanten av de större städerna? Hon konstaterar: ”Att delta i kulturlivet och få tillgång till konsten och kulturen är ju faktiskt en del av FN:s Mänskliga deklarationer.”



• Masthuggsteatern •

Samuel Ek Projektledare och turnéläggare



FOTO: OLÅ KJELBYE

MASTHUGGSTEATERN ÄR EN av Göteborgs mest etablerade frigrupper som i år fyller 30 år, som sedan 1997 har huserat i de nuvarande lokalerna i Masthugget. Man har verksamhetsstöd både från Statens Kulturråd och Göteborgs stad. Inriktningen nu för tiden är teater för barn och unga – vuxenproduktioner gör man kanske bara var tredje, fjärde år.

”Det finns en ekonomisk del till profileringen gentemot barn och unga”, berättar Samuel Ek, som är projektledare och turnéläggare. Det är helt enkelt lättare att sälja till skolor än biljetter till offentliga vuxenföreställningar. Grundfinansieringen kommer i form av verksamhetsstöd från Göteborgs stad och Kulturrådet. Från VGR har man fått utvecklingsstöd och ingår också i Arvsfondenprojektet ”Techformance” i VGR:s regi, vars syfte är att skapa digitala verktyg för scenkonstområdet.

Ett vanligt år har Masthuggsteatern cirka 15–20 personer anställda fördelat på 8 årsverken. Man har en egen teaterlokal, med två mindre scener med plats för ungefär 60 personer i publiken på vardera, där man kan spela två produktioner omväxlande. Lokalerna, som är eftersatta och inte tekniskt topputrustade, rymmer också kontor, loger och liten verkstad. När man inte har egna produktioner huserar man gästspel, senast Revet Scenkonst, samverkar med TeaterAlliansen och upplåter lokalerna till yngre teatergrupper genom ett residensprogram som får möjlighet att repetera. Man samarbetar gärna med andra, till exempel Regionteater Västs dansensemble i ”Färgudar” eller HSM:s barnteaterprojekt (se sid 46).

”Vi spelar både nyskrivet och äldre pjäser, ibland är det dramatiseringar av barnböcker”, berättar Samuel och exemplifierar med vårens produktioner av Ulf Nilssons barnbok ”Den fräcka kråkan” och Gustav Tegbys nyskrivna ”Avatare” för högstadiet och gymnasiet.



Masthuggsteatern är också efterfrågade på turné, både regionalt och nationellt, ibland även utanför Sverige. ”Det finns ett etablerat nätverk hos kommunerna och skolorna för införsäljning av skolturnéer”, säger han och menar att det finns bra och många lokaler för mindre produktioner, allt från skolor och gymnastikhallar till teatrar och olika Folkets hus. Han för också fram de kommunala kultursamordnarna som helt avgörande för att nå ut till skolor. I princip är både efterfrågan god och förhållanden bra när det gäller skolteater, menar han. Det kan dock vara svårt när förskoleklasser ska ta sig till Masthuggsteatern och man saknar tillräckligt med personal för att åka kollektivtrafik. På turné åker oftast barnen i bokade bussar och då blir logistiken enklare.

”Nyckeln är att visa upp sig för så många som möjligt”, berättar Samuel och berättar att det viktigaste arrangemanget är Scenkonstdagarna, som arrangeras på våren av VGR. ”Då är alla kultursamordnare där. Är man inte med då så bokas man inte”, säger han. Han ser dock utmaningar i att man bara får visa utdrag och inte hela föreställningar, likaså får man inte ha turnerat för mycket innan Scenkonstdagarna. ”Det känns lite märkligt urvalssätt”, säger han.

En annan viktig plattform, där man kan bygga relationer och nätverka och visa upp sig på är Teatercentrums utbudsdag Stjärnkalaset där kommunerna kan se hela föreställningar och bussas runt till olika lokaler. En begränsning för skolföreställningar är att det inte får vara för stora och för tekniskt krävande föreställningar, som kanske måste spelas i gymnastiksal. Och de är hårt uppbokade, vilket gör att det är svårt för kultursamordnaren att boka in föreställningar där.

Han ser också att organisationsförändringarna inom Göteborgs stad, då kultursamordnarna inte tillhör stadsdelarna, utan grundskoleförvaltningen och dessutom har blivit färre gör det svårare att nå ut till skolor inom Göteborg. Inte heller har det nya Kubo-systemet som hanterar skolbokningar underlättat när teatrarna inte själva har kontakt med skolorna.

På vuxensidan är det på ett annat sätt svårare att sälja sina produktioner. ”Då ska man gå via teaterföreningar och få dom att köpa in föreställningar”, säger Samuel och fortsätter: ”Vi har inte riktigt dom kontakterna och upplever att det är svårt att få dom intresserade att köpa in.”

Han betonar vikten av verksamhetsstöd. ”Fler grupper borde få verksamhetsstöd – det skapar kontinuitet, som i sin ger nödvändig trygghet”, menar han och säger att många nya teatermäniskor inte orkar vänta på att få komma in i systemet. ”Det blir inte bra för teatern om det inte kommer in nya krafter”, slår han fast. Och

påpekar samtidigt att de som idag har stöd får i realiteten mindre hela tiden, eftersom anslagen inte räknas upp alls lika mycket som löner och kostnader stiger varje år. ”Då blir det ju i praktiken mindre och mindre teater varje

år”, säger han. Masthuggsteatern hoppas på att deras många samarbeten och att de både spelar på egen scen och gör mer turnerande i regionen ska leda till regionalt stöd framöver.

Samuel ser också att skådespelare och regissörer generellt måste få bättre arbetsmiljöförhållanden:

”Som det är nu är det svårt att locka kvar kulturskapare i Västsverige, det måste bli lättare att leva och verka här.”

• Mariestads kommun •

Tomas Ekström Kulturchef



FOTO: ARKIVBILD

SEDAN TRE ÅR tillbaka är Tomas Ekström ansvarig för både kultur- och fritidsfrågor i Mariestad, som ligger direkt under kommunstyrelsen. ”Vi har en ny kulturplan där tidigare musikskolan har blivit en kulturskola och där kommunens huvudinriktning är satsning på barn och unga”, berättar Tomas. Han berättar att historiskt är Mariestad känd för punkmusik och Tomas själv har kontor i ungdomskulturhuset Elvarket som har replokaler, stor graffitiyta och klätterväggar. På musiksidan har kommunen tidigare varit aktiv i kammarmusikfestivalen Old Ox och planerar nu för en större folkmusikfestival.

”Alla skolever får ta del av kulturupplevelser ett par gånger om året”, säger Tomas och berättar att det är kultursamordnaren som tillsammans med företrädare från förskola och grundskola som väljer utbud. En hel del är Skapande skola-projekt. ”Överhuvudtaget finns det ju ganska gott om statliga pengar att söka, till

exempel till utveckling av kulturskolan, men också just till Skapande skola och utveckling av bibliotek. Och vi är aktiva sökare”, säger han.

Kommunen arrangerar också skolföreställningar på Mariestads teater och familjeföreställningar på biblioteket. ”Clownen Manne har nog varit här ett hundratal gånger”, berättar han. Just teatern är en av Sveriges äldsta landsortsteatrar i bruk, invigd 1843, nyligen restaurerad och den drivs av kommunen, som har en driftsansvarig tjänsteperson som tar emot bokningar och ser till att tekniken fungerar. ”Teatern är populär, vi har kanske 200 arrangemang varje år”, säger Tomas.

Hälften är offentliga föreställningar och konserter, det kan vara Joe Labero eller Tommy Körberg, som hyr in sig. De andra 100 arrangemangen är med lokala förmågor, det kan vara den populära nyårsrevyn, skolungdomar från estetiska gymnasieklassen, körer eller amatörorkestrar. ”Vi har en väldigt låg teaterhyra för alla arrangemang, det är en medveten strategi för att det är viktigt för oss som stad att de kan verka”, förklarar Tomas.

För föreningslivet har man bildat Kulturallians Mariestad, som är en paraplyorganisation för ett 30-tal ideella kulturföreningar, kulturföretag, men också enskilda kulturutövare. Kulturalliansen ska bidra till utvecklingen av kulturlivet, men har också fått i uppdrag att ta hand om ansökningar om kulturstöd och ska föreslå mottagare av stadens kulturstipendier. ”När det gäller arrangörer har jag stora förhoppningar på Kulturalliansen, att de ska vara motor i utvecklingen”, säger han och fortsätter: ”Det är ideella krafter som behövs, vi måste få fatt i eldsjälarna” och berättar att många bra yngre krafter vill studera vidare och flyttar från orten.

Tomas menar att regionala bidrag ibland kan vara lite knepiga och omständliga att söka – kan man vara mer flexibel och göra det lite enklare att söka undrar han. Besked kommer också ganska sent. Han ser framför sig att VGR gärna skulle få erbjuda ett kulturutbud för kommunerna, ungefär motsvarande statens Skapande

”Det är ideella krafter som behövs, vi måste få fatt i eldsjälarna”

skola-utbud. Det skulle också kunna vara mobila scener för barnteater eller familjeföreställningar, som skulle resa runt sommartid.

Han menar dock: ”Det kan finnas en lokalpatriotism som slår lite fel, en attityd här att kultur inte är så viktig när den inte är lokal, ett provinsiellt tänkande som slår fel”. Vill man få ut mer teater måste man måste tänka långsiktigt och återkommande, säger han och lägger till: ”Man

måste vara flexibel, det får inte vara för krävande tekniskt eller personalmässigt, det blir för svårt för oss att hantera.”

• Västra Götalandsregionen •

Ann-Charlotte Eldh Konsulent teater barn och unga Förvaltningen för kulturutveckling



FOTO: ANN-CHARLOTTE RUGELT FERM

IMER ÄN TIO ÅR har Ann-Charlotte Eldh varit konsulent med syfte att främja tillgången till teater för barn och unga. De första åren tillhörde tjänsten Riksteatern Väst, men sedan 2014 är det en del av det som idag heter Förvaltningen för kulturutveckling. Målgruppen är både producenter av teater och arrangörer, där inte minst kommunernas kultursamordnare är viktiga som arrangörer av teater för barn och unga under skoltid.

De stora delarna i hennes arbete är att kvalitetssäkra det utbud av barn- och ungdomsproduktioner – framför allt producerade på västkusten – som VGR subventionerar via utbudskatalogen, men också att ge stöd i olika former till de professionellt verksamma, framför allt inom fria grupper. Det kan handla om att erbjuda fortbildningar, till exempel inom marknadsföring, publikbemötande och teknik, och att arrangera nätverksskapande arrangemang. Ett typiskt arrangemang kan vara att hon bjuder in verksamma till Teaterfrukost med inspirationsföreläsningar flera gånger om året och är också en del av nätverket för turnerande grupper med Angereds Teater, Backa Teater, Teatercentrum och Regionteater Väst.

VGR subventionerar produktionerna i utbudskatalog med hälften, och resterande står kommunen för. VGR betalar också teatergruppernas resekostnader. Ungefär 200 grupper erbjuder varje år lika många produktioner. Drygt 50.000 barn och unga nås varje år av en teaterföreställning, som VGR har subventionerat och möjliggjort för kommunen att köpa in. ”För tio år sedan var det fler barn som nåddes av teater via arrangörsstödet”, berättar Lotta och fortsätter: ”Nu kan man arrangera scenkonst



med hjälp av Skapande skola-pengar och då får vi inte den sammantagna bilden över hur barnen nås av teater i regionen. Dans och cirkus har ökat något i bokningar, vilket också kan avspeglar sig i de sänkta siffrorna för teater.”

Hon tycker att det produceras mycket högkvalitativ scenkonst för målgruppen med Backa Teater och Regionteater Väst som lok. Det finns också bra fria professionella teatergrupper, som är modiga i sin repertoarläggning, med mycket nyskrivet – och inte bara dramatiseringar av kända barnböcker. Något som inte minst Barnteaterakademins arbete har bidragit till. ”Men”, säger hon, ”alla är ju stationerade i Göteborg, det finns inga nån annanstans i regionen.”

Utbudet består av nyskrivna texter. ”Dramatik för barn och unga görs i nuet, här och nu – man spelar inte teaterpjäser från 90-talet”, säger hon. Grupperna har hög ambitionsnivå, menar hon och tar målgruppen på allvar – ”Det är i högsta grad inspirerat från hur Backa Teater och Regionteater Väst jobbar”, menar hon.

Precis som med utbudet tycker Lotta att också efterfrågan av teater är stor. ”Fast det är ju många parametrar som ska stämma om det ska bli teater under skoltid”, säger hon och nämner faktorer som skolans schema, tillgång till lokaler och bärhjälp kan vara försvårande. Skolorna saknar ändamålsenliga scenrum, konstaterar och hon skulle gärna vilja sen ”black box-reform” där man gjorde en satsning på rum för kultur på skolor och i stadsdelarna. Och apropå Göteborgs stads nya skolbokningssystem, så menar hon att systemet underlättar för skolorna, men utbudet blir väldigt styrt och det drabbar de fria grupperna hårt.

Hon menar också att det är konkurrens från Stockholmsgrupper, där många erfarna producenter har nära kontakt med enskilda lärare och skolor. Grupperna från Stockholm är också kända för hög kvalitet, vilket är en framgångsfaktor eftersom barn- och ungdomsarrangörer nästan alltid köper en föreställning innan den är klar. Och då har ju de namnkunniga teatergrupperna en klar fördel, som garanter för att kvaliteten.

Ibland kommer konkreta önskemål om teaterproduktioner som direkt kan kopplas till skolämnen. Det kan vara miljö, mobbning, hbtq-frågor, flyktingfrågor – gärna pjäser om konkreta teman som följer läroplanen och upplevs som samtida. ”Jag har också fått frågan om det finns nån pjäs om sopsortering”, berättar Lotta.

Förvaltningen ska ta börja arbeta än mer strategiskt kring barn- och ungdomskultur gentemot kommunerna. Ett utvecklingsområde på arrangörssidan är att få in barn

och unga även gällande urval av utbud. Hon ser också att kulturombuden, som finns på varje skola, måste få mer stöd i sitt uppdrag att arrangera kultur. Hon möter ganska mycket frustration, berättar hon: ”Rent generellt måste

kulturens plats i skolan stärkas. Kan VGR göra någon insats där?”, undrar hon.

Som Lotta ser det arbetar Riksteatern Väst för att stötta föreningarna som arrangörer och Förvaltningen för kultur-utveckling gentemot

kommunerna. ”Men kan vi från regionalt håll stötta kommunerna mer för att skapa bättre förutsättningar för det civila samhällets krafter?”, frågar hon sig.

• Stora Teatern •

Martin Hansson Teaterchef



FOTO: BJÖRN DUIVENVOORDEN

STORA TEATERN HAR spelat en stor roll för teaterlivet i Västsverige med sin historik från 1859. Under större delen av 1900-talet var man Göteborgs främsta scen för opera, balett och musikal. Sedan 2012 fungerar teatern som scen för svenska och internationella gästspel inom hela scenkonstområdet. Man har spelat en speciell aktiv roll inom cirkus, där man tillsammans med Cirkus Cirkör initiativtagare till Cirkus i Väst. Organisatoriskt tillhör Stora Teatern från och med 2022 Göteborgs Stadsteater AB och inte längre Göteborgs Stads kulturförvaltning.

”På teatersidan har vi alltid haft en ambitiös programläggning”, säger Martin Hansson, teaterchef sedan tio år tillbaka. Gästspel sker regelbundet från Dramaten, Kulturhuset Stadsteatern, stadsteatrarna i Helsingborg och Malmö, men också fria teatergrupper som Galeasen, Teater Brunnsgatan 4, Moment eller privatproducenter som Scalateatern och Maximteatern.

”Det ligger ju i vår gästspelsscens-DNA att visa sånt som man annars måste åka nån annanstans, till exempel till Stockholm för att se”, säger han. Det stora samarbetet har varit med Dramaten, säger Martin, och han har förhoppningar om att regelbundenheten med ett par produktioner därifrån per år ska fortgå. Man tar också gärna produktioner från Riksteatern och då i samarbete med föreningen Creative Communication Initiative. ”De senaste åren har Riksteatern verkligen haft en jättebra repertoar, som är väldigt intressant för oss”, säger han.

Man kan ta emot stora produktioner som ”Påklädaren” från Dramaten eller Bob Hund-musikalen från Helsingborgs Stadsteater. Visserligen har Stora Teatern 600 platser, men för klassisk teater är kanske 500 – 550 platser bra rent siktmässigt. Man har också en uppställning att vissa mindre, intima produktioner sätts upp på scenen tillsammans med en publikgradäng och då kan 300 personer få plats eller 150 om det är barnproduktioner. ”Det blir upplevelsemässigt bra, men inte så bra för ekonomin”, säger han.

Stora Teatern arrangerar också Göteborgs dans- och teaterfestival, som i normala fall äger rum under cirka 10 dagar i augusti vartannat år - nästa gång 2024. Festivalen produceras på uppdrag av Göteborgs Stad och VGR och innehåller alltid ett antal föreställningar utanför Göteborg i Västra Götalandsregionen. ”De större produktionerna kan i princip bara spelas på Borås Stadsteater och Vara Konserthus och ytterligare några scener”, säger Martin. Mindre produktioner ges på olika ställen runt om i regionen. ”Men det är inte alltid lätt med publikunderlag på mindre orter”, säger han och påpekar också att det ställs höga krav på arrangörerna när det gäller marknadsföring, teknik och bemötande av internationellt turnerande kompanier.

Och apropå regional turnéläggning så säger han: ”Det som är lätt att få ut på turné åker ut på turné redan idag. Men man behöver ha realistiska förväntningar på hur mycket turnerande det kan bli.”

”Det är inte alltid lätt med publikunderlag på mindre orter”

Cirkus i Väst-projektet, som stöds av VGR, syftar bland annat till att öka tillgången till cirkus. Och där har man sett att det runt om i regionen finns ett stort intresse för familjeföreställningar, som inte är alltför utrymmeskrävande och är smidiga att få in i olika typer av lokaler. ”En produktion spelades 23 gånger på 16 orter, så nog finns det intresse”, säger Martin.

Andra lärdomar Martin tar med sig av att jobba med ett regionalt uppdrag är att det är personalkrävande att

planera och samordna turnéer. För att locka arrangörer att våga köpa in produktioner krävs också att kostnaden subventioneras, eftersom de regionala scenerna annars har svårt att satsa på större produktioner. Och så måste det finnas professionella arrangörer och ett publikunderlag. För att det ska få möjlighet att skapas krävs långsiktighet.

Han ser att Stora Teatern har kompetens och erfarenhet av turnéläggning och samordning. Och skulle kunna ta på sig ett större ansvar för att både få ut fler av Stora Teaterns gästspel, men också produktioner från andra teatrar om det finns önskemål och resurser för det. Det måste dock utgå från en långsiktig plan som baseras på samverkan, överenskommelser och realistiska ambitioner.

• Teater Nu •

Matilda Klamas Konstnärlig ledare



FOTO: ANNACARIN ISAKSSON

”VILL DRIVA intressanta frågor och anpassar formerna efter det”, säger Matilda Klamas, konstnärlig ledare och medgrundare av Teater Nu tillsammans med Sara Östebro. Teater Nu betecknar sig som ett konstkompani, grundat 2007, i Göteborg och Bollebygd som skapar scenkonst, rum för samtidskonst och som mobiliserar mötesplatser. Man arbetar utan fast teaterscen utan väljer spelplats utifrån den konstnärliga idén och har drivit projekt som Scenkonstguiden, Scenkonstgalan och EU-projektet ”Trainart”. I Bollebygd ansvarar man för Boy Konsthall.

Idag har man ekonomiskt stöd för konsthallen från Bollebygds kommun och från Statens kulturråd. Annars finansieras Teater Nu via projektstöd från olika håll. Det kan vara Göteborgs Stad, VGR, Statens kulturråd och Längmanska kulturfonden.

Den osäkra finansieringen gör att de inför varje ny produktion måste fråga sig måste fråga sig vilka funktioner och element de har råd med, som scenografi och att hyra in scentekniker. ”Och hur länge orkar man göra allt



”VGR jobbar med delaktighet på ett konkret sätt, det passar oss väldigt bra”

själv?”, frågar hon sig. Tid för konstnärlig idéutveckling begränsas också av ekonomin, menar hon, när man gör alla ansökningar själva.

Att inte ha en egen fast scen ser hon dock som en stor konstnärlig fördel. ”Vi har en lust till att jobba uppsökande i nya miljöer”, och exemplifierar med en glassfabrik i Gamlestan, Konstnärernas Kollektivverkstad i Borås eller en textilfabrik i Rydal. Hon ser dock fördelar med att kunna återkomma till samma plats och bygga upp en långsiktighet i publikarbetet, men säger också: ”Vi gillar vår kameleontform och vår flexibilitet.”

Till skillnad från många andra Göteborgsgrupper gör man inga skolproduktioner och spelar inte för barn och unga. Man gör i princip bara nyskrivet och turnerar inte. ”Det är svårt att göra en ekonomisk försvarbar produktion för turné”, menar hon och väljer hellre att samarbeta med olika aktörer på olika platser. Teater Nu utgår från vad som ska undersökas och på vilket sätt det görs bäst. De jobbar just nu med fastighetsägaren Platzer i ett platsutvecklande projekt, till exempel.

Hon ser att kommunerna kunde arbeta mer aktivt. Närvaro av kultur i en ort är viktigt. Till exempel kunde kommunen tillse att en nedlagd butik i en ort blir en spelplats för kultur. ”Centrumdöden är ju ett stort problem och det här skulle passa mindre kommuner”, menar hon. Residensverksamhet är också något som skulle skapa en närhet till folk som bor på orten och bli en lokal angelägenhet. ”Det kan bli spännande teater i en nerlagd konsumbutik eller en fabrik och man kan bjuda in till samtal och öppna repetitioner”, säger hon.

”Vid sidan av föreningar och bygdegårdar, vem kommer vara arrangör i morgon och hur kommer man producera och turnera scenkonst?”, frågar hon sig. Hon är nyfiken på hur nya, yngre arrangörer ser ut och vill verka. VGR och kommunerna måste ha en öppen syn på lösningar framöver. Till exempel bör teaterproducenterna själva få större anslag och kunna åka ut själva.

Hon ser att det finns en slags en bekvämlighet i en beprövad struktur när det gäller teater gentemot skolan eller genom kulturskola och fritidsgårdar, en trygghet i den gamla infrastrukturen. ”Men vad finns det för möjligheter mellan att man är ung och går i skolan och sen till att börjar jobba med scenkonst professionellt?”, frågar hon sig. Kan det finnas en större öppenhet och pengar till semiprofessionella och professionella kultur-

projekt utifrån vad de skulle vilja driva i sin egna kommun?, undrar hon. Det skulle vara ett sätt för samhället att synliggöra att de finns till för invånarna. ”Det handlar ju om demokrati och delaktighet”, säger hon.”

Det är också ett problem med att samma scenkonstgrupper får år efter år och inga nya kan komma in i stödsystemet. ”Vi kommer få ett generationsglapp när inga nya grupper kan komma fram”, menar hon och efterlyser en infrastruktur som möjliggör en nyordning. Man måste våga satsa på nya, spännande smågrupper, menar hon. Teater Nu är ju själva en av grupperna som inte får verksamhetsstöd från Göteborgs stad. ”Väldigt få grupper som inte har egen lokal har verksamhetsstöd. Det berättar ju också hur mycket fasta lokaler värdesätts”, menar hon.

Hon ser också att myndigheternas kategorisering av konst är svårt. ”Många av de produktioner vi gör tolkas inte som teater eftersom vi jobbar gränsöverskridande”, säger hon och berättar om ”Supper Club” med inbjudna gäster där konst, mat och prat kombineras. Ibland upplever hon att de som konstnärer måste kämpa med byråkrati och administrativa hinder.

Teater Nu upplever att VGR är öppna för nya uttryck, man vågar satsa på nya genrer och ser till projektets syfte och innehåll. ”VGR jobbar med delaktighet på ett konkret sätt, det passar oss väldigt bra”, säger hon. Hon efterlyser ett utrymme för innovation, för konstnärligt utvecklingsarbete, där man som grupp får arbeta med processen. ”Konsten måste få ha ett konstnärligt värde”, säger hon, och frågar sig: ”Får man misslyckas med en produktion?”

• Tjörns kultur- & teaterförening •

Anna Klingstedt Ordförande



FOTO: MARIA JOHANSEN

TJÖRNS KULTUR- & TEATERFÖRENING ingår i Riksteatern. Tyngdpunkten i verksamheten ligger på teater-, dans- och musikföreställningar, men man

arrangerar också workshops och föredrag. Till skillnad från många andra riksteaterföreningar har Tjörns kultur- och teaterförening också en dramasektion, som producerar egna teaterföreställningar – till exempel sommarteater i parken på Sundsby och den dramatiserade vandrigen ”Mysteriet på Sundsby” under höstlovet. Dramasektionen har också en egen improvisationsgrupp som träffas en gång i veckan. Teatergruppen samarbetar med Tjörns kommunala kulturskolas dramapedagog, som blir regissör för uppsättningarna. ”Det fungerar som en fin övergång för de äldre ungdomarna som vill fortsätta med teater efter kulturskolan”, säger Anna Klingstedt, som är ordförande sedan ett antal år.

2016 blev hon vald till Årets eldsjäl av Riksteatern. ”Föreningen hade haft några krisiga år med medlems-tapp när jag kom och försökte blåsa liv i verksamheten igen”, berättar hon. Hon kom då från Skåne där hon både hade startat en grupp som spelade barnteater och drev en kommunikationsbyrå. När hon flyttade till Tjörn fick hon ett arbete på kultur- och fritidsförvaltningen – ett jobb hon fortfarande har, parallellt med föreningsuppgifter.

Förutom de egna amatörteaterproduktionerna presenterar man mellan 9 och 17 gästande teaterföreställningar på ett år ungefär och lockar upp till 1.000 besökare under året. Antal medlemmar i föreningen är cirka 140. ”Som det är nu är det ungefär så många föreställningar vi i styrelsen ideellt mäktar med”, säger Anna. ”Ska vi göra fler föreställningar, måste vi hitta fler som vill engagera sig.”

”Före pandemin gick det väldigt bra för oss, vi hade kommit väldigt långt med olika utvecklingsinsatser, till exempel med arrangerande av dansföreställningar”, berättar Anna och är nu orolig för hur man ska få i gång intresset och nyfikenheten igen.

På Tjörn är det kommunen som arrangerar teater för barn på skoltid. Kommunens kulturgaranti säger att alla årskurser ska få en scenkonstupplevelse om året. Kultur- och teaterföreningen får kommunalt stöd för att tillhandahålla teater gentemot ungdomar och vuxna. Tillgången till vettiga lokaler är ett problem. Föreningen använder just nu enbart Billströmska folkhögskolans gymnastiksal, där det finns en liten scen. Det finns ett antal bygdegårdar, men de har ingen anpassad teknik och är svåra att få boka in sig i.

”Alla lokaler här är dåligt utrustade och är inte anpassade till teater”, säger Anna. Det saknas en ändamålsenlig scen med gradäng – så det blir lösa stolar. Den viktigaste samarbetspartnern nu är Billströmska folkhögskolan,

som tar ungefär 100–120 personer i teatersittning. Tidigare har man också spelat framgångsrikt i Nordiska Akvarellmuseet i Skärhamn som har ett fantastiskt rum och restaurang och fin omgivning. Men där blev det för dyrt för föreningen att hyra in sig – ”Kostnaden vi skulle betala för en vaktmästare för en kväll var i samma nivå som gaget för en produktion”, berättar hon.

Tjörns kommun har också gjort samarbeten med Göteborgs dans- och teaterfestival som har varit lyckade, där man har kunnat få internationella dansgästspel – ”Gärna mer sånt! Det är svårt för oss att få hit sånt själva, där behöver vi hjälp”, säger hon, men även kommunen har en utmaning med lokalförhållandena. ”Varför ska man se en föreställning på en hård stol på Tjörn, när det är lätt att ta sig till Göteborg och helt anpassade teaterlokaler?”. Och konstaterar att Tjörn verkligen skulle behöva ett funktionellt hus som kan husera större teatergästspel.

Styrelsen i föreningen väljer utbudet via både utbuds-dagar och scenkonstportalen.se. ”Det ska vara bredd i genre och målgrupper, och vi har ganska höga krav på oss själva att presentera högkvalitativ scenkonst”, berättar hon. ”Vi diskuterar också ur mycket vi vågar riskera ekonomiskt? Vilka föreställningar kommer ge överskott och fungera som publikdragare – och vilka kommer gå med förlust?”

Ofta innebär lokalbegränsningarna – till exempel kan man inte ta emot produktioner som kräver lingångar – att man inte alltid kan välja det man egentligen vill visa från till exempel Riksteatern. Man blir tvingad till mindre

produktioner. ”De små produktionerna är ofta ganska smala och det kan vara svårt att få folk intresserade av det”, säger hon. ”Även om produktionerna kan vara väldigt bra, behöver vi också publikdragare och det får vi inte från Riksteatern”.

Hon menar att Riksteatern och andra producenter måste utveckla erbjudandet om lättflyttade produktioner och kända namn som kan få fler intresserade av att gå på teater. ”Om vi små föreningar ska överleva måste vi kunna ha produktioner som lockar många i publiken”, säger hon. Anna efterlyser också ett utbud för unga vuxna. ”Hur ska vi locka dom till teatern?”, frågar hon sig och menar att många produktioner saknar ett samtida tilltal, som till exempel stand-up har. ”Det känns samtida, med mycket publikkontakt – kan teatern ta intryck av det?”, undrar hon.

Hon tycker också att det kan vara svårt för kulturen att få plats, att den inte alltid har ett självklart existensberättigande i samhället. Att kulturen fortfarande





betraktas som grädden på moset. Och att pandemin verkligen inte har hjälpt. ”VGR kan spela en stor roll för att höja kulturens status”, menar Anna. Hon ser också att man från regionalt håll rent konkret skulle kunna stödja föreningars ambition att nå ny publik och bredda repertoaren, sida vid sida med kommuners initiativ på kulturområdet, till exempel om man vill starta en scenkonstfestival.

• Folkteatern •

Lotta Lekvall VD



FOTO: LUCIA PUNZO

FOLKTEATERN MED RÖTTER från 1950-talet är en länsteater med placering i Göteborg, med finansiering och uppdrag sedan 1999 från VGR. Sen drygt ett år tillbaka drivs verksamheten i bolagsform, Folkteatern Västra Götaland AB, som ägs av Folkteatern Ekonomisk Förening, som i sin tur består av medlemmar från cirka 200 olika organisationer och föreningar, däribland fackförbund, hyresgästföreningar och bildningsförbund.

Under visionen ”Folkteatern skall vara den samtida teatern för den breda publiken” och med ambitionen att vara en av norra Europas mest intressanta scener gör man varje år 5–6 större egna produktioner, som ges på Stora scenen och Lilla Scenen. Därutöver har man Foajescenen och den digitala plattformen Fjärde Scenen. Förutom rena teaterproduktioner är man aktiv samarbetspart och gästspelsarrangör också för dans, musik och samtal. Totalt arrangerades 264 föreställningar för 25.000 besökare under 2019.

Sedan ett par år – och minst fem, kanske tio år framåt, befinner sig Folkteatern mitt i ett stadsutvecklingsområde. ”Nu är de största grävarbetena gjorda, men vi jobbar ju mitt i en byggarbetsplats och det kommer märkas lång

tid framöver”, konstaterar Lotta Lekvall, VD sedan 2015. Ombyggnationen av Folkets Hus och alla byggena runt omkring är förenade med stora utmaningar och kräver god samverkan med kommunen och hyresvärderna, säger hon.

Även om Folkteatern är en institutionsteater med stark finansiering från VGR har man en utmaning i till exempel den begränsade salongskapaciteten (drygt 300 platser på Stora Scenen) och personalstyrkan består i flera fall av en eller två specialister på varje post. ”Men vi är också snabbfotade och rörliga”, berättar hon och exemplifierar med nattrepetitioner i samarbete med restaurangen och en 15-minuter lång föreställning i en källarskrubb för två personer i publiken. Före pandemin upplevde de en framgångsvåg med högre biljettintäkter och ny publik. ”Pandemin skapar ju nya villkor och vi vet inte hur det ser ut framöver”, säger hon.

Man har ett uppdrag att vara en angelägenhet för hela regionen. ”Vi arbetar med frågan om på vilket sätt vi är angelägna i regionen. Vi gör idag bland annat samproduktioner med Riksteatern som spelas i regionen, men också samarbeten av olika slag”, säger hon. Att turnera med föreställningar kräver en turnéorganisation som teatern idag inte har och repertoaren passar ofta inte in i de lokaler som står till buds i regionen.

Folkteatern samproducerar produktioner med Riksteatern för att på så sätt arbeta med turnéverksamhet, något som blivit lyckat, senast i samproduktionen av Alejandro Leiva Wengers ”Arvet”, som spelades runt om i landet. ”Vi bedömer att det är bättre att vi samproducerar föreställningar med Riksteatern, än att båda bygger upp var sin turnéverksamhet som i kommunerna ställs mot varandra”, berättar hon.

”Pandemin skapar ju nya villkor och vi vet inte hur det ser ut framöver”

Lotta har besökt ett antal kommuner och har som mål att åka till alla regionens kommuner för att träffa kommunföreträdare och arrangörer för att diskutera hur Folkteaterns regionala uppdrag kan se ut. Folkteatern ser det som att man vill utgå

från konstnärliga val och aspekter och samverka med kommuner utifrån de olika förutsättningarna.

Hon ser att både VGR och Folkteatern och kanske även andra institutioner skulle kunna bistå med att utveckla tillgången till teater för fler invånare: ”Om vi är i dialog med kommunerna, så kan vi nog göra specifika insatser”, menar hon. Men menar också att ett turnéuppdrag förutsätter ny finansiering.

Lotta påtalar att principen om armlängds avstånd gäller från politiken. Däremot sker styrning via den detaljnivån på uppdraget som man får från politiken. ”Vår verksamhet

har stora krav på sig att möta upp mot många av VGR:s strategiska områden och tillväxtmål, men detta är dock något som skulle kunna utvecklas i samklang med verksamheten, anser jag”, säger Lotta.

• Alingsås Teaterförening •

Birgitta Westergren Lenken Ordförande



FOTO: PETER LENKEN

BIRGITTA WESTERGREN LENKEN är mångårig kraft i Alingsås kulturliv. Inte minst efter mer än 30 år som arbetande tjänsteperson i kommunen i roller som evenemangschef, kulturstrateg och nu senast projektledare för stadens 400-årsjubileum 2019. Hon har också varit engagerad i Alingsås Teaterförening, där hon är nytilträd ordförande.

Teaterföreningen har funnits sedan 1967 och har som mål att ge en bred repertoar med produktioner från Riksteatern, länsteatrar, fria grupper och lokala producenter. Föreningen har knappt 300 medlemmar som Birgitta beskriver som trogna, engagerade – och med ganska hög medelålder. ”Det är inte så lätt att locka nya medlemmar. Vi behöver rannsaka oss själva och se hur vi ska både behålla befintliga medlemmar och locka nya”, säger Birgitta.

Ett vanligt år kommer drygt 1.300 vuxna besökare och 130 barn och unga till det 10-tal föreställningar som man arrangerar. Oftast är hälften teater och resterande dans och musikteater. Man har också presenterat nycirkus, vilket har varit väldigt lyckat.

Delar av styrelsen åker till Riksteaterns nationella utbudsdagar och även Riksteaterns Västs regionala arrangemang – ”De är en garant för hög kvalitet”, menar Birgitta. Och så får man mycket material postledes av grupperna, så utbudet blir både från fria och privata

aktörer och från Riks. ”Vi vill ha smalt och brett, och det vi förlorar på karusellen tar vi igen på gungorna”, säger hon och nämner att 123 Schtunk och Anna Blomberg är givna publikmagneter.

Arrangemangen sker helst och oftast på anrika Palladium, en teater mitt i stan från 1924 med 214 platser ”Men vi får inte hit de större produktionerna från Riksteatern eftersom det saknas med lingångar i taket. De tekniska kraven ställer till det för oss”, menar Birgitta. Större produktioner kan ges i Alströmergymnasiets aula, som är bättre tekniskt utrustad och har loger och för dans passar Gymnastikens Hus bättre.

Föreningen gör också ett par teaterresor årligen – Göteborg, men också Vara, Skövde och Borås är givna destinationer. ”Då får vi se lite större produktioner, det är härligt”, säger Birgitta. Man har också samarbetat med konstföreningen Alla Prima i Alingsås och gjort en gemensam musikalresa till Spira i Jönköping.

Det är den ideella styrelsen som står för allt arbete i samband med föreställningarna. ”Förutom bärhjälp, där avlönar vi nån per timme”, säger Birgitta och påtalar att det kan vara svårt att hitta de ibland upp till sju personerna som Riksteatern kräver ska finnas på plats som bärhjälp under ganska många timmar.

De största intäkterna kommer från biljettintäkterna och så har man sponsring från Sparbanksstiftelsen. Kommunen har skrivit ett avtal med föreningen och ger ett anslag på 60–70.000 kronor per år för uppdraget att erbjuda scenkonst för alingsåsarna – även för daglediga och för barn och unga. Birgitta berömmar gärna kommunen för det goda samarbetet och säger att anslaget från kommunen är en förutsättning för föreningens hela verksamhet.

Varje år arrangerar man ett par familjeföreställningar tillsammans med Alingsås Kulturhus. Föreningen samarbetar också med Alingsås Musikteatersällskap, bland annat genomfördes sommartid en lyckosam utomhusproduktion, ”Fyra gårdar - fyra musiker”, som var en kulturvandring i stadens centrum mellan fyra anrika gårdar och på varje gård framfördes avsnitt

”Det måste vara lustfyllt och kännas angeläget för oss som arbetar ideellt”

ur kända musiker. Det finns planer på gång med teaterföreningarna i både Lerum och Vargårda – ”Det skulle vara roligt att samverka kring en liten större teaterproduktion kanske”, säger hon.



Hon vill också lyfta fram Riksteatern Väst som fungerar så bra, underlättar för föreningen, hjälper med samverkan och ordnar ett fint bokningsbart utbud. De stödjer oss så bra och på så många sätt”, säger hon. Hon är också väldigt positiv till Riksteaterns egen repertoar som de senaste åren känns väldigt aktuella och spännande och viktiga för föreningarnas arbete. Via Riksteatern får hon också tillgång till digitala scenkonstsamtal varje vecka och till diskussionsforum där hon kan möta andra föreningspersoner.

Hon ser att VGR kan hjälpa till på flera sätt. Man kan på politisk nivå stötta lokalt, hjälpa oss att samverka med andra föreningar och även i ekonomiskt hänseende genom att subventionera vissa produktioner och skapa turnéer från grupper i regionen. ”När GöteborgsOperan vill komma med sina regionala produktioner, då hakar vi på direkt”, säger Birgitta och menar att det skulle kanske kunna ske även på teaterområdet?

Föreningen har fler utmaningar att tampas med. Efterfrågan på fler föreställningar finns, men det mäktar inte styrelsen med. Och så har man en längtan till att man skulle kunna få en grupp unga vuxna att engagera sig. ”Tänk, då skulle de kunna välja utbud och arrangera – det vore ju väldigt roligt”, säger Birgitta. Det finns också planer på att kanske kunna komma ut mer på mindre orter och göra arrangemang på bygdegårdar. Och så har man bara fysiska biljetter, som säljs i en butik – de går inte att boka digitalt än så länge.

Som har nämnts tidigare så finns det också utrymme för både fler yngre medlemmar och för fler som engagerar sig i styrelsearbetet. ”Det måste vara lustfyllt och kännas angeläget för oss som arbetar ideellt”, menar Birgitta och fortsätter: ”Jag tror på framtiden, för du pratar med en optimist.”



Big Wind, ”Pinsamt” med Johanna Ehn, Fanny Kivimäki, Harriet Ohlsson. Foto: Lina Ikse.

• Teatercentrum Västra •

Marcus Lilliecrona Verksamhetsledare



FOTO: ERIK BERGSTRAND

TEATERCENTRUM FUNGERAR SOM bransch- och arbetsgivarorganisation, men också intresseförening. Totalt samlar man i hela landet 100 teatrar som spelar 10.000 föreställningar för 700.000 personer ett normalår. Medlemsteatrarna – som kan vara både föreningar, aktiebolag eller enskilda firmor – har det gemensamt att man är en så kallad fri teater, utan nationellt uppdrag eller en politisk tillsatt styrelse.

”De fria teatrarna har ju historiskt sett varit nydanande både formmässigt och konstnärligt, vilket spritt sig till institutionsteatrarna”, säger Marcus Lilliecrona. Han är verksamhetsledare för Teatercentrum Västra, som samlar ett 15-tal teatrar i Västra Götalandsregionen. ”Från Teatercentrums sida jobbar med vi att förmedla och

synliggöra våra medlemmar, men också att bedriva kulturpolitisk debatt, arbetsgivarfrågor och arrangera kompetenshöjande insatser”, berättar han.

Han konstaterar att både VGR och Göteborgs Stad har gjort flera insatser för att främja dans och cirkus på senare år. Men på teaterområdet har det stått mer stilla avseende insatser från offentligt håll. ”Teatrar i Göteborg har generellt betydligt lägre stöd än jämförbara kollegor i Malmö och Stockholm”, säger han, men påpekar att ett framsteg är dock att VGR införde sökbart verksamhetsstöd förra året.

Teatercentrums medlemsteatrar i Göteborg har i huvudsak egna lokaler och sina egna scener, med salonger som tar i genomsnitt cirka 50 besökare. Den viktigaste målgruppen för de flesta är skolor och barn och unga, både uppsökande verksamhet på plats i skolor och på den egna scenen. ”Det är ju de fria teatrarna som till stor del säkerställer att barn och unga får möta scenkonst”, säger han. Man är också viktiga arbetsgivare för kulturarbetare. Totalt anställer Teatercentrums medlemsteatrar i hela landet 1.000 personer fördelat på 360 årsverken.

”De fria teatrarna har ju inget yttre uppdrag utan är fria att göra som de vill”, säger han och betonar att de är flexibla, snabba och har stor kunskap om målgruppen. Dock ger den ekonomiska situationen inte möjlighet till långsiktig planering, utan de behöver ständigt söka pengar, bevisa sitt existensberättigande gång på gång, vilket gör att det är svårt att känna sig trygg. Det kommunala verksamhetsstödet går till stor del till hyra för lokaler och personalkostnader.

Han berättar att Göteborgs-skolorna oftast går till de olika teatrarnas egna scener för att se teater – och då fungerar allt smidigt och invariant.

För de teatrar som spelar på turné i olika kommuner är däremot villkoren väldigt olika. De är kontrakterade via den lokala kultursamordnaren som finns i respektive kommun. ”Och de jobbar under väldigt olika förutsättningar, där vissa har en heltidstjänst och andra har kanske 10% av sin tjänst som biblioteksamordnare att arrangera teater i skolan”, menar han och konstaterar att det påverkar teatrarnas möjlighet att spela och därmed barnens upplevelser.

”Barns tillgång till kultur runt om i regionen blir väldigt olika”, påtalar han eftersom det är stor skillnad i hur mycket teater det arrangeras i varje kommun. ”Som det fungerar har VGR svårt att leva upp till sin kulturplan”, menar han, när kommuner fallerar. Det arrangörsstöd

som kommunerna kan söka hos VGR ställer krav på egen ekonomisk insats från kommunen, men också en utarbetad kulturplan och att det finns en kultursamordnare.

Arbetsförhållandena kan bli lidande när förberedelserna och mottagandet i de olika skolorna kan se så olika ut. ”Ibland vet läraren eller vaktmästaren knappt om att teatern kommer”, berättar han och säger att det utpekade kulturombudet – som ska finnas i varje skola – ibland bara finns på pappret.

Offentliga föreställningar för en vuxenpublik har också utmaningar, menar han. Dels finns inget regionalt arrangörsstöd riktad mot den producerande teatern, dels bygger arrangörskapet framför allt på ideella krafter hos föreningar. ”Nu är det upp till civilsamhället om det finns någon som vill engagera sig ideellt på fritiden och upp till varje teaterförening vilken inriktning man vill ha”, säger han och ser att det är svårt för en teater att skapa en turnéslinga under de förhållandena.

Marcus ser flera utvecklingsområden när det gäller de regionala och kommunala insatserna. Över lag handlar det om långsiktighet och att förstärka och stödja det som redan görs. ”Någon ny motorväg behövs inte läggas”, menar han. En viktig fråga är samverkan mellan ”säljarna”, det vill säga teatrarna, och ”köparna”, som är kommuner eller arrangörsföreningarna. ”Hur kan vi hjälpa varandra? Hur kan vi tillsammans stärka kulturens plats i samhället och hålla liv i ett pågående samtal om kulturens betydelse?”, frågar han sig. Den samverkan är svårt för en enskild teater eller en förening att ta tag i, där behövs det regionala muskler, menar han.

Han ser också att föreningarna måste få mer hjälp. ”De är så otroligt viktiga och nyckeln till att sprida teater runt om i regionen” och menar att det måste vara långsiktiga stöd som gör att de också har kraft och mod att bredda repertoaren genom att våga satsa på lite mindre säkra produktioner och hitta ny publik.

Hur kan VGR stödja kommunerna när det gäller inköp av föreställningar för såväl barn som vuxna och även när det gäller den i många fall bristfälliga situationen gällande kultursamordnare i många kommuner? Han ser också möjlighet att förenkla arrangörsstödet, att stärka verksamhetsstödet och att förenkla urvalsprocessen för produktioner som ingår i arrangörskatalogen.

Han är positiv till VGR:s införande av sökbart verksamhetsstöd, men menar att Göteborgs Stad måste steppa upp. ”Anslaget till kulturstöd ligger 30% under Malmö och Stockholm, det måste höjas”, menar han. Marcus





och Teatercentrums alla medlemmar är också kritiska till Göteborgs Stads nya bokningssystem för skolorna. ”Göteborg var ju en föregångare för barnkultur på 80-talet. Nu måste man säkerställa att barn får tillgång till teater i skolan”, menar han.

• Folkets Hus och Parker •

Anders Lindauer Regional strateg Västra regionen



FOTO: EDVARD KOINBERG

”MITT JOBB ÄR, bland annat, att få våra medlemmar att våga arrangera evenemang inom våra områden kultur, folkbildning och demokrati”, berättar Anders Lindauer. Han är regional strateg, anställd av riksorganisationen, och arbetar till största delen med medlemmarna i Västra Folkets Hus och Parkregionen, som omfattar Västra Götalandsregionen och Halland. I Västra Götalandsregionen finns 66 medlemsföreningar, varav ett 20-tal är aktiva arrangörer av scenkonst. Resterande är biografer och lokaluthyrare.

Tillsammans med de andra lokalhållande organisationerna Bygdegårdarna och Våra Gårdar utgör Folkets Hus och parker den så kallade SamSam, Samlingslokalernas samarbetskommitté, som får dela på ett verksamhetsstöd på 1,6 miljoner kronor från VGR. ”I praktiken fungerar de pengarna som ett arrangörsbidrag för att möjliggöra kultur utanför storstäderna, ett bidrag som är viktigt för att man ska våga arrangera”, säger Anders.

De Folkets Hus och Park-föreningar som arrangerar teater har fokus på barn, familj och lättsammare teater för vuxna. ”Man vill bli road, det ska vara kul när man besöker en bygdegård eller folkpark”, menar Anders. Urvalet styrs också av gaget, är en föreställning för dyr blir det svårt att hyra in den, liksom om det är för mycket teknik.

Hans erfarenhet är Riksteaterns föreställningar ofta är lite för stora och för dyra för föreningarna. Därför är Utbudsdagen Väst 2022 viktig för där finns ett utbud riktat mot mindre scener. ”Det måste vara rätt pris och rätt uppsättning för oss föreningar”, menar han. ”Det optimala vore ju ifall vi centralt köpte in ett antal föreställningar av en viss produktion och sen erbjöd våra föreningar den till ett subventionerat pris”, säger han, men menar att det finns det ingen ekonomi för idag.

Många föreningar har ekonomiska utmaningar. ”I ett kort perspektiv är det höga elräkningar, på längre sikt är det en långsiktig kvardröjande pandemieffekt med uteblivna hyresintäkter”, berättar han. Hyresintäkter i form av föreningar eller företag som inte hyr arrangemanslokaler eller färre antal privata fester. Dessutom måste lokalerna ständigt fräschas upp eller restaureras så att de motsvarar dagens myndighetskrav.

Anders hoppas på ökad dialog mellan kommuner, civilsamhället och regionerna. ”Hur kan vi tillsammans lägga ett smart pussel så att det blir bra för alla parter?”, undrar han och ger som exempel att Folkets Hus och Parker har tillgång till ett 50-tal spelbara scener i regionen.

Samtidigt ger VGR stöd till kommunerna för att arrangera kultur som inte sällan spelas i tätorten och inte där barnen bor och går i skola. Det får ju följden att civilsamhället missar möjligheten att arrangera. ”Hur kan vi se till att vi inte lever kvar i stuprör, utan att vi hittar samverkan?”, frågar han sig och förtydligar: ”Civilsamhället måste tas med i det konkreta regionala arbetet med kulturfrågor”.

”Under pandemin har det varit ett bra stimulansstöd från VGR, som borde förlängas”, säger han och fortsätter: ”VGR har varit lyhörda och tillmötesgående. De har visat

mycket tilltro till oss föreningar, så bra!” Han för också fram idén om ett Kulturens Riksförbund, som Riksidrottsförbundet, som skulle samla alla aktörer inom kulturområdet och fungera som ett utvecklingsråd. Inspirationen kommer regionens Sociala Ekonomiska Råd, SER, ett samverkansorgan i Västra Götaland – kan man göra något liknande på kultursidan, frågar han sig. Regionalt skulle han gärna se att det går att hitta en modell för turnéläggning, som man just nu jobbar med kring dans och cirkus.

mins Råd, SER, ett samverkansorgan i Västra Götaland – kan man göra något liknande på kultursidan, frågar han sig. Regionalt skulle han gärna se att det går att hitta en modell för turnéläggning, som man just nu jobbar med kring dans och cirkus.

”Med rätt smörjmedel skulle vi få i gång ett 15-tal föreningar, som har lokaler och är mogna rent organisatoriskt”, menar han och poängterar att civilsamhället måste få mycket mer utrymme, man måste anpassa regelverket hos Skatteverket, Kulturrådet och andra instanser. ”Det är inte självklart att en 75-årig förenings-

engagerad person kan eller vill göra en likviditetsbudget i samband med en ansökan via e-tjänst”, säger han.

Han riktar också en uppmaning till kommuner att de kan göra en stor insats för lokalfrågor när en förening söker stöd från Boverket, eftersom det krävs en ekonomisk insats från kommunen. ”Där har Falköpings kommun varit föredömliga!”, säger han.

• Regionteater Väst •

Ann Lundberg Chefsproducent



FOTO: SUPERSTUDIO

REGIONTEATER VÄST ÄR Sveriges största turnerande scenkonstinstitution för en ung publik och en av landets största producenter av dans och teater. Det är en regional institution som ägs till 91% av VGR och 9% av Uddevalla kommun. Målgrupp är främst barn och unga mellan 6 och 16 år. I grunden är teatern en sammanslagning av Bohusläns Teater och Älvsborgsteatern, och man är lokaliserad dels i Borås, där dansproduktioner produceras, dels i Uddevalla där teaterproduktioner produceras.

Ett normalår görs man cirka 500 föreställningar, varav 330 teaterföreställningar för cirka 14.000 besökare. Totalt under ett år med ett stort antal publika arrangemang såsom studiebesök och referensgrupper når Regionteater Väst 30.000 personer. 2019 spelade man i 26 av regionens kommuner, åtta i övriga landet och även ett par gästspel utomlands.

Ann Lundberg är chefsproducent och har arbetat på teatern sedan 2012, där hon har ansvar för administration, producenter och turnésamordning av både dans och

teater. ”Vi gör cirka sex nya dans- och teaterproduktioner varje år”, förklarar hon och fortsätter: ”och sen har vi ungefär fyra i repertoar, så vi har tio produktioner i gång per år.” Därutöver har man både gästspel och residensverksamhet med olika fria utövare, teater- och dansgrupper, gymnasieskolor och kulturskolor på hemmascenerna i Uddevalla och Borås.

Merparten av föreställningarna ges i skolor. ”Vi ser det som en helt avgörande sak att vi där kan möta alla, oavsett bakgrund och hur teatervan man är”, säger Ann och tillägger: ”Det är också ett stort ansvar att leverera hög konstnärlig kvalitet till en publik som inte själva har valt att se en föreställning”. Sedan 2013 arbetar Regionteater Väst med avtal med kommuner, där kommunerna köper föreställningar för kommunens samtliga barn i grundskolan till ett subventionerat pris. Avtalen löper normalt under ett år och omfattar varje år cirka åtta till tio kommuner, beroende på storlek på kommunen.

”Kommunavtalen gör det möjligt för oss att vara modiga i vår repertoar”, menar Ann. Avtalen görs ofta långt innan premiär, så kommunerna förlitar sig på att Regionteater Väst levererar kvalitativa föreställningar och upplevelser. I och med att hela säljarbetet är gjort i ett tidigt stadium kan teatern också lägga kraft på det pedagogiska arbetet i samband med teaterbesöket, vilket upplevs som viktigt och värdefullt för skolorna. I uppdraget från VGR ingår också att stärka kommunerna som arrangörer och fria utövare som verkar i regionen. Därför dokumenterar och sprider Regionteater Väst sina erfarenheter till dom genom årliga möten.

I teaterhuset i Uddevalla finns fullt utrustade verkstäder, två scener och i ensemblen åtta skådespelare. All personal är inriktad på att jobba med målgruppen och med alla tänkbara aspekter som det innebär att vara ett

turnerande kompani.

”Vissa kommuner samverkar vi med för tredje omgången vilket gör att våra producenter och turnéläggare har väldigt nära kontakt med kultursamordnarna i kommunerna”, berättar Ann.

Regionteater Väst har väldigt gott renommé, både i teaterkretsar och bland politiker och skolpersonal. ”Vi är noga med att rekrytera bra

dramatiker, regissörer och skådespelare och även mod arbeta med ämnen som kan vara lite svåra”, säger Ann och nämner könsidentitet och fascism som exempel på teman. ”Ibland kan skolmiljön vara lite stökig, till exempel precis innan en föreställning ska dra i gång, men skådespelarna är vana att fånga in publiken”, förklarar Ann och berättar att man försöker hitta ämnen till pjäser som berör målgruppen och även ett tilltal som når fram.





De har också provpublik och referensklasser under repetitionsperioden.

Regionteater Väst är vana att samverka med andra inom scenkonstområdet, till exempel nu senast med Masthuggsteatern där dansare var med i deras produktion ”Fårgudar”. Snart väntar en samproduktion med Regionteatern Blekinge Kronoberg, där både dansare och skådespelare medverkar. ”Som institutions-teater har vi ofta längre planeringshorisont, vilket gör att det kan vara svårt att få till samarbeten med fria grupper”, berättar Ann. Man har också olika kollektivavtal, vilket kan ge olika förväntningar gällande repetitions-planering och liknande. ”Men det är viktigt och bra att samverka, också för att använda våra skattemedel på bästa sätt och för utbyte av kunskaper”, menar hon.

Ann konstaterar att det är en strukturell brist på ändamålsenliga lokaler, till exempel är det svårt att få tillgång till skolornas gymnastikhallar mitt under terminstid. ”Tänk om kommunerna när de bygger nytt och bygger om lokaler kunde tänka på bra scenmöjligheter, en funktionell blackbox”, föreslår hon.

På regional nivå efterlyser hon anslag för produktion och turné för de fria grupperna. Likaså att föreningar kunde söka arrangörsstöd. ”Det är svårt att bygga upp en publik med enstaka föreställningar, det behövs kontinuitet”, säger hon och ser att det skulle betyda mycket om kultursamordnarna fick bättre möjligheter.

”Vissa kultursamordnare har bara en tioprocentig tjänst att jobba med scenkonst i sin kommun. Varje kommun borde ha full bemanning på den posten, för den är så central när det gäller att få till en kulturell bredd”, säger hon och menar att då skulle kommunen kunna understödja arrangörsföreningar på ett annat sätt, och även arbeta mer med samverkan.

”Ska teatern och kulturen nå en utveckling behövs det hjälp på flera fronter samtidigt, som produktions-möjligheter, arrangörskap och infrastruktur, ”, menar hon. ”Mångfalden av kultur är viktig och där har VGR en uppgift att stödja en bredd och gynna samverkan”, avslutar hon.

• Teaterkritiker •

Mikael Löfgren *Skribent, författare*



FOTO: PELLE SJÖDÉN

MIKAEL LÖFGREN ÄR EN AV SVERIGES mest etablerade kulturjournalister och kritiker, inte minst efter 30 år på Dagens Nyheter. Han är i grunden litteraturhistoriker och har verkat dramaturg åt regissörer som Mats Ek och Etienne Glaser. Han är knuten till Kulturverkstan, där han bland annat ansvar för den kulturpolitiska skriftserien. Hans senaste bok, ”Kulturstrider & statskonst”, kom ut 2021.

Han flyttade till Göteborg på 70-talet. ”Jag kom till en väldigt vital teaterstad med en raffinerad repertoar”, säger han och syftar på hela frigruppsfältet, men också Ralf Långbacka på Stadsteatern och Lennart Hjulström på Folkteatern. ”Det fanns en dialektik mellan Järntorget och Götaplatsen, som upplevdes som väldigt utvecklande”, menar han. Men också däremellan, bland de fria grupperna, till exempel Nationalteatern som utforskade olika karaktäristiska metoder och uttryckssätt.

”Folk struntar i kommungränser och åker gladeligt ett antal mil för att se teater”

Han menar att stor teaterkonst skapas på en viss plats, med vissa människor under en begränsad tid. ”Den bästa teatern uppstår när människor hittar varandra och där ett gemensamt tilltal, en känsla, uppstår”, säger han. Och påpekar också att det blir samtidigt en utbildning av en publik. ”De som gör teater och dom som vill se teater hittar varandra. Publiken och teatern blir vuxna samtidigt med varandra”, konstaterar han och för det krävs uthållighet och kontinuitet.

Mikael konstaterar att Backa Teatern de senaste 20 åren varit konstnärligt högtstående och haft ett medvetet och långsiktigt publikarbete där man har månat om den nya, unga publiken. ”Mattias Andersson har ju väldigt lyhört lyssnat av sin publik och skapat nydanande teater, som har verkat inspirerande långt utanför Göteborg och Västsverige”, säger han. Mikael ser att flera fria grupper inom barnteaterområdet är långt framme kvalitetsmässigt, men ser kanske inte samma spets på vuxenteatersidan.

Apropå teater i regionen och regional förankring frågar han sig hur långt ifrån en teater man kan bo och ändå att den känns som sin? Kanske längre bort än vad man tror, anar han. För vissa konstformer kan nog bo ännu längre bort menar han och nämner opera som en konstform som kräver ett publikunderlag på ett par miljoner personer.

Han säger: ”Regioner och städer är så självupptagna. Folk struntar i kommungränser och åker gladeligt ett antal mil för att se teater!” Med dom glasögonen räknar han också in Tokalynga Teaterakademi och Teater Halland som en del av regionens högtintressanta teaterutbud och Spira för östra delen av Västra Götalandsregionen.

”Det avgörande”, menar Mikael, ”är inte att det finns teater på varje ort. Däremot måste folk få se bra teater.” Och betonar vikten av att barn och unga får möjlighet att upptäcka teater och möjlighet att utveckla ett intresse för det. Han tar som exempel skådespelaren och komikern Per Andersson, uppvuxen i Mölndal, som i intervjuer själv har vittnat om betydelsen av inspirerande lärare och fritidsgårdspersonal som beredde plats för ungdomarnas intresse. Rent generellt, konstaterar han, behöver teatern och kulturen fler brinnande eldsjälarna och där kan studieförbunden utgöra spännande möjliggörare för att sprida intresse och fungera som plattform för lokala arrangemang.

Något han också vill betona är behovet av en mångsidig kritisk offentlighet. ”Samtalet kring teater och scenkonst

har inskränkts på senare år beroende på olika faktorer”, säger han. ”Ett gott initiativ här i Västra Götaland var Scenkonstguiden”, menar Mikael. Den startades och drevs av frigruppen Teater Nu mellan 2014–2019, med stöd av först Arvsfonden och sedan VGR. ”Nu hör jag till min glädje att Scenkonstguiden är på gång att återlanseras av några duktiga unga personer som brinner för scenkonsten. Av alla tänkbara initiativ som skulle gagna scenens konstare här i väst är detta ett av de bästa jag kan tänka mig, och något som definitivt förtjänar offentligt stöd”, säger han.

Mikael är kritisk till för snäv kategorisering av konsten. ”Att göra en snäv tolkning vad talteater är, det är att göra sig blind”, menar han och syftar på digitaliseringens möjligheter och det starka intresset för unga för dataspel. ”Vuxna ser spelandet som onödigt tidsfördriv, men så tänker inte unga”, säger och tycker det är intressant att tänka hur uttrycken och dramaturgin från dataspel kan interagera med teater. ”Jag menar inte att teater ska bli film framöver, men den tusenåriga teaterkonsten kan absolut gå i klinch med nya tekniker och låta sig influeras”, slår han fast.

Han ser en fara i att chefer på kulturområdet tillsätts framför allt för att de är administrativt skickliga och för intresserade av ordning och reda – då är det inte säkert att kulturinstitutionerna lyckas väcka intresse hos allmänheten. Hans medskick till beslutsfattare är: ”Det bästa en kulturpolitiker kan göra är att ha ögon öppna för begåvningar, ge de en budget och möjligheter. Då kan det finnas förutsättningar för att det ska hända nåt oerhört intressant.”

Och apropå kulturpolitik så ser han inte att den i hans ögon kraftigt utbyggda kulturbyråkratin har lett en konstnärlig utveckling som står i relation till de förhoppningar som fanns hos politiken. ”Kultursamverkansmodellen”, säger han ”hade ju ökad mångfald och variation som mål och den har ju inte påverkat fördelningen av de regionala medlen. Har kulturlivet byråkratiserats och blivit baktung i stället för att stimuleras?”



Palladium/Alingsås Kulturhus. Foto: Fredrik Grill.



• Backa Teater •

Lars Melin

Konstnärlig ledare

Lisa Nowotny

Chefsproducent, administrativ chef



FOTO:OLA KJELBYE

BACKA TEATER RÄKNAS av många som en av Sveriges främsta barn- och ungdomsteatrar. Under namnet Skolteatern grundades verksamheten 1978 utan egen scen. Tio år senare flyttade man in i en bultfabrik vid Backaplan och sedan 2007 huserar man i den gamla plåtverkstaden på Lindholmen.

Organisatoriskt ingår man i Göteborgs Stadsteater AB. Lars Melin är konstnärlig ledare för Backa Teater sedan 2020, dessförinnan på Regionteater Väst och innan dess

”Ett system som bygger på eldsjälar blir skört och icke-demokratiskt”

konstnärlig ledare och teaterchef på Smålands Musik och Teater/Spira. Han är i grunden skådespelare och regissör. Lisa Nowotny är chefsproducent och administrativ chef. Innan hon kom till Backa Teater var hon bland annat producent och marknadsförare på Angereds Teater och projektledare på Barnteaterakademien.

”En stor styrka är att vi inte turnerar”, säger Lars och förklarar: ”Vårt uppdrag är att spela för regionens barn och unga under skoltid och det kan vi göra med största kvalitet i våra lokaler.” Enligt uppgifter är det i praktiken norra Europas största teater, en black box. Totalt har man över 3.000 kvadratmeter som förutom scen också rymmer repsal, ateljéer, verkstäder och kontor. ”Vi kan göra teater som man gör teater för vuxna, utan den konst-

närliga och upplevelsemässiga kompromiss som en turnéanpassning ofta innebär”, menar han. Lisa berättar: ”Tack vare att VGR subventioner bussresor kommer elever från många grannkommuner.”

Man gör dock klassrumsföreställningar och mindre turnéer ibland. Men grunden är föreställningar på dagtid för skolklasser i grundskola och gymnasium och för blandad publik på helger. Det blir cirka 15.000 besökare på ett år, 4 olika produktioner och 150 föreställningar. Man har 35–40 anställda, som är dedikerade och hängivna teaterns uppdrag, menar Lars, och säger också att det är väldigt lätt att attrahera de bästa dramatiker, skådespelarna och regissörerna – ”Det är statusfyllt att jobba på Backa”, menar han.

”Vi måste verkligen vara adekvata för vår publik”, berättar Lars: ”De är ju hittvingade via skolan, de har inte valt själva att komma.” Han ser teatern som en del av ett demokratiuppdrag, där man når alla oavsett klass och bakgrund. Det har däremot blivit svårare att nå barnen och ungdomarna, menar Lisa: ”Vi får jobba väldigt mycket hårdare på att komma in i skolor och nå fram till lärare och skolpersonal, jämfört med för några år sen.” Det finns flera orsaker, enligt henne: Göteborgs stad har inte längre kvar målet att barn i skolan ska få en scenkonstupplevelse, stadens omorganisation där frågor kring kultur i skolan hamnat på grundskoleförvaltningen i stället för kulturförvaltningen och överhuvudtaget det faktum att skolorna inte har en fungerande infrastruktur för att hantera kulturfrågor.

”Det är svårare att ge skolbarn en professionell konstupplevelse”, säger Lars och undrar över vad konsten har för plats i skolan egentligen. ”Nu hänger det på passionerade lärare om det ska bli något. Ett system som bygger på eldsjälar blir skört och ickedemokratiskt”, fastslår han.

Backa Teater ingår i flera stora nätverk, både i Göteborg – bland annat Barnteaterakademien och barn- och ungdomskulturgruppen där skolombud är med – såväl som internationellt, däribland EU-projekt.

De ser att det är svårt att komma in som ny teatergrupp i Göteborg – ”det finns inga medel”, därför är det också svårt med förnyelsen på området. ”Det vimlar inte heller av massa frilansande teaterarbetare, som till exempel i Stockholm. Och då uppstår inte de nya idéerna och projekten”, menar Lars och konstaterar också att det är en brist på mindre lokaler i stan.

Lisa ser också att det finns brist på utbud för unga vuxna, de mellan 20 och 30 år. Hon ser att alla krafter måste jobba långsiktigt och gemensamt för att hitta nya publikgrupper. ”Det kan vara svårt att locka nya besökare om det är små, slimmade caféteateruppsättningar”, menar hon och undrar ifall det skulle vara bättre ifall färre teatergrupper fick mer pengar så att man kunde göra mer kvalitativa uppsättningar?

Lars och Lisas medskick till VGR är flera. Man bör tillhandahålla långsiktiga projektmedel – gärna treåriga – som möjliggör satsning och kvalitet. Man ska stödja arbetet med att hitta nya publikgrupper och nya sätt att kommunicera om scenkonst. Man ska hjälpa arrangörsföreningarna och se till att de kan anställa gärna yngre medarbetare och inte förlita sig på enbart ideella krafter. Från anslagsgivande håll ska man också visa tilltro till kulturskaparna och ge de möjlighet att skapa det de tror på och inte avkräva för mycket administration.

”Ha en tilltro till konstnärer, våga släpp konsten fri”, säger Lars och tillägger: ”Den dag då konsten finner sitt existensberättigande genom att vara nyttig blir den per automatik onyttig för ett samhälle.” Han har också en uppmaning till politiker: ”Visa att konsten viktig, förstå vad den kan göra i ett samhälle och för ett samhälle.”

• Strömstads kommun •

Tove Meyer

Kulturansvarig



FOTO: ERNST HENRY

”HÄR FINNS DET många gallerier, gott om kulturföreningar och mycket spontankultur sommartid”, berättar Tove Meyer, som är kulturansvarig och ingår i Strömstads kommunledningsförvaltning. ”Däremot inte så många professionellt verksamma, utan det hänger på ideella aktörer och eldsjälar”, enligt henne.

Fram till nyligen var Tove också ensam med att jobba med så kallad allmänskultur i kommunen, men nu har hon fått sällskap av en barnkultursamordnare. ”Vi har uppdaterat kulturplanen och nu hoppas vi att vi så småningom ska få kulturgaranti för skolbarnen”, säger hon.

Det har tidigare inte funnit en speciellt dedikerad tjänsteperson som har i uppdrag att arrangera barnkultur och föreställningar i skolan, utan det har legat på personer som redan har andra uppgifter. ”Och det är väldigt många teatergrupper som har sökt upp oss och vill komma hit”, säger hon.

Nu har Tove tillsammans med kulturskolechefen kartlagt behovet och sett över finansieringen och kommer söka statliga pengar för Skapande skola-projekt och utvecklingsmedel för Kulturskolan. ”Vi siktar på att alla årskurser ska få en föreställning per år, det är ungefär 3.000 barn det handlar om”, berättar hon. En inspiration är hur Tanums kommun arbetar med skolteater, men också samverkan med Kulturskolan och biblioteksverksamheten.

I kommunal regi finns förutom Kulturskolan, bibliotek, konsthallen Lokstallet och kulturhuset Skagerack bland annat. Det fanns också tidigare en estetisk linje på gymnasiet, som är nerlagd sen några år. ”Gymnasieskolan betydde mycket, det fanns viktiga lärare och pedagoger som bidrag till en kreativ mylla här och skapade mycket teater för barn och unga, bland annat en musikal varje år”, berättar hon. Kulturskolan har satsat mycket på dans och musik, och nu också film, foto och tillsammans med just Tanums kommun erbjuder man teaterkurser.

Det finns bra spelplatser, däribland en stor skolaula och kulturhuset Skagerak med full teknisk utrustning. ”Men det skulle behövas en satsning på att få folk att titta på teater”, säger hon. Det finns ingen arrangerande förening som regelbundet ser till att teatergrupper gästas Strömstad. ”Folk gärna på idrott och så revyerna med lokala aktörer”, säger hon och berättar att folk gärna spelar teater, revy och musikal själva, men åker till Göteborg eller Oslo om de ska se professionella uppsättningar.

Kommunen har tack vare VGR:s arrangemangsstöd kunnat bokat några familjeföreställningar varje år, men det har inte funnits några renodlade vuxenarrangemang i kommunal regi. Hon gläds åt flera spännande föreningsinitiativ, som tillför kommunens kulturliv mycket, däribland Tayawik – Strömstads multikulturella förening, Samhällsföreningen på Koster och Koster Trädgårdar, som hon hoppas också ska vara intresserade att arrangera teater framöver.

”Det skulle behövas en satsning på att få folk att titta på teater”

Apropå arrangemangsstödet har kommunen inte kunnat utnyttja det så ofta, mest på grund av bristande bemaning, man har helt enkelt inte hunnit med. En fördel skulle vara ifall det gick att få stöd för att arrangera för vuxna alternativt förlustbidra att söka, menar hon, liksom om det fanns färdiga produktioner att boka. ”Nu vill vi ta nästa steg och gärna se till att arrangeras mer för vuxna”, säger hon och skulle önska att VGR kunde säkerställa att föreningarna i regionen vet vilka stöd som finns att söka.



• *Borås Stadsteater* •

Marie Nyman *Teaterchef*



FOTO: TOBIAS WALKA

BORÅS STADSTEATER HAR RÖTTERNA I 1960-talet och huserar sedan 1975 i Kulturhuset. Organisatoriskt är man en del av Borås Stads kulturförvaltning och har också anslag från VGR. Ett vanligt år gör man fem större produktioner på de tre scenerna – stora och lilla scenerna och en foajéscen. Därutöver presenterar man ett antal gästspel från till exempel fria grupper och Riksteatern, som ska komplettera den egna repertoaren, och även samtal och föreläsningar.

Marie Nyman är teaterchef och berättar om hur man lägger repertoaren: ”Den ska locka både boråsare och invånaren runt om i regionen, nå olika målgrupper och åldrar”, säger hon. ”Vi vill att det ska vara en mångfald, både avseende vilka föreställningar vi ger, men också vilka som står på scenen och de konstnärliga teamen”, berättar hon. Teatern har också ett uppdrag att rikta sig mot de nationella minoriteterna.

”Vi har en kärna av trogen, lojal publik”, menar hon. Samtidigt arbetar man aktivt för att nå en ny och gärna ung publik. De hittade till teatern till exempel när man i höstas spelade ”Dracula”, med många tekniska scenlösningar. Andra aktiviteter som kan sänka trösklar är till exempel lunchteater, konserter och after work-arrangemang med quiz och spoken word.

Från och med förra året har man även ett mer uttalat regionalt uppdrag och gör ett par mindre produktioner speciellt anpassade för turné. Det nya turnéuppdraget har inneburit att man har skaffat sig turnékompetens. ”Vi håller på att bygga upp en turnéverksamhet och undersöker både vad vi ska spela och hur det går till rent praktiskt”, säger hon. ”Vi måste ju fundera på vad vi ska spela, hur vi ska komplettera utbudet som finns hos fria grupper och Regionteater Väst, så att vi inte konkurrerar ut varandra.” Under pandemin har det varit mindre musikprogram, ofta på äldreboenden, olika Folkets hus och utomhus.

Teatern har sedan några år en helt ny scenteknik och fullt utrustade verkstäder och ateljéer. Man har också för avsikt att utöka den fasta ensemblen med ett par anställda skådespelare. Om man skulle öka antalet produktioner måste man dock samproducera med andra aktörer – ”Vi klarar inte av att göra mer än vad vi gör idag.”, säger hon.

Rent politiskt ser hon ingen styrning från kommunen gällande hur verksamheten eller organisationen ska utformas, utöver det som ligger i uppdragets natur. Däremot har det förtydligade regionala uppdraget inneburit att hon som teaterchef nu har två uppdragsgivare och därmed två uppdrag som man har att hantera. ”Och VGR kräver lite mer redovisning och skriftlig uppföljning...”, säger hon.

Gällande Borås kommuns övriga arbete med att främja intresset för teater pratar hon sig varm om Borås kultur-skola, som har stora, specialinredda lokaler, och stadens kultursekreterare som köper in teaterföreställningar för skolklasser. Regionalt ser hon annars att det skulle vara intressant om man skulle kunna stärka teatern utanför de största städerna.

”Kan det myllra av teater och kultur mellan Göteborg och Vara?, frågar hon sig. Hon ser också behov av en större satsning på fria grupper och behovet av större långsiktighet för dom. Residensverksamhet kan vara ett sätt, menar hon. Hon ser också fördelar ifall det skulle arrangeras regionala turnéslingor – där produktioner från Borås Stadsteater kan ingå, men också där Borås Stadsteater skulle kunna utgöra en av spelplatserna.

Två frågor som hon ställer sig är: ”Hur ska man undvika att institutionsteatrarna dumpar priser när de gör turnéer, så att man förstör för de fria grupperna?” Och: ”Hur kan ett regionalt uppdrag för en institution formuleras, så att det utgår från de bästa förutsättningarna?”

”Kan det myllra av teater och kultur mellan Göteborg och Vara?”

• *Tranemo kommun* •

Juan Ochoa-Echevarria *Kulturchef*

Johanna Gustafsson *Kultursamordnare*



FOTO: JOHANNA GUSTAFSSON, JUAN OCHOA-ECHEVARRIA

ÄVEN OM Juan Ochoa-Echevarria och Johanna Gustafsson har arbetat länge med kultur inom Tranemo kommun är de ganska nya på sina poster. Juan är Tranemos första kulturchef på många år och har även direkt ansvar för kulturskolan och nu även fritidsgårdar. Johanna blev samtidigt, 2019, kultursamordnare och arbetar framför allt med allmänskultur och kultur för barn och unga.

”De senaste åren har kulturen verkligen erövrat sin plats i kommunen och i kommunens organisation”, berättar Juan. ”Vi har stort tillväxtmål och politikerna inser att kulturen är en del av den resan. I vår vision står det att kulturen ska ha en given plats – vi är inte riktigt där än, men på god väg”, säger han.

Tranemo blev rikskända förra året när man gick ut med nyheten om att man skulle anställa en kommunpoet. ”Vi fick mycket stryk utifrån, men politiker och tjänstepersoner visade stor tillit. Även invånarna slöt upp”, berättar Juan.

Kommunen har om uttalad strategi att gärna vara med som samarrangörer och jobbar gärna nära och i tät samverkan med de kulturarbetare som finns runt om i kommunen, liksom med de många föreningarna. En av dom är Imagino som driver konstnärsklustret Världshuset i en gammal skola i Uddebo. ”Tranemo är en kommun med många fria kulturutövare som lever och verkar här”, berättar Johanna.

Kommunen har också flera överenskommelser mellan tre parter; civilsamhället, näringslivet och kommunen. Två stora mötesplatser utgör viktiga kulturella utposter: Glasets Hus i Limmared är det äldsta fungerande glasbruket i Sverige, och nu också ett museum och en konsthall för glaskonstnärer och ”Centralen”, som rymmer ett bibliotek, hotell och bistro med ett gemensamt torg, där det finns plats för kulturarrangemang. En renodlad teaterförening har funnits, men upphörde för tjugo år sen. Men på teatersidan kan både amatörgrupper och Torpa Slottsteater nämnas.

Man avser att ta fram en kulturplan. I nuläget är kulturbudgeten relativt liten och anslaget till skolteater är långt under genomsnittet, berättar man. ”Vi vill gärna ge alla barn i förskolan och skolan scenkonstupplevelser, men det räcker inte pengarna till i dagsläget”, säger Juan. Man riktar in sig på 3–12-åringar och väljer utbud ur regionens utbudskatalog. Man har också samproducerat två familjeföreställningar ihop med Imagino. På frågan om intresset för kulturarrangemang, säger Juan: ”När det väl görs nånting här så är det välbesökt, det finns ju inte jättemycket för vuxna”. Många tar sig till Göteborg eller Jönköping som ligger en timme bort och till Borås är det bara en halvtimme.

På localsidan kan man ta emot mindre produktioner i samlingslokaler på äldreboenden eller i skolors gymnastik-salar, men där kan det vara svårt att få tid. Man har stora förhoppningar att föreningen som har tagit över biografen Tranan, ska få i gång verksamheten ordentligt och

också arrangerar scenkonst där förutom filmvisningar. Bion finns inrymd i ett medborgarhus och behöver mer och bättre teknik och ombyggnation av loger. ”Vi småkommuner har svårt att möta upp tekniska krav”, konstaterar Johanna.

”Kommunen har ett stort ansvar när det gäller föreningslivet och arrangörer”, säger Juan och ser att kommunen måste vara möjliggörare och röja hinder ur vägen. Det måste inte alltid handla om pengar, menar han, det kan vara att låna ut en bil eller en ljudanläggning. ”Det vi har köpt för skattemedel, lånar vi ut till skattebetalare”, är Tranemos devis. Kommunen hjälper också till att marknadsföra evenemang och kommunicera i olika kanaler, eftersom man vill att det ska upplevas som attraktivt att bo och leva här.

Johanna menar att det gäller att se vilka gemensamma beröringspunkter som finns mellan kommunen och de olika föreningarna. ”Vi måste lyssna på varandra, vara transparenta och vi som kommun ska koppla ihop folk och vara nära där det händer”, menar hon. ”När kommunen går in som samarbetspart vägar föreningar mer och kan satsa”, tillägger Juan.





Både Juan och Johanna ser VGR som viktig aktör för att öka kulturutbudet. Och höja statusen för kultur, till exempel i skolan. Johanna berättar: ”Vi skulle behöva få alla skolor och lärare att inse vad teater kan ge. Alla tycker inte att det är jätteviktigt att prioritera tid för kultur, även om det finns i läroplanen”, berättar hon och frågar; ”Kan man göra insatser på politisk nivå? Andra och fler än kulturbyråkrater måste påtala hur viktig teater är.” Kan VGR nå skolpersonal för utbildningsinsatser i kommunerna, inte bara via teaterkonsulenten, utan också via andra ambassadörer?”

De skulle gärna se att VGR:s arrangörsstöd också kunde utgå till lokala aktörer och andra, utanför utbudskatalogen, liksom att det fanns ett subventionerat utbud också till äldreomsorgen. För att stimulera små föreningar i mindre kommuner att arrangera teater skulle man gärna se att det fanns ett speciellt subventionerat utbud, det skulle vara ett smörjmedel för att få i gång teaterarrangörer, menar dom.

• Angereds Teater •

Lovisa Pihl

Verksamhetsledare



FOTO: GABRIELLA DURAFFOURD

”PÅ KULTURHUSET Blå Stället i Angered finns Angereds Teater, med en historia från slutet av 1970-talet. Där presenteras ofta nyskriven dramatik med lokal och internationell prägel, ofta med verkliga berättelser som utgångspunkt. Målgrupp är i huvudsak barn och unga i skolåldern, men föreställningar ges också på kvällar och helger. De senaste åren har man inte gjort några renodlade vuxenföreställningar.

”Vi är den enda teatergruppen i Göteborg med en egen scen i ett ytterområde”, säger Lovisa Pihl, verksamhetsledare. Verksamheten präglas av en närhet till de boende och till samtiden. Under förra året spelade man till exempel ”Våra viktigaste vuxna”, som bygger på Ylva Mårtens intervjuer med barn från Göteborg och ”Jag är Betlehem Dawit Isaak”, som bygger på en roman av

Betlehem Dawit Isaak. Man arbetar både väldigt lokalt och globalt genom att fånga upp mångkulturen bland Angeredsbor och har även samarbetat med teatergrupper i Östafrika och arabvärlden, till exempel Frihetsteatern i Jenin på Västbanken.

Man gör 2–3 produktioner per år för ca 10.00 besökare. I grundorganisationen finns 6 årsarbetskrafter som består av konstnärlig ledning, viss administration och teknik. All annan personal, upp till 50 personer ett vanligt år, anställs på projektbasis. I samarbete med Angereds folkhögskola driver man med stöd från VGR Angereds Teaterskola, en ettårig skådespelarutbildning, med syfte att få fram fler skådespelare med olika erfarenheter. Alla är välkomna att söka, men man jobbar aktivt gentemot ungdomar i nordöstra Göteborg.

Det stora verksamhetsstödet, så kallat ”riktat stöd”, kommer från Göteborgs Stad, därutöver har man projektmedel från VGR och Statens kulturråd. ”För att vara en fri grupp har vi ganska starka muskler”, säger Lovisa, och tillägger: ”Man måste vara aktsam om de institutioner som finns i ytterstaden. Vi kanske inte stoppar våldet, men vi har öppet, det lyser i fönstren hos oss, det tror jag betyder mycket för ett område.”

”Man måste vara aktsam om de institutioner som finns i ytterstaden”

Angereds Teater gör inga turnéer: ”Det gör ju Regionteater Väst och många andra fria grupper. Vi ser som vårt uppdrag att spela på plats här i Angered”, berättar Lovisa. Man spelar på den egna scenen på Blå Stället där Angereds Teater har en black box på 340 kvadratmeter – med plats för upp till 150 i publiken – verkstad och kontor. Men huset har begränsningar i form av plats för dekorlager och att man inte rår över öppettiderna i kulturhuset. Publiken kommer från hela Göteborg, ibland också skolor från regionen. ”Situationen i glesbygd och småstäder kan gå hand i hand med tematik i våra uppsättningar, så folk känner igen sig”, berättar hon.

”Vi ser det som väldigt demokratiskt att nå ungdomarna via skolan, med det är viktigt att komma ihåg att det inte är ett eget val om man vill gå på teater eller inte”, säger hon och fortsätter: ”Det är ett viktigt kulturpolitiskt mål att varje elev ska få en scenkonstupplevelse och det är väldigt synd att staden inte har det längre.” Hon menar att det handlar om kulturell bildning och att man måste få se många olika sorters scenkonstupplevelser. Även Lovisa är tveksam till Göteborgs Stads nya system för subventionerad skolteater och är ser också brister



Borås Stadsteater. ”Perplex”. Foto: Amelia Bordahl. **Mariestads Teater.** Elevföreställning med Vadsbrogymnasiet. Foto: Martin Hermansson.



i att stadens och VGR:s biljettsubventioner gentemot skolbarn inte är lika stora.

Man samverkar med Högskolan för scen och musik och de andra aktörerna i i barnteaterprojektet (se sid 46) och tidigare med Göteborgs Stadsteater under deras ombyggnadsperiod där Angered fick tillgång till skådespelare och tekniker. ”Vi tror mycket på samverkansprojekt, det får gärna vara mer sånt, men då får det vara enkelt och ska uppstå organiskt”, säger hon.

Hon betonar hur bra det är att institutionsteatrarna finns, men också att andra spelplatser måste subventioneras från det offentliga och vikten av arrangörer. Kommuner och VGR måste tänka långsiktigt och också ställa tuffa krav på institutioner och de organisationer som har lokaler och resurser att de ska samverka med det fria kulturlivet. ”Ska man stärka teaterkonsten måste man titta på arrangörsledet”, slår hon fast. Och konstaterar att man måste värna de olika fria teatergrupperna som finns – inte minst den turnerande vuxenteatern – och de olika uttrycksformerna och mångfalden av berättelser.

När hon tittar ut i regionen så konstaterar hon att det inte finns någon fri grupp utanför Göteborg och menar att där skulle VGR kunna göra skillnad. ”Det känns som att det finns en offensiv inställning kring kultur i VGR, fortsatt med det”, uppmanar hon och ser gärna att regionen stimulerar att fria grupper kan verka på olika orter. Hon skickar också med uppmaningen att VGR ska formulera förväntningar på institutionerna om regional närvaro och samverkan med det fria kulturlivet. Hon tillägger: ”Att alla grupper ska turnera behöver inte vara lösningen. Kanske ska man flytta publiken i stället? Eller kan institutionerna samverka med att låna ut personal eller bistå med resurser till fria grupper?”



Göteborgs Stadsteater. ”Mordet på Marat”. Foto: Ola Kjelbye.

• Barnteaterakademien •

Kristina Ros Projektledare



FOTO: ANDERS TOLERGÅRD

IMER ÄN 15 år har Barnteaterakademien verkat för att stimulera tillväxten av nyskriven dramatik för barn och unga. Verksamheten drivs med medel från Göteborgs Stad, ibland med extra projektmedel från VGR. Organisationen, som är knuten till Angered's Teater rent formellt, består av en projektledare på deltid, Kristina Ros, och en styrgrupp. Kristina arbetar också som dramaturg på en av Göteborgs fria grupper, Masthuggsteatern.

”Barnteaterakademien startades på initiativ av Göteborgs kulturförvaltning med syfte att säkra kvalitén på barn- och ungdomsteatern”, berättar Kristina och fortsätter: ”Vi ska stimulera att det skrivs ny dramatik för målgruppen, men också skapa fördjupande arrangemang och fungera som sambandscentral för alla som arbetar med teater för barn och unga i regionen.”

Vartannat år gör man satsningar där i genomsnitt tre skribenter ges arvoderat uppdrag att skriva ett grovmanus till nya teaterpjäser. Det kan röra sig om författare inom olika genrer – dramatiker, poeter, romanförfattare – de ska dock ännu inte ha skrivit dramatik för barn/ungdom. Förutom arvode får de också coachning av en dramaturg och som avslutning sker en reading inför branschfolk. Grovmanusen skickas därefter ut till teatrar över hela landet och den teater som vill beställa färdig pjäs får då en subvention på pjäsarvodet. Man driver för närvarande också ett projekt, finansierat av VGR, som handlar om att uppmuntra yngre, mellan 18 och 25 år, att skriva dramatik.

Kristina ser skolan som den absolut viktigaste basen för teatern att nå en barn- och ungdomspublik. ”Det blir brett och jämlikt”, menar hon. Men det hänger på mellanleden bestående av lärare och kommunpersonal hur utfallet blir. ”Det finns uttalat i alla måldokument, men det beror på hur enskilda lärare, kulturombud och kultursamordnare agerar”, berättar hon och menar att lärares arbetssituation ofta är så pressad att det blir svårt att hinna med – lärarnas förutsättningar är inte de bästa.

”Det hänger på mellanleden bestående av lärare och kommunpersonal hur utfallet blir”

Hon konstaterar att det i Göteborg finns tre starka institutioner i form av Stadsteatern och Folkteatern och för unga Backa Teater, där finns också flera starka fria teatergrupper för barn och unga. ”Men det uppstår inga nya. Är det mer livaktigt till exempel i Malmö och vad beror det i så fall på?”, frågar hon sig. Och i regionen finns Regionteater Väst och Borås Stadsteater, konstaterar hon. Men det är allt, förutom olika kulturhus och spelplatser som arrangerar olika gästspel – inga ytterligare producenter av teater och inga professionella teatergrupper utanför Göteborg.

Regionteater Västs betydelse är stor enligt Kristina. De har till uppgift att vara en resurs och finnas till även för andra aktörer i regionen och de axlar det ansvaret väldigt bra, menar hon och säger: ”De är till exempel alltid en viktig resurs när vi gör våra grovmanussatsningar och behöver skådespelare och regissörer.”

Hon ser styrkorna hos de fria teatergrupperna som riktar sig till barn- och ungdomar: stor kunskap kring målgruppen, bra på att hushålla med resurser och starkt nätverk och vana vid samverkan. Utmaningarna handlar om resursbrist: ”En grupp har kanske bara råd att

anställa en professionell maskör 1,5 dagar”, säger hon och påtalar att man ändå försöker ha proffs på alla poster. Hon menar att de fria gruppernas ekonomi under flera år successivt ytterligare har urgröpts eftersom höjningarna av anslag ligger lägre än den allmänna prisutvecklingen. Detta leder till att man tvingas hålla sig till väldigt små produktioner och att det blir alltmer riskabelt att satsa stort och/eller spela för vuxenpublik.

”Det känns som att vi fria grupper på många sätt har stöd från stadens sida, men att det helt enkelt finns för lite pengar i systemet”, säger hon. ”Hur kan man lösa det?”, undrar hon. Hur kan staden hjälpa till än mer? Kan man ha en kreativ open space mellan staden och fria grupper för att hitta andra sätt att samverka? Kan man skapa en gemensam lagerlokal för fria grupper som institutions-teatrarna har eller en teknikerpool?

Kristina är som många andra kritisk till stadens nya sätt att hantera skolteaterbokningar. Även om tanken var god att utjämna de skevheter som fanns i systemet innan, så fungerar inte det nya sättet bra. Hon tycker att det är bra att VGR har öppnat upp för fria grupper att söka verksamhetsstöd. Hon menar att det är en efterlängtat stödform, inte minst som Göteborgsgrupperna har legat betydligt sämre till än kollegorna i exempelvis Malmö och Stockholm som redan länge haft regionalt stöd. ”Men det är för lite pengar i omlopp – om regionen satsade rejält där skulle det göra stor skillnad”, säger hon.

Hon ser också framför sig att VGR kan uppmuntra kommuner att samverka med fria grupper, att upplåta scener och lokaler. Mer teater i regionen, under längre perioder och fler som spelas för en allmänhet – det är målet, menar hon. ”Det skulle skapa mer aktivitet runt om i regionen”, menar hon. Kanske skulle VGR kunna stödja samverkan mellan en kommun och en grupp om att spela både offentliga föreställningar och skolföreställningar ett par veckor?



• Göteborgs Stad •

Sven Rånlund

*Utredare teater och litteratur
Kulturförvaltningen*



FOTO: MARIE ULLNERT

GÖTEBORGS STADS KULTURFÖRVALTNING driver själva ingen teater längre, efter att Stora Teatern sedan årsskiftet ingår i det kommunal aktiebolaget Göteborgs Stadsteater. ”Däremot ger vi ekonomiskt stöd, både i form av verksamhetsstöd och projektstöd till det fria kulturlivets teatergrupper”, berättar Sven Rånlund, som arbetar som ansvarig utredare för teater och litteratur på kulturförvaltningens enhet för kulturstöd.

Staden har även två system riktade mot kultur för barn och unga: dels en biljettsubvention, där teatergrupperna får 80% av biljettpriset i ersättning av staden när skolor köper biljetter, dels KuBo, som är stadens bokningsbara utbud för förskola, grundskola och gymnasium. Där kan skolorna kostnadsfritt boka besök på konsthallar, muséer, skolbio, författarprogram och scenkonstföreläsningar.

När det gäller stöd till fria aktörer inom teaterområdet fördelar kulturförvaltningen årligen ungefär 9 miljoner kronor i verksamhetsstöd till cirka 15 teatergrupper. Angereds Teater har dessutom ett så kallat ”riktat stöd” som ligger utanför den potten. Projektstöden till teaterområdet omfattar cirka 1,2 miljoner kronor per år och dessutom fördelas ungefär 300.000 kronor i stödformen ”Pronto”, där man kan erhålla max 40.000 kronor för ett mindre projekt.

”Vi försöker lyssna av och följa kulturlivet och dess behov, det är vårt uppdrag”, säger Sven. Verksamhetsstödet fungerar som stadens stöd till ett kontinuerligt teaterliv i stan och går till aktörer som bedriver långsiktig verksamhet, varav de flesta har egen lokal. Stöden är ett- eller treåriga och utgår från bedömningsgrunderna

Konstnärliga kvaliteter, Målgruppsarbete och publika aspekter, Delaktighet, Geografisk spridning samt Ekonomi och andra resurser. Därutöver har kulturförvaltningen stipendier och ett så kallat utvecklingsstöd som grupper kan söka, där det inte finns några publika krav.

Sven påtalar vikten av stöd till det fria kulturlivet: ”Medan institutionskulturen, som opera- och konserthusen, traditionellt sett haft en självklar position i samhället, har det fria kulturlivet fått kämpa hårdare. Ändå hänger fria grupper och institutioner intimt samman. Det finns ett växelspel där utövare ofta går mellan olika verksamheter vilket gör att de kompletterar varandra.” Han ser att de konstnärliga risktaganden som görs inte minst bland fria aktörerna är väsentligt för en stads kulturidentitet. Dessutom är utbudet för barn och unga till stor del producerat av fria aktörer. ”Det är viktigt för Göteborg som stad att det finns en chans att utbilda sig, få en chans att starta upp med projektstöd och att etablera sig här”, säger han.

Han ser dock att de ekonomiska anslagen är begränsade. ”Det finns teatergrupper som är kvalificerade för verksamhetsstöd, men som tyvärr inte kunnat beviljas på grund av den hårda konkurrensen”, berättar han. Likaså är det för lite pengar i omlopp när det gäller projektstödet, som är viktiga bland annat för att testa nya idéer. Många grupper blir kvar i den stödfomen och kommer inte åt verksamhetsstödet.

Han konstaterar att de nationella satsningarna på dansområdet har haft betydelse. ”Men det betyder inte att talteatern är uträknad. Utbudet på Göteborgs scener med en blandning av nyskrivet och bearbetningar av klassiker är fortfarande bra.”

Det finns ingen speciell beslutad teaterpott när det gäller stadens anslag, utan man ser till det totala scenkonstutbudet och grupperna får själva ange om man producerar teater, dans, nycirkus eller

performance. Förvaltningen gör kontinuerliga översyner och gör nödvändiga justeringar av hur ansökningar och redovisningar ska hanteras.

Sven och hans kollegor har regelbunden samverkan med regionala företrädare, där man ett par gånger per år möts och byter erfarenheter, diskuterar satsningar och utvecklingsområden – vilket har varit extra värdefullt under pandemin. Gällande regionalt perspektiv ser han en möjlighet att arbeta med till exempel en turnerande residensstruktur, men också att stödja en turnéslinga mellan ett antal orter. ”Det skulle kunna vara ett sätt att presentera ett brett uttryck av scenkonst och på sikt bygga upp en större publik”, menar han.

• ADAS teater •

Fia Adler Sandblad

Konstnärlig ledare



FOTO: OLA KJELBYE

NÄRMARE 30 år har ADAS teater presenterat scenkonst baserat på den europeiska laboratorietraditionen. Hos ADAS teater utgör de egna kropparna och rösterna och ofta kvinnors berättelser ofta utgångspunkt. Basen är Konstepidemin vid Linnéplatsen i Göteborg, där man ingår i ett sammanhang med 130 konstnärer från alla konstytrningar och där ADAS har en liten ”ateljéscen”, en black box med plats för 30 personer i publiken. På området finns också större lokaler att tillgå för repetitioner och byggen.

Fia Adler Sandblad är grundare och konstnärlig ledare. ”Vi vill arbeta med ett djuplodande scenspråk, som jag skulle beskriva som nyfikt och intressant scenspråk, som bottnar i berättande och narration”, förklarar hon. Berättelserna kretsar kring utsatthet och prostitution, att vara föräldralös, övergiven. De spelar regelbundet på Konstepidemin, ibland på Stora Teatern när det är hårt tryck på biljetter, annars på lokala kulturhus och institutioner runt om i staden och i regionen.

Ämnena gör att arrangörer finns också bland socialkontor, vårdbolag, stadsmissioner och studieförbund. ”Med den uppsökande verksamheten når vi också en ny publik, som kanske inte själva söker sig till teatrar”, säger hon. Produktionerna, ofta med 1–3 medverkande, är i regel anpassade för turné, men bygger på att de spelas i ett scenrum eller en black box med möjlighet att rigga teknik och scenografi. Därutöver gör man också musikprogram som är mer flexibla i vilket sammanhang de kan framföras. Dessutom gör ADAS teater då och då performance eller akter som ofta har lokal och platsspecifik karaktär.

ADAS har ett nätverk med 15–20 frilansmedarbetare – skådespelare, tekniker, kompositörer, som de knyter till sig i olika produktioner. De arbetar gärna i längre processer och har produktioner som kan ligga i repertoar över flera år. Till skillnad från många andra Göteborgsgrupper är man helt inriktad på vuxenproduktioner – ”Våra teman får inte gehör hos barn- och ungdomsarrangörer”, förklarar Fia. Ett undantag är Göteborgs Symfoniker, där ADAS har gjort en produktion för mellanstadiet på temat barnhemsbarn och för gymnasister om kvinnors prostitution.

Man har stöd från staden och för andra gången också ett treårigt kulturstrategiskt uppdrag från VGR. Stödet gör att man kan göra genomarbetade föreställningar med nyskriven text och musik, ljus och ljud. ”Men i grunden har vi en ganska hög självfinansieringsgrad och måste sälja våra föreställningar. Har vi ibland råd att vara tre på scenen, så wow!”, berättar hon.

”Teatern måste kommunicera innehåll och det måste angå folk och utgå från igenkänning. Varför ska folk annars veta att det vi gör är intressant”, svarar hon på frågan hur man ska öka intresset för teater. ”Det är ju inte den övre medelklassen i storstäder som är underrepresenterade på teatern”, konstaterar hon. Teatergrupper måste hitta föreningar och organisationer som de kan samverka med, en samverkan som bygger på den konstnärliga idén.

Fia konstaterar att det inte är många av Göteborgsgrupperna som turnerar med teater för vuxna. Man har startat ett nätverk, ”frivuxnätverket” för teatergrupper inom Teatercentrum som vänder sig till en vuxen publik. Syftet är att bli mer synliga, skapa en plattform för utbildning och samtal men också för att sälja föreställningar.

Det finns också planer på en nationell turné för Teatercentrums frivux-grupper från hela landet.

Relationen med anslagsgivarna är god, konstaterar hon. Och säger: ”Vi har ett stöd för vår konstnärliga inriktning och upplever konstnärlig frihet. Jag blir glad av att se politiker på våra föreställningar, det är så viktigt att de ser vad vi gör”. Hon tycker att utvecklingsstödet som Göteborgs kulturförvaltning har är bra, för där konkurrerar inte teatergrupperna med arrangörsföreningarna. Men hon skulle gärna se att man också kunde söka anslag för att kunna subventionera biljetter för att nå en ny publik.

Från regionalt håll har hon flera önskemål. Både producenter och arrangörer borde kunna söka turnéstöd – kanske för nya arrangörer, eller när man spelar på nya ställen för en ny publik, och där det finns en ny idé gällande tema och innehåll, som kanske inte är så lätt att sälja.





VGR borde också höja anslaget för verksamhetsstöd för fria grupper – det är ett sätt att både stödja vuxenproduktioner, men också indirekt arrangörer om gruppernas produktioner kan bli mer utvecklade och kanske billigare att köpa in. Hon anför också vikten av konsulentstöd, där man som teaterproducent kan få nätverk och coaching.

• Göteborgs Stadsteater •

Björn Sandmark VD



FOTO: OLA KJELBYE

GÖTEBORGS STADSTEATER ÄR regionens största dramatiska teater. På de fyra scenerna på Götaplatsen gör man ungefär 450–550 föreställningar ett vanligt år för cirka 80.000–100 000 besökare. Utöver mindre föreställningar, arrangemang och gästspel gör man ungefär 12 större produktioner per år. Vid sidan av Götaplatsverksamheten ingår också Backa Teater och från och med i år även gästspelsscenen Stora Teatern i bolaget.

I målen för Stadsteatern anges att man ska bedriva en professionell teaterverksamhet med hög konstnärlig nivå som når och angår en bred publik. Likaså ska man samverka med andra aktörer på lokal och regional nivå för att utveckla teaterverksamheten i Västra Götaland.

Verksamheten är helägt av Göteborgs Stad och ingår i Göteborgs Stadshus AB, men man får också ekonomiskt bidrag från VGR:s kultur-nämnd (ca 27%) och statliga medel via Kulturrådet (22%). Göteborgs stad skjuter till ca 30% och egna intäkter utgörs av ungefär 15–20%. En reell utmaning och flerårig fråga som inte är löst handlar just om ägarstrukturen och därmed finansieringen.

Ska staden eller ska VGR vara ensam ägare av teatern, eller ska man ha det som idag, en blandning?

Björn Sandmark är VD för bolaget sedan 2014 och berättar gärna om den satsning som har gjorts på ombyggnation de senaste två åren – inte minst av Lilla scenen och nya publika ytor, inklusive restaurangen. ”Vi har nu fått ett väldigt modernt, uppdaterat hus, det känns fantastiskt”, säger han. ”Ombyggnationen av Lilla scenen ger också en möjlighet att ta emot gästspel och även att samarbeta mer och interagera med det fria teaterlivet i Göteborg”, berättar han och betonar hur den stora institutionsteatern är beroende av frilansande skådespelare och tekniska medarbetare.

Han menar att både de fria grupperna och den andra institutionen i Göteborg, Folkteatern, är väldigt viktiga. ”De utmanar oss på ett väldigt bra sätt med en intressant repertoar. Vi kompletterar varandra”, säger han och berättar också att regissörer och skådespelare går emellan flaggskeppen på Götaplatsen och Järntorget.

Sedan förra året samverkar man med Folkteatern, Backateatern och Angeredsteatern om lokaler på Torslanda. Där finns gott om utrymme för lagerförråd för scenografier, men också verkstäder och replokaler. Under pandemiåren har det också funnits ett teaterchefs-nätverk, som startade redan i samband med MeToo. ”Det är en informell konstellation, som fungerar som ett väldigt bra stöd”, säger Björn.

Förutom ombyggnation och att pandemirestriktioner har hävts kan han också glädjas åt en intressant och varierad repertoar och att det internationella arbetet har stärkts – nu senast med Bergmans ”Tystnaden”, som görs inom ramen för det europeiska nätverket Prospero, men också genom det nya samarbetet inom European Theatre Convention.

När det gäller den regionala aspekten av Stadsteaterns uppdrag har det diskuterats hur det skulle kunna se ut.

”De utmanar oss på ett väldigt bra sätt med en intressant repertoar. Vi kompletterar varandra”

Under den stora ombyggnationen fanns en ambitiös planering med tre produktioner på ett 50–60-tal inbokade platser – men det mesta blev inställt på grund av pandemin. ”Men de stora produktionerna kan vi inte komma ut med”, säger Björn, och fortsätter: ”Det saknas tekniska och praktiska möjligheter för

arrangörer att ta emot våra stora och tekniskt krävande scenbyggen”.

Däremot ser han tydliga möjligheter att Stadsteater med extra resurser och Stora Teaterns stora kunnande kring gästspel och turnéer skulle kunna koordinera

turnéuppsättningar i regionen både från institutions-teatrarna och fria grupper.

Han ser att det skulle finnas möjlighet för regionen att stötta tillgången till teater genom ett arrangörsstöd. ”Och kanske också stödja tillgången till frilansande tekniker och mer avancerad teknisk utrustning för arrangörerna?”, föreslår han.

På det hela taget är de ekonomiska stöden helt avgörande för hela kulturlivet, slår han fast. De flesta börjar med projektstöd hos Göteborgs Stad, som kan leda till ett- eller treåriga verksamhetsstöd, som i sin tur kan leda till att VGR går in med pengar och ibland även staten. ”Stöden från offentligt håll blir en kvalitetsstämpel”, säger han och menar att det är viktigt med kulturverksamheter som får ha lyskraft och där man har möjlighet att odla sin särart.

• Vara Konserthus •

Sara Törn Produktionschef



FOTO: ANNELI JOHANSSON

UNDER NÄSTAN 20 år har man i Vara, en ort med 4.000 personer, kunnat besöka ett fullskaligt konserthus. För ett par år sen kunde man inviga Sparbanken Blackbox som ger stora möjligheter för allt från popkonserter med 1.000 besökare eller stora middagar. Nu gör man ungefär 200 scenkonstevenemang för 70.000 besökare per år. Man ser att publiken kommer ungefär inom 6 mils radie, och en stor del kommer från Lidköping, Skara, Götene, Herrljunga och Alingsås, men också Falköping och Skövde.

Vara Konserthus drivs i aktiebolagsform med Vara kommun som ägare och med finansiellt stöd även från VGR med ett långsiktigt uppdrag inom musik, dans och barn och unga. Det gör man bland annat genom att husera Bohuslän Big Band, ungdomsstorbandet Next Generation Big Band samt samverka med det fria kulturlivet genom Artist in Residence-verksamhet.

Sara Törn är produktionschef och ansvarar för att tillsammans med huset producenter lägga programmet. ”Just på teatersidan har vi haft ett glapp i några år, men nu tar vi omtag”, berättar hon och påtalar att man ändå har gett teater sedan konserthuset öppnade. En nyanställd teaterproducent gör att man kan göra omtag och förverkliga höga ambitioner. Inriktningen är att presentera åtta föreställningar per år, ungefär lika många som på danssidan, och inom jazz, orkesterkonserter och kammarmusik.

Hösten 2021 producerade Vara Konserthus en egen teaterproduktion, ”Drag Show”, av och med Robert Fux, där man gick in med mycket resurser i form av producentskap, teknikerkompetens, lokaler och marknadsföring. Föreställningen har blivit en stor framgång och visats i sex städer och april 2022 på Maximiteatern i Stockholm.

”Vi har ju väldigt fina lokaler, mycket teknik och är erfarna arrangörer, som är vana vid att ta emot gästande grupper och artister”, säger Sara och menar att det man måste utveckla än mer det är att lägga tid på publikarbete, eftersom det kan vara svårt att locka ny publik om det inte är kända medverkande.

”Skulle det vara annorlunda om det var unga arrangörer, som jobbade med föreställningen?”

Teaterföreställningarna ligger inom ett teaterabonnemang och arrangeras i samarbete med Vara Riksteaterförening. Både konserthuset och föreningen tittar igenom bokningsbart utbud, diskuterar urval vid möten och försöker få en spridning målgruppsmässigt och även tänka biljettintäkter. ”Vi tar gärna produktioner från Riksteatern, de har jätteintressant utbud nu för tiden, men också från fristående grupper”, säger Sara och berättar att konserthuset även har ett teaterutbud utöver föreställningarna i teaterabonnemanget, till exempel gästspel av Tommy Körberg i ”Lola” och Allan Svensson i ”Mister morfar”.

Begränsningar kan vara att Stora scenen ibland upplevs som att det är för långt avstånd för mer intim teater och blackboxen saknar lingångar och därmed riggmöjligheter, som många produktioner från bland annat Riksteatern kräver. ”

Från Vara kommun har konserthuset i uppdrag att förse kommunens barn mellan 4 och 19 år med scenkonst.



Enligt kulturplanen ska det ske två gånger per år och det görs i konserthuset. Ett normalår kan det vara 35 skolföreställningar inom olika genrer på dagtid. När man ger musikkonserter eller cirkus för barn tar man ofta ett par hundra barn i publiken. Teaterupplevelsen blir bäst om man det 80–100 barn. Skolteaterprogrammet görs i samverkan med skolornas kulturombud. Utöver teaterutbudet på Vara konserthus arrangerar riksteaterföreningen också föreställningar på Vara folkhögskola och kommunen kan anordna teater på biblioteket.

På danssidan har de arbetar aktivt med att utveckla både tillgången till och intresset för dans. Man har också tagit emot dansgästspel via Göteborgs dans- och teaterfestival. Däremot ser Sara flera utmaningar gällande intresset för teater. ”Vi vill verkligen stärka intresset för teater, precis som vi har gjort med dansen”, menar hon och säger att det handlar om att hitta ny publik och att samarbeta med skolor och få folk att komma även om det inte är jättekända namn. Hon ser utmaningar att locka en yngre publik och exemplifierar med Riksteaterns uppsättning av ”Eufori” med Hampus Nessvold, som man trodde skulle locka 20-åringar, men så kommer ändå mest 50-åriga trogna teaterbesökare.

”Skulle det vara annorlunda om det var unga arrangörer, som jobbade med föreställningen?”, frågar hon sig och är förväntansfull för vad VGR:s och Vara kommuns satsning på unga arrangörer kan innebära för skillnad. Hon ser fram emot att involvera unga i programläggningen och hitta sätta att få med de i urvalsprocessen. Hon skulle också se att det behövs insatser på att hitta yngre publik, mellan 16 och 25 år. ”Är det för hög tröskel? Varför vill man inte komma in på kulturinstitutionerna”, undrar hon och funderar på ifall man måste jobba mer uppsökande, till exempel teater ute på stan.

Vara Konserthus har fört samtal med både Folkteatern och Göteborgs Stadsteater, men det har ännu inte resulterat i något konkret, mycket på grund av den långvariga pandemin. ”Men det vore väldigt intressant med fler gästspel från Göteborgsteater och gärna med en regional turnéslinga där Vara skulle vara en anhalt”, säger hon och avslutar: ”Vi är väldigt intresserade och öppna för mer samverkan.”

• Åmåls kommun •

Sara Vogel-Rödin Kulturchef



FOTO: MALIN ROBERTSON

ÅMÅL ÄR KÄND för Åmåls Bluesförenings festival i juli varje år och Bokdagar i Dalsland som arrangeras av Dalslands Litteraturförening. Ett stort besöksmål är också Not Quite i det gamla bruket i Fengersfors. Not Quite är både en plats och ett nätverk av konstnärer av olika slag, med ateljéer, verkstäder, konsthallar, butik och café. ”Kommunen satsar också på en avgiftsfri kulturskola, vi har en konsthall och ett aktivt bibliotek, som gör familjeprogram och tar emot många skolklasser”, berättar Sara Vogel-Rödin, Åmåls kommuns kulturchef.

Kommunen har ingen budget för inköp av teater eller annan scenkonst via skolan, säger hon. Som det är idag kan Åmåls kommun inte nyttja VGR:s befintliga arrangörstöd för kultur i skolan, eftersom det förutsätter att kommunen går in med motsvarande summa. ”Och som det ser ut nu, så har vi inte de pengarna”. ”Tack var kommunalt anslag till bluesfestivalen, Not

”De flesta förväntar sig nog inte att det ska finnas högkvalitativ teater just i närområdet”

Quite, Bokdagarna och till hembygdsgårdar så blir det ändå ett antal kulturarrangemang för barn varje år, förutom det som görs via biblioteket och kulturskolan”, berättar hon och fortsätter: ”I kulturplanen, som vi nu ska uppdatera, framgår att vi ska stötta teater genom att ge stöd till föreningar och tillhandahålla lokaler.” Åmåls Teaterförening tappade medlemmar och var tvungna att lägga ner efter 75 år.

Den förening som nu finns som har i uppgift att arrangera offentliga teaterföreningar för vuxna är Fröskogs kultur-

förening, som nyligen har blivit medlemmar i Riksteatern. De har ambitionen att visa lite större Riksteaterproduktioner och för det behöver de få förlustgaranti från kommunen, vilket det nu har ordnats medel till.

Sara ser som sin utmaning att försöka få fram mer pengar till kultur. ”Budgetarna i små kommuner krymper, när det är utflyttning”, konstaterar hon. En annan viktig parameter menar hon att det är svårt att hålla liv i ett föreningsliv som tappar medlemmar och därmed engagemang. Lokaler för teater finns runt om i kommunen. Gymnasieskolan är både rymlig och är relativt gott tekniskt utrustad, biblioteket och en omgjord kyrka är också möjliga platser, liksom en biograf som nu drivs i föreningsform. Utanför tätorten Åmål finns ett antal samlingslokaler, Folkets hus och så förstås Not Quites fabrikslokaler.

”De flesta förväntar sig nog inte att det ska finnas högkvalitativ teater just i närområdet”, säger hon och menar att de flesta åker de 17 milen till Göteborg och sju till Karlstad, alternativt till Stockholm. Hon ser dock att ett mål skulle vara att kunna ge professionella föreställningar i skolan, som ett minimum åtminstone en årskurs per år, optimalt vore förstås ifall alla årskurser fick se något. Därutöver skulle hon önska sig att kommunen kunde ekonomiskt stödja föreningar som skulle arrangera några större evenemang årligen. ”Vi som liten kommun kommer aldrig bli en stor kulturarrangör själva”, menar hon.



Sara ingår i två olika nätverk. Ett med Dalslands kulturchefer, där man träffas en gång i månaden och tar upp olika frågeställningar, stöttar varandra och samverkar till exempel kring biblioteksfrågor och projektansökningar till Statens kulturråd. Och det andra är via Fyrbodals kommunalförbund med 14 kommunala kulturchefer, som också fungerar som nätverk och som kontaktyta gentemot regionen, men där finns också projektmedel att söka. Apropå regional aspekt, så har Åmål fått förfrågan från Folkteatern att utgöra testverksamhet att via biblioteket kunna få låna hem VR-glasögon och kunna se digitala produktioner i hemmet.

”På kultursidan har vi kommit ganska långt med att utveckla biblioteket och i någon mån även kulturskolan”, säger Sara och fortsätter: ”Nu är det dags för samtidskonsten och teatern, men då behöver vi hjälp.” Hon ser framför sig att riktade ekonomiska stöd från VGR är ett sätt och menar att kommunen kunde få i uppdrag – och resurser - att arrangera ett antal föreställningar. Skulle VGR kunna ha öronmärkta pengar riktade mot små kommuner, frågar hon sig.

Hon efterlyser en tydlighet från VGR vad kommunerna kan få hjälp med och hon ser gärna att VGR kan fortsätta samverka med kommunerna hur man tillsammans kan utveckla samhällsinsatser. ”VGR har tydligt markerat att kulturen är viktig”, säger hon och fortsätter: ”Där har även vi mindre kommuner ett ansvar att arbeta utifrån samma synsätt, men kan behöva stöd för att få det att bli en naturlig del i kommunens arbete”.



Borås Stadsteater. ”Brända tomten” med Annika Forslund Rimbléus. Foto: Amelia Bordahl.



• **Trollhättans kommun** •

Birgitta Berntsson Ärje

*Utvecklingsledare
Kultur- och fritidsförvaltningen*



FOTO: KRISTOFFER HEDBERG

SEDAN ÅTMINSTONE 20 år tillbaka får Trollhättans barn garanterat en kulturupplevelse varje år, både i förskola och grundskola. Just teater ges för förskolebarn från 3 år, för förskoleklass, årskurs 1 och 6 på plats i skolan eller på annan plats. I årskurs 9 får de också åka till GöteborgsOperan och se musikal. De andra årskurserna får dans, film eller konst.

”Ibland, om det finns pengar över, kan det bli mer teater än så”, berättar Birgitta Berntsson Ärje, som är utvecklingsledare på kultur- och fritidsförvaltningen i Trollhättan och har själv över 20 års erfarenhet av att ha sett mycket teater och i föreningsform på fritiden arrangerat teater för barn och unga.

Kommunen säkerställer att fler än barn i skolan nås av teater. Trollhättans Riksteaterförening har i uppdrag från kommunen att arrangera teater för vuxna, liksom Folkets Hus och även på bibliotek och fritidsgårdar. Trollhättans kulturhus N3, som också är kulturskola, ger familjeprogram på lördagar. ”I vår nya kulturplan kommer det bli ännu mer fokus på kultur för barn och unga”, berättar Birgitta. Gymnasieelever, däribland eleverna som går på teaterlinjen på Folkuniversitetets gymnasium, söker arrangörstöd hos regionen och får åka och se proffsteater i bland annat Göteborg.

Lokalmässigt fungerar teater bra i Trollhättan. Folkets Hus har en stor scen, fullt utrustad, med plats för upp till 400 personer i publiken. Där finns också biografslonger. På N3 finns en black box och kulturhuset Kronan har också en scen. Folkets Park är nyrenoverad och en bra plats för familjeprogram.

Även runt om i kommunen finns ett antal utomhusscener och skolaulor att tillgå.

”Ekonomiskt är det en utmaning”, säger Birgitta och berättar att inköpen av teaterproduktionerna till skolan har blivit dyrare och resekostnaderna har ökat, medan budgeten för teater har legat still. Till exempel har stödet till riksteaterföreningen legat på samma nivå länge. ”Men Riksteatern och även Regionteater Väst ser ju till att hålla kostnaderna nere för oss arrangörer nere”, säger hon.

Utbudet hittar kommunen via Kulturkatalogen Väst, som är VGR:s utbudskatalog, och på VGR:s utbudsdagar för skolor, men också via Scenkonstportalen.se, eller på utbudsdagar med Riksteatern och Teatercentrum Väst och från enskilda producenter. Urvalet sker i samarbete med skolans kulturombud – både lärare och elever. ”Vi utgår inte alltid från att det ska kunna vara direkt kopplat till ett skolämne, utan att det framför allt ska vara kvalitativt, med ett djup och en konstnärlig höjd”, säger Birgitta.

Birgitta är Trollhättans representant i VGR:s barnkultursamordnargrupp som samlar tjänstepersoner, ett par gånger per år, bland annat med gemensamt besök på barn- och ungdomsteaterfestivalen Bibu.

Hon ser två utvecklingsområden när det gäller teater för barn och unga. Dels borde utbudet vara bredare, så att fler kunde hitta in till teaterkonsten. Dels måste man hela tiden undervisa rektorerna om vikten av kultur för barn. ”Inom förskolan fungerar det bra, däremot behöver arbetet utvecklas gentemot grundskolan”, menar hon, men säger också att det har varierat under årens lopp. ”Varför är det svårare i grundskolan? Beror det på pandemin, höga krav på skolans måluppfyllelse eller hets inför nationella prov?”, frågar hon sig.

Trollhättans stad tar regelbundet del av VGR:s arrangörstöd och arrangerar föreställningar på N3, till exempel barnkulturlördagar och de flesta skolföreställningar, men också i lekparken, Folkets Hus och andra ställen runt om i kommunen. Både inom kommunen och bland de två

större arrangörsföreningarna Riksteaterföreningen och Folkets Hus finns det bra kunskaper hur man arrangerar, menar hon. Eftersom det är sårbart med ideella krafter är kommunens stöd väldigt viktigt – inte bara pengamässigt utan också med stöttning och vägledning, med arrangemangsut-

vecklare. Kommunen har också kreativa coacher som hjälper 13–25 åringar med sina kulturaktiviteter.

Regionalt tycker hon att det är viktigt med de centrala institutionerna. Och bra med bussresor till Göteborg

– både för skolklasser och för vuxna i arrangemang av teaterföreningar. Men det behövs också upplevelser på hemmaplan. Hon lyfter fram Regionteater Väst och deras förmåga att utgå från lokala berättelser som viktiga. ”Mindre produktioner och monologföreställningar kan vara bra, men teater måste också få vara stort och pampigt ibland”, säger hon.

”I Trollhättan går man gärna på musikal och revy med lokal amatörgrupp, där är man lojal”, berättar hon. Däremot upplever hon att det finns en tröskel när det gäller rena dramaföreställningar och ser att det inte alltid

är fullt på proffsföreställningarna. ”Det är inte en lätt nöt att knäcka hur man gör det – men en rolig utmaning, där vi måste vara envetna och enträgna”, säger hon.

Hon ser också många bevis på att arbetet ger utdelning och gör skillnad. ”Jag minns speciellt en ganska stökig elev, som efter att ha sett ”Jesus Christ Superstar” på GöteborgsOperan, frågade: Varför har ingen tagit med mig på nåt sånt här förut? Så kan ju teater och konst fungera, om man får se nåt tidigt som man gillar så sitter det kanske i när man är vuxen”.



Trollhättan. TRETE-festivalen tillsammans med Teatercentrum Väst. Foto: Birgitta Berntsson Ärje.

Analys – konstateranden och slutsatser

Baserat på intervjuer, enkäter, samtal och diskussioner med ett antal teatrar, föreningar och kommuner har jag analyserat situationen för teater i Västra Götalandsregionen. Här följer 11 konstateranden om villkor, förutsättningar, utmaningar och styrkor.

1 VGR:s viktiga roll för kulturen i kommunerna

• Ekonomiska insatser

Förutom att VGR helt eller delvis finansierar de stora institutionerna så ger man också ekonomiskt stöd till fria grupper, framför allt via projektstöd, arrangörsföreningarnas regionala organisationer och till kommunerna via arrangörsstödet.

VGR påverkar och möjliggör således hela infrastrukturen kring teater i regionen – att det finns producenter och arrangörer. Totalt fördelar VGR runt drygt 220 miljoner kronor varje år till institutionsteatrar, teaterorganisationer och fria grupper genom verksamhetsstöd och projektstöd. Därutöver tillkommer ytterligare medel via arrangörsstöd för barn och unga och stöd till lokalhållande organisationer.

Överhuvudtaget är VGR den region i Sverige som ger avgjort störst stöd till kulturområdet med sina 1,5 miljarder kronor per år – mer än dubbelt så mycket som Skåne och Stockholm.

Drygt en femtedel av VGR:s stöd består av statliga stöd inom kultursamverkansmodellen.

• Förmerar pengarna till kultur

Rent konkret är arrangörsstödet för barn och unga det mest påtagliga ekonomiska stödet till att sprida teater i regionen där 200 olika teaterproduktioner erbjuds varje år. Arrangörsstödet fungerar som en subvention av inköp av teater för barn och unga och den är avgörande för att kommunerna ska ha möjlighet att presentera ett utbud genom skolan. VGR avsätter en summa för varje kommun, baserad på antalet barn. Förvaltningen för kulturutveckling, som är en del av VGR, hanterar och

betalar ut arrangörsstödet – som är 50% av kostnaden för en föreställning – om kommunen står för andra hälften.

Arrangörsstödet inte bara sänker en kommuns kostnad för en teaterföreställning – det gör också att en kommun måste avsätta egna medel och vara aktiv. På så sätt förmeras offentliga medel som går till kulturen.

• Påskyndare av kulturplaner

VGR villkorar arrangörsstöden så att de kommuner som önskar motta subventionen måste, förutom egen ekonomisk insats, också presentera en kulturplan som redogör för kommunens planer och aktiviteter som rör kulturområdet. Det har den positiva verkan att ansvariga kommunpolitiker måste ta aktiv ställning till strategier kring den egna kommunens arbete på kulturområdet. VGR villkorar också arrangörsstödet genom att kommunerna också måste uppvisa en organisation på tjänstepersonssidan för handhavandet av hur arrangörsstödet ska hanteras.

2 Det kommunala stödet är olika stort – och ser olika ut

• Budget, organisering och ambitionsnivå skiljer sig åt

Det finns relativt stora skillnader hur de olika kommunerna hanterar kulturbudgetarna. Vissa har avsatta budgetar för allmänskultur – dit arrangerande av teater för allmänheten ingår – respektive för kultur i skolan. Och vissa har en gemensam kulturbudget, där det inte är helt fastslaget var de budgeterade medlen ska gå.

När det kommer till hur de olika kommunerna arbetar i förhållande till sina uppdrag och kulturplaner så har man ofta stora krav på sig med att nå ut med kultur och teater

till kommunens medborgare. Verkligheten överensstämmer inte alltid med planer och strategidokument, utan i realiteten är det budgeten och den kommunala organisationen som styr vad som är genomförbart.

Många kommuner har en eller ett par anställda som har hela ansvaret för arrangörskapet i kommunen för all kultur – inte enbart teater. Kultursamordnare i vissa kommuner kan till exempel bara ha en tioprocentig tjänst att jobba med scenkonst i sin kommun.

• Budget för barn, unga och föreningar

De flesta kommuner har uttalade planer och avsatta pengar för att barn och unga ska få uppleva kultur via skolan. Flera kommuner har också en kulturgaranti, som anger att barn i förskolan och grundskolan ska få en eller till och med flera kulturupplevelser varje år. Flera kommuner använder sig av en kombination av kommunala medel, Skapande skola-medel och andra regionala stöd för kultur riktad mot förskola och skola.

Det ska påtalas att det varierar både på omfattning, ambitionsnivå och förmåga hos de olika kommunerna. Veldig små kommuner har vare sig personell kapacitet eller medel avsatta för kulturupplevelser för barn och unga via skolan. Därmed saknas också förutsättningar att söka statligt stöd via Skapande skola – som inte kräver någon kommunal ekonomisk insats – eller VGR:s arrangörsstöd.

Om kommunerna över lag själva ombesörjer arrangemang för barn och unga via skolan så ser det annorlunda ut gentemot vuxna. Enligt en kommunföreträdare kan det vara svårt att argumentera för att avsätta en budget för teater för vuxenpublik i den kommunala budgeten.

Flertalet kommuner ger ekonomiska stöd till föreningslivet i sin kommun med det uttalade uppdraget att föreningarna ska arrangera kulturevenemang för allmänheten. Teater- och kulturföreningar – ofta knutna till Riksteatern – är ofta de mest aktiva i en kommun. Flertalet av Riksteaterföreningarna får ett kommunalt anslag varje år för att kunna täcka kostnader för scenkonstarrangemang. Även föreningar som ingår i Folkets Hus och Parker, Våra Gårdar och Bygderörelsen är viktiga för kulturlivet runt om i kommunerna som arrangörer av kulturevenemang och/eller lokaluthyrande organisationer.

• Annat stöd än pengar

Vissa kommuner stöttar även på andra sätt, exempelvis genom att hjälpa till med marknadsföring, biljettförsäljning, samarbeten och dialoger. En viktig insats är reducerad hyra i kommunalt ägda fastigheter för föreningar och kulturarrangörer. Flera kommuner verkar se det som en aktiv och prioriterad strategi för att möjliggöra publika arrangemang av olika slag.

• Vikten av kultursamordnare

Helt avgörande för att barn och unga ska nås av olika kulturuttryck är kultursamordnarna som är kommunalt anställda tjänstepersoner. Deras uppdrag är att tillse att skolor får och bereder plats för evenemang under skoltid. Det är kultursamordnare som tillsammans med skolornas kulturombud gör urval av teaterproduktioner, bokar och avtalar om omfattning och praktiska frågor kring teatergruppernas gästspel i skolorna. De är till stöd inte bara för skolorna, utan också för teatergrupperna.

• Viljan större än resurserna

Kommunföreträdarna som ingår i utredningen uppger att de skulle vilja erbjuda kommuninvånarna mer teater och kultur – men ekonomin räcker inte räcker till. De nödvändiga prioriteringarna innebär en kombination av att färre får ta del av teater, att antal föreställningar blir färre, att man inte kan erbjuda en mångfald av föreställningar och/eller att man enbart kan beställa mindre kostsamma föreställningar.

3 Utarbetat – men skört – system för att nå barn och unga i skolan

• Etablerad struktur för köpare och säljare

Om det är något som kommuner prioriterar så är det kultur för barn och unga i förskola och skola. Kultursatsningar i skolan gör att det träffar alla barn – oavsett hemförhållanden – och blir därför demokratiskt och jämlikt.

Av hävd utgör teater en stor del av det kulturutbud som barn och unga möts av. Via utbudsdagar och utbudskataloger hittar kommunerna och skolorna teaterproduktioner där kultursamordnare gör ”centraliserade” inköp. Det finns en ordnad marknad och inkörda kanaler – många teatergrupper upplever att det är enklare att sälja till skolor än lösa biljetter till en allmänhet. Som tidigare har konstaterat är VGR:s arrangörsstöd en viktig garant för att många barn och unga nås av kultur via skolan.

Utöver regionala och kommunala medel utgör de statliga insatserna via Skapande skola-systemet en viktig del gällande tillgången till kulturupplevelser barn och unga i skolan. Både kommunala och fristående skolor kan söka statliga medel via Statens kulturråd för kulturupplevelser, som stärker elevernas egna skapande.

• Specialiserade teaterproducenter

Teatrarna som vänder sig till en barn- och ungdoms- publik har stor kännedom om sin målgrupp och kan göra



produktioner anpassade efter till exempel olika åldrar och de lokalförhållanden som råder i skolmiljön. Både de fria grupperna och regionens två stora institutionsteatrar på området – Regionteater Väst och Backa Teater – kan ses som garantier för att barn och unga ska få se kvalitativ scenkonst.

Föreställningarna visas i stor utsträckning i skolans egna lokaler så som gymnastiksal, matsalar, skolbibliotek och i klassrum. Detta kräver ofta att teatergrupperna själva tar med sin egen teknik, scenografi etc. I vissa fall ges även skolföreställningar på kommunens kulturhus eller teaterhus och det förekommer även att eleverna bussas till hyrda scener i den egna kommunen eller till någon grannkommun. Flera av Göteborgsteatrarna har egna scener dit eleverna tar sig.

• Kulturens osäkra plats i skolan

Även om det finns en väl etablerad struktur för kulturupplevelser i skolan och att kultur ingår i läroplanen har kulturen en inte alltid självklar plats där. Trots fullmäktigebeslut om kulturplaner och ett ofta genuint intresse från politiker och tjänstepersoner att säkerställa att barn får kulturaktiviteter är det många faktorer det hänger på för att teater – och annan kultur – ska ges plats under skoltid.

Det handlar förutom om ekonomiska och administrativa resurser om att skolans schema måste ändras, att lärare måste få rätt förutsättningar och en mängd andra frågor. Lokalfrågan, som också tas upp sid 84, är en stor fråga. Det måste finnas lokaler i skolan som är lämpliga för att spela teater i, de måste göras tillgängliga och inte krocka med andra aktiviteter. Vissa skolor tillämpar också interndebitering vilket gör att hyreskostnaden fördyrar arrangemanget.

Teatergruppernas behov gällande förutsättningar för att skapa en konstnärlig upplevelse krockar inte sällan med skolors möjlighet gällande lokaler och praktiska förutsättningar. Ibland vill också teatergrupperna möta barngrupper med färre antalet barn för att skapa en mer intim upplevelse hos åskådarna, men det gör också att arrangemanget blir dyrare och når färre barn. Kommuner väljer därför inte sällan enligt uppgift bort de teatergrupperna och de produktionerna.

Varje skola har ett antal utsedda kulturombud bland personalen, som har till uppgift att på olika sätt arbeta för och med ökad andel kultur i skolan. Många vittnar om svåra förutsättningar för att de ska kunna utföra sitt uppdrag. Inte sällan hänger kulturens plats i skolan de facto på att en enskild lärare eller rektor får eller tar sig utrymme och resurser, vilket skapar en sårbarhet och en ojämlikhet.

Som har konstaterats är i princip alla teatergrupper i regionen verksamma i Göteborg, likaså att merparten av dom vänder sig till en barn- och ungdomspublik.

Under utredningens gång har många vittnat om att förutsättningarna att nå ut till skolor i Göteborg har förändrats och försämrats. Två av de mest återkommande synpunkterna är kritik mot att stadens mål att varje barn ska få ett scenkonstbesök om året är borttaget, liksom att det nya bokningssystemet för skolor av kultur, Kubo, medför stora försämringar avseende teatrarnas möjlighet att planera långsiktig, skapa rimliga anställnings- och produktionsvillkor och att själva påverka sin försäljning av föreställningarna.

4 Professionell teater för vuxna överallt är inte givet

• Ont om teater för vuxna utanför storstan

Det finns ingen regional aktör som har till uppgift att turnera med vuxenteater. Det finns inte heller någon resursstark fri teatergrupp som kan producera större, turnerande produktioner. Överhuvudtaget är det ont om producerande dramatisk vuxenteater i Västra Götaland utanför Göteborg med Borås Stadsteater och ett par enstaka verksamheter som undantag. På vuxensidan är det framför allt Riksteatern som erbjuder egna och andra gruppers produktioner och där är det många som vittnar om att repertoaren de senaste åren har varit högtintressant, varierad och attraktiv.

Det ska sägas är att Borås Stadsteater nu har fått ett mer uttalat regionalt uppdrag “att bidra till angelägen scenkonst” utanför teaterhuset och Borås stad. Dock görs det i relativt blygsam skala med små program.

Många (mindre) kommuner avsätter liten eller ingen budget uttalat för teaterarrangemang för en vuxenpublik. Kommuner är sällan inköpare av teater för vuxna – man ser det inte som sin uppgift. Vanligt är dock att kommunen ger ett ekonomiskt stöd till en arrangörsförening för publik verksamhet riktat mot vuxna och/eller familjer.

Flera teatergrupper menar dock att det är svårt och resurskrävande att sälja in sina produktioner mot olika föreningar. Det är svårt att som liten teater bygga upp en egen administration och eget nätverk gentemot ett föreningsliv som består av ideella krafter. Det gör det svårt att skapa vettiga turnéslingor som är nödvändigt för att få en ekonomi för en teater. Dessutom finns inget motsvarande regionalt arrangörsstöd för vuxenproduktioner, som subventionerar kostnaden för föreningen.

• Satsningar på annan scenkonst än teater

Det är utmärkande att kommunerna inte enbart gör satsningar på teaterkonsten utan scenkonsten i bredare

bemärkelse. Dans, samtida cirkus, kanske också i någon mån performance och olika gränsöverskridande kulturyttringar har tagit större och större plats. Både från statligt och regionalt håll görs satsningar på framför allt dans och cirkus, även vissa kommuner arbetar uttalat med att stärka de konstområdena. På teaterområdet har det stått mer stilla avseende insatser från offentligt håll.

Flera teatergrupper som arbetar med barn- och ungdomsteater noterar också en minskning av inköpta teaterföreställningar från kommuner till förmån för att kommunerna börjar köpa in föreställningar som står för andra scenkonstuttryck.

• Behövs en annan och ny repertoar?

Som har konstaterats så finns regionens yrkesverksamma inom teater framför allt i Göteborg. Uppfattningen bland de intervjuade i utredningen är att barn- och ungdomsteatern som produceras i Göteborg ligger långt framme och håller god kvalitet. Däremot är det inte samma spets på vuxenteatersidan bland frigrupperna, menar man. Man tar också upp det faktum att väldigt få nya aktörer får möjlighet att komma fram, eftersom de ekonomiska stöden inte blir större, vilket leder till brist på syresättning och förnyelse.

Hela den ekonomiska situationen för inte minst de fria teatergrupperna och arrangörsföreningarna tvingar fram ofta färre och mindre produktioner. Många påtalar det faktum att det är väldigt sällan som man utanför en större stad får se någonting annat än monologer och små ”caféteateruppsättningar”.

För att locka ny och mer publik behövs kanske större produktioner, med fler än ett par medverkande och med en mer påkostad scenografi, menar flera från arrangörsidan. Några röster anser också att den teater som produceras är inte tillräckligt intressant och att det behövs mer angelägen teater för fler – teater som i sitt innehåll och i sin form engagerar annan publik än den som vanligen fyller teatersalongerna.

• Närhet spelar (lite lagom) roll

Arrangörsföreningarna som finns belägna på landsbygden upplever att man har en trogen publik som tar sig den sträcka det krävs för att se på föreställningarna. De räknar på ett upptagningsområde på mellan 2 och 10 mil för kulturarrangemang för vuxna. För de som finns närmre de större städerna upplever att det kan vara svårt med konkurrens, där publiken i stället kanske söker sig till städerna som har ett större utbud av kultur.

Många teaterföreningar gör vid sidan av arrangerade inköpta teaterföreställningar egna chartrade bussresor till de större orterna för att se större teater- och musikal-föreställningar.



• Finns det en intresserad publik överallt – och hur når man den?

Både arrangörer och spelplatser är nödvändiga för att möten med en teaterpublik ska kunna komma till stånd. Mångåriga olösta frågor är brist på villiga och resursstarka arrangörsföreningar och inga eller bristfälliga lokaler.

Ytterligare en avgörande komponent är just publiken och hur man når den. Hur många och vilka är intresserade av teater? Hur långt är det rimligt att man åker för att se teater? Och hur når man ut med marknadsföring? Har alla arrangörsföreningar resurser och kompetens att arbeta metodiskt och i framkant med nya olika kommunikationsverktyg för att nå ny publik?

Flera vittnar om att för att få en publik måste man också vara ihärdig och långsiktig i att erbjuda teater – man måste upparbeta ett intresse hos invånarna för att de ska vilja se mer. Att locka besökare till revyer och amatörteateruppsättningar med lokala förmågor vittnar många om är lätt. För att däremot få tillräckligt många människor i landsbygd och glesbygd att komma på en proffsteaterföreställning krävs ett målinriktat publikarbete som är lokalt förankrat.

• Nya sätt att organisera sig på nya platser

Flera av de jag talat med i samband med utredningen ser både tendenser till och hyser en önskan om en förändrad syn på hur, var och vem som skapar konst och kultur. En del av den rörelsen kan vara kopplat till pandemin de senaste två åren. Några av de intervjuade uppger att det är fler konstnärer och kreatörer som har lämnat storstäderna och söker sig till landet. Man menar att detta bland annat också beror på höga lokalhyror i de större städerna och att man därmed behöver skapa goda förutsättningar för teaterproducenter att både finnas i urbana miljöer, men också på landsbygden.

Som konstaterat tidigare trivs inte alla i den vedertagna föreningsformen med styrelser och årsmöten, utan man vill arbeta på nya sätt, i nya former. Likaså är inte genreindelningen den mest intressanta eller önskvärda kategoriseringen – ett antal konstskapare och upphovspersoner vill arbeta sömlöst och utanför konstområdesetikett.

Man ser framför sig självorganiserade gallerier, scener, mötesplatser, maker spaces och festivaler i ombyggda skolor, lador och gamla tågstationer. Spelplatsen för teater kan komma att i än högre grad ske utanför kommunala institutioner.

5 Kommunernas ansvar för att stödja föreningslivet

• Ideella arrangörer avgörande

För att det ska bli teater krävs en arrangör. I de stora städerna finns en större teater eller kulturhus som har en professionell organisering och ett uppdrag att arrangera teater och annan scenkonst. I mindre kommuner hänger det på att det finns en arrangör i form av en förening som på ideell basis åtar sig uppgiften.

De ekonomiska förutsättningarna påverkar val av repertoar som i sin tur avgör föreningens förmåga att locka till sig både funktionärer och medlemmar.

Några få föreningar uppger att de har god och stabil ekonomi, men många säger att de hela tiden behöver söka bidrag från sina kommuner och VGR. Vissa arrangörsföreningar behöver söka bidrag för varje föreställning. Några föreningar uppger att man har goda samarbeten med sin kommun och att man samarbetar kring att presentera föreställningar.

Många uppger att det är svårt att få föreningens ekonomi att gå ihop. Man känner sig pressad av ökade kostnader för gager, lokaler och att de kommunala bidragen inte räcker till. Därtill känner man en utmaning i att publikantalet minskar och därmed även biljettintäkterna. Föreningarnas ekonomi och attraktionskraft på orten är beroende av publikdragare som ger överskott i biljettkassan och lockar närboende.

• Det hänger på samverkan med och stöd från kommunen

Kommunen har ett stort ansvar för att arrangörer och ideella föreningar ska beredas möjligheter att genomföra evenemang och verksamhet som bidrar till en Ortsattraktionsvärde för invånare. Kommunen bör agera som möjliggörare och erbjuda hjälp, problemlösning och coachning gentemot civilsamhället.

Generellt uppger arrangörsföreningarna att kontakten med kommunernas och VGR:s tjänstepersoner och politiker är god. De flesta har en nära dialog med tjänstepersoner på kommunal nivå, men skulle vilja få mer kontakt med politikerna. Många föreningar försöker bjuda in nyckelpersoner till sina verksamheter för att visa vad de gör.

För att en förening ska kunna köpa in ett visst antal föreställningar per år krävs en ekonomi i grunden. Många kommuner har ett avtal och en överenskommelse med en arrangörsförening – inte sällan en Riksteaterförening – om att man mot ett årligt anslag ska arrangera ett visst antal föreställningar för allmänheten.

Den ekonomiska grunden från kommunen gör att man kan och vågar arrangera evenemang. Dock menar många att stödet är för lågt och, att ekonomin gör att man som förening inte vågar riska och ta mer svårsålda eller smala föreställningar.

• Tydligare engagemang och mer stöd efterfrågas

Föreningsföreträdare efterlyser stabilare ekonomisk grund för att kunna presentera en stabil, långsiktigt och attraktiv repertoar. Man menar också att civilsamhällets olika aktörer måste tillerkännas större betydelse för en kommuns kulturliv. Vissa föreningar upplever att det är svårt att bli tagen på allvar av kommunen när man är en ideell förening.

Föreningarnas ekonomiska stöd följer inte med i den kostnadsutveckling som sker vad det gäller bland annat lokalhyra, gager och föreställningskostnader. Ökade anslag till föreningarna skulle göra att man kan höja kvaliteten på arrangemangen och genom det öka intresse både hos publik samt framtida föreningsmedlemmar.

Man skulle från föreningarnas sida se att de bidrag som finnas att söka ska vara mer stabila än vad de är nu. Man vill gärna kunna söka ett bidrag för ett verksamhetsår som man får hushålla med i stället för att söka bidrag för varje arrangemang. Några kommuner ger inte heller ett garanterat stöd utan ett förlustbidrag, som man betalar ut i efterhand, vilket gör det svårt för en planering av föreningsverksamheten.

Det finns också flera i utredningen som talar om svårigheter att jobba gentemot politiken på kommunal nivå, där det kan finnas ett tydligt och uttalat ointresse för kultur från enskilda förtroendevalda.

Samfällt efterfrågar de tillfrågade en satsning på arrangörer. Inte bara ökat ekonomiskt stöd, utan det handlar också om utbildningsinsatser som till exempel hur man kan arbeta mer nytänkande och inkluderande.

• Det ideella är inte alltid idealt

I de flesta kommuner är kulturarrangemang riktad mot en allmänhet helt och hållet beroende av att ett antal människor engagerar sig ideellt i en förening.

Konstruktionen måste sägas vara skör. En förenings uppgång och fall kan bero på en eller några enskilda individers insatser. Många har länge vittnat om brist på tillväxt av nya förmågor som vill engagera sig i föreningsformen och i ett styrelsearbete. Mängden arbetsinsats man vill/kan kräva av ideellt arbetande personer är begränsat.



Stora Teatern. "Påklädaren", gästspel från Dramaten. Sven-Bertil Taube och Krister Henriksson. Foto: Sören Vilks.
Göteborgs Dramatiska Teater. "Kriget har inget kvinnligt ansikte" med Hanna Ullerstam och Mia Eriksson. Foto Fionna Robijn.



Många ser det som att kommunernas administration kring föreningsstöd är onödigt omständligt. Bidragsansökan och redovisning upplevs som byråkratiskt och svårt för ideellt engagerade personer. Mängden formalia, rapportering och administration kan ta bort lusten från de engagerade. Lägg därtill mångas uppfattning om att samhället i form av kommunala företrädarna inte alltid tillerkänner föreningarnas insatser som viktiga.

Det kommunala och regionala stödet – både ekonomiskt och på andra sätt – är väldigt avgörande för kulturens plats runt om i regionen.

6 Lokaler och teknik är allas huvudbry

• Tillgång och standard

Den fråga som enar alla inblandade i utredningen är aspekter kring lokaler och teknik för teater. Utmaningarna kretsar kring avsaknad av ändamålsenliga lokaler, låg standard, konkurrens om bokning, hyreskostnader, tillgänglighetsanpassning, men också avsaknad av och höga kostnader för teknisk utrustning.

- *Teatrarna* som har egna teaterlokaler brottas inte sällan med höga hyror och icke uppdaterad teknik. Undantagna när det gäller lokalunderhåll och investering i teknik är de största institutionerna som är helägda av Göteborgs Stad och/eller VGR.
- *De turnerande grupperna* som riktar in sig mot skolföreställningar måste ofta anpassa sina produktioner utifrån en lägsta nivå gällande scenografi, kostym, ljus, mask, ljud. De flesta skolföreställningar ges i klassrum eller i någon annan skollokal.
- *Föreningarna* som arrangerar offentliga föreställningar mot en allmänhet hyr till största delen in sig i andras lokaler, till exempel Folkets Hus, museer, bibliotek, skolaular, biografen, idrottshallar och bygdegårdar. Där är man beroende av tidsbokning, hyresnivåer, kapacitetsbegränsningar gällande publikantal, befintlig – ofta – undermålig teknik och eftersatta lokaler. I större städer kan det handla om kommunernas egna kulturhus och teaterbyggnader i de större städerna och då kan förutsättningarna vara bättre.
- *Kommunerna* är inte sällan hyresvärdar för teater-, kultur- och samlingslokaler och inte heller de har alltid prioriterat nödvändig teknik eller modern standard.
- Även andra *lokalhållande aktörer* har problem med att lösa kostnader för nödvändig upprustning och renovering utifrån aktuella myndighetskrav. Man befärar också en långvarig pandemieffekt av uteblivna hyresintäkter från olika uthyrningar.

• Dyr och svår teknik

Utmaningar för alla aktörer handlar också om både krav

på teknisk utrustning och teknisk kompetens. Teaterföreningarna har ju inte alltid tillgång till egna lokaler. Ofta innebär lokalbegränsningarna – till exempel kan man inte ta emot produktioner som kräver så kallade lingångar i taket – att man inte alltid kan välja det man egentligen vill visa från till exempel Riksteatern.

Föreningarna har inte bara svårt att påverka hur de hyrda lokalerna är utrustade. De har inte alltid tillgång till den tekniska kompetensen som behövs. Överhuvudtaget är praktiska frågor kring teknisk utrustning vid turnéer ett återkommande problem för arrangörer. De producerande teatrarna kräver ofta föreningarna ska tillhandahålla ett antal personer som bärhjälp ett antal timmar i samband med att ett gästspel ska ske, vilket är en stor utmaning för föreningarna att hitta.

• Påverkar utbudet

Hela lokal- och teknikfrågan påverkar hur utbudet av teater – både för barn och vuxna – för turné ser ut. Teatrarna producerar ofta små, sparsmakade föreställningar för att en arrangörsförening ska ha råd att köpa in den och kunna presentera den för en publik i en adekvat lokal som föreningen har möjlighet och råd att hyra. Urvalet av repertoar för en teaterarrangerande skola eller förening görs alltså till stor del utifrån lokalbegränsningar och pris.

• Överblick och lokalkännedom saknas

Bland förslag på vilka insatser som kan göras för att utveckla tillgången till spelplatser i kommunerna och i regionen så nämner flera av de inblandade i utredningen att det behöver göras grundliga inventeringar av de spelplatser och lokaler som finns runt om i regionen. Kartläggningen skulle bestå i att se vilka lokaler som finns var, vilken typ av lokaler det är, med angivna mått. Även befintliga tekniska förutsättningar och tillgänglighetsaspekter ska framgå.

7 Möjligheter och utmaningar med teater på turné

• Gärna fler turnéer...

Företrädare från både kommuner, arrangörsföreningar och teatrarna vill att fler teaterproduktioner ska turnera oftare i regionen för att skapa både mer teater och en större variation på utbudet. Det kan handla om att de mindre kommunerna ska få lättare tillgång till turnerande teateruppsättningar och att regionens institutionsteatrar kommer ut med olika produktioner utanför sina egna hus – inte minst för att skapa ett större intresse för teater utanför större orter.

• ...men pris och praktiska frågor avgör

För att fler ska kunna turnera mer krävs ett antal saker kopplat till organisering och ekonomi. Kommuner och föreningar måste ha råd att köpa in föreställningarna. Redan nu är många teaterproduktioner för krävande rent tekniskt och/eller för kostsamma för mindre arrangörer som till exempel bygdegårdar.

Att turnera innebär per se att ett antal kostnader som transport och logi till exempel tillkommer. Och därutöver är det ett antal praktiska frågor kopplat till lokaler, anpassade turnéproduktioner och samordning.

Ändamålsenliga lokaler behövs, men det kanske inte finns att tillgå överallt. Om någon ort har en extra lämplig spelplats kanske man kan samverka om ett arrangemang mellan flera kommuner, föreslår en av de intervjuade. Föreställningarna måste anpassas till turnéformat. Dels måste en produktion göras flyttbar, dels – om man vill nå många och små orter – så måste också produktionen inte vara för omfattande och tekniskt krävande.

Om ett antal orter ska få besök av en och samma teateruppsättning bör någon aktör ha i uppdrag att samordna turnén så att produktionsförutsättningarna blir de bästa.

En fråga är hur större produktioner kan komma ut, de som också kanske kan fungera som intresseväckare för en annan och ny teaterpublik? Det kräver professionella arrangörer och scenkonstanpassade lokaler med helt annan teknisk kapacitet än vad de flesta kommuner är utrustade med - och en ansvarig koordinator och samordnare.

8 De offentliga anslagen ger teatrarna en grund – men en skör och bräcklig grund

• Bas och kvalitetsstämpel

Göteborgs teatergruppers ekonomi är upphängd på en mix av ekonomiskt stöd från Göteborgs stad, VGR och/eller statliga medel via Statens kulturråd. De stöden utgör för många grupper grundfinansiering av verksamheten och står till stor del för hyra av lokaler och personalkostnader, vilket skapar en kontinuitet. Stöden – även ett mindre projektstöd – fungerar också till stor del som en kvalitetsstämpel som i sin tur kan ge upphov till ytterligare finansiering och fler samarbetspartners.

De offentliga stöden till teatergrupperna är i realiteten större än rena projekt- eller verksamhetsstöd eftersom ytterligare intäkter ges indirekt via olika subventioner till arrangörer – till exempel arrangörsstöd och biljettsubventioner.

• Osäkert, otryggt och underfinansierat

Även om stadens och VGR:s stöd är helt avgörande för de fria aktörernas existens så är de inte garanterade eller långsiktiga. De flesta stöd avgörs år från år och måste ständigt sökas på nytt. Här måste dock sägas att stödfördelningen – framför allt gällande verksamhetsstöd – är i praktiken relativt cementerat och av hävd svårföränderligt. Ändå finns i realiteten inga utfästelser eller säkerheter, vilket skapar en otrygghet.

Kulturområdet i hela landet är underfinansierat, kan man på många sätt hävda. Just i Göteborg är det ett faktum att teatergrupperna har ett lägre stöd jämfört med jämförbara motsvarigheter i Malmö och Stockholm. Flera av de intervjuade nämner också att bristen på medel gör att inga nya aktörer kommer in i systemet och att det menligt påverkar utbudet.

Det korta perspektivet ihop med den bristande finansieringen gör att arbetsvillkoren för teatergrupperna inte blir långsiktiga eller säkra, utan skapar en otrygg och osäker arbetsmarknad. Ofta kommer beslut i nära anslutning till att ett nytt verksamhetsår börjar vilket försvårar planering. Som en av de tillfrågade säger i rapporten: ”Vi kan inte sälja in en föreställning på turné om vi inte är säkra på att vår ensemble kan, och vi kan inte anställa våra skådespelare om vi inte vet säkert att vi sålt in en längre turné. Vi kan inte bygga ett modigt och rikt kulturfält om ingen tänker mer än sex månader in i framtiden.”

Flera påtalar vikten av verksamhetsstöd och att fler teatrar borde få ta del av det för att det skapar kontinuitet, som i sig ger trygghet. Den osäkra situationen gör enligt de intervjuade att många nya förmågor inte orkar vänta på att få komma in i systemet. ”Det blir inte bra för teatern om det inte kommer in nya krafter”, slår en intervjuad fast. Och påpekar samtidigt att de som idag har stöd får i realiteten mindre hela tiden, eftersom anslagen inte räknas upp alls lika mycket som löner och kostnader stiger varje år. ”Då blir det ju i praktiken mindre och mindre teater varje år”, säger hen.

9 Teaterinstitutionernas viktiga roll

• Utropstecken och kraftcentrum

VGR finansierar helt eller delvis de stora teaterinstitutionerna i länet.

Regionteater Väst utmärker sig på flera sätt. Man producerar både dans- och teaterproduktioner, man finns i två städer som inte är regionens huvudort och så har man ett tydligt regionalt turnéuppdrag riktad mot en prioriterad målgrupp – barn och unga. Regionteater Västs sätt att





arbeta med ett så kallat kommunavtal - där ett antal kommuner varje år förbinder sig att köpa föreställningar för alla barn i skolåldern – för att på så sätt sprida högkvalitativ, subventionerad scenkonst är på många sätt unik, exemplarisk och framsynt.

Göteborgs Stadsteater är den stora spelplatsen för dramatisk teater som utgör ett nav i stadens och regionens teaterutbud på vuxensidan. I samma bolag ingår också Backa Teater och Stora Teatern – båda i framkant när det gäller barn- och ungdomsteater respektive gäst-spelsscensverksamhet. Här ska också lyftas Göteborgs Dans- och teaterfestival som arrangeras av Stora Teatern där man vartannat år presenterar nationella och internationella gästspel på högsta nivå – även runt om i regionen.

Folkteatern – den enda av institutionerna som är helt finansierad av VGR – utgör en betydelsefull kraft i Göteborgs teaterliv som den andra stora institutionen i spänningsfältet mellan Järntorget och Götaplatsen.

Stadsteatern och Folkteatern utgör nav och kraftcentrum för bilden av Göteborg och Västra Götaland som teater- och kulturpunkter, men också konkret som arbetsgivare och produktionscentra för högkvalitativ dramatisk teater.

Även Borås Stadsteater har en hög andel finansiering av VGR. Där pågår en process att utröna hur den regionala profileringen ska se ut och hur turnéverksamheten ska utformas.

Vara Konserthus är en regional gästspelsscen, med ett utbyggt residensprogram inom flera genrer, som presenterar en väldigt bred palett av musik och scenkonst och utgör en viktig faktor när det gäller att visa teater i regionen på en stor scen.

• Olika inriktningar

Både Regionteater Väst och Backa Teater är dedikerade att spela för barn och unga. Men på helt olika vis. Medan Regionteater Väst är på turné – oftast i klassrummen – så får publiken ta sig till Backa Teater. Och medan kommunavtalen möjliggör för kommuner att köpa in föreställningar från Regionteater Väst så säkerställer subventionerade biljetter och bussresor att publiken kan komma till Lindholmen och Backa Teater. Båda institutionerna har högt anseende i kulturlivet och anses producera repertoar i ögonhöjd med sin publik. De har på många sätt satt en standard och inspirerat många när det gäller satsning på ny dramatik för barn och unga.

På vuxensidan konstaterar jag att en stor stad som Göteborg behöver två stora institutioner på teatersidan som Stadsteatern och Folkteatern, två verksamheter som kan inspirera och sporra varandra. De är också ytterligt intressanta ur en bredare kulturaspekt eftersom båda gärna erbjuder scenkonst i vid och nydanande bemärkelse.

De bjuder in olika typer av konstskapare på olika platser i sina teaterhus och öppnar upp för en bredare publik. Så arbetar en institutionsteater med förnyelse och ökad tillgänglighet.

10 *Behov av mer, förändrade och nya typer av stöd och samverkan*

• Mer och fler stöd behövs

Teaterverksamma i regionen ser behov av större anslags-tilldelning och även nya typer av stöd. Man är väldigt glad över att VGR har öppnat upp för att det går att söka verksamhetsstöd nu för tiden. Anslagen för produktion och turné till teatergrupperna borde höjas menar intervjuade teaterföreträdare, det skulle även bidra till att utveckla arrangörsledet om teatergrupperna fick en bättre finansiell situation. Det borde vara mer pengar i systemet, så att fler skulle kunna ta del av både verksamhetsstöd och projektmedel, vilket skulle gynna inte minst fler projekt och samarbeten på mindre orter, grupper som är verksamma på platser utanför Göteborg och bidra till ökat turnerande.

Några konkreta exempel på efterfrågade regionala stöd är:

- Arrangörsstöd för vuxenproduktioner, som både arrangörer i form av kommuner och föreningar och producenter kan söka
- Stöd till teaterfestivaler och residens runt om i regionen
- Dramatikerstöd för att stimulera nyskriven dramatik för en lokal produktion i samarbete med en fri teater-grupp som vill verka på platsen
- Speciella samverkansmedel för att öka antalet samarbeten med olika föreningar och organisationer
- Extra lokalstöd för de som har fasta scener, bygdegårdar, föreningslokaler och liknande för att möjliggöra subventionerade hyror för kulturarrangörer
- Teknikutrustningsbidrag för turnerande teatergrupper för att möjliggöra besök på spelplatser där inte fast teknik finns
- Fler kompetenshöjande insatser för tjänstepersoner i kommunerna

• Urval för och utformning av VGR:s arrangörsstöd

En av VGR:s viktigaste instrument för att ge fler barn och unga tillgång till kultur är som konstaterat arrangörs-stödet, se sid 13. Det framkommer dock att det finns utrymme för förändringar kopplat till hur urval av föreställningar som ingår i det subventionerade utbudet görs och hur resestödet påverkar landsbygdskommuners tillgång till scenkonst.

Det anses som en svårighet att en teatergrupp måste ansöka med varje ny föreställning för att bli godkänd att ingå i Kulturkatalogen och därmed subventioneras kostnaden för arrangören. En produktion ska arbetas fram, repeteras och spelas och därefter beslutar VGR ifall subvention för just den produktionen ska utgå. Först då kan teatern påbörja sin införsäljning av produktionen till skolor, vilket påverkar framförhållningen.

Detta förfarande sker även om det är etablerade teater-producenter som kan ha stöd från både Göteborgs Stad, Statens kulturråd och VGR. Det här förfarandet upplevs av teatergrupperna som tidskrävande, det skapar frustration och att man hela tiden behöver bli prövad – trots att man redan har fått finansiering för sin verksamhet och att VGR agerar som ”grindvakt eller smakestare” av vilka enskilda produktioner som ska ingå i utbudet.

I stödet ingår också att kommuner kan ansöka om kostnader för resa, traktamente och logi.

Höga kostnader för resor drabbar däremot landsbygds-kommuner med stort upptagningsområde, som får mindre utrymme att köpa teater för. De kommuner som har höga busskostnader på grund av få spelplatser och små barnkullar på skolor som ligger utspridda i kommunen måste av praktiska skäl boka flera föreställningar med få deltagare. Resekostnaderna minskar därmed summan som finns att tillgå för att köpa in teaterföreställningar, eftersom VGR:s finansiella del utgår endast från elev-antalet i varje kommun.

• Behov av och viljan till nätverk och samverkan

Både de fria teatergrupperna och institutionsteatrarna ser det som självklart att interagera med varandra och även med andra inom kulturområdet. Individer är involverade i olika sammanhang, och projekt och idéer sammanför människor och kulturverksamheter. Man ser det också som naturligt att se närliggande regioner och dess kulturaktörer som naturliga knutpunkter.

Även kommunala företrädare vittnar om att man kliver över kommungränsen och samverkar på olika sätt, antingen formellt via kommunalförbunden och VGR eller via informella, personliga kontaktvägar.

Rent allmänt efterlyser de medverkande i utredningen olika sammanhang för möten, samarbeten, diskussion och utbyten av idéer. Och de ska äga rum regelbundet och ”vara kreativa”, som någon uttryckte det.

Det kan vara arrangemang som fungerar som mötesplats för arrangörer och producenter, men också enbart riktade mot olika teaterproducenter för ökad samverkan. Vid sådana tankar man sig att samarbeten kan initieras och intressant vore om det därefter fanns projektmedel att söka för att kunna genomföra och förverkliga samarbetsprojekt.



11 *Bekantskap önskas med politiken*

• Kulturens bräckliga ställning i politiken

Flera vittnesmål som görs i samband med utredningen gör gällande att kultur rent generellt inte alltid har den självklara plats runt om i kommunerna som det verkar när man läser strategidokument eller hör politiker tala. Det här gäller inte sällan de mindre kommunerna. I verkligheten får kulturen kämpa ganska hårt för att ta och få plats – i budgetar, i sammanträdesrum och i den lokala debatten om samhällsutveckling.

Kultur har inte ett självklart existensberättigande – vilket inte har underlättats av en pandemi under två år, utan ses fortfarande av många som en kostnad som tar skattemedel från vård, skola och omsorg. Kultur anses inte som en strategisk viktig punkt, det har till och med blivit rumsrent att öppet ifrågasätta kultur. Det finns några kommuner som inte ens har kulturchefer eller kultur- och fritidsnämnder längre.

Flera nämner dock att från regionalt håll har man politiskt visat vikten och betydelsen av kultur, både för kulturens och konstens egen del och vad den kan åstadkomma för samhället.

• Relevant styrning på avstånd

I Göteborg och på regional nivå berättar både teatergrupper och institutionsteatrar om en bra relation med tjänstepersonsnivån – kring hur ekonomiskt stöd söks och redovisas och även dialog rent generellt. Från kulturhåll upplever man generellt både genuint engagemang, intresse och kunskap kring teaterområdet.

Avseende den rådande principen om armlängds avstånd är den allmänna meningen att det är välfungerande – de villkor och utgångspunkter som finns för offentligt stöd stämmer väl överens med många kulturaktörers syn och det upplevs i princip inte som att det styr det konstnärliga innehållet. Flera teaterchefer säger uttryckligt att de upplever det som att de har full bestämmanderätt över hur teaterverksamheten utformas. Några uttrycker däremot att just VGR kräver lite väl omständlig och detaljerad uppföljning.

• Tätare dialog med politiken efterfrågas

Både kommunala tjänstepersoner, föreningsföreträdare och teaterproducenter efterfrågar en större närhet till politiken. Man skulle vilja se en utökad dialog som man tror skulle öka intresset för teater och bidra till ökad kunskap om villkor och förutsättningar för hur teater produceras och arrangeras.



Flera, som har en mångårig yrkeserfarenhet i kultur-sektorn, talar om en försämrad kontakt med både politiker och tjänstepersoner. I stället för möten, besök på repetitioner, samtal och dialog sköts relationen mellan anslagsgivare och sökande via webbformulär, som någon uttrycker det. Från offentligt håll har man helt klart en mer formaliserad, anonymiserad och mångdubbel armlängds avstånd nu för tiden till konst- och kulturskapare.

Sammanfattande analys

VGR:s spelar en väldigt stor roll för hela infrastrukturen för att teater produceras, arrangeras och möter en publik, eftersom man stödjer hela kedjan av den grundläggande basen, som utgörs av institutionsteatrarna och fria grupperna tillsammans med arrangörer i form av föreningar och kommunerna.

Kommunerna och kulturen

Det finns relativt stora skillnader hur de olika kommunerna hanterar kulturbudgetarna, hur stora budgetarna är och hur arbetet med kultur prioriteras och organiseras. De flesta kommuner har dock uttalade planer och avsatta pengar åtminstone för att barn och unga ska få uppleva kultur via skolan.

Flertalet kommuner ger ekonomiska stöd till föreningslivet med det uttalade uppdraget att de lokala teater- och kulturföreningarna – ofta knutna till Riksteatern – ska arrangera kulturevenemang för allmänheten. Vissa kommuner stöttar även på andra sätt, exempelvis genom att hjälpa till med marknadsföring, biljettförsäljning, samarbeten och dialoger eller att erbjuda reducerad hyra i kommunalt ägda lokaler.

Kultursatsningar i skolan gör att det träffar alla barn – oavsett hemförhållanden – och blir därför demokratiskt och jämlikt. Det finns ett utarbetat och etablerat system för att sälja och köpa teaterproduktioner för barn och unga under skoltid. Teatrarna som vänder sig till en barn- och ungdomspublik har stor kännedom om sin målgrupp och kan göra produktioner anpassade efter till exempel olika åldrar och de lokalförhållanden som råder i skolmiljön.

Även om det finns en väl etablerad struktur för kulturupplevelser i skolan och att kultur ingår i läroplanen har kulturen en inte alltid självklar plats där på grund av skolans ekonomiska, personella och administrativa resurser.

Teater för vuxna

Det finns ingen regional institutionsteater som har till uppgift att producera större turnéproduktioner för en vuxenpublik, inte heller någon resursstark fri teatergrupp. Överhuvudtaget är det ont om producerande

dramatisk vuxenteater i Västra Götaland utanför Göteborg – med Borås Stadsteater som undantag. På vuxensidan är det framför allt Riksteatern som erbjuder egna och andra gruppers produktioner.

Dans, samtida cirkus och olika gränsöverskridande kulturyttringar har tagit större och större plats – inte minst tack vare satsningar från statligt och regionalt håll – bland olika arrangörers utbud, möjligtvis på bekostnad av renodlade talteaterföreställningar.

Barn- och ungdomsteatern som produceras av grupperna i Göteborg anses ligga långt framme och hålla god kvalitet, medan det inte är samma spets på vuxenteater-sidan bland frigrupperna. Hela den ekonomiska situationen för de fria teatergrupperna och arrangörsföreningarna tvingar fram ofta färre och mindre produktioner. Många påtalar det faktum att det är väldigt sällan som man utanför en större stad får se någonting annat än monologer och små ”caféteateruppsättningar”. För att locka ny och mer publik behövs kanske större produktioner, med fler än ett par medverkande och med en mer påkostad scenografi.

Vikten av föreningar

I mindre kommuner hänger det på att det finns en ideell förening som åtar sig uppgiften att arrangera en teaterföreställning. Föreningens ekonomiska förutsättningar påverkar val av repertoar som i sin tur avgör föreningens förmåga att locka till sig både funktionärer och medlemmar. Föreningsföreträdare efterlyser stabilare ekonomisk grund från kommunerna för att kunna presentera en stabil, långsiktigt och attraktiv repertoar. Man menar också att civilsamhällets olika aktörer måste erkännas större betydelse för en kommuns kulturliv.

Kommunerna har ett stort ansvar för att arrangörer och ideella föreningar ska beredas möjligheter att genomföra evenemang och verksamhet som bidrar till en orts attraktionsvärde för invånare. Kommunen bör agera som möjliggörare och erbjuda hjälp, problemlösning och coachning gentemot civilsamhället.

Föreningarna bygger på ideellt engagemang, vilket måste sägas vara ett skört system. En förenings uppgång och fall kan bero på en eller några enskilda individers insatser. Många har länge vittnat om brist på tillväxt av nya förmågor som vill engagera sig i föreningsformen och i ett styrelsearbete.

Utmaningar kring lokal, teknik och ekonomi

Den fråga som enar alla inblandade i utredningen är utmaningar kring lokaler och teknik för teater. Utmaningarna kretsar kring avsaknad av ändamålsenliga lokaler, låg standard, konkurrens om bokning, hyreskostnader, tillgänglighetsanpassning, men också avsaknad av och höga kostnader för adekvat teknisk utrustning.

Hela lokal- och teknikfrågan påverkar hur utbudet av teater för turné ser ut. Teatrarna producerar ofta små, sparsmakade föreställningar för att en arrangörsförening ska ha råd att köpa in den och kunna presentera den för en publik i en adekvat lokal som föreningen har möjlighet och råd att hyra. Urvalet av repertoar för en teaterarrangerande skola eller förening görs till stor del utifrån lokalbegränsningar och pris.

Företrädare från både kommuner, arrangörsföreningar och teatrarna vill att fler teaterproduktioner ska turnera oftare i regionen, men det är beroende av att produktionerna inte är för tekniskt krävande, för kostsamma för kommuner och föreningar och att det finns ändamålsenliga lokaler.

Göteborgs teatergruppers ekonomi är upphängd på en mix av ekonomiskt stöd från Göteborgs stad, VGR och/eller statliga medel via Statens kulturråd. De stöden utgör för många grupper grundfinansiering av verksamheten och står till stor del för hyra av lokaler och personalkostnader, vilket skapar en kontinuitet. Även om stadens och VGR stöd är helt avgörande för de fria aktörernas existens så är de inte garanterade eller långsiktiga. De flesta stöd avgörs år från år och måste ständigt sökas på nytt.

Viktiga institutioner och politisk dialog

VGR finansierar helt eller delvis de stora teaterinstitutionerna i länet, som på olika sätt är viktiga nav och kraftcentrum. Regionteater Väst och Backa Teater är i nationell framkant gällande barn- och ungdomsteater och Göteborgs Stadsteater och Folkteatern är produktionscentra för högkvalitativ dramatisk teater för vuxna. Till bilden hör också gästspelsscenen Stora Teatern liksom Göteborgs Dans- och teaterfestival. Borås Stadsteater är den enda institutionen utanför Göteborg och har ett embryo till en regional turnéstruktur.

Det finns ett behov av mer ekonomiska stöd, inte minst för att gynna fler projekt och samarbeten på mindre orter, grupper som är verksamma på platser utanför Göteborg och bidra till ökat turnerande. Likaså finns behov av tätare dialog med politiken, både bland kommunala tjänstepersoner, föreningsföreträdare och teaterproducenter, som vittnar om att kultur rent generellt inte alltid har den självklara platsen i den politiska dagordningen.

Slutsatser och utgångspunkter för förslagen:

- VGR:s påverkan på tillgång och distribution av teater är stor

- Ambitionsnivån hos kommunerna skiljer sig åt

- Barn och unga har tillgång till teater

- Kulturen har en osäker plats i skolan och i kommunerna

- Föreningslivet är helt avgörande för kulturen i kommunerna

- Teaterkonsten behöver en (ekonomisk) satsning

- Alla teatrar behöver inte turnera överallt

- Ändamålsenliga lokaler är en brist

- Teatrar vill komma ut – men det kostar

- Hela regionen gynnas av starka institutioner och ett fritt kulturliv

- Offentligt anslag är helt avgörande – och behöver ses över

- Ökad dialog med anslagsgivare önskas





Göteborgs Stadsteater. "Kontrabasen" med Tomas von Brömssen. "Tystnaden". Foto: Ola Kjelbye.

Förslag

Alla förutsättningar att öka tillgången till teater runt om i regionen finns: en stark finansiell och kulturrik region, ett antal större teaterinstitutioner, fria teatergrupper, lokaler och arrangörsnätverk.

Jag har tittat på hur regionen kan stödja och stärka alla delar inom teaterns ekosystem där institutionsteatrar, fria grupper, föreningar och kommuner utgör en helhet och utformat förslag enligt den förutsättningen.

Förslagen här nedan ska:

- utgå från långsiktighet och kontinuitet
- stödja och utveckla befintlig infrastruktur
- stärka samverkansmöjligheter mellan producenter och arrangörer
- förbättra möjligheterna att leva och verka som kulturskapare i regionen
- öka teaterns och kulturens plats i samhället
- vara relevanta, rimliga och realistiska

Här följer förslag och insatser för att utveckla tillgången till teater för invånarna i Västra Götalandsregionen.

Det är tre grupper av förslag som handlar om att:

- ge institutionsteatrarna ett större gemensamt turnéansvar
- se över den befintliga ekonomiska stödstrukturen
- stärka teaterns roll i kommunerna

FÖRSLAG:

Ett gemensamt regionalt turnéuppdrag för institutionsteatrarna

• En regional turnéslinga

Syfte:

- Öka tillgången på västsvenska teaterproduktioner för en större publik
- Öka de regionalt finansierade teatrarnas närvaro i regionen
- Stärka arrangörsledet och samverkan med fria teatergrupper

För barn och unga finns flera utarbetade strukturer som möjliggör teaterupplevelser under skoltid, inte minst tack vare Regionteater Västs verksamhet och VGR:s

arrangörstöd till kommunerna. Däremot finns det brister i tillgången för teater för en bred allmänhet i många kommuner.

Bland de vuxenproducerande institutionerna är det endast Borås Stadsteater som har ett embryo till en regional turnéstruktur. De teaterproducerande institutionerna som har hela eller en väsentlig del av sin finansiering från VGR bör tillse att alla regionens invånare har bättre möjlighet att ta del av teaterproduktioner från dem.

I stället för att ge en enskild teater i uppdrag att täcka turnébehovet gentemot allmänheten runt om i regionen föreslår jag en ny typ av upplägg för turnéuppdrag.

Mitt förslag är att institutionsteatrarna som har regionalt stöd – Göteborgs Stadsteater, Folkteatern och Borås Stadsteater – bildar en grupp som får ett gemensamt regionalt turnéuppdrag med ansvar att samverka kring ett regionalt utbud. Målet är att uppvisa en bred högkvalitativ repertoar av teater och på sikt bygga en större publik.

En regional turnéslinga bör tas fram i samverkan mellan de medverkande teatrarna och de kommuner som har intresse, kapacitet och tillgång till lämplig arrangörs-kompetens och ändamålsenliga lokaler. Utgångspunkten bör vara fleråriga avtal mellan VGR, teatrarna, kommuner och arrangörsföreningar som bygger på samverkan och borgar för kontinuitet och långsiktighet.

Hur och i vilken omfattning turnéläggning ska göras bör ske i nära dialog med respektive institutionsteater, så att man kan ta hänsyn till de olika förutsättningar som finns på teatrarna gällande resurser, konstnärlig profil och tidsplanering. Inriktning kunde vara att varje teater tillser att de vartannat år i genomsnitt producerar en större och vartannat år en mindre produktion som är anpassad för turné, men att de tre teatrarna får uppdrag att tillse att en jämn fördelning av produktioner görs över en treårsperiod, så repertoar och produktionstakt kan variera över tid.

Turnéuppdraget ska också kunna involvera och stärka institutionernas samverkan med teatergrupper i regionen, som inte har offentlig huvudman.

Utominstitutionella teatergrupper ska också kunna ingå i den regionala turnéstrukturen och vara en del av slingan. Det bör finnas ett sökbart litet större stöd per år att söka för de teatergrupper som vill turnera med en teaterproduktion inom denna föreslagna struktur. Kriterierna bör vara att stöd kan ges till den eller de som kan förmodas ha kapacitet att producera en fullskalig, högkvalitativ teaterproduktion som riktar sig till en offentlig publik.

Samverkan mellan teatergrupper och institutions-teatrarna kan involvera både personal, lokaler och tillverkningskapaciteter.

Målet med detta förslag är att stärka samverkan mellan de i regionen helt avgörande delarna:

- regionen
- kommunerna
- institutionsteatrarna
- arrangörsföreningarna
- fria grupperna

Turnéproduktionerna kan båda vara större, som passar de större scenerna i städerna och mindre, för att kunna nå mindre samhällen, och rikta sig både mot familj och/eller vuxna. Eftersträvansvärt är att produktionerna om möjligt ges flera gånger på varje ort för att på sikt öka intresset för teater.

Samordning av turnéerna skulle kunna hanteras av Stora Teatern, som redan idag har kompetens kring regional turnéläggning, alternativt i samverkan med GöteborgsOperan och deras regionala turnéverksamhet eller i den på sid 93 föreslagna konsulentfunktionens regi.

En av de medverkande institutionsteatrarna bör få ansvar för att leda och koordinera hela turnéuppdraget.

Institutionsteatrarna bör få ersättning för extra turné-kostnader, dock ej för produktion.

FÖRSLAG:

Nya och ändrade stöd till teatrar och arrangörer

Här följer förslag på både nya och förändrade stöd riktade till fria teatergrupper och arrangörer, både ideella och kommunala. De olika stöden har olika effekter och syften.

Om inte nya anslag tillförs måste en prioritering och omfördelning göras inom den befintliga strukturen, beroende på vad man önskar uppnå:

- ökad tillgång till teater på fler och nya platser
- ett större både smalare och bredare utbud
- bättre produktions- och/eller arrangörsvillkor

• Arrangörsstöd för ett kompletterande utbud

Syfte:

- *Stärka arrangörsledet*
- *Bredda utbudet och stötta konstnärlig spets*

Arrangörer i regionen – både föreningar och mindre kommuner – bör kunna söka arrangörsstöd för offentliga föreställningar för vuxna och/eller familjer. Stöd ska kunna utgå till sådant utbud som kompletterar en kommuns eller en förenings ordinarie utbud eller för att stötta nya föreningar genom både att bredda utbudet och stötta konstnärlig spets, till exempel för smalare produktioner, internationella gästspel eller festivaler.

Idag finns ett arrangörsstöd till vissa arrangörer, nämligen de som är lokalhållare, i den så kallade SamSam-gruppen, se sid 16. De organisationerna bör i fortsättningen erhålla ett fortsatt stöd för att upprätthålla infrastrukturen och samordningen kring de många lokalerna i regionen.

Däremot bör ett rent arrangörsstöd finnas att söka för alla typer av föreningar och för kommuner för att bredda ordinarie utbud och stötta konstnärlig spets. Det nuvarande arrangörsstödet bör därmed utökas.

De mindre kommunerna i regionen ska kunna söka ett arrangörsstöd för offentliga föreställningar och ska förutom att garantera att man betalar minst 50% av gagekostnaden själv också presentera en strategisk kulturplan och organisation för genomförande och publikarbete. Uppmuntras bör också att fler kommuner, till exempel genom kommunalförbunden, samverkar om föreställningar på en gemensam spelplats.

• Stöd till residensverksamhet

Syfte:

- *Stötta teaterproduktion runt om i regionen*
- *Stötta kommunala initiativ*
- *Stärka produktions- och arbetsvillkor*

VGR bör stötta kommunala initiativ som syftar till att professionella teatergrupper ges möjlighet till residens-verksamhet i olika kommuner i regionen. Ansökan ska ske gemensamt från kommunen och teatergruppen. De projekt som avser att arbeta med lokal förankring och att göra invånarna på orten delaktiga i processen på olika sätt bör prioriteras.

• Utökat verksamhetsstöd

Syfte:

- *Stärka produktions- och arbetsvillkor*
- *Öka långsiktighet*

VGR har numera årligen ett sökbart treårigt verksamhetsstöd som kan ges till arrangörer, producenter

och olika resurs- och stödstrukturer. Beslut för 2023–2025 tas under hösten 2022.

Kulturnämnden bör sträva efter att höja anslaget för verksamhetsstöd för fria grupper så att en eller flera nya teatrar kan få regionalt verksamhetsstöd. Likaså att se över möjligheten att tidigarelägga beslut om tilldelning. Målet är att förbättra produktionsmöjligheterna för fler teatergrupper, säkra långsiktighet och öka antalet vuxenproduktioner i regionen.

• Översyn av det befintliga arrangörsstödet för barn och unga

Syfte:

- *Stärka teatergrupperns produktionsförutsättningar*
- *Stärka barn och ungas tillgång till teater runt om i regionen*

VGR bör se över hantering och villkor för det befintliga arrangörsstödet, hur urval och beslut om vilka produktioner som ska ingå i subventionssystemet ska utformas.

Etablerade teaterproducerande grupper som uppbär regionalt, kommunalt och/eller statligt verksamhetsstöd bör per automatik inkluderas i utbudet för skolor – och inte som idag genomgå en prövning inför varje produktion. Nya teatrar bör däremot genomgå en kvalitativ bedömning av en referensgrupp.

Likaså bör den tekniska utformningen av arrangörsstödet ses över för att stärka kommuner med långa avstånd och små skolklasser. Landsbygdskommuner bör få en högre subvention för varje skolelev för att kompensera för mindre klasser och längre avstånd.

För att öka antalet föreställningar och därmed nå en större publik kan också en omfördelning inom arrangörsstödet göras så att resurssvaga kommuner erhåller en större subvention.

• Administrativ översyn

Syfte:

- *Minska byråkrati och administration*
- *Ökad tillit till de kulturella och ideella sektorerna*

VGR bör se över den administration som man efterfrågar vid ansökan och redovisning. En generell översyn bör göras för att se hur regionens krav kan anpassas så att den utgår från de administrativa förutsättningar och resurser som föreningar och teaterproducenter besitter.

• Samordning kring lokalregister

Syfte:

- *Öka samverkan med arrangörer och teatrar*

VGR bör underlätta samverkan mellan kulturproducenter och arrangörer genom att samordna så att en uppdaterad förteckning över vilka lokaler som är lämpliga för kulturverksamhet runt om i regionen finns.

Ett förslag är att utgå från Riksteaterns portal scenrum.se och tillse att kommunerna och Samlingslokal-organisationernas samarbetskommitté säkerställer att uppgifterna är aktuella och kompletta. En bas för detta finns i förteckningen i denna utredning på sid 98 som listar cirka 1.100 lokaler, kommun för kommun.

Komplettering bör göras där mått, teknisk utrustning, publikkapacitet, kontaktperson anges. Uppgifter om tillgänglighet både för besökare och medverkande bör samordnas med Tillgänglighetsdatabasen, TD.

FÖRSLAG:

Stärka teaterns roll i kommunerna

• Konsulentstöd till arrangörer och teatrar

Syfte:

- *Stödja samverkan mellan producent och arrangörsföreningar*
- *Stärka kommunala arrangörer*
- *Öka antalet teaterföreställningar i regionen*

VGR främjar idag barn- och ungdomsteater i skolan via Förvaltningen för kulturutveckling och arrangörs-föreningar via stöd till Riksteater Väst.

Framöver bör VGR också stödja en främjarfunktion i form av en konsulent för offentliga teaterföreställningar. Målet är att skapa bättre förutsättningar för och stärka samverkan mellan de viktiga delarna:

- producenter
- arrangörsföreningar
- kommuner

Målet är att få fler kommuner och fler föreningar att arrangera offentliga teaterföreställningar och att samverka mer med teatergrupper.

Konsumenten ska vara ett stöd och stärka hela kedjan av kommuner, föreningar och regionens teatergrupper. Genom nätverk, dialog och coachning av såväl arrangörer som producenter ska samverkan mellan parterna öka och bidra till mer teater för invånarna.

Konsumenten kan också arbeta med regional samordning av turnéer och underlätta turnéläggning för producenter och arrangörer. Behov finns också av projektledning av

olika projekt, däribland fortbildning inom arrangörsledet gällande till exempel publikarbete för att nå fler målgrupper, delaktighet och ökad inkludering. Efterfrågat är också ordnade samtalsforum där teatrar och arrangörerna möts för diskussion och nätverkande – det kan ske för hela regionen och/eller för en samling av kommuner.

Uppdraget som konsulentstöd kan utföras inom befintlig struktur inom regional förvaltning eller ett utökat uppdrag för Riksteatern Väst.

• **Ökad påverkan på kulturplaner, organisation och skolan**

- Syfte:*
- *Öka och stärka tillgången till teater i regionen*
 - *Stärka barn och ungas tillgång till teater*

VGR bör tydliggöra kravet på kommunernas målsättningar och strategier för arbetet med kultur genom att systematiskt följa upp de kommunala kulturplanerna för att stöd ska kunna utgå från regionen.

VGR bör göra en tydligare genomgång för att säkerställa att kommunens kulturplaner är giltiga och adekvata och att de olika kommunerna har den organisering och bemanning som villkoren för arrangörsstödet för barn och unga anger.

En extra satsning bör ske på kultursamordnarna i kommunerna. VGR bör än tydligare ställa större krav för att säkra att kommunerna ger kultursamordnarna de resurser i form av budget och arbetstid som krävs för att säkra och öka tillgången till teater för barn och unga i skolan.

VGR bör göra insatser för att ytterligare markera och höja statusen för kulturens plats i skolan. VGR bör i samverkan med kommunernas grundskole- och utbildningsförvaltningar hitta former och kanaler för att nå skolledare och rektorer.

• **Intensifierad politisk dialog på kommunal och regional nivå**

- Syfte:*
- *Öka och stärka tillgången till teater i regionen*
 - *Stärka teater och kultur i kommunerna*

VGR bör arbeta ännu mer intensivt på högsta politiska nivå för att bredda förståelsen för och insikten om kulturens plats och roll för att Västra Götaland ska vara en attraktiv tillväxtregion. VGR har i sina styrdokument och med sin kulturbudget tydligt visat på kulturens värde för regional utveckling– detsamma gäller dock inte alltid på kommunal nivå.

På regionalpolitisk nivå bör politiken därför formulera än tydligare förväntningar på kommunernas arbete med kultur. Hur kan man inspirera kommuner att se kulturen som en del av deras utvecklingsstrategier och hur kan man öka incitamenten för kommunerna att satsa mer resurser på arrangörsföreningar, lokaler och kulturproduktion?

Två redan befintliga processer skulle kunna utvecklas så att de också i högre grad inspirerar och stödjer varandra, dels processen med den regionala kulturplanen och de krav den ställer på kommunernas kulturplaner, dels VGR:s övergripande regionala utvecklingsplan som tas fram tillsammans med kommunalförbunden.

• **Stötta nya scenkonstlokaler**

- Syfte:*
- *Öka och stärka tillgången till teater runt om i regionen*
 - *Stötta kommunala initiativ*

På många sätt kan man säga att det finns gott om lokaler runt om i hela regionen – dock är långt ifrån många rustade för att ta emot större teatergästspel. Det är inte rimligt att VGR går in och stöttar ekonomiskt för uppgradering eller renovering av platser för möten och evenemang som får anses vara en kommunal och lokal angelägenhet.

Däremot bör VGR vara beredd att stötta tillkomsten av fler spelplatser för scenkonst. De positiva resultaten som har följt av konserthuset i Vara kan inte överskattas, inte bara för ökad tillgång till scenkonst på ytterligare orter i regionen, utan också för de samhälleliga värdeskapande effekterna för ökad livskvalité för invånarna som en ny kulturinstitution i orten bidrar till.

VGR bör både ekonomiskt och på andra sätt stötta kommuner som har för avsikt att genom ny- eller ombyggnad öka antalet lokaler för scenkonst. VGR:s ekonomiska investering ska ses som en viktig markör av betydelsen av fler platser för kultur runt om i regionen.



ADAS Teater. "Söt, tyst och duktig" med Göteborgs Symfoniker. Foto: Jonas Franke-Blom.
Masthuggsteatern. "Schaktet" Foto: Ola Kjelbye.



Folkteatern. "Moderna tider". Foto:Mats Bäcker.

Medverkande

Följande personer har genom dialog, samtal, enkätsvar och intervjuer medverkat och bidragit till utredningen.

Johanna Abrahamsson – Lysekils kommun
Ann-Sofie Andersson – Götene kommun
Johanna Andersson – Skara kommun
Jonna Ahlander Skövde kommun
Johan Ahlsell – Riksteatern Väst
Robert Almqvist – Vårgårda kommun
Ingegerd Ambertsson – Eggby-Istrum-Öglunda bygdegårdsförening
Johanna Andersson – Tidaholms kommun
Catharina Bergil – Högskolan för scen och musik
Vera Berzak – Vera Berzak teatersällskap
Anna Bramsved – Härryda kommun
Ida Burén – Borås stad
Johan Clerhage – Lerums kommun
Josefin Cowie – Alingsås kommun
Peter Doverholt – Tibro kommun
Samuel Ek – Masthuggsteatern
Leif Ekman – Bygdegårdarnas Riksförbund
Astrid Ekermo – Mölndals kommun
Tomas Ekström – Mariestads kommun
Tobias Engström – Västra Götalands Dövas Länsförbund
Ann-Charlotte Eldh – Förvaltningen för kulturutveckling
Lena Fastmark – Hjo kommun
Kerstin Fredriksson – Färgelanda riksteaterförening
Marit Foss Fredriksson – Lilla Edets kommun
Egon Frid – Våra Gårdar Västra Götaland
Johan Forsman – Skogen
Morgan Funevall – Dals-Eds kommun
Juana Gallego – Eñe Escena
Per Granbom – Riksteatern Skövde
Johanna Gustafsson – Tranemo kommun
Lisa Gustafsson – Lidköpings kommun
Christer Gyllander – Västra Bygdegårdsdistriktet
Martin Hansson – Stora Teatern
Thomas Hjalmarsson – Ulricehamns Riksteaterförening
Niklas Hjulström – Västmanlands Teater
Kerstin Johansson – Sotenäs Riksteaterförening
Thomas Johansson – Vänersborgs kommun
Torbjörn Johansson – Södra Råda Bygdegårdsförening
Ola Karlberg – Big Wind
Jan-Olof Karlsson – Munkedals kommun
Petter Kauttmann – Stenungsunds kommun
Matilda Klamas – Teater Nu
Anna Klingstedt – Tjörns kultur- och teaterförening
Birgit Kullingsjö – Vårgårda Teaterförening
Lotta Lekvall – Folkteatern
Birgitta Leijon – Fredsbergs bygdegård
Birgitta Westergren Lenken – Alingsås Teaterförening

Lena Torquato Lidén – Lerums kommun
Fredrik Lindström – Töreboda kommun
Marcus Lilliecrona – Teatercentrum Västra
Joakim Linder – Sotenäs kommun
Anders Lindauer – Västra regionen Folkets Hus och Parker
Ann Lundberg – Regionteater Väst
Mikael Löfgren – Teaterkritiker, författare
Johanna Markström – Karlsborgs kommun
Carola Melo – Marks kommun
Lars Melin – Backa Teater
Tove Meyer – Strömstads kommun
Suzana Zimonja Mitric – Creative Communication Initiative
Staffan Nattsén – ENteater
Britta Netterfors – Stenungsunds kommun
Ann Nilsson – Lidköpings Teaterarrangörer
Inger Nordström – Grästorps kommun
Martin Nordström – Öckerö kommun
Lisa Nowotny – Backa Teater
Marie Nyman – Borås Stadsteater
Juan Ochoa-Echevarria – Tranemo kommun
Nina Persson – Bollebygds kommun
Lovisa Pihl – Angereds Teater
Kristina Ros – Barnteaterakademien
Staffan Rydén – Tidigare Västra Götalandsregionen
Sven Rånlund – Göteborgs Stad
Fia Adler Sandblad – ADAS teater
Anita Sandblom – Trollhättans riksteaterförening
Björn Sandmark – Göteborgs Stadsteater
Anna Sefve – Teater Trixter
Sara Sivre – Mölndals kommun
Hans Sjöberg – Teater Kattma
Lotta Sjölin – Momonga, Kroppologerna, Markatta musikteater
Matilda Skön – Kungälv kommun
JC Svensson – Gullspångs kommun
Maria Sthyr – Bengtsfors kommun
Åsa Tollbom – Mölndals kommun
Sara Törn – Vara Konserthus
Håkan Olsson – Produktionsdiktet
Hanna Uddenberg – Härryda kommun
Ralph Utbult – Bollebygds Riksteaterförening
Sannela Vestrin – Vara kommun
Sara Vogel-Rödin – Åmåls kommun
Monica Wallin – Kungälv Teaterförening
Rickard Wennerberg – Orusts kommun
Linda Zachrisson – Återstartsutredningen
Birgitta Berntsson Årje – Trollhättans kommun
Lina Ehn Öberg – Riksteatern Skåne

Lokaler i Västra Götaland

Uppgifterna är hämtade från Scenrum.se, Folkets Hus och Parker, Våra Gårdar och Bygdegårdarnas Riksförbund.

Föreningar tillhörande Våra Gårdar utan egen lokal är ej medtagna i listan ovan. Likaså har Våra Gårdar-föreningar tillhörande Nykterhetsrörelsens Scoutförbund, NSF, ej heller tagits med eftersom de i regel inte är anpassade för teater och liknande.

Kommun /Ort	Lokalnamn	Lokaltyp	Kommun /Ort	Lokalnamn	Lokaltyp
Ale kommun			Borås	Bodaskolan	Gymnastiksal
Alafors	Medborgarhuset	Biograf och teaterlokal	Borås	Borås Dövas förening	Sal
Alafors	Pelarteatern	Teaterlokal	Borås	Borås Stadsteater, Lilla scen	Teaterlokal
Alafors	Furulundsparken	Sommarpark	Borås	Borås Stadsteater, Stora scen	Teaterlokal
Hålanda	Hålanda bygdegård	Bygdegård	Borås	Borås tidnings tryckeri i Viared	
Nödinge	Ale kommunbibliotek	Sal	Borås	Byttorpsskolan	Gymnastiksal
Nödinge	Ale kommunrum, Kafeet	Kafé - restaurang	Borås	Bäckängsgymnasiet, Aulan	Sal
Nödinge	Ale kommunrum, röda scenen	Sal	Borås	Bäckängsgymnasiet, Gamla gymnastiksalen	Gymnastiksal
Nödinge	Ale kommunrum, teatern	Teaterlokal	Borås	Bäckängsgymnasiet, Nya gymnasiet	Gymnastiksal
Nödinge	Ale kommunrum, tv-studion	Teaterlokal	Borås	Caroli kyrka	Kyrka
Nödinge	Finngården Nols Vi-re	Sal	Borås	Dramafabriken	Sal
Nödinge	Nödinge bygdegårdsförening	Sal	Borås	Ekarängenskolan	Gymnastiksal
Nödinge	Nödingeskolan	Teaterlokal	Borås	Engelbrektskolan	Gymnastiksal
Ramstorp	Jätteberget	Utomhus	Borås	Erikslundskolan	Gymnastiksal
Skepplanda	Skepplanda bygdegårdförening	Bygdegård	Borås	Fjärdingskolan	Gymnastiksal
Starrskärr	Starrskärns bygdegård	Bygdegård	Borås	Föreningsalliansen Olympia	Se Hemgården
Surte	Glasbruksmuseet	Utställningslokal	Borås	Folkän, Kårhuset	Teaterlokal
Surte	Surte Kulturhus	Sal	Borås	Gustav Adolfskyrkan	Sal
Älvängen	Repslagar museet	Utställningslokal	Borås	Göta bibliotek	Sal
Älvängen	Älvsängens Folkets hus	Sal med scen	Borås	Immanuekskyrkan	Sal
Älvängen	Älvsängens kulturhus, restaurangen	Kafé - restaurang	Borås	Konstmuseet	Utställningslokal
Älvängen	Älvsängens kulturhus, sporthallen	Sporthall	Borås	Kuben - navet science tower	
Alingsås kommun			Borås	Kulturhuset	Sal
Alingsås	Alingsås bibliotek	Sal	Borås	Lundskullegården	Bygdegård
Alingsås	Alströmersergymnasiet, Alströmerteatern	Teaterlokal	Borås	Nya grekiska föreningen	Sal
Alingsås	Christine kyrka	Kyrka	Borås	Parkteatern	Sommarteater
Alingsås	Folketshus	Sal med scen	Borås	Regionteater Väst, Boråsscenen	Teaterlokal
Alingsås	Gamla tennishallen (Maxihallen)	Sporthall	Borås	Röda Kvarn	Sal
Alingsås	Grand Hotel	Sal	Borås	Sagateatern (Saga bio)	Teaterlokal
Alingsås	Gymnastikens hus	Sporthall	Borås	Sjöboskolan	Gymnastiksal
Alingsås	Nollhagahallen, A-Hallen	Sporthall	Borås	Stadsbiblioteket	Sal
Alingsås	Nollhagahallen, B-Hallen	Gymnastiksal	Borås	Säraskolan	Gymnastiksal
Alingsås	Paladium	Teaterlokal	Borås	Textilmuseet	Sal
Alingsås	Palladiumgården, TR-lokalen	Sal	Borås	Trandaredskolan	Gymnastiksal
Alingsås	Restaurang Mangiamo	Kafé - restaurang	Borås	Kretsen	Våra Gårdar/IOGT-NTO
Alingsås	Sallys Cafe	Kafé - restaurang	Borås	Bosnisk Islamiska Församlingen Borås	Våra Gårdar
Alingsås	Sågen i Anten	Sal	Borås	Fastighetsföreningen Lönnen i Borås	Våra Gårdar/IOGT-NTO
Alingsås	Ångabokskolans idrottshall	Sporthall	Borås	Åhaga	Sal
Alingsås	Westgöten	Våra Gårdar/IOGT-NTO	Bredared	Bredareds bygdegård	Bygdegård
Gräfsnäs	Bygdegården Gräfsnäs	Bygdegård	Bråmhult	Fritidsgården	Sal
Hemsjö	Hemsjö kyrka	Kyrka	Bråmhult	Myråsskolan	Gymnastiksal
Lycke	Lycke kyrka	Kyrka	Dalsjöfors	Dalsjöhallen	Sporthall
Sollebrunn	Bjerkehallen	Teaterlokal	Dalsjöfors	Folkets park	Sal med scen samt sommarteater
Sollebrunn	Gendalens bygdegård	Bygdegård	Dalsjöfors	Tummarpskolan/Förskola	Gymnastiksal
Sollebrunn	Lilla Bjärkehallen, Växthuset	Gymnastiksal	Dannike	Dannikeskolan	Gymnastiksal
Bengtsfors kommun			Fristad	Folkhögskolan, Högtidssalen	Sal
Bengtsfors	Folkparken Valhall	Sommarteater	Fristad	Fristads kyrkan	Kyrka
Bengtsfors	Kanalgården	Sal	Fristad	Fristadskolan H, Stora Hallen	Gymnastiksal
Bengtsfors	Odeon	Teaterlokal och biograf	Fristad	Fristadskolan LM, Lilla hallen	Gymnastiksal
Bengtsfors	Torrskogs Bygdegårdsföreninge	Bygdegård	Fristad	Gingri Bygdegård	Bygdegård
Bengtsfors	Folkparken Valhalls Framtid	Scen	Gånghester	Gånghesterskolan	Gymnastiksal
Bengtsfors	Gustavsfors Folkets Hus	Scen	Hedared	Hedareds folkdanslags bygdegårdsförening	Bygdegård
Bengtsfors	Mustadfors Folkets Hus	Scen	Hultafors	Hultafors Bygdegård	Sal
Bengtsfors	Klipprosen (föreningsnamn)	Våra Gårdar/IOGT-NTO	Kinnarumma	Unga krafter	Våra Gårdar/IOGT-NTO
Bengtsfors	Skåpafors Folkets Hus	Scen	Målsryd	Målsrydskolan	Gymnastiksal
Billingsfors	Våra gårdar	Sal	Norrby	Norrby fritidsgård	Sal
Dals Långed	Steneby Bygdegård	Bygdegård	Rångedala	Rångedala Bygdegård	Bygdegård
Dals Långed	Stenebyskolan		Sandared	Sandaredskolan, Gymnastiksalen	Gymnastiksal
Värvik	Värviks bygdegård	Bygdegård	Sandared	Sandaredskolans aula	
	Bäckefors Bygdegård	Bygdegård	Seglora	Seglora Bygdegård	Teaterlokal
	Ödeskölts Bygdegård	Bygdegård	Viskafors	Viskaforsskolan	Gymnastiksal
			Viskafors	Viskaforsskolans gamla gymnastiksal	Gymnastiksal
Bollebygds kommun			Dals-Eds kommun		
Bollebygd	Bollebygdsksolan	Gymnastiksal	Ed	Anebros Bygdegård	Bygdegård
Bollebygd	Bollebygdskskolans Aula	Teaterlokal	Ed	Mühlbocks hotell	Sal
Bollebygd	Bollebygdskskolans samlingssal	Sal	Ed	Snörrumsskolan	Sal
Bollebygd	Morgonstjärnan, Ordershuset i Töllejsjö	Våra Gårdar	Ed	Stallbacken	Teaterlokal
Bollebygd	Stationen	Sal		Båstorp Bygdegård	Bygdegård
Bollebygd	Töllejsöskolan	Gymnastiksal	Essunga kommun		
Ölsfors	Gesebols Bygdegård	Bygdegård	Essunga	Essunga kyrka	Kyrka
Borås stad			Essunga	Essunga skola	Gymnastiksal
Borås	Almäsgymnasiet, Aulan	Sal	Essunga	Främostads nya bygdegårdsförenign	Bygdegård
Borås	Apleredskolan	Gymnastiksal	Essunga	Magnolia restaurang	Kafé - restaurang
Borås	Bergdalskolan	Gymnastiksal	Jonslund	Jonslunds skola	Sal



Stora Teatern. "Bob hundmusikal", gästspel Helsingborg Stadsteater. Cecilia Borssén, John Essing, Jonas Jonsson och Thomas Öberg. Foto: Emmalisa Pauly.
Masthuggsteatern. "Papper PC". Foto: Lina ikse. **Backa Teater.** "Färgen från yttre rymden" med Ulf Rönnerstrand, Egon Ebbersten, Ove Wolf, Ylva Gallon. Foto: Ola Kjelbye



Kommun /Ort	Lokalnamn	Lokaltyp
Nossebro	Biograf Stjärnan	Biograf
Nossebro	Bredlös Skola	Gymnastiksal
Nossebro	Bygdegården Essunga	Bygdegård
Nossebro	Bygdegården Främmestad	Sal
Nossebro	Jonslunds skola	Gymnastiksal
Nossebro	Klubblokalen Fåglum	Bygdegård
Nossebro	Klubblokalen Kolsholmen	Bygdegård
Nossebro	Malma Bydgegård	Bygdegård
Nossebro	Nossebro Aula	Teaterlokal
Nossebro	Restaurang Mangnolia Bredöl	Kafé - restaurang
Nossebro	Åsikters samlingssal	Sal

Falköpings kommun		
Falköping	Amfiteatern Plantis	Utomhus
Falköping	Briseme hembydsgård	Sal
Falköping	Centralskolan, Lilla gymnastiksalen	Gymnastiksal
Falköping	Centralskolan, Stora gymnastiksalen	Gymnastiksal
Falköping	Dotorpsskolan	Sporthall
Falköping	Folkets Park	Folkpark, vinterbonad
Falköping	Fredriksbergskyrkan	Kyrka
Falköping	Fredriksbergsskolan, Musikskolans scen	Konsertlokal
Falköping	Friggeråkers Bygdegård	Bygdegård
Falköping	Församlingshemmet	Sal
Falköping	Kyrkerörsskolan	Gymnastiksal
Falköping	Luttra Bygdegård	Bygdegård
Falköping	Lärcenter Falköping	
Falköping	Lärcenter, Hörsalen	
Falköping	Medborgarhuset, Margaretasalen	Sal
Falköping	Missionskyrkan	Kyrka
Falköping	Nås Bygdegård	Bygdegård
Falköping	Odenhallen	Sporthall
Falköping	Pingstkyrkan	Kyrka
Falköping	Rotundan	
Falköping	Stadshushallen	Sal
Falköping	Stadsteatern	Teaterlokal
Falköping	Sätuna Bygdegårdsförening	Sal
Falköping	Tunhems Teater	Teaterlokal
Falköping	Valtorps Bygdegård	Bygdegård
Falköping	Vättlösa Bygdegårdsförening	Bygdegård
Falköping	Ällebergsgymnasiet	Sal
Floby	Floby skola, Gymnastiksalen	Gymnastiksal
Floby	Floby skola, Sporthallen	Sporthall
Floby	Grolanda Bygdegård	Bygdegård
Slutarp	Frökind	Sal
Stenstorp	Borgunda Bygdegård	Bygdegård
Stenstorp	Dalénium Stora Scen	Biograf
Vartofta	Slötagården	Sal
Vartofta	Vartofta Salmtingslokal	Sal
Åsarp	Fivlereds hembygdsgrd	Sal

Färgelanda kommun		
Färgelanda	Allhem	
Färgelanda	Centrum Scen Ute	Utomhus
Färgelanda	Dalslands Folkhögskola, samlingssalen	Sal
Färgelanda	Färgelanda Kyrka	Sal
Färgelanda	Färgelanda Sporthall	Sporthall
Högsäter	Högsäters Bygdegård	Bygdegård
Högsäter	Järbo Allhem	
Stigen	Stigens Folkets Hus	Inomhusscen
Stigen	Stigens Herrgård	
Ödeborg	Ödeborgs Folkets Hus	Scen
	Gamla Skolan Rännelanda	Bygdegård
	Järbo Bygdegård	Bygdegård
	Torps Bygdegård	Bygdegård

Grästorps kommun		
Grästorp	Centralskolan, Aulan	Teaterlokal
Grästorp	Flo-sal Bygdegård	Bygdegård
Grästorp	Hyringa-Längnums Bygdegård	Bygdegård
Grästorp	Konserthuset, Salongen	Teaterlokal
Grästorp	Konsterhuset, Vistesalen	Konsertlokal
Grästorp	Konserthuset, Åsesalen	Konsertlokal
Grästorp	Konserthuset, Bellmansalen	Sal
Grästorp	Kyrkanshus	Kyrka
Grästorp	Lunneviskolan	Gymnastiksal
Grästorp	Skogshyddan	Bygdegård
Grästorp	Sparbanken	Sal
Grästorp	Trökörna Bygdegård	Bygdegård
Grästorp	Blåbandslokals fastighetsförvaltning	Våra Gårdar/SBF
Grästorp	Vänersnäsålgret	Våra Gårdar/Junis

Gullspångs kommun		
Amnegården	Samlingssalen	
Amnehärad	Försmalingshemmet	
Gullspång	Amnegården, matsalen	Sal
Gullspång	Biblioteket Gullspång	Sal
Gullspång	Centrum Bio	Teaterlokal
Gullspång	Gullstensskolan	Sal
Gullspång	Gullstensskolans gymnasitiskal	Gymnastiksal
Gullspång	Göta Holme Festplats	Sal
Gullspång	Mogården	Sal
Gullspång	Sessionssalen	
Gullspång	Södra Råda Bygdegård	Bygdegård

Kommun /Ort	Lokalnamn	Lokaltyp
Gullspång	Södra Råda hembydsgård, utomhus	Utomhus
Hova	Förläggningsskolan	Gymnastiksal
Hova	Församlingshemmet	Sal
Hova	Hantverkshuset	Teaterlokal
Hova	Hova Bygdegård	Bygdegård
Hova	Hova Hotell	Kafé - restaurang
Hova	Hova Skola	Gymnastiksal
Hova	Mogården	Sal
Hova	Regnbågsskolan	
Hova	Folkets hus	Teaterlokal
Otterbäcken	Kulturhuset	Uställningslokal
Otterbäcken	Träffpunkten Skagersvik	Sal

Göteborgs stad		
Angered	Angered Arena	Sporthall
Angered	Angered's teater i Kulturhuset Blå Stället	Teaterlokal
Angered	Folkets hus Hammarkullen	Scen
Angered	Hjällboskolan	Sal
Angered	KulturATOM	Sal
Angered	Kulturskolans Blackbox	Sal
Askim	Pilens fritidsgård	Sal
Göteborg	ABF Vux Odinsskolan	Sal
Göteborg	Allégården	Sal
Göteborg	Aftonstjärnan Folkets Hus	Scen, biograf
Göteborg	Amandas Teater	Teaterlokal
Göteborg	Annedahlskyrkan	Kyrka
Göteborg	Arken Hotell & Spa	
Göteborg	Artisten, Cafeet	Konsertlokal
Göteborg	Artisten, Konsertsalen	Konsertlokal
Göteborg	Artisten, Orgelsalen	Konsertlokal
Göteborg	Artisten, Övriga salar	Sal
Göteborg	Atalante	Kafé - restaurang
Göteborg	B&W Hisingen	Utomhus
Göteborg	Bagaregårdens kulturhus	Sal
Göteborg	Best Westen Hotell Eggers	Sal
Göteborg	Betlehemskyrkan	Kyrka
Göteborg	Bio Roy	Biograf
Göteborg	Bommens Salonger	Kafé - restaurang
Göteborg	Brewhouse	Uställningslokal
Göteborg	Bräckegymnasiet	
Göteborg	Chalmers, Palmstedtsalen	Sal
Göteborg	Chalmers, RunAn-salen	Sal
Göteborg	Christinae kyrka (Tyska kyrkan)	Kyrka
Göteborg	Cinnober Teater	Teaterlokal
Göteborg	Dockteatern Sesam	Teaterlokal
Göteborg	Domkyrkan	Kyrka
Göteborg	Draken	Biograf och scen
Göteborg	Draken Carnegiekajen	Utomhus
Göteborg	Folkets Hus, Kongressalen	
Göteborg	Folkteatern, Lilla Scenen	Teaterlokal
Göteborg	Folkteatern, Stora Scenen	Teaterlokal
Göteborg	Fräntorps Folkets Hus	Sal
Göteborg	Frihamnpiren	Utomhus
Göteborg	Fritidsgården Pilen	
Göteborg	Föreningen Navet i Bergsjön	Bergsjöns Kulturhus, klart hösten 2022

Göteborg	Förstamajsgatan Förskola	
Göteborg	Gillestugans Konsertlokal	Konsertlokal
Göteborg	Glashuset	
Göteborg	Gothenburg Film Studios	
Göteborg	Götaplatsen	Utomhus
Göteborg	Göteborgs dövas förening	Sal
Göteborg	Göteborgs konserthus, Entréhallen	
Göteborg	Göteborgs konserthus, Stenhammarsalen	Sal
Göteborg	Göteborgs konserthus, Stora salen	Konsertlokal
Göteborg	Göteborgs Konstmuseum	Uställningslokal
Göteborg	Göteborgs Stadsteater, Foajén	Teaterlokal
Göteborg	Göteborgs Stadsteater, Stora Scenen	Teaterlokal
Göteborg	Göteborgs Stadsteater, Lilla Scenen	Teaterlokal
Göteborg	Göteborgs Stadsteater, Studio	Teaterlokal
Göteborg	Göteborgsoperan	teaterlokal
Göteborg	Hagakyrkan	Kyrka
Göteborg	Hagateatern	Teaterlokal
Göteborg	Heden	Utomhus
Göteborg	Henriksberg	Kafé - restaurang
Göteborg	Högsbo kyrka	Kyrka
Göteborg	IOGT-NTO, Hinsholmen	Sal
Göteborg	Jazzklubben Nefertiti	Sal
Göteborg	Jeffery's Pub & Restaurang	Kafé - restaurang
Göteborg	Johannebergskyrkan	Kyrka
Göteborg	Kajskjul 8	Kafé - restaurang
Göteborg	Kalejda-Mötesplats för samtida konst	Uställningslokal
Göteborg	KoM Bar	Kafé - restaurang
Göteborg	Konstpedemins Cafe	Sal
Göteborg	Kortedala Forum	Konsertlokal
Göteborg	Kortedala torg	Utomhus
Göteborg	Kronhuset	Sal
Göteborg	Kulturhuset Käken	Sal
Göteborg	Kungsportsplatsen - utescen	Utomhus
Göteborg	Kungstorget	Utomhus
Göteborg	Lilla teatern	Sal
Göteborg	Liseberg, Paviljong	Utomhus
Göteborg	Liseberg, Stora scenen	Utomhus

Kommun /Ort	Lokalnamn	Lokaltyp
Göteborg	Lisebergshallen	Teaterlokal
Göteborg	Lisebergsteatern	Teaterlokal
Göteborg	Lorensbergsteatern	Teaterlokal
Göteborg	Lundensskolan	Aula
Göteborg	Masthuggskyrkan	Kyrka
Göteborg	Masthuggsteatern	Teaterlokal
Göteborg	Matteuskyrkan	Kyrka
Göteborg	Munkabäcksgymnasiet	Sal
Göteborg	Musikenshus, Café Hängmattan	Kafé - restaurang
Göteborg	Musikenshus, Konsertlokalen	Konsertlokal
Göteborg	Pustervik	Teaterlokal
Göteborg	Pustervik Lagerhuset	Sal
Göteborg	Redbergsteatern	Teaterlokal
Göteborg	Repslagargården	Sal
Göteborg	Restaurang Dessert	Kafé - restaurang
Göteborg	Restaurang Louice	Kafé - restaurang
Göteborg	Rio Rio	Kafé - restaurang
Göteborg	Rondo	Kafé - restaurang
Göteborg	Roy	Biograf
Göteborg	Röda Sten	Utomhus
Göteborg	Scandinavium	Arena
Göteborg	Slottskogen	Utomhus
Göteborg	Stadsbiblioteket	
Göteborg	Sticky Fingers	Konsertlokal
Göteborg	Stora Björn	
Göteborg	Stora Teatern	Teaterlokal
Göteborg	Stora Teatern, Kristallen	Sal
Göteborg	Stora Teatern, Lilla scen	Sal
Göteborg	Studenternas hus, Stora hallen	Konsertlokal
Göteborg	Svenska Mässan	Sal
Göteborg	Teater Aftonstjärnan	Teaterlokal
Göteborg	Teater Uno	Teaterlokal
Göteborg	Torpaskolan	Aula
Göteborg	Trädgår'n, scenen	Sal
Göteborg	Trädgårdsföreningen, Utomhus	Utomhus
Göteborg	Universitetes Aula	Utomhus
Göteborg	Vasakyrkan	Kyrka
Göteborg	Världskulturmuseet Studion	Teaterlokal
Göteborg	World Music	Konsertlokal
Göteborg	Örgryte gamla kyrka	Kyrka
Göteborg	Örgryte Nya Kyrka	Kyrka
Göteborg	Tuве Scoutkår	Våra Gårdar/Scouterna
Hisingen	Aftonstjärnan A-salen	Teaterlokal med biograf
Hisingen	Flunsåsparken	Sommarteater
Hisingen	Lunby Konsertsal	Sal
Hisingen	Vårvindens fritidsgård	Sal
Hisingen	Backa Folkets hus	Sal
Hisingen	Backa Kulturhus	Sal
Hisingen	Brunnshuset	Sal
Hisingen	Hovås	Utomhus
Kolltorp	Picknickfestivalen, Apslätten	Utomhus
Landvetter	Gröenkapellet	Kyrka
Landvetter	Landvetterskolans idrottssal	Gymnastiksal
Landvetter	Lunnaskolans idrottssal	Gymnastiksal
Olofstorp	Berggrumsgården Bygdegårdsförening	Bygdegård
Ölskrorken	Baharegården	Sal
Torslanda	Kulturhuset Vingen	Teaterlokal
Torslanda	Torslandahallen	Sporthall
Tynnered	Tyrolens Fritidsgård	Sal
Vrängö	Vrängö-huset	Sal
Vrängö	Vräng Bygdegård	Bygdegård
Västra Frölunda	Frölunda Kulturhus, Lilla salen	Sal
Västra Frölunda	Frölunda Kulturhus, Stora salen	Teaterlokal
Västra Frölunda	Frölunda Kulturhus, Stora sporthallen	Sporthall
Västra Frölunda	Gamla Påvelundsskolan	Gymnastiksal
Västra Frölunda	Kannebäcksskolan	Sal
Västra Frölunda	Stadsdelshuset, B-huset	Sal
Västra Frölunda	Teater Durken	Teaterlokal
Västra Frölunda	Årlegården	Sal
	Bergm Byddegård	Bygdegård
	Brännögården	Bygdegård

Götene kommun		
Götene	Centrumhuset, Götasalen	Teaterlokal
Götene	Centrumhuset, Sessionssalen	Sal
Götene	Folkets hus	Sal
Götene	Folkets park	Sommarteater
Götene	Fornängsskolan, Idrottshall	Sporthall
Götene	Församlingshemmet Götene	Sal
Götene	Göta missionshus	Sal
Götene	Holmestads kyrka	Kyrka
Götene	Husaby kyrka	Kyrka
Götene	Kinne-Kleva Kyrka	Kyrka
Götene	Kjällbyhallen	Kyrka
Götene	Ljungsbackensskolan	Gymnastiksal
Götene	Skälvums kyrka	Kyrka
Götene	Västerbyskolan	Gymnastiksal
Götene	Österängs Bygdegård	Bygdegård
Hällekis	Carinas Kök och bar	Kafé - restaurang
Hällekis	Forsheims Kyrka	Kyrka
Hällekis	Hellekis, Smedjan	Biograf
Hällekis	Hjelmäter	Sal
Hällekis	Hällekis Folkets hus	Bygdegård
Hällekis	Österplana Kyrka	Kyrka

Kommun /Ort	Lokalnamn	Lokaltyp
Källby	Källbyhallen	Sporthall
Källby	Pastoratsgården	Sal
Lundsbrunn	Lundsbrunn, Brunnsalongen	Sal
Lundsbrunn	Lundsbrunn, kurortsterassen	Utomhus
Lundsbrunn	Lundsbrunns Bygdegård	Bygdegård

Herrljunga kommun		
Fäglavik	Mimersborg	Sal
Fölene	Fölenegården	Sal
Herrljunga	Altorpsskolan	Sal
Herrljunga	Biblioteket i Herrljunga	Sal
Herrljunga	Eggvene Bygdegård	Bygdegård
Herrljunga	Folkets park	Folkpark, vinterbonad
Herrljunga	Gymnasiets aula, Kunskauskällan	Teaterlokal
Herrljunga	Skölvane Bygdegård	Bygdegård
Herrljunga	Solglinten	Våra Gårdar/IOGT-NTO
Remmene	Remmene Bygdegård	Bygdegård

Hjo kommun		
Hjo	Kafé Grönköping	Kafé - restaurang
Hjo	Hjo Biograförening	Scen, biograf
Hjo	Hjo Kultur och Teaterförening	Scen
Hjo	Kulturkvarteret (Medborgarhuset) Park	Teaterlokal
Hjo	Kulturkvarteret (Medborgarhuset) L. Park	Teaterlokal
Hjo	Korsberga Bygdegård	Sal

Härryda kommun		
Hindås	Roskullen Bygdegård	Bygdegård
Härryda	Rävlanda föreningsgård	Bygdegård
Härryda	Sörtorps fritidsförening	Bygdegård
Landvetter	Landvetters kulturhus	Sal
Mölnlycke	Cafescenen, Mölnlycke kulturhus	Kafé - restaurang
Mölnlycke	Lilla Salen, Mölnmycke kulturhus	Sal
Mölnlycke	Mölnlycke kulturhus Biblioteket	Aula
Mölnlycke	Stora salen, Mölnlycke kulturhus	Teaterlokal
Mölnlycke	Studieförbundet Vuxenskolan	
Mölnlycke	Wendelsbergs Folkhögskola	Teaterlokal
Mölnlycke	IOGT-NTO 103 VÄST	Våra Gårdar/IOGT-NTO
Mölnlycke	Sjövalla Frisksportklubb	Våra Gårdar/SFF
Mölnlycke	Wendelsbergs Folkhögskola	Våra Gårdar/IOGT-NTO
Rävlanda	Idrottshallen, Rävlandaskolan	Teaterlokal
Rävlanda	Rävlanda Bygdegård	Bygdegård
	Benebyskolan	Bygdegård
	Eskilsbygården	Bygdegård
	Hindås dansgille	Bygdegård
	Hindås station	Bygdegård

Karlsborgs kommun		
Forsvik	Gjuteriet	Sommarteater
Forsvik	Kafé Ada, Forsviks bruk	Kafé - restaurang
Forsvik	Maskinverksta'n	Sommarteater
Karlsborg	Bio Casablanca	Biograf
Karlsborg	Brostugan	Kafé - restaurang
Karlsborg	Carl Johanssskolans aula	Sal
Karlsborg	Fästningsteatern	Teaterlokal
Karlsborg	Garnisonskyrkan	Kyrka
Karlsborg	Hotell Wettern	Kafé - restaurang
Karlsborg	Idas Srandgård	Kafé - restaurang
Karlsborg	Karlsborgs bibliotek	Sal
Karlsborg	Kolmilan Flugebyn	Utomhus
Karlsborg	Kulturstugan	
Karlsborg	Missionskyrkan	Kyrka
Karlsborg	Mitt i Mölltorp	Konsertlokal
Karlsborg	Molidens Idrottshall	Sporthall
Karlsborg	Nymans café	Kafé - restaurang
Karlsborg	Pingstkyrkan	Kyrka
Karlsborg	Skomakarn's	Kafé - restaurang
Karlsborg	Tärnsjögården	Bygdegård
Karlsborg	Udenäs Hembygdsgrd	Sal
Karlsborg	Udenäs Kyrka	Kyrka
Mölltorp	Mölltorps museum	Bygdegård
Udenäs	Udenäsgrården	Bygdegård

Kungälv kommun		
Kungälv	Gategården, föreningslokal	Sal
Kungälv	Kvarnkullen	Teaterlokal
Kungälv	Kungälv Folkets hus och park	Scen
Kungälv	Mimers hus, Dramasalen	Sal
Kungälv	Mimers hus, Hörsal 1	Sal
Kungälv	Mimers hus, Hörsal 2	Sal
Kungälv	Mimers hus, Teatern	Teaterlokal
Kungälv	Munkegårdeskolan	Sal
Kungälv	Nordiska Folkhögskolan	Sal
Marstrand	Havshotellet Marstrand, Blå Salen	Teaterlokal
Marstrand	Marstrands kyrka	Kyrka
Torsby	Torsby Bygdegård	Bygdegård
	Hermansby	Bygdegård

Lerums kommun		
Floda	Floda Lada	Teaterlokal
Floda	Novahallen	Sporthall
Floda	Nåås Slott	Sal
Floda	Skallsjö kyrka	Kyrka

Kommun /Ort	Lokalnamn	Lokaltyp
Floda	Tennishallen	Sporthall
Gråbo	Bygdegården	Sal
Lerum	Aspenässkolan	Gymnastiksal
Lerum	Dergårdsteatern	Teaterlokal
Lerum	Hulanskolan	Gymnastiksal
Lerum	Lerums Gymnasieskola	Gymnasieskola
Lerum	Lerums kyrka	Kyrka
Lerum	Rydbergsskolan	Gymnastiksal
Lerum	Torpskolan	Sal
Lerum	Kamraten	Våra Gårdar/IOGT-NTO
Näss	Näss	Utomhus
Tollered	Unga Viljor	Våra Gårdar/IOGT-NTO

Lidköpings kommun		
Järpås	Häggesleds Bygdegård	Bygdegård
Järpås	Järpås Bygdegård	Bygdegård
Järpås	Järpås Skolan	Gymnastiksal
Lidköping	Da La Gardieskolan, Aulan	Teaterlokal
Lidköping	Esplanadteatern	Sal
Lidköping	Folkets Huis	Teaterlokal och biograf
Lidköping	Folkets Park, Rotundan	Folkpark, vinterbonad
Lidköping	Folkets Park, Teatern	Sommarteater
Lidköping	Galejan	Konsertlokal
Lidköping	Gösslundaskolan	Gymnastiksal
Lidköping	Idrottens Hus	Sporthall
Lidköping	Lavads Bygdegårdsförening	Bygdegård
Lidköping	Lidköpings Vål	Våra Gårdar/IOGT-NTO
Lidköping	Lidåkerskolan	Gymnastiksal
Lidköping	Mellby Bygdegård	Bygdegård
Lidköping	Muren	Konsertlokal
Lidköping	Månesköldsskolan	Gymnastiksal
Lidköping	Otterstads skolan	Sal
Lidköping	Parketten	Konsertlokal
Lidköping	Pingstkyrkan	Kyrka
Lidköping	Restaurang Strand	Kafé - restaurang
Lidköping	Råda skola	Gymnastiksal
Lidköping	Rörstrands Museum	Sal
Lidköping	S:t Nicolai kyrka	Kyrka
Lidköping	Saleby Bygdegård	Bygdegård
Lidköping	Sockerfabrikens lunchrestaurang	Kafé - restaurang
Lidköping	Sockertoppen	Kafé - restaurang
Lidköping	Stadsbiblioteket	
Lidköping	Stadsträdgårdsparken	Utomhus
Lidköping	Stadt, Festsalen	Kafé - restaurang
Lidköping	Stenportsskolan	Gymnastiksal
Lidköping	Sålebyskolan	Gymnastiksal
Lidköping	Tolsjö Bygdegård	Bygdegård
Lidköping	Vinningaskolan	Gymnastiksal
Lidköping	Vänermuseet	Sal
Lidköping	Östbysalen	Kafé - restaurang
Läckö	Läckö slott, inre borggården	Utomhus
Läckö	Läckö slott, riddarsalen	Sal
Läckö	Läckö slott, slottskyrkan	kyrka
Läckö	Läcköslott, slottsvallen	Utomhus
Norra Härene	Bygdegården	Sal
Rackeby	Rackeby-Skalunda Bygdegård	Bygdegård
Sunnersberg	Stenhusbacken Sunnersberg	Utomhus
Tranum	Tådene juf Bygdegård	Bygdegård
Tun	Friels Bygdegård	Bygdegård
Tun	Karaby Bygdegård	Sal
Vinninga	Hasslösa Bygdegård	Bygdegård

Lilla Edets kommun		
Hjärtum	Hjärtumgården	Sommarteater
Lilla Edet	Alegården	Bygdegård
Lilla Edet	Folkets hus, Edetsalongen	Teaterlokal och biograf
Lilla Edet	Folkets hus, Stora salongen	Sal med scen
Lilla Edet	Åsbräcka Bygdegård	Bygdegård
Lödöse	Tunge Bygdegårdsförening	Bygdegård
Prässebo	Prässebo Bygdegårdsförening	Bygdegård
	Västerlanda Bygdegård	Bygdegård

Lysekils kommun		
Brastad	Brastad Folketshus	Teaterlokal
Grund Sund	Skaftö Folkets Hus	Sal med scen
Härmäset	Folkets Hus	Sal med scen
Lyse	Folkets Hus	Sal med scen
Lysekil	Folkets hus	Teaterlokal
Lysekil	Folkets Hus, B-salen	Sal
Lysekil	Folkets Hus	Biograf med scen
Lysekil	Gullmarsgymnasiets aula	Sal
Lysekil	Havsbadrestaurangen	Kafé - restaurang
Lysekil	Kronobergsskolan	Gymnastiksal
Lysekil	Mariedalsskolan	
Lysekil	Oscars	
Lysekil	Pinnevikén	Utomhus
Lysekil	Stadsparken	Utomhus

Mariestad		
Mariestad	Ekby Bygdegård	Bygdegård
Mariestad	Färeds Bygdegård	Bygdegård
Mariestad	Hertig Karls Torg	Utomhus
Mariestad	Karlsholme F.P, Jubileumsteatern	Vinterbonad teater

Kommun /Ort	Lokalnamn	Lokaltyp
Mariestad	Karlsholme F.P, Rotundan	Vintebonad dansrotunda
Mariestad	Lugnås Bygdegårdsförening	Bygdegård
Mariestad	Mariestad-Karlsholme Folkets Park	Utomhus
Mariestad	Mariestads bibliotek	Sal
Mariestad	Riddare Templet Fyrbåken	Våra Gårdar
Mariestad	Sjötorps Bygdegård	Bygdegård
Mariestad	Stadshotellet	Sal
Mariestad	Teatern	Teaterlokal
Mariestad	Torsö Bygdegård	Bygdegård
Mariestad	Tunaholmskolan	Teaterlokal
Mariestad	Vadsbogymnasiet	Sal
Mariestad	Vadsbogymnasiets gymnastiksal	Gymnastiksal
Mariestad	Österåsen Idrottshall	Sporthall

Marks kommun		
Bergthem	Berghems Bygdegård	Bygdegård
Fotskål	Fotskåls Bygdegård	Bygdegård
Frilsta	Frilsta Folkets Hus	Scen
Hajom	Hajom Bygdegårdsförening	Bygdegård
Hyssna	Hyssna Bygdegård	Bygdegård
Hällingsjö	Kråkered skolan	Bygdegård
Kinna	Kommunhuset	Sal
Kinna	Konserthusbiografen	Teaterlokal
Kinna	Kunskapens hus/Gymnasieskolan	Teaterlokal
Kinna	Lyckeskolans scen	Aula
Kinna	Mor Kerstins Torg	Utomhus
Mark	Horreds Nya bygdegårdsförening	Bygdegård
Mark	Sättila Bygdegård	Bygdegård
Rydal	Rydals museum	
Skene	IOGT/NTO-lokalen	Sal
Skene	Kulturhuset	Teaterlokal, bio
Skene	Kunskapenshus, Assbergasalen	Sal
Skene	Ihårdig	Våra Gårdar/IOGT-NTO
Torestorp	Torestorps Bygdegård	Bygdegård
Torestorp	Ålekulla Bygdegård	Bygdegård
Öxabäck	Öxabäck bygdegård	Bygdegård

Melleruds kommun		
Bolstad	Bolstad Bygdegård	Bygdegård
Järn	Järns bygdegård	Bygdegård
Järn	Källhults Bygdegård	Bygdegård
Mellerud	Dahlstienska gymnasiet	Sal
Mellerud	Erikstads Bygdegård	Bygdegård
Mellerud	Kulturbuket på Dal	Teaterlokal
Mellerud	Rådahallen	
Mellerud	Melleruds hopp	Våra Gårdar/IOGT-NTO
Upperud	Dalslands Museum & Konsthall	Utställningslokal
Åsensbruk	Föreningshuset	Teaterlokal, bio
Ör	Örs Bygdegårdsförening	Bygdegård
	Bystugan i Dalaskog	Bygdegård
	Dalaskogs bygdegård	Bygdegård

Munkedals kommun		
Dinge	Sporthallen, Dinge	Gymnastiksal
Hedekas	Hedekas Bygdegård	Bygdegård
Munkedal	Biosalongen	Teaterlokal
Munkedal	Bärfedals Hembygdsförening	Bygdegård
Munkedal	Folkets Hus	Teaterlokal
Munkedal	Folkets Park	Sommarteater

Mölnåls stad		
Hällesåker	Hällesåkersgården	Bygdegård
Källered	Ekenhallen	Sporthall
Lindome	Bio Etage	
Lindome	Lindomegården	Sal
Mölnål	Alenta AB	Sal
Mölnål	Balltorpsskolans gymnastiksal	Gymnastiksal
Mölnål	Bosgårdesskolan	Sal
Mölnål	Folkets hus, Viran	Sal
Mölnål	Fässbergs kyrka	Kyrka
Mölnål	Fässbergsgymnasiets, aulan	Sal
Mölnål	Glasbergsskolan	Sal
Mölnål	Gunnebo Slott	Utomhus
Mölnål	Katrinebergssgården	Sal
Mölnål	Lackarebäcksskolan	Sal
Mölnål	Lorry	Sal
Mölnål	Montessoriskolan Kvarnhjulet, Klassrum	Sal
Mölnål	Möllan	Teaterlokal, biograf och danslokal

Mölnål	Mölnåls stadsbibliotek	Sal
Mölnål	Mölnåls roddklubb	Bygdegård
Mölnål	Mötesplats Fässberg	
Mölnål	Restaurang Flamenco	Kafé - restaurang
Mölnål	Teaterhuset	Teaterlokal
Mölnål	Åbyskolan, aulan	Teaterlokal
Mölnål	Åbyskolan, Gymnastiksalen	Gymnastiksal
Mölnål	Åbyskolan, klassrum	Sal
Mölnål	Östergårdsskolan	Gymnastiksal

Orust kommun		
Ellös	EllösParken	Sal med scen och biograf
Henån	Henåns Skola	Teaterlokal
Henån	Kajutan	Kafé - restaurang



Teater Nu. "Ett eget rum/Apartment" med Lina Ljungqvist, Emelié Sterner, Tanja Andersson. Foto: AnnaCarin Isaksson.**Göteborgs Stadsteater.** "Om kärlek" med Caroline Söderström. Foto: Ola Kjelbye.



Kommun /Ort	Lokalnamn	Lokaltyp
Henån	Tegneby Kyrka	Kyrka
Hjälteby	Sundsby säteri	Utomhus
Hjälteby	Tegneby Kyrka	Kyrka
Örust	Fästets Folkets Hus	Scen
Örust	Morlanda kyrka	Kyrka
Örust	Svanesund, förening	Bygdegård
Stocken	Tofta gård Örust	Sal
Svanesund	Allmagården	Sal
Svanesund	Ångås-skolan	Teaterlokal
Svanvik	Bygdegård	Bygdegård
Varekil	Varekils skola	Gymnastiksal
	Myckleby bygdegård	Bygdegård
Partille kommun		
Hökviksnäs	Fridas Hage skola	Sal
Jonsered	Jonsereds kyrka	Kyrka
Oxled	Oxledsskolans matsal	Sal
Partille	Furulunds skola	Gymnastiksal
Partille	Partille kulturrum, Hörsalen	Sal
Partille	Partille kulturrum, Stora scenen	Teaterlokal
Partille	Partille kulturrum, ungdomens hus	
	Black Boxen	Sal
Partille	Partille kulturrum, ungdomens hus Scenen	Teaterlokal
Partille	Vallhamra skolan, aulan	Teaterlokal
Partille	Vallhamra skolan, gymnastiksal	Gymnastiksal
Partille	Öjersjö Brunn skola, Musiksalen	Sal
Partille	Öjersjö Storegård	Gymnastiksal
Sävedalen	Vallhamra Kyrka	Kyrka
Sävedalen	Sävedalens Folkets Hus	Scen
Sävedalen	Viljansvik/Friska viljor	Våra Gårdar/IOGT-NTO
Skara kommun		
Axvall	Vallegården	Bygdegård
Skara	Ardalaskolan	Gymnastiksal
Skara	Fornbyn	Sommarteater
Skara	Kommunhuset Skara aula	Teaterlokal
Skara	Kräks Vårdshus	
Skara	Kräks, västra flygeln	Sal
Skara	Kyrkans hus, Mariesalen	Sal
Skara	Källeskolans gymnastiksal	Gymnastiksal
Skara	La Skara	Teaterlokal
Skara	Metis gymnastiksal	Gymnastiksal
Skara	Nockes konditori	Kafé - restaurang
Skara	Nya biblioteket	Sal
Skara	Rosers salonger	Teaterlokal
Skara	SG-Puben	Sal
Skara	Skara Folkets Hus	Scen
Skara	Skara skolscen	Teaterlokal
Skara	Tellus fritidsgård	Sal
Skara	Vita skolan	Sal
Varnhem	Ljungstorps bygdegård	Bygdegård
Varnhem	Varnhems klosterkyrka	Kyrka
Skövde kommun		
Horn	Horns Bygdegårdsförening	Bygdegård
Häggum	Häggums bygdegård	Sal
Lerdala	Bergs kyrka	Kyrka
Lerdala	Lerdala kyrka	Kyrka
Lerdala	Lerdala skolan	Sal
Skövde	Arena Skövde	Sporthall
Skövde	Billingehov	Konsertlokal
Skövde	Billingehov Idrottsanläggning	Sporthall
Skövde	Billingedalsskolan	Gymnastiksal
Skövde	Billingskolan	Gymnastiksal
Skövde	Blå Hallen	Sporthall
Skövde	Bygdegården Berg	Sal
Skövde	Böja bygdegårdsförening	Bygdegård
Skövde	Eriksdalskolan	Gymnastiksal
Skövde	Fjärilskolan	Gymnastiksal
Skövde	Folkuniversitet	
Skövde	Frösve Skolan	Gymnastiksal
Skövde	Götasalen T2	Sporthall
Skövde	Göteborgsoperna Skövde, Cafescenen	Sal
Skövde	Göteborgsoperna Skövde, Scenen	Teaterlokal
Skövde	Götlunda-vads Bygdegårdsförening	Bygdegård
Skövde	Helenaskolan	Sal
Skövde	Heneskola	Gymnastiksal
Skövde	Horns kyrka	Kyrka
Skövde	Kulturhuset, Balder	Sal
Skövde	Kulturhuset, Biblioteket	Sal
Skövde	Kulturhuset, Frejasalen	Sal
Skövde	Kulturhuset, Konstmuseet	Utställningslokal
Skövde	Kulturhuset, Valhall	Teaterlokal
Skövde	Kulturhuset, Ödeon	Biograf med liten scen
Skövde	Käpplundaskolan, Gymnastiksalen	Sal
Skövde	Käpplundaskolan, Matsalen	Sal
Skövde	Kärnsjukhuset	
Skövde	Kärnsjukhuset, lekterapin	
Skövde	Lundenskolan	Gymnastiksal
Skövde	Norra kyrketorps kyrka	Kyrka
Skövde	Norrmalmskolan, matsalen	Sal
Skövde	Ödeon	Sal
Skövde	Rydskolan, Gymnastiksalen	Gymnastiksal

Kommun /Ort	Lokalnamn	Lokaltyp
Skövde	Rydskolan, Sporthall	Sporthall
Skövde	Räddningsskolan, Hörsalen	Sal
Skövde	S:t Lukas kyrka	Kyrka
Skövde	S:t Helena Kyrka	Kyrka
Skövde	Sjogerstad-rådene	Bygdegård
Skövde	Sjogerstads kyrka	Kyrka
Skövde	Skövde dövas förening	Sal
Skövde	Skövde Kulturfabrik	Konsertlokal
Skövde	Stadsteatern	Teaterlokal
Skövde	Stöpenskolan	Gymnastiksal
Skövde	Sventorp Bygdegården	Bygdegård
Skövde	Sventorps Skola	Gymnastiksal
Skövde	Timmersdala skola	Gymnastiksal
Skövde	Vasaskolan, gymnastiksal 1	Gymnastiksal
Skövde	Vasaskolan, gymnastiksal 2	Gymnastiksal
Skövde	Vretens Bygdegård	Bygdegård
Skövde	Våmb's Kyrka	Kyrka
Skövde	Värings kyrka	Kyrka
Skövde	Värsås skola	Gymnastiksal
Skövde	Västerhöjdsgymnasiet	Gymnastiksal
Skövde	Öms Bygdegårdsförening	Bygdegård
Skövde	17 THOR	Våra Gårdar/IOGT-NTO
Skövde	Käpplunda-Skövde Blåbandsförening	Våra Gårdar/SBF
Skövde	Stiftelsen Skövde Moské och kulturhus	Våra Gårdar
Stöpen	Sätters kyrka	Kyrka
Timmersdala	Kalksjön	Utomhus
Tästorp	Hagelbergs Bygdegård	Bygdegård
Sotenäs kommun		
Bohus Malmön	Bohus Malmöns kyrka	Kyrka
Bohus Malmön	Folkets Hus Malmön	Sal med scen och utomhusscen
Hunnebostrand	Hunnebostrands Folketspark	Sommarteater
Hunnebostrand	Kulturhuset Hav och Land	Teaterlokal med biograf
	Kungshamn	Folkets Hus
	Kungshamn	Hotell Kungshamn
	Kungshamn	Kungshamn's kyrka
Smögen	Smögegården	Sal med scen
	Spruthuset	Bygdegård
	Tossene	Bygdegård
Stenungsunds kommun		
Jörlanda	Jörlanda Bygdegård	Bygdegård
Spekeröd	Spekeröds Bygdegård	Sal
Stenungsund	Fregatten, Stenungsale	Teaterlokal
Stenungsund	Fregatten, Teatern	Teaterlokal
Stenungsund	Hasselgården	Teaterlokal
Stenungsund	Kristinedalskyrkan	Kyrka
Stenungsund	Kristinedalsskolan	Sporthallen
Stenungsund	Norums kyrka	Kyrka
Stenungsund	Nösnaßskolan	Teaterlokal
Stenungsund	Stenungsbaden	
Stenungsund	Stenungskolan	Teaterlokal
Stenungsund	Stenungsunds kapell	Kyrka
Stenungsund	Stensungsunds Norums och Ödsmåls församlingar	Kyrka
Ödsmål	Ödsmåls Bygdegårdsförening	Bygdegård
	Ucklungården	Bygdegård
Strömstads kommun		
Krokstrand	Folkets Hus	Sal
Strömstad	Bygdegården Hogdal	Bygdegård
Strömstad	Gymnasium	Teaterlokal
Strömstad	Restaruang Skagerack	Sal
Strömstad	Skee Bygdegårdsförening	Bygdegård
Strömstad	Strömstads idrottshall	Sporthall
Strömstad	Strömstiernaskolan	Teaterlokal
Strömstad	The Cod	Kafé - restaurang
Strömstad	Valemrysskolan	Gymnastiksal
Strömstad	Öppna förskolan i centrala Strömstad	Sal
Svenljunga kommun		
Hillared	Hillareds Bygdegård	Bygdegård
Kalv	Kalvs kyrka	Kyrka
Mjöback	Mjöbacksgården	Bygdegård
Mårdaklev	Valltunagården	Bygdegård
Roasjö	Roasjö Bygdegård	Bygdegård
Svenljunga	Häcksviks Bygdegård	Bygdegård
Svenljunga	Kalvs Bygdegård	Bygdegård
Svenljunga	Teaterbiografen	Teaterlokal med biograf
Svenljunga	Svenljungas Folkets Hus	Scen
Svenljunga	Örsåsgården	Bygdegård
Överlida	Långehalls Bygdegård	Bygdegård
Tanums kommun		
Fjällbacka	Kville Bygdegård	Bygdegård
Fjällbacka	Stora Hotellet	Kafé - restaurang
Grebbestad	Charlottenlund i Grebbestad	Utomhus
Grebbestad	Falkeröd	Sommarteater
Grebbestad	Grebbestads Folkhögskola	Sal
Grebbestad	Grebbestads kyrka	Kyrka
Havstensund	Havstensunds Folkets Hus	Sal med scen
Hamburgsund	Hamburgsunds Folkets Hus	Sal med scen
Rabbalshede	Rabbalshede Folkets Hus	Sal med scen

Kommun /Ort	Lokalnamn	Lokaltyp
Resö	Hamnmagasinet	Kafé - restaurang
Stora Höga	Getskärs Vårdshus	Kafé - restaurang
Tanum	Tanums Bygdegård	Bygdegård
Tanumshede	Hedeskolan	Sal
Tanumshede	Kulturhuset Futura	Teaterlokal
Tanumshede	Lurs Bygdegård	Bygdegård
Tanumshede	Tanums kyrka	Kyrka
Tanumshede	Tanumskolan	Sal
Tanumshede	Tingshuset	Sal
Tanumshede	Vitlycke - Centre for Performing Arts	Aula
Östad	Bullaregården	Bygdegård
Tibros kommun		
Tibro	Forum	Teaterlokal
Tibro	Högås kyrka	Kyrka
Tibro	Hönsaortens bygdegårdsförening	Bygdegård
Tibro	Sporthallen	Sporthall
Tibro	Tibro Folkets Park	Teaterlokal
Tibro	Ransbergs Blåbandsförening	Våra Gårdar/SBF
Tibro	Tibro BBF	Våra Gårdar/SBF
Tidaholms kommun		
Dimbo	Dimmehus	Bygdegård
Tidaholm	Bibliotekshuset	Sal
Tidaholm	Daretorps Bygdegård	Bygdegård
Tidaholm	Disponentvillan	Sal
Tidaholm	Folkets Park	Sommarteater och vinterbonad parklokal
Tidaholm	Madängsholm Bygdegård	Bygdegård
Tidaholm	Mobacken Bygdegård	Bygdegård
Tidaholm	Saga teaterbiograf	Teaterlokal
Tidaholm	Velinga Bygdegård	Bygdegård
Tidaholm	Blåbandsrörelsens folkhögskoleförening, Helliden	Våra Gårdar/SBG
Tjörns kommun		
Fagerfjäll	Tyfta Östergård	Sal
Höviksnäs	Häggvallskolan	Sporthall
Kyrkesund	Långekärns skola	Sal
Källeskärr	Billströmska Folkhögskolan	Konferenslokal
Källeskärr	Källeskärs skola	Gymnastiksal
Myggenäs	Myggenäs skola	Gymnastiksal
Myggenäs	Sjöstugan	Sal
Pilen	Pilen gravfält	Utomhus
Rönnäng	Rönnängs Bygdegård	Bygdegård
Rönnäng	Rönnängs skola	Gymnastiksal
Sibräcka	Sibräcka Bygdegård	Bygdegård
Sibräcka	Sibräcka medborgarhus	Bygdegård
Skärhamn	Art Institute	Utställningslokal
Skärhamn	Delta	Sal
Skärhamn	Medborgarhuset	Bygdegård
Skärhamn	Nordiska Akvarellmuseet	Sal
Skärhamn	Saga bio-kulturhus	Biograf
Skärhamn	Skärhamns bibliotek	Aula
Skärhamn	Skärhamns skola	
Skärhamn	Stenkyrka kyrka	Kyrka
Skärhamn	Turistbyrån	
Skärhamn	Volund-Konsthanterverkshuset	
Säby	Säbygården	Sal
Tjörn	Billströmska skolan	Teaterlokal
Tjörn	Sundsby säteri	Utomhus
Tranemo kommun		
Ambjörnarp	Ambjörnarp's Bygdegård	Bygdegård
Dalstorp	Dalstorp's skola	Sal
Grimsås	Grimsås	Bygdegård
Limmared	Folkets Hus	Sal med scen
Limmared	Limmareds skola	Sal
Långhem	Långhems skola	Sal
Mossebo	Bygdegården	Teaterlokal
Månstad	Månstads hembygdsgrd	Bygdegård
Tranemo	Dalstorp's Bygdegård	Bygdegård
Tranemo	Ljungsarps Bygdegård	Bygdegård
Tranemo	Medborgarhuset	Teaterlokal
Tranemo	Mossebo Bygdegård	Bygdegård
Tranemo	Tranan	Sal med biograf
Tranemo	Tranemo Bleck o plåtslageri	
Tranemo	Tranemo församlingshem	Sal
Tranemo	Tranängsskolan	Teaterlokal
Tranemo	Parkuddens Vänner	Sommarscen
Uddebo	Uddebo bygdegårdsförening	Sal
Trollhättans stad		
Holm	Gårdhem Bygdegården	Bygdegård
Sjuntorp	Folkets Hus	Sal med gradäng
Trollhättan	Biograf Forum	
Trollhättan	Björke norra Bygdegårdsförening	Bygdegård
Trollhättan	Drottningtorget	Utomhus
Trollhättan	Folkets Hus Kulturhuset, Apollon	Sal
Trollhättan	Folkets Hus Kulturhuset, Clio	Sal
Trollhättan	Folkets Hus Kulturhuset, Forum 1	Biograf
Trollhättan	Folkets Hus Kulturhuset, Forum 2	Biograf
Trollhättan	Folkets Hus Kulturhuset, Hebateatern	Teaterlokal
Trollhättan	Folkets Hus Kulturhuset, Kulturbaren	Kafé - restaurang

Kommun /Ort	Lokalnamn	Lokaltyp
Trollhättan	Folkets Park	Vinterbonad folkpark
Trollhättan	Gågatan	Utomhus
Trollhättan	Kanaltorget	Utomhus
Trollhättan	Karlstorpsskolan	Sal
Trollhättan	Kronogårdsskolan	Gymnastiksal
Trollhättan	Kårhuset	Teaterlokal
Trollhättan	Lunneberg Bygdegård	Bygdegård
Trollhättan	Missionskyrkan	Kyrka
Trollhättan	N2 Black Box	Sal
Trollhättan	N3 Stage Box	Konsertlokal
Trollhättan	Riddare Templet Knap	Våra Gårdar/IOGT-NTO
Trollhättan	Sagateatern	Teaterlokal
Trollhättan	Stålverket	Konsertlokal
Trollhättan	Trollhättans Dövas föreningslokal	Sal
Trollhättan	Trollhättans kyrka	Kyrka
Trollhättan	Åsaka Bygdegård	Bygdegård
Trollhättan	Älvhögssborg	Sporthall
Trollhättan	Bergfast Enighet av IOGT-NTO	
	Ideell Förening	Våra Gårdar/IOGT-NTO
Upphärad	Lindåsgården	Bygdegård
Våne Åsaka	Våne Åsaka Ordenshus	
	Fors-Rommele bygdegård	Bygdegård
	Norra Björke bygdegård	Bygdegård
	Upphärad bygdegård	Bygdegård
Törebody stad		
Beateberg	Abberuds f.d skola	Sal
Beateberg	Kyrkskolan	Bygdegård
	Halna	Bygdegård
	Sveneby	Sveneby bygdegårdsförening
	Björkängensskolan	Gymnastiksal
Törebody	Ekeskogs byalag	Bygdegård
Törebody	Fredsbergs Bygdegård	Bygdegård
Törebody	Halna Bygdegård	Bygdegård
Törebody	Moholms samhällsförening	Sal
Törebody	Teatern	Teaterlokal
Törebody	Törebody Idrottshall	Sporthall
Ålgarås	Ålgarås servicehus	Sal
Uddevalla stad		
Bokenäs	Bokenäs-dragmarks bygdegård	Bygdegård
Fagerhult	Lanegården	Bygdegård
Forshälla	Forshälla PRO	Bygdegård
Uddevalla	Agnebergs gymnasiet	Sal
Uddevalla	Agnebergshallen	Sporthall
Uddevalla	Bio Frieborg	Biograf
Uddevalla	Bohusläns museum	Sal
Uddevalla	Dalabergsskolan	Sal
Uddevalla	Folkets Hus	Teaterlokal
Uddevalla	Gamla idrottshallen	Sporthall
Uddevalla	Herrestads Folkets Hus	Scen
Uddevalla	Kulturskolans aula	Konsertlokal
Uddevalla	Lanegården	Bygdegård
Uddevalla	M/S Byfjorden	
Uddevalla	Musikskolans aula	Sal
Uddevalla	Norrskolan	Sal
Uddevalla	Pingskyrkan	Kyrka
Uddevalla	Regionteater Västs Uddevallascen 1	Teaterlokal
Uddevalla	Regionteater Västs Uddevallascen 2	Teaterlokal
Uddevalla	Sinclair gymnasiet, Stora teatersalen	Sal
Uddevalla	Stadshuset	Sal
Uddevalla	Uddevalla kyrka	Kyrka
Uddevalla	Uddevalla sjukhus, matsalen	Kafé - restaurang
Uddevalla	Uddevalla stadsbibliotek	
Uddevalla	Östraboteatern	Teaterlokal
Ulricehamns kommun		
Böne	Åtragården	Bygdegård
Grönahög	Grönahögs bygdegård	Bygdegård
Gällstad	Boarps bygdegård	Bygdegård
Hökerum	Lokalen	Sal
Hökerum	Viskaborg	Bygdegård
Köllingared	Årås kvarn	Bygdegård
Timmele	Idrottens hus	Bygdegård
Torsbo	Torsbo idrottsförening	Sal
Trädet	Vallensborg Trädet	
Tvärred	Tvärreds kyrka	Kyrka
Ulricehamn	Bildsbergs Bygdegårdsförening	Bygdegård
Ulricehamn	Brunns Bygdegårdsförening	Bygdegård
Ulricehamn	Bryggan	Sommarteater
Ulricehamn	Kulturhuset Folkets Hus	Teaterlokal och två biograf
Ulricehamn	Logernas Hus	Sal
Ulricehamn	Norra Ås Kultur och intresseförening	Bygdegård
Ulricehamn	Restaruang Pluto	Kafé - restaurang
Ulricehamn	Stadsbiblioteket	
Ulricehamn	Stenbocksskolan	Teaterlokal
Ulricehamn	Stureparken	Sommarteater
Ulricehamn	Tvärreds Bygdegård	Bygdegård
Ulricehamn	Ulricehamns kyrka	Kyrka
Ulricehamn	Vandrarhemmet	Teaterlokal
Ulricehamn	Åhs Härads framtidsgrupp	Bygdegård
Ulricehamn	Åtradalsskolan	Gymnastiksal
Vegby	Bygdegården Vega	Bygdegård
Åsunden	Ålmelunds Bygdegårdsförening	Bygdegård



Kommun /Ort	Lokalnamn	Lokaltyp
Älmestad	Hällstads Bygdegård	Bygdegård
Vara kommun		
Edsvära	Edsvära Bygdegård	Bygdegård
Kvånum	Bjertorps slott	Sal
Kvånum	Bygdegården Norra Vånga	Bygdegård
Kvånum	PM-Lufthallen	Sporthall
Kvånum	Tornumsgården	Sal
Stora Levene	Scoutgården	Sal med liten scen
Södra Lundby	Södra Lundby Bygdegårdsförening	Bygdegård
Vara	Alléhallen	Sporthall
Vara	Alléskolan, aulan	Sal med scen
Vara	Cylindhallen	Sporthall
Vara	Folkhögskolan	Sal
Vara	Håkanstorps hem och bygdegårdsförening	Bygdegård
Vara	Jungs Bygdegårdsförening	Bygdegård
Vara	Laskegården	Bygdegård
Vara	Longs Bygdegård	Bygdegård
Vara	Park Bio/Carl XV	Biograf med scen
Vara	Ryda Bygdegård	Bygdegård
Vara	Skarstads Bygdegårdsförening	Bygdegård
Vara	Solgården	Sal
Vara	Sparlösa-Slådede bygdegårdsförening	Bygdegård
Vara	Tumleberg bygdegårdsförening	Bygdegård
Vara	Vara bibliotek	Sal
Vara	Vara Folkhögskola aula	Teaterlokal
Vara	Vara konserthus, cafescenen	Kafé - restaurang
Vara	Vara konserthus, danssalen	Sal
Vara	Vara konserthus, lilla scenen	Kafé - restaurang
Vara	Vara konserthus, Sparbanken black box	Teaterlokal
Vara	Vara konserthus, Stora salen	Konsertlokal
Vara	Vara konserthus, Studion	Konsertlokal
Vara	Vedums skola	Gymnastiksal
Vara	Öttums Bygdegård	Bygdegård
Önum	Önum Bygdegårdsförening	Bygdegård

Värgårda kommun		
Värgårda	Centrumhuset, Värgårda Wårdshus	Kafé - restaurang
Värgårda	Fridhemsskolan	Gymnastiksal
Värgårda	Fulllestads bygdegård	Sal
Värgårda	Kesbergskolan	Sal
Värgårda	Kullinghofsugan	Sal
Värgårda	Kullingshemmet	
Värgårda	Kulturen	Teaterlokal
Värgårda	Kyrkans hus	Sal
Värgårda	Lundskullen	Utomhus
Värgårda	Mathias Kök & Rum	Kafé - restaurang
Värgårda	Sundlerymnasiet	Sal
Värgårda	Trevnaden Värgårda	Sal
Värgårda	Tångahallen	Sporthall
Värgårda	Värgårda-Rasta	Kafé - restaurang
Värgårda	Värgårda Folkets Park	Sommarpark

Vänersborgs kommun		
Frändefors	Ekebro bygdegård	Bygdegård
Gestad	Bygdegård	Bygdegård
Siviken	IOGT-NTO Gården Stjärnan	Teaterlokal
Siviken	Sivikens Bygdegårdsföreningen	Sal

Kommun /Ort	Lokalnamn	Lokaltyp
Vänersborg	BirgerSjöberg Gymnasiet	Sal
Vänersborg	Cafe MIC	Sal
Vänersborg	Dalaborgsparken	Sommarteater och dansrotunda
Vänersborg	Folkets Hus Café	Kafé - restaurang
Vänersborg	Folkets Hus, Festsalen	Sal
Vänersborg	Folkets Hus, Rådhusalen	Sal
Vänersborg	Folkets Hus, Teatern	Teaterlokal
Vänersborg	FP Dalabergsparken	Sommarteater
Vänersborg	Huvudsnässkolan	Teaterlokal
Vänersborg	Högskolan, Vänersalen	Sal
Vänersborg	Idrotts huset, A-Hallen	Sporthall
Vänersborg	Quality Hotel	Sal
Vänersborg	Restad Gärd	Sommarteater
Vänersborg	Sportcentrum	Sporthall
Vänersborg	Stadsbiblioteket	
Vänersborg	Stora biografen	Biograf
Vänersborg	Teatergränd	Kafé - restaurang
Vänersborg	Terranova	
Vänersborg	Väne-Ryds församlingshem	Sal
Vänersborg	Vänersborgs kyrka	Kyrka
Vänersborg	Vänersborgs museum	
Vänersborg	Vänersborgs Teckenspråksförening	Sal
Vänersborg	Vänerskolan, Aulan	Aula
Vänersborg	Vänerskolan, Gymnastisalen	Gymnastiksal
Vänersborg	RYRS FRAMTID	Våra Gårdar/IOGT-NTO
Vänersborg	Rammered Bygdegård	Bygdegård
Vänersborg	Väne-Ryds bygdegård	Bygdegård
Vänersborg	Ättersrud bygdegård	Bygdegård

Ämås kommun		
Edleskogen	Edleskogs prästgård	Bygdegård
Fenersfors	Fengersfors Bruk	
Fenersfors	Fengersfors Folkets Hus	Sal
Tösse	Tösse Bygdegård	Bygdegård
Ämål	Biblioteket, Konsthallen	Utställningslokal
Ämål	Festsalen, Stadshotellet	Konsertlokal
Ämål	Församlingshemmet	
Ämål	Hamncompagniet	Sal
Ämål	Karlbergsteatern	Teaterlokal
Ämål	Karlbergsteatern, Ensamlesalen	Sal
Ämål	Karlbergsgymnasiet	Gymnastiksal
Ämål	Kristinebergsskolan	Teaterlokal
Ämål	Mo Bygdegård	Sal
Ämål	Saga Bio	Biograf
Ämål	Södra Skolan	Gymnastiksal
Ämål	Tösse Bygdegårds förening	Bygdegård
Ämål	Ämålsgögs bygdegård	Bygdegård
Ämål	Hagenberg bygdegård	Bygdegård
Ämål	Tydje bygdegård	Bygdegård
Ämål	Ämås Hemvärnsgård	Bygdegård

Öckerö kommun		
Hönö	Hedens skola	Gymnastiksal
Hönö	Hönö idrottshall, Bergagårdsskolan	Gymnastiksal
Hönö	Hönö Bio	Biograf
Öckerö	Biblioteket	Sal
Öckerö	Brattebergsskolan	Gymnastiksal
Öckerö	Minnesstensskolan	Sal



Backa Teatern. "Nationen". Foto: Ola Kjelbye.



N3 Trollhättan. Foto: Kristoffer Hedberg. Folkteatern. Foto: Ines Sebalj. Vara Konserthus. Foto: pressbild



www.erdakonsult.se